ORATIONES NOVEM INAVGVRALES, DE TOTIDEM THEOLOGIÆ APICIBVS,

ſcitu non indignis, prout in promotione Doctorum, Oxoniæ publicè proponebantur in Comitijs.

Accedit ad Artium Baccalaureos, de Moſis *Inſtitutione Concio, pro more habita in die Cinerum, An.* 1616.

PER
IOHANNEM PRIDEAVX,
Exonienſis Collegij Rectorem, & SS. Th. Profeſſorem Regium.

PSAL. 45. v. 17.
תחת אבתיך יהיו בניך

Hieronymus in prologo Galeato.
In Templo Dei offert vnuſquiſq; quod poteſt.

OXONIÆ,
Excudebant *Iohannes Lichfield*, & *Guilielmus Turner*, Impenſis *Guilielmi Turner.* 1626.

ILLVSTRISSIMO
Heroi Gulielmo, Comiti Pembrokiæ, Regiæ Familiæ Archicamerario, & *Vniversitatis Oxoniensis Cancellario Honoratissimo.*

Illustrissime Comes,

Elebre est illud inter *Arabes* Proverbium: *Mundus est Cadaver, & appetentes eum sunt Canes:* Sed ad *Christi cadaver* convolant *Aquilæ,* & *juventutem redintegrant*, dum ad *vomitum canes redeunt*, & à *cœlesti Ierusalem*

ſalem penitùs excluduntur. Hos ab illis, quos commiſcent *res ſecundæ*; *Adverſæ* diſterminant. Nam cùm *Canis tranans* Mundi *fluvium*, *vmbram* arripit & fallitur; *Aquila* nidificat in *Petra*, & *pullos* exponit *ſoli*, ne fallatur. Attonitos nos quidem fecit omnes epidemica (quæ adhuc non extinguitur) contagio, *Rerumq́ꝫ* & *Fugientium diſsipata conditio*, ſed non prorſus *Excordes*. vnde in *publico* Muſarum *ſilētio*, ſpiravit (*interpolatis vicibus*) lāguidior hic meus conatus. Qui quaſi è *Golgotha* iam movit *Artus*, & *ſatis* habet ſi indè *Conſtet*, *Academiam Tuam Afflictam* non prorſùs fuiſſe Exanimem. *Dei Miles* (vt rectè quidam) *nec in dolore deſeritur, nec morte finitur; & videri poteſt Miſer, non inveniri.* Quantilla ſunt autem iſta quæ

patimur

patimur ob peccata, qui peccare perpetuò nō Cessamus? *Nisi Dominus* igitur *Exercituum reliquisset nobis semen fuissemus subitò sicut Sodoma & Gomorrha.* Hæc inculcant, quæ hìc contexui, *distractæ chartulæ*, non ingratæ (vt spero) futuræ penetranti *Tuo Iudicio*, quod *Aquilinis*, quæ *procùl sunt*, discernit Oculis. In *Testibus* enim *Apocalypticis*, quàm conspicua est *Ecclesiæ successio*? quàm in *vestibus* conseruandus decor, modò *vrim* & *Thummim subsint*, nec per *pompam externam* in fumos abeant? *Hostium Gog* & *Magog* quis *admotos* non persentiscit hodiè *Arietes* ad *Ecclesiæ propugnacula*? Cumq; ad *caligantis* & *lasciuientis Rationis* tribunal *Absolutum* sistitur *æternæ prædestinationis decretum*, annon justè provoce-

mus ad *Libri vitæ* Textum? De *Decimis*, *Vocatione Iudæorum*, & *Sabbatho*, ſunt *Minoris Turbæ* Litigia, quę *fluctus* tamen excitant in *ſimpulo*, & de quibus *Teneriores* libentèr intelligerent, quid commodè eſſet ſentiendum. Exprobrantibus demùm ridiculè *noſtris Miniſtris* illorum *vocationem*; annon æquum eſt, vt *ora obturemus*, & vrgeamus, vt recolant propria *Pſeudoepigrapha*? Poſtremò M*oſis Inſtitutio*, et *Aegyptiaca ſapientia*, alicui forſan erit oblectamento, cùm à *gravioribus* vacaverit. Quicquid autem ſit hujus *opellæ*, Tuæ debetur A*mplitudini* (*Heros præſtantiſſime*) *duplici nomine*; Meo, et A*cademiæ*: M*eo*; qui ſpiritus tam diu duxi ex *Tuæ Benignitatis* Favonio: *Academiæ* autem *ſtatum* et *profectum*, cujus æquè eſt dignoſcere

noſcere quàm *Cancellarij*? præſertim *Talis*, ſub cujus ductu *ſtat*, et *progreſſus* facit *Academia*. Sunt fortaſsis nonnulli, qui *aliorum* potiùs *ſilentium*, quàm *noſtrum* probant *ſtudium*; et egregiè *defunctos* ſe arbitrantur, ſi nō *quid ipſi poſsint*, ſed *quid nos non poſsimus* dijudicent: Atqui non eò ſe vnquam demiſit Tuum *Excelſum ingenium*, quod non *minori facilitate* hujuſmodi percipit, quàm *pietate* applicat. Cui ſi non ingrata videbitur hæc qualiſcunq; *gratitudinis meæ Strena* Voti compos *eſt*, qui

Amplitudini Tuæ

ſemper fuit obſtrictus

IOHANNES PRIDEAVX.

AD LECTOREM.

HAS *stricturas sponte iam patior publicari (Lector Benevole) ne me invito aliàs distraherentur*; *non quòd aliquid* reconditi aperiant *ad* Doctiorum institutionem, *sed quia* controversias *nonnulla attingunt, in quibus* Infirmiores *haesitent*, *&* aliquid comprehensi *cupiant*. *Vt autem in* Implicatioribus *huiusmodi facilè est* respirare: *Ita ferendus est ab* Ingenuis *dissensus*, *qui* pacem *non turbat Ecclesiae*, *sed* aemulo *Inquirentium* scrutinio *accendit* facem, *atq; haud scio, an quicquid contigerit molestiùs* mulieri *ex* Eremo reduci, *quàm* Filiorum *suorum de* Adiaphoris *Rixae non necessariae*, *quae praecipuè inter* Tales *recrudescunt*, *qui* pium esse *&* pacificum, *vix commodè cohaerere autumant*. *Nec* piorum *minùs* retardant *molimina*, *&* retundunt *conatus*, Ardelionum *quorundam* parati ungues, *qui* lancinant *plerumq;* *quod* non intelligunt, & sapere *didicerunt*, *non ex* aliqua praevia Institutione *aut* praxi, *sed ex* Titulo, *vel ab eo*, *quod*

conscenderint subsellio. *At Tales ferè* flaccescunt, *priusquam pungas* Vtres; *& in* ipso aspectu *extinguuntur vt* Meteora. Doctis, pijs & sinceris *si non ingrata erit hæc* opella, *scopum assequar, quem proposui. Nec tanquam* Decretalia *hæc propono, quæ* assensum *imperarent, sed vt in* dubijs, *quid sequendum, priusquam constet de* certioribus. *Alijs* non solicitè *rimantibus*, Calendarij *hæc possint esse loco; quo intelligant*, Qui & Quando, Amici, *aut* Fratres, *aut* Cognati, Doctoratus *ascenderunt* Cathedram, *quibus* Ceremonijs *hoc fuit præstitum, et* quantus *antehâc extiterit* profectus *Academiæ. Forsitan etiam* curiosus *aliquis, aut* pendulus, *destitutus* libris, & Doctorum *consortio, inveniet hîc* contracta, *quæ* scrupulos nonnullos *per* compendium *eximant*. Minuta *in* Gazophylacium *iniecta, non tam respicit* Dominus, *quàm* Inijcientis *animum. Tuum erit* (Lector Candide) *amplecti, quæ exhibet animus* profectus Tui *studiosus*; *Alij possunt aliter sapere; Mihi erit* Clausula.

Sic cogitavit.

IOHANNES PRIDEAVX.

Rerum Capita.

ORATIO PRIMA

INAVGVRALIS IN PROMOTIONE DOCTORVM

IO. BARCHAM. SAM. CLEARKE.
GVIL. KINGLEY. IO. FLAVELL.
HEN. SEWARD. IASP. SWIFT.
IO. DAVIS. IO. HAMDEN.
THO. HOLLAWAY.

Oxonij in Comitijs habita Anno 1616.

De duobus Testibus.

APOCALYPS. 11. verſ. 3. 4. 5.

3 *Et dabo duobus teſtibus meis, & Prophetabunt diebus mille ducentis ſexaginta amicti ſaccis.*
4 *Hi ſunt duæ olivæ et duo candelabra in conſpectu Dei terræ ſtantes.*

5 ***Et ſi quis voluerit eos nocere, ignis exiet de ore eorum, & devorabit inimicos eorum: Et ſi quis voluerit eos lædere, ſic oportet eum occidi.***

QVos nudiuſtertiùs *Soli* expoſui, vt experirer an genuini eſſent *Aquilarum pulli*, eoſdem hodiè expedio ad *volandum* (*Patres* & *Fratres*) vt ſublimi-
Math.24. ùs poſthac incipiant *nidificare*, et vbicunq; inveniatur corpus, catervatìm cæteros ad illud congregent. Et quoniam ita invaluit conſuetudo, exigente etiam *iustitiâ*, vt qui diei *pondus* et *aſtum* ſubi-
Math.20. êre, ὀψίας γινομένης in *veſperijs* (vt ita loquar) debitum *denarium* acciperent: Quid reſtat niſi vt *Procurator* tandèm prodeat, *operarios* vocet, *brabia* diſtribuat, vt ſic illuſtriori aliquo *ornatu*, & *teſtimonio*, à matre *Academia*, ad matrem *Eccleſiam* remittantur. Hoc autem non video quo nomine fiet convenientiùs,
Act.1. quam illo quo vſus eſt *Servator Chriſtus*; Eritis mihi *teſtes* in *Ieruſalem*, & in *Iudæa*, & *Samaria*, & vſq; ad vltimum terræ. Ac *teſtis* quidem nomen; quàm aptè *Theologiæ Doctoribus* convenit, oſtendit *Dominus E-*
Ver.4. *ſaiæ* 55: vbi ſummum ſui fœderis *teſtem* non נגיד tantùm, vel *principem*, ſed מְצַוֵּה hoc eſt, *præceptorem*, ſive *Doctorem* nuncupat. Cum autem *legatorum* à Chriſti *latere diploma* ſit tantùm ad *teſtandum*, *Act*.2. Tituli, *Proteſtantes*, 2.*Chron*.24. Negotium, de *teſtamentis*, legatio, *teſtimonium*; hoſtes, *Teſtamentarij*, qui ſubducunt, aut liturâ inducunt veritatis *tabulas*, vt ipſi diri-

diripiant, & disponant pro arbitratu omnia; quis reprehendat, si novus indies adhibeatur *testium idoneorum* delectus, qui autorati matris *testimonio*, ablegentur ad *testificandum*, cum discurrant vndiq; *pseudo-martyres*, qui præstigijs suis & calumnijs, vel *ipsos* (si possibile esset) *electos* in fraudem inducerent. Quod si è *portu solventibus*, ij qui jam *ex alto* in portum invehuntur, præcipere summo studio solent, & *tempestatum* rationem, & *locorum*, & *prędonum*; quod natura adfert vt ijs faveamus, qui *eadem pericula* quibus nos *perfuncti* sumus aut colluctamur ingrediuntur: Quo animo me esse oportet in hosce *meos Filios*, quos dimissurus sum hodiè, (quasi tot *oves in medium luporum*) vt *prudentes* sint sicut *serpentes*, & *simplices* sicut *columbæ*, fortes, vt *leones*, patientes, vt *boues*, circum pecti, vt *homines*, perspicaces, vt *Aquilæ*, oculati, vt *quatuor animalia* quæ circumstant thronum. Vt cum descendat *pluvia*, veniant *flumina*, flent *venti*, non negent cum *Petro*, aut fugiant cum cæteris *Discipulis*, sed liberè proferant *testimonium* juxta hoc *Iohannis Theologi vaticinium*, Apocal. 11. ver. 3.

Math. 24.

Cicero.

Math. 10.

Math 7.

Mar. 14.

2 *Et dabo duobus testibus meis, et prophetabunt, &c.* Ista autem vt aptiùs accommodentur præsenti negotio, hæc summatìm sunt à me perstringenda. *Primum*, *Qui* fuerunt isti *testes*, & quare *duo*. *Secundum*, *Quænam* ipsis tribuentur *elogia*, *successus*, & *progressus*. *Tertium*, *Qualem* tandem ipsi sortiti sunt *exitum*. *Quartum*; quomodo in *successoribus* hæc perpetuò impletur *prophetia*. Ac de *Testibus* quinam *fuerunt*, infinita penè sunt divortia, quæ non incommodè forsan possint ad has *quatuor classes* revocari. Quidam enim

hæc interpretantur de *duobus viris*, & de *tempore* etiam *Antichristi*. Verùm *qui* fuerunt isti *duo viri*, *triplex* ad minimum est inter ipsos *dissidium*. *Victorinus*, *Ieremiam* nominat, & *Elisæum*, sed paucissimi ipsi suffragantur. *Hilarius*, *Ambrosius*, *Abbas Ioachim*, *Catharinus*, *Arboreus*, *Gagneus* cum *Iansenio*, & * *Maldonato*, in 17. Math. *Mosen* hic *intellectum* volunt & *Eliam*. Illorsùm etiam propendet *Lodovicus Alcasar*, Et favet textus. Nam potestas *cælum claudendi*, & *ignem* inde *educendi*, *convertendi* aquam in *sanguinem*, & percutiendi *terrã omni plaga*, quibus æquè possunt adaptari, quàm *Eliæ* & *Mosi*? Receptior tamen est tertia de *Enoch* & *Elia* sententia, quam ab *Aretha Haimone*, *Hugone*, & cæteris nonnullis antiquioribus, *prolatum* potiùs, quàm *confirmatam*, arripiunt avidè *Iesuitæ*, *Ribera*, *Vegas*, *Zuarez*, *Pererius*, *Bellarminus*, *Barradius*, *Malvenda*, cum scilicet in finem, vt hinc *Antichristum* adhuc non apparuisse demonstrent, quia non emersêre adhuc *Enoch* & *Elias* è *terrestri Paradiso*, nec *Papam oppugnârunt*, nec *ceciderunt*, nec inhumati *iacuerunt* in *plateis*, quæ eventura prædicit *textus*, sub *Antichristi sesquitriennali tyrannide*; ideoq; *Pontificem* liberant à tam infami suspicione. Addit *Georgius Trapezuntius* in tractatu quodam ad *Papam Eugenium*, *Iohannem* hunc nostrum *Theologum*, *Enocho* & *Eliæ* comitem, eumq; cæteris *duobus*, in isto contra *Antichristum* prælio, magis necessarium. A quo *Salmeron* & *Catharinus*, non multùm dissentiunt. Vnde facilè quis obitèr animadvertat quàm bellè inter hos *turris Babylonicæ* architectas, de principijs *suarum demonstrationum* conveniat. Sed pergendum. Secunda classis est co-

* *Iohannes in Apocalypsi c. 11. 3.6. tam apertè scribit* Mosen *&* Eliam *esse venturos vt nemo non solùm sine temeritate sed nec sine impudentia negare posset ad versum. 11.*

Isti omnes Maldonato *impudentes.*

Tom. 11. tract. 32.

eorum, qui *binarium* hîc etiam requirunt testium *numerum*, sed ad *Antichristi* tempora hæc restringi non existimant. Alij igitur *Christum* & *Baptistam* vt *Vbertinus* de *Cassalis*, & *Eitsingerus*: Alij *Iesum* & *Ananiam*, interfectos ab *Idumæis*, vt *Caponsachius*, Alij *Silverium Papam*, & *Mennam Patriarcham Eutichetis* obstantes furoribus, vt *Aureolus*, *Antoninus*, *Lyranus*, *Ederus* adumbratos hîc esse somniant. Quid quòd non desunt qui substituunt *Franciscum* & *Dominicum*? *Gretserus* hæc detorquet ad *Roffensem* & *Thomam Morum* nostrates. Quid dicam? *Recitâsse* hujusmodi est *refutâsse*. Tertia eorum succedit classis, qui nec *Antichristum* hoc in loco, nec duos viros agnoscunt, sed vel *omnes veritatis assertores*, vt *Pannonius*, vel *omnium seculorum fideles*, significari contendunt; ita *Arias Montanus*, & *Zegerus*. Quæ speculatur in hunc sensum *Alcasar Iesuita* de *sanctitate* & *sapientia*, indigna sunt quæ recitentur. Transeo ad *quartam classem*, illorum scilicet, qui *Antichristi* hinc colligunt *persequutionem*, sed per *duos testes*, vel *Monachos* intelligunt, & *Sacerdotes*, inter *duos* prædicantium *ordines*, vt *Hortulanus* & alij; vel alios quoscunq;, *lenitatem* exprimentes *Mosis*, & *Eliæ fervorem*, sic vt *testimonia* potiùs quàm *testes*, hæc *dualitas* respiciat. Ita *Primasius*, *Ticonius*, *Beda*, quos nostri non tàm rejiciunt quàm explicant. Siquidem, omissis his privatorum de *Iohanne Hus*, & *Hieronymo Pragensi* conjecturis, *duæ* sunt orthodoxorum hac de re *celebriores sententiæ*, (sicut optimè habetur in *præfatione* serenissimi Regis *Iacobi monitoria*.) Prima, quæ statuit hos *duos testes* esse *vetus* & *novum Testamentum*; juxta illud, *Scrutamini Scripturas*, quæ Io.5.39.

 testi-

teſtimonium perhibent de me. *Has* autem quàm impiè protrivit & fœdavit *Beſtia*, quid attinet vt multis inculcem? In omnibus verſatur manibus, *Conciliabuli* iſtius *Tridantini* decretum planè *Ethnicum*, quo *Apocrypha* Canoni, *tranſlationem* eamq; corruptiſſimam, *fontibus*, ἄγραφα, ἐγγράφοις, *traditiones*, Scripturis, aut æquant penitùs, vel præferunt. Et ne iſta non ſatisfacerent omnia, ad palliandam *Romanæ beſtiæ* contagioſam *Elaphantiaſin*, non audiendus eſt juxta ipſorum ſancita *Spiritus Sanctus*, vel apertiſſimè proferens ſententiam
Apoc. cap. 6. *ex obſignatis tabulis*, niſi accedat meretricis purpuratæ *effrons interpretatio*. Altera reſtat opinio, quæ literæ contextus magìs quadrat, teſtes hoſce *duos*, non tam *ipſum* Dei *verbum*, quàm verbi *præcones* denotare. Iſti enim aptiùs dicuntur *Beſtiæ* ſeſe opponere, *occidi*, *habere cadavera*, non *ſepeliri*, *reviviſcere* in *ſucceſſoribus*, per ſe in *cælum aſcendere.* Sed commodè iſtæ duæ (vt mihi videtur) in vnum coeunt ſententiæ, cùm *horum*, & *Teſtamentorum*, vnicum ſit tantùm teſtimonium. Benè autem *Eccleſia prophetans* in duobus *teſtibus* figuratur (inquit *Ansbertus.*) quia nimirùm in prędicatione cœleſti *duobus teſtamentis* roboratur. Nec aliter *Aquinas*, Ideò ſub *binario* ponuntur, quia de *duobus teſtamentis* accipiunt *quod prædicant*. Scio quid contra nugatur *Bellarminus*, lib. 3. de *Rom. Pontif.* cap. 6. & in *Apologia* adverſùs Doctiſſimi Regis *monitoriam præfationem*
E. Elienſi cap. 11. Sed non opus eſt iſtis immorari, quibus ita à
D. Collino. *Tribus* noſtratibus *celeberrimis* detrahitur jam tandèm
M. Burbillo. larva, vt lippis hodiè & tonſoribus jure debeant ludibrium.

3 Sed quare per *binarium* potius, quam alium *nume-*

numerum, tam *longa* concionatorum significaretur *series*. Coniecturæ interpretum sunt hîc satis appositæ et expeditæ. Alij adducunt *Ecclesiam*, ex *duobus populis* conflatam et unitam. Alij *duos* testium *ordines*, alterum sermone tantùm, alterum sermone pariter et sanguine testificantem, vt rectè obseruat in hunc locum *Zegerus* Pontificius. Omnes penè in hoc conueniunt, ex *duobus* colligi *paucitatem*, qui *numerus* tamen erit, licèt *minimus*, et respectu hostium *nullus*. Quod et adumbrat noster *Apocalyptes* in frontispicio huius capitis, vbi *virga* sufficit ad mensurandum *templum*, dum *atrij* quod extra est, non *repetita* adæquent *stadia*, vel Mathematicorum *Semidiametri*. Væ soli, inquit *Ecclesiastes*, quoniam, *Si ceciderit*, Cap. 4.
non habet sublevantem. Vtcunq; interim *grex Christi* Luc. 12.
sit *pusillus*, pauci ingrediantur *angustam portam*, so- Math 7.
lus videatur *Elias* contra tot *Baalitas*, et mulier ab- 1. Reg. 19.
scondatur in *solitudine* à *Draconis* furore: non ita ta- Apoc. 12
men Deus se relinquit ἀμάρτυρον, quin ex ore *duorum* aut trium *testium* stabit *omne* ipsius *verbum*. Potest Deut. 19.
quidem *Agnus* plusquam duodecem *Angelorum legiones*, ad suas partes accire, potest *ignem* è cœlo, *ranas, muscas, pediculos* è terra in *Pharaonem Romanum* armare. Quid, quod erigit postea *vexillum* è *Si-* Apoc. 14.
onis vertice, 144000 stipatum millibus. Sed qui tot secum ducit in *triumpho*, pauciores habet plerunq; in *prælio*. *Numerosior est hic populus qui est tecum, quam vt tradam Midianitas in manus ipsorum* (*Ait Iehovah ad Gedeonem*) *ne gloriam assumat sibi Israel supra* Iud 7.
me dicendo, manus mea salutem attulit mihi. *Duos* tamen hic seruat, et sustentat, ne *solitudo* careret socie-

tatis.

tatis *solatio*, aut *strepitu* multitudo turbaret omnia. Ita *Mores* et *Aaron* adeunt *Pharaonem*, *Iosua* et *Caleb* testantur de *Terra promissionis*. *Zorobabel* et *Iehoshua* post captiuitatem, instaurant *templum*, et *cultum*. Nec desunt in *novo Testamento* huiusmodi *paria*. Vbi occurrunt in prima acie *Christus* et *Iohannes*, egrediuntur Discipuli ad prædicandum *bini* et *bini*, mittuntur ad parandam cœnam *Petrus* et *Iohannes*, Sunt qui eandem obseruant dualitatem in Equitum *bigis* apud *Esaiam*, in duabus *oliuis* apud *Zachariam*, in duabus columnis *Booz* et *Iachim* in templi porticu, in duobus *candelabris* in *Cherubim* in *Vrim* et *Thummim*, in *Lea* et *Rachel*, in *Maria* et *Martha*, in *duobus Angelis* qui *resurrectionem* et *ascensionem* Christi sunt testati. Quæ omnia quidem huc recidunt, vt constet Christum semper habere *numerum* qui de ipso *testimonium* perhibeat, illum *numerum* non admodum esse *magnum* si referatur præsertim ad *mundi myriadas*, illam tamen *paucitatem* sufficere ad opus illius peragendum, quia quod *externè* videtur deesse, ipse de suo suppeditat. Ergo ex tanta *Obsignatorũ* turba, quam *numerare nemo potuit* cap. 7. descendunt hic tantum *pauci* in *arenam* contra *bestiam*, non trepidant tamen hi ad *septem istius capita*, et *decem* diadematis coruscantia *cornua*. Sed instant, vrgent, prophetant, per *tempus*, *tempora*, et *dimidium temporis*, per *menses* 42. per *dies mille ducentos & sexaginta* quibus in difficillimis istis temporibus conculcant *Gentes* vrbem sanctam, & *mulier* alitur in *eremo*. Quæ omnia redeunt in eundem calculum; et totidem annos *Ægyptiacos* iuxta saniores interpretes denotant.

ἀνὰ δύο. Luc. 10.

Isaiæ. 21. *Zach:* 4. 1. *Reg.* 7.

Cap. 12.

tant. Anni autem hic *per dies significantur*, (vt observat *quidam*) quia *quotidianum* debet esse hoc *prophetandi munus*, non *trimestre* tantùm, vel semel *singulis* (vt fit) *mensibus*. Testes hi nostri magis sunt assidui & accubui non *δηνουσομένοι*, vt de *Paulo Samosateno* notat *Eusebius*, non *ἀξιοχρεωεν* vt loquitur *Nazianzenus*, quos *mollibus* indutos *vestibus*, in *aula* frequentius, quam inter *caulas ovium* invenies, sed *sordidati*, *pullati*, & pro ratione istorum temporum *saccis amicti*; Diceres tot *Hieremias*, te conspicere, *Threnos* singultientes, ad modulamen Psalmi, 137. *Super flumina Babylonis sedimus & flevimus, dum recordaremur tui ô Sion*. Lib.7.cap.24. Car.11.

4 Accepistis quinam fuerunt isti *testes*, & quare duo *ver.3*. Sequitur quod *secundò* proposui in tribus versibus sequentibus, *quænam ipsis tribuuntur elogia*, *progressus* & *successus*. Nam vtcunq; mundus hos conculcet, & deridendos propinet; quàm *pretiosa* tamen sit in *conspectu Domini*, non tantùm *mors*, sed & *vita sanctorum*; ostendunt hæc sacra *emblemata* quibus graphicè habemus depicta; 1o. *quales sunt*, ver.4. deinde, *quid faciunt*, ver.5. postea, *quid possunt*, ver.6. Sunt *duæ oleæ*, & *duo candelabra*, oleę, propter *pinguedinem*, & *pacis studium*, *candelabra*, non sub *modio posita*, sed in *loco conspectiori*, idq; non ab *hominibus*, sed à *Deo*; idq; tam *commodè*, vt lenitèr stillans ex *olearum baccis* salutaris liquor, suavitèr accipiatur à *candelabrorum lecythis*, quo *veritatis* & *charitatis* lampades perpetuò foveantur. O si hic liceret commorari, & vt optabat *Petrus* in transfiguratione, *tabernacula erigere*! Quid de *oleis* istis, quid de *candelabris*, elicere non potuit *se-* Math.17.

Psal.52. *ria contemplatio?* Vidit hoc *David*; Ego sicut *oliva fructifera in domo Dei*. Agnoscit *Hieremias* hoc sym-
Cap.11.16. bolum Ecclesiæ, *olivam uberem, pulchram, fructiferam, speciosam vocavit Dominus nomen eius.* Situm
Cap.5.1. describit *Esaias*, vinea facta est *dilecto meo in cornu filio*
Cap.4.3. *olei.* Typum exhibet *Zacharias*, in *candelabro uno septem infusoriis, & duabus* desupèr *olivis.* Vnde non incongruè, inquit *Albertus*, candelabrum ad *Doctorem*, vel *prælatum* refertur, & *septem infusoria* ad *septem* sacræ Scripturæ *usus*, sive *studia*: quorum primum, est *literale* ad veritatem; secundum *allegoricum*, ad fidem; 3um *tropologicum*, ad mores; 4um *anagogicum*, ad *spem*; 5um *disputativum* ad externos convincendos; 6um *exhortativum* ad bonos vt proficiant; 7um *increpativum*, ad obstinatos ne noceant. Tales igitur sunt hi *testes nostri*, vt *candelabra*, firmitèr figuntur; vt *lucernæ*, indies se insumunt, vt alijs splendorem fœnerent; vt *oleæ*, non deserunt pinguedinem, vt *primatum* inter *arbores* consequantur; nec fovent in sinu *Rhamni* flammas, quas præpostere immittant in *cedros Libani*; Sed si quis velit eos (vt sequitur) injuria afficere, tum *ignis exibit* non è *stuppa ignita*, in *Pulverem sulphureum*; sed de *ore ipsorum*, & *devorabit inimicos* eorum.

Turno tempus erit magno cum optaverit emptum,
---Intactum Pallanta. Hoc igne periere *Dioclesianus*, *Maximinianus*, *Maxentius*, *Maximinus* (numero tantùm paucos ex *immenso catalogo*) vt ex *maximis* discant *minores*, inter *prunas* ab *altari* ereptas, & *ignes fatuos* distinguere. Philosophantur *Physici* de *fulminis* cujusdam specie, quæ non *violatis corporibus*, *ossa* frequentèr comminuit, & illæsis *loculis*, aut *vaginis*, nummos aut gladios liquefacit. Haud a-

lia est *terebrans subtilitas* hujus sacri ignis, vnde si justè intorqueatur ab *accenso* alicujus *Eliæ zelo*, *Præfectus* cum suis *cohortibus* subitò in *cineres* rediguntur. Tanti *preces* sunt & ἀναθέματα, quæ ex ore egrediuntur *nostrorum testium*. Hæc gloria est sanctorum Dei ad *faciendam vindictam in nationibus*, & *increpationes* in *populis*, ad *alligandos Reges* in *compedibus*, & *nobiles eorum in manicis ferreis*. Incedant licet *cilicio* hirsuti, spectacula fient *angelis, mundo*, & *hominibus*; habeantur sicut *catharmata*, quæ *mundus* conspuit, detestantur *impij*, *irrisores* subsannant, *tyranni* persequuntur, & *odis lyricis* (vt loquitur *Psalmista*) *ebrij* insectantur: Caveant tamen *Profani*, quomodo has *oleas*, (vt est in proverbio) constringant, *vnctos tangant*, vel *candelabra* conentur loco suo movere; ne fortè prodeat ab ipsis *ignis*, quem superfusus *oceanus* extinguere non valeat. Nec tamen his cancellis includitur potestas *nostrorum testium*, sed extenditur ad ipsum *cælum*, vt sequitur deinceps, *ver. 6.* atq; hoc etiam *claudit ne pluat*; expanditur in aquas, & sicut *Moses* illas, in *sanguinem* convertit; pervagatur omnes terræ oras & percutit illas *omni plagâ*, idq; quotiescunq; hi Prophetæ voluerunt. Μορμολύκεια hæc forsan videantur quibusdam *terræ filijs*, & *exaggerata* talibus *crepitacula*, qui sordibus tantùm affixi, à *corporalibus* ad *spiritualia* non valent assurgere: At qui periculum ex alijs facient, quid sibi vsu fiet, trepidant ad hos *Boanerges*, vt *Quinquagenarius* iste *tertius* ad Prophetæ Fulmen. Siquidem vt concessum antea fuit vincentium privilegium gentes *virga ferrea regere*, & tanquam *vasa fictilia* conterere: Ita *Testibus* hisce nostris vt *evellant, destruant, dispердant*,

Psal. 149.
Psal. 69.
2. Reg. 1.

dant, *dissipent*, *ædificent*, *plantent*, *Ier*.1. Quod *ligant* vel *solvunt* in terris, *ligatum* & *solutum* erit in cœlis; *luctantur*, & *vincunt* cum *Iacobo*, stant in *confractione* vt *Moses*; evaginatum avertunt cum *Davide gladium*. Tanta latet in *vasis testaceis*, dignitas; in *verbis*, vis; in *oppressis*, vigor; sub *faccis*, splendor; qualem nihilominùs sortiuntur *exitum*, superest vt ex *quinq; versibus* sequentibus carptim veluti & ὡς ἐν τύπῳ *despiciamus*.

5 Expectaret quispiam vt sacrosancta apud omnes esset *horum testium* authoritas, qui tantâ valent *in se* excellentiâ, tantâ pollent apud *Regem cælestem* gratiâ. Nam si *religio* aut *pietas* reverentiam non incuteret, *metus* saltem deterreret impios, ne irritarent præsertim *tales*, qui non *fænum*, (vt dicitur) *in cornu*, sed *ignem in ore* inextinguibilem circumferunt. Qui *tetigerit vos*, *tangit pupillam oculi*, clamat Dominus per
Zac.2.
Math.18. Prophetam, & qui *scandalizaverit vnum de pusillis istis*, præstiterit ei vt suspendatur *mola asinaria in collo eius*, ac demergatur *in profundo maris*. Pergit tamen *Insipiens* & dicit in corde suo, vel *non est Deus*, vel saltem oblitus avertit *faciem*. Nam *postquam finierint suum testimonium, bestia illa ascendens ex abysso geret adversus eos bellum, & vincet eos, & occidet eos*. Bestia autem ista est *rex locustarum*, *Apollyon*, *Abaddon*, ὁ Ἀντίχριστος, *Pontifex* scilicet *Romanus*, cum execranda sua colluvie; cui applicatur hic sparsim *venenum serpentis*, cap.12. *Caini fratricidium*, cap.13. *Ægypti* & *Iezabelis* calamitas à *Mose* & *Elia*; *Iosua Grando*, *Sisaræ* interitus in *Magiddonte*. Huic nihilominùs non satis est, hos *testes nostros* vexare, cruciare, occidere, nisi *cadavera* etiam *ipsorum*, ad ludibrium

in

in plateas projiciantur, ver. 8.

---αὐτοὺς δ' ἑλώρια τεῦχε κυνέσσιν
οἰωνοῖσί τε πᾶσι.

Vnde insultant illis *Papicolæ*, ver. 9. & *muneribus* sibi *mutuis* gratulantur, ver. 10. ac si devictis, & è medio sublatis his *Dei testibus*, non esset tum aliquid vlteriùs, quod negotium illis facesseret. Atquî vsq; *quo Domine qui sanctus es & verax, non vindicas sanguinem tuorum ab ijs qui habitant in terra?* Potesne tu testes tuos ita proprio cruore fœdatos aspicere, inhumatos intueri, & non sanguinem ipsorum requirere? Vox sanguinum *Abelis* è terra audita est, & de testicidis *Caino* truculentioribus nulla erit quæstio? O veniat in conspectum tuum gemitus & vltio servorum tuorum, & persequutorum improperium, ne fortè pergant laniare & non sit qui eripiat. Verum state & videte *magnalia Domini*, quæ facturus est hodiè. Non præterit hujusmodi *cœlestis Pater*, quæ pro tempore permittit; in numerato sunt illi, non *lachrymæ* tantùm suorum quas in *vtre suo recolligit*, sed & *capilli*, ne *decidant*, in terram sine ipsius *providentia*. Sequitur igitur post *dies tres & dimidium*, hoc est, constitutum aliquod certum ab illo spatium; *spiritus vitæ* à Deo prodiens *ingredietur in illos, stabuntq; erecti* in *pedes suos*, ad terrorem & confusionem opprimentium; audientq; cœlitùs fœlicissimam invitationem, *ascendite huc*, statímq; *ascendent* in *conspectu inimicorum*. O *labores* auspicatò exantlatos; ô *spes* quæ non confundit. Quis hîc non agnoscit cum *Apostolo*, non *condignas* esse *passiones* hujus *temporis* ad *futuram gloriam*, *quæ in posterum revelabitur?* Rom. 8. Sex autem hîc narrantur *persequutionis*

 even-

eventa, in quibus omnibus patet, quomodo afflictiones hujusmodi, *testibus* hisce *fidelibus* in lucrum cessere. *Primum* est *revocatio* ipsorum ad vitam, ver, 11. *Secundum*, ex præcedente ortus *timor adversariorum*. *Tertium*, *receptio* illorum in *cælum*, ver. 12. *Quartum*, ex præcedente emanans *dolor spectantium inimicorum*. *Quintum*, *vindicta divina* in omnes ipsorum hostes, quam comitatur, 6to *terror intuentium*, & tale quiddã de seipsis *metuentium*. Percurro hæc summatim tantùm (vt videtis *Patres* & *Fratres*) Dies enim me deficeret, si singula minutatim persequerer; & *oleæ* mihi ex textu versantur ante oculos, *extra quas* non convenit *evagari*. Ergò cum constet ex dictis, *Testes hos*, (de quibus loquimur) numero esse *paucos*, successione *certos*, habitu *sordidatos*, zelo *flagrantes*, potestate *pollentes*, fide *lucentes*, charitate *ferventes*, expositos tamen dentibus *infernalis* cujusdam *bestiæ*, quæ in *vivorum* sævit *animas*, & *mortuorum cadavera*; cum teneamus hinc mundi affectum, qui applaudit *bestiæ*, donec Deus eripiat suos, & ad se *recipiat*; Restat illud tantùm quod *vltimò* proposui, quomodò scilicet *hæc prophetia* sortita sit semper eventum, in difficillimis Ecclesiæ angustijs, vsq; ad *præsens refrigerium*; & quibus tandem medijs à nobis est posteritati continuanda.

6 Atq; vt decem non commemorem *Persequutionum lanienas*, quibus *rigata* crevit primitiua *Ecclesia*; post annos demùm 600tos, cum altiùs ex abysso *bestia* extulisset *cornua*, fixæ semper steterunt nostræ *oleæ*, et constantèr mundo communicârunt *lucem* suam, & *pinguedinem*. Teruntur omnium manibus horum *testium Catalogi*, *Centuriæ*, *Acta*, & *Monumenta*,

Illyricus. Magdeburgens. Foxus, &c.

ex quibus ita constat de ipsorum laboribus, ærumnis, pugnis, supplicijs, præmijs; vt superuacuum hîc esset mihi, vel *Iliadas* iterare vel *guttulas* oceano inspergere. Quin *seculum* istud (ni fallor) *decimum*, de quo *Bellarminus* in *Chronologia*; vide *seculum infœlix in quo nulli scriptores illustres, nulla Concilia, Pontifices parum soliciti de republica*; *non ita caruit veritatis testibus quin in illo* etiam inueniantur, quos *Bellarminus* elingues aut *incognitos* optaret. Nam quodnam *testimonium* potest esse illustrius, quàm *Synodi* istius *Romanæ* apud *Luitprandum*, quâ *Otho primus* Imperator, *Iohannem* 12 deposuit, & *Leonem octavum* substituit? Quàm seriò protestati sunt *eodem seculo* huius regni *sacerdotes* contra *cleri cœlibatum*, quem vrgebant *Monachi*, patet ex *Wintoniensi Synodo*; quâ superiores videbantur *Monachi*, *tumultibus* tantùm, & *Diaboli* suffragio a *Dunstano Mago* impetrato, non rationibus, aut verbi diuini testimonio. Vnde vbi *Eliensis* Ecclesiæ *præpositus*, cum suis *Sacerdotibus*, voluerunt posteà vel inuitis *Papà*, & *Monachis*, vxores legitimas retinere; finxerunt graphici *nugatores*, illos cum *vxoribus*, & *liberis* in *anguillas* fuisse mutatos, atq; inde diœcesin illã hodie *Eliensem* appellari, Author est *Balæus ex Malmsburiensi & Capgravo*. *Cent. 2.* Possum hic *Theophylactum*, *Ansbertum*, *Radulphum*, *Giselbertum*, vt *testes* satis *idoneos*, in quamplurimis *articulis* contra fermentum Pontificium adducere. Quid quod *Marcum Eremitam* hujus seculi testem, *Bellarminus* ipse cautissimè audiendum esse admonet, *In Chron.* vtpote parùm suffragantem *purpuræ* rationibus. Quòd autem gratuletur isti seculo vt ab *hæresibus immuni*,

faci-

facilis est responsio ex *Magdeburgensibus*; *latuisse* tunc temporis *hæreses* sub *mitris* & *cucullis*; quas tamen & *testes* nostri observârunt, & corripuerunt, licet non tanto *numero* & *fervore* quo posteà. *Antichristus* enim tum penè ad ἀκμὴν pervenisset, & instabat terminus quo *Satan solveretur*. Quid autem *soluto* tandem *Satana* post mille annos? Sive ab *incarnatione* per *Sylvestrum* secundum, sive à Dominica *passione*, per *Benedictum nonum*, sive ab *Hierosolymitano excidio*, per *Gregorium septimum*; cùm omnia susq; deq; sicut ab *Harpyis* raptabantur, num pedem retulerunt *nostri testes*, aut cœperunt tandem *mētiri* aut *mutire*? *Nihil profectò* minùs; quin potiùs eò incitatiùs *grandiebant* gressus, vt mirum sit in *historiis* observare, quomodo post tot *deiectas* per *Draconis* caudam è cœlo *stellas*, & *fascinatos* religionis *Antistites* seculari *typho*, manserit tamen non *interrupta* hæc testium *series*; sic vt *ardente rubo* non combureretur. Ita *Waldenses* revixerunt in *Wicleviftis*, *Wicleviftæ*, in *Hussitis*; *Anseres isti assati* in multis *Oloribus*; quorum vel nomina tantùm recensere, esset potiùs *Annales* contexere, quàm intrà præscriptas *compendij angustias* rem cōtinere. Quare *Centurias* etiam nostrorum *testium*, quas operosè disposuit *Baleus*, & copiosiùs cōtinuavit noster *Foxus*, de cōposito transilio. Tantū observatū cupio in transitu, cum nidificâsset jā *Roma* in summitate *petra*, & exaltasset se supra *omne quod appellatur Deus*; cū inebriâsset *Principes* terræ suis *philtris*, et tacitò cœpisset occinere, *Sedeo Regina*; *Omnis mihi data est potestas in cælo et in terra*. *Surge Petre, occide & manduca*, et similia, cum *testibus paulo liberioribus* vel dig-

Vid: Usser. de Christ. Eccles: succes. et stat. Cap. 2.

2. Thess. 2.

dignitatibus ora obturâsset, vel *laqueis* spiritum in terclusisset, vel dispersis hinc inde conductitijs *mangonibus*, qui simpliciores in tenebris sopirent, scintillantes varitatis stricturas per quascunq; rimulas excitato fumo obscurâsset; cùm non esset *suspicio* cur mutiret quispiam, vel audirent multi, si ad *rauim* vsq; Testes vociferarentur: ecce miraculo excitatur tanta *nubes testium*, vt qui modò sedebat vt *summus iudex*; iam turpitèr cogitur vadimonium deserere; *tabulas publicas* corrumpere, tumultuari, adulari, tergiversari, æquiuocare, mortuos consulere, *sicarios* & *venenarios* in aduersarios clam subornare, *subterraneos* deniq; moliri *cuniculos* ex nitrato *pulvere*, ne causa penitùs caderet, & carnes eius absumerentur, ab illis *terra Principibus*, quorum hactenùs consutis dolis ora sublevisset. Atq; hîc gestit animus recolere, quomodo ad tanti momenti causam, instruxit ipse Deus, *testes idoneos*, quos impossibile esset vel corrumpere, aut redarguere. Intumuissent anteà *Scholastici*, nescio quot diuersis *titulis*, Doctor *resolutus*, Doctor *angelicus*, Doctor *subtilis*, Doctor *irrefragabilis*, passim in congressibus insonuere. At quanto iustiùs *Lutherus* Doctoris *resoluti*; *Philippus*, Doctoris *perspicui*; *Bucerus*, Doctoris *profundi* merentur nomen, intelligunt demum ij, qui mallent cum *filio prodigo ad Patrem redire*, quam cum *porcis*, alienigenarum vesci *siliquis*. *Caluinus* si floruisset cum *Aquinate* & *Bonauentura*, nec hic forsan *Angelicus*, vel ille *Doctor* appellaretur *Seraphicus*. Qui *Zuinglij* ortum & progressum attentè perpendit, *Doctorem* intueatur *illuminatum*, sicut in *Oecolampadio*, *Brentio*, *Chemnitio irre-*

fragabiles, *invincibiles*, *subtiles*, Doctores invenias. Potuissem hunc ex *Italia* accersere *Doctorem solennem* in *Petro Martyre*; *Aquinatē reformatū*, in *Hieronymo Zanchio*, nisi domum me retraherent, *Margarita* illa *Theologica Iohannes Iuellus*, exactus *Raynoldus*, probatus *Humphredus*, certus *Hookerus*, & ex clarissima nostra *Sorore*, expeditus *Whitakerus*, *Fulco* nervosus, concinnus *Perkinsius*, vel si qui sunt alij, (*vivos* enim non attingo) ex isto censu, qui huc vsq; *testium* nostrorū produxere *catenam:* qui si componantur cum superioribus istis *tenebrionibus*, discrimen facilè apparebit inter *frumentum*, & *glandes*; inter *triticum*, & *paleas*: *Graciam* enim et *Barbariam*, *Athenienses* et *Getas* conuenisse diceres.

7 Atq; per huiusmodi, vt videtis, *intervalla* continuata semper mansit, hæc *testium successio*. Quod de *Phœnicibus* incertò traditur, in his veritatem obtinet; ex *cineribus* vnius prodit semper *nova soboles*, quæ confecto curriculo à *Domino* definito, vt *Moses* de aliquo *Iosbua*, vel *Elias* de *Elizæo* successore prospicit; Ita Patres *Antediluvianos* et *insequentes* postea *Patriarchas* connectit *Noah*, *Patriarchas* et *Prophetas Moses*, *prophetas* et *Euangelistas* ipse *Christus*, hos excipiunt *Martyres* primitiuæ Ecclesiæ sub *dracone*, illos hi nostri *testes* sub *Antichristi tyrannide*; istos tandem, *Reformatores* et eorum Discipuli, ad hodiernum vsq; diem, sic vt nostræ iam adsint *vices*, vt in arenam etiam descendamus.

Creatio. *Ne autem in nobis aut nobiscum, determinaretur hæc celeberrima* testium linea; *ecce fœcunda*

mater

Mater Academia *pro* duobus *tot emisit, quot* Musas *numerat, qui quod* audiuerunt, viderunt, crediderunt, *non dubitabant constantèr & animosè efferre, & tanquam* lucernæ *in* candelabris *positæ, non cessabunt se consumere vt alios illustrent, & excitatos à* bestia fumos *ad Maiorum exempla dissipare. Quare vt ad vos tandem accedam (selecti* Filij) *ne existimetis quæ dicta sunt de* testibus *hisce ad vos parùm spectare, & rej potius* gestæ *quam* gerendæ *esse historiam. Siquidem vt* Petrus *suos conterraneos Act.* 3. *ita liberè vos effari liceat;* Vos estis liberi prophetarum & horum testium *ex asse heredes : illi* laborârunt, *& vos in* labores *eorum introiistis. Expectatur etiam iam vester* fervor, *& heroica* magnanimitas *contra* ἑπτάλοφα *ejusdem* bestiæ *renascentia capita. Sunt, vt nôstis, quamplurimi, qui non* vocati *prædicabunt* super tecta, *& non* missi, *currunt: At parum illud attendunt sive* Hieronymi, *siue* Origenis, *quod habetur in Decret:* Licet Dominus elegisset Sacerdotem, cõvocatur tamen Synagoga & requiritur in ordinandis præsentia populi, quia oportet tales & testimonium habere bonum ab his etiam qui foris sunt. 1. *Tim.* 3. 2 *Part: Caus:* 8. *q.* 1.

Quinetiam non tantùm μάρτυρες, *sed* & μαρτυρούμενοι, *vt* Diaconi, *Act.* 3. *vt* Cornelius, *Act.* 10. *non* testes, *inquam, solummodò*, *sed* & testimoniati (*vt reddit* Illyricus) *vel vt* Beza *explicatiùs*, testimonio *quodam* idoneo *debeant ornari*, *qui tam* amplâ *docendi* authoritate *ab* Academia *insigniuntur*. *Ne quis autem vos vel vt* circulatores *contemneret*, *vel vt* impostores *condemnaret, curauit* mater Academia, *vt certa quædam meriti vestri, & collatæ dignitatis* Pignora, *in hoc* publico *Ecclesiæ* theatro *solenniter vobis traderentur*. *Primò igitur hoc* pronubo, *veluti amoris* annulo, *non* desponsat *tantùm vos*, *selectissimæ suæ* Filiæ Theologiæ, *sed* certo *jungit* connubio. *Vt autem* metallum *hoc est* defæcatissimum; *sic vestram cupit futuram* doctrinam & conversationem. *Vt* aurum *in igne* splendet, *sed non* consumitur; *ita vos afflictio non* fractos, *sed* purgatiores *efficeret*. *Sicut* aurum *est oculis* gratum, & *cordi* salutiferum: *ita infirmos* illuminaret, & reficeret *vestrum* testimonium; *non* chymicè *ostentando quod* non est, *sed* reipsâ, *quod languet, corroborando, quod deficit, supplendo*. *Cupit ex* forma *eiusdem vos admonitos, quàm in* orbem *semper redeunt vestri*

Annulus.

sudo-

sudores, & conflictus. Vt autem circulus hic non admittit angulos, non spiras, non ellepsin aliquam, aut hyperbolen, nec extremitates habet in quibus desinat: ita perennis debet esse vester in testificando constantia, non simulationis anfractibus tortuosa, non gyris aut spiris serpentina, sed æquabilis, æquidistans, perfecta, verbo divino semper concamerata, in quo omnes radij opinionum coeant; vt indè certam ad circumferentiam deducantur. Deniq; vult hoc μνημόσυνον digitis vestris adaptari, ut semper vobis sit ob oculos, ad refricandam & oneris & honoris tanti, à matre tam indulgentèr collati, gratissimam memoriam. Addit Birretum sive pileum in libertatis τεκμήριον, illudq; capiti imponit, ut innotescat omnibus vos non ancillæ, sed liberæ esse prosapiam. Pileum
Jn huius forma quadrata, habetis ex quatuor virtutibus sertum fœlicis, verè quadrati; non ad gnomonem tantùm philosophicum, sed Theologicum; qui non ascendit supra se, nec descendit infra se, nec progrediatur ante se, nec regrediatur post se, nec egrediatur dextrorsùm, nec digrediatur sinistrorsum. Cum autem humanarum non sit virium ita firmitèr & constantèr gressus figere, Librum hunc tertio exhibendum vobis curauit, Biblia

vt columna *sit vobis interdiu*, *&* ignis *per noctem*, *&* lucerna *pedibus vestris* *&* lumen *semitis*. *Quare vt* Iohanni *præcepit* Angelus *in superiori capite*; *accipe* libellum *&* devora eum, *quia* oportet te iterùm prophetare coram populis, *&* gentibus, & linguis, & Regibus multis: *ita liceat mihi vos effari*; *accipite hunc* libellum, *nec digitis tantùm attingite, vel sub culcitra reponite, sed* devorate eum, *& in succũ conuertite: Nam in fortitudine huius cibi, molestissimum* restat iter, *a vobis emetiendum: Quod vt* accinctiores *etiam capescatis*, ocreatos *vos in hunc locum* 4to *adduxit* Academia, *vt* gregibus *citò adesse & hostium terga premere expeditiùs potuissetis. Postremò hoc siue* pacis, *siue* vnionis, *siue* communionis, *vos demittit* Osculo; *adeo, vt in* annulo *assiduitatem, in* biblijs *veritatem, in pileo libertatem, in* ocreis *celeritatem in* osculo *charitatem, quasi tot emblematis variegatam accepistis. Iamq; (Viri* spectatissimi, *& vndiquaq*, ornatissmi) *quid est quod vltra facere debet mater* Academia, *& non fecit? Quid habet quod in vos non effudit? Quid cupitis quod illa non præstitit? Si fuisset illi* gradus *aliquis sublimior, libentissimè illum vobis contulisset: si alijs abundaret* thesauris, *liberrimè istos effunderet in vestrum*

Ocreæ.

Osculum.

vestrum commodum. Illa tamen quæ tot indies parturit & alit natos, & ex cuius lacte tot pinguescunt alumni, non habet intereà, (vt videtis) vnde inchoata Musarum perficiat domicilia. Pauci meditantur hodiè cum Dauide inter rerum suarum affluentiam, ecce ego habito in domo cedrina, sed filiæ matris meæ sub dio pernoctant. Vt autem ab operando non diutiùs operarios detineam, videtis (vt spero) Fratres in testibus ante delineatis vocationem vestrā; habetis lenitatem in Mose; feruorem in Elia; hostes in bestia; sortem in morte; contemptum in cadaveribus insepultis; in gratulatione mutua mundi ingratitudinem: in hisce excitandis rursùs & coronandis, Dei constantiam, & benignitatem, quasi in Tabula oculis vestris adhibitam. Cogitate igitur iam conuenisse vos hodie (sicut olim Iacob et Laban) in Gilead, hoc est, (interprete Hieronymo) in tumulo siue aceruo Testium aut testimonij. In conspectu Dei, angelorum, et Ecclesiæ, nomina Academiæ dedistis, auctoramenta accepistis, fidē interposuistis ad difficultates non resilijstis, oleæ, candelabra, ductores, doctores, testes estis. Intueatur ergò Iehoua inter nos et vos, quando inuicē recesserimus a nobis; Si taceatis quando sit loquendum, aut in προσωποληψίαις

fidem

fidem domini nostri Iesu Christi *gloriosi habeatis, si hæsitetis, tergiuersemini, trepidetis ad hiatus septem guttura pandentis* Bestiæ; *si ambigui, dolo malo, vel in rem solummodò vestram* testimonia *proferatis*, intueatur, *inquam*, Iehovah, et *iudicet, non talibus strophis aut artibus, vos à* Matre Academia *fuisse instructos, non in istos* fines *ad hanc dignitatem evectos, non eâ conditione hæc accepisse honoris et laboris* insignia; *quin potiùs* testis *manebit vobis* annulus, *perfidiæ* pileus, *impudentiæ*; *testis* liber, *fraudis et prævaricationis*; *testis* osculum *proditionis*, *et* ocreæ *simulationis*, *nec teget* dibaphus *tam detestãdam in* Deum, *in* Ecclesiam, *in* Academiam, *in* fratres, *in* vosmetipsos *impietatem, quin æstuabit intùs* conscientia *tanquam mille* Testes, *donec* Iudæ *tandem exprimat confessionem*, peccavi prodito sanguine innoxio. *Sed auspicatiora* testatur *Spiritus sanctus*, *vestris cordibus Ecclesia* contestatur, subtestatur Academia; *Vos* protestamini. *Vt autem* testatum *omnibus faciatis quam exercitati acceditis ad hanc palæstram: En* Rhodum, *en* saltum, Doctores *estis*, *quæ difficultates lateant in hisce quæstionibus docete: Nos interim vt* testes *vestri congressus* auriti *et* oculati *sedebimus*.

Resp. M. Hen. Watkins.

ORATIO SECVNDA

INAVGVRALIS IN PROMOTIONE DOCTORVM

HEN. BEAMONT. RICH. TILSLEY.
IO. HOLT. EDW. GEE.
EDW. CHETWIND. IO. MOSLEY.
RIC. CARPENTER. IO. STANDARD.
GEO. HAMDEN. RICH. CORBET.
GVL. OSBASTON. RIC. LLOYD.
SAMP. PRICE. IO. TAPSILL.
DAN. FEATLY.

Oxonij in Comitijs habita, Anno 1617.

De Vestibus Aaronis.

EXOD. 28. vers. 1. 2. 3. 4.

1 *Applica quoq; ad te Aaron fratrem tuum, cum filijs suis, de medio filiorum Israel, ut sacerdotio fungantur mihi; Aaron, Nadab, & Abihu, Eleazar, & Ithamar, Filij Aaron.*

2 *Faciesq; vestem sanctam Aaron fratri tuo in gloriam & decorem.*

3 *Et loqueris cunctis sapientibus corde, quos replevi spiritu prudentiæ, vt faciant vestes Aaron, in quibus sanctificatus, ministret mihi.*

4 *Hæc autem erunt vestimenta quæ facient: Rationale, & superhumerale, tunicam, & lineam strictam, Cydarin, & Balteum.*

ANniversaria hæc solennitas in *Doctoribus Theologiæ creandis* (doctissimi *Academici*, vosque quotquot huc confluxistis *auditum*, & *spectatum Advenæ* gratissimi) *novum* quotannis postulat agendi *modum*, qui tamen à receptâ *consuetudine* non prorsus recedat. Vnde difficilis mihi incumbit provincia, in qua *vetera* & *nova* in hoc proscenio ita sunt disponenda, vt & *vetera* à *novis* recipiant *nitorem*, & *nova* à veteribus *authoritatem*. Cum igitur superiori anno de *duobus Testibus Apocalypticis* verba fecerim, & *decem* istius partûs *filios Protestantes* adjunxerim: de *Vestibus* eorundem (sicuti mihi videtur) non incongrua erit hodierna *Præfatio*. Ita enim *vestibus Testes* induti honorarijs, & ipsi attentiùs pensitent quas personas sustinent, ne ab ornatu discrepet *testimonium*: & populus pensiculatiùs attendat quid *testantur*, quos tam perspicuis *Academiæ testimonijs* ornatos esse animaduertit. *Anna* paravit *Samueli* quotannis *tunicam*, 1. Sam. 2. Et *Iosephus* non dimittit

1. Sam. 2.

fratres

fratres absq; *vestibus* splendidioribus, Gen. 45. Quidni igitur eâdem indulgentiâ annosa Mater *Academia*, suos non persequeretur? & quos *fratres* nobis quotannis parturit, à nobis benè *vestitos* demittendos non curaret? Ne autem *Lividus* quispiam *ornatus* hujusmodi nostros vt *histrionicos* sugillaret, aut induendi solennitatem carperet, aut limis oculis intueretur, quicquid *more Maiorum* à nobis fuerit in hoc genere observatum; audiat *Mosen* ab ore omnipotentis *legislatoris* sic intonantem, Exod. 28. *Applica quoq; ad te Aaron fratrem tuum*, &c.] de quibus pauca in limine sunt prælibanda. Postquam *Tabernaculum* in præcedentibus ad *ideam* in monte exhibitam fabricâsset *Moses*; de *ministris* proxima incubuit solicitudo, qui sacra in illo obirent munia: impar erat vnus tam immenso oneri: *Observationes*, *sacra*, *sacramenta*, *sacrificia*, quæ *omnes* ritè vix peragerent, *vni* (licet Deum ipsum *vigilans* & *ieiunans*, per 40 *dies* & *noctes* continuas *facie* ad *faciem* consuluisset) nimium penè fuit delineare & disponere. Συνεργοὶ igitur in *partem solicitudinis* necessariò fuêrunt vocandi: Quâ in re operæ pretium nobis erit cœlestis oraculi consilium attendere. Non enim admittendi sunt *Ieroboami sacrificuli* ex *fæce* plebis: sed *noti*, sed genere *illustres*, cœlitùs instructi, & sepositi: *Applica ad te Aaron*] non *famulum*, aut *clientem* tibi subditum, aut à *tuo nutu* pendentem; nec tamen *Angelum* sublimioris naturæ, quem trepidaret caro consulere & adire: sed *Fratrem tuum*] fratrem *natu maiorem*, non stipatum *vulgi* turbâ, sed *cum filijs suis*] Filijs non *alienigenis*, aut *degeneribus*; sed, de *medio filiorum Israel*] *selectis* & *delibatis*. Adhuc Gen. 45.

huc enim *temerario ausu* non infames, *Nadab* & *Abihu*, *Eleazar* etiam & *Ithamar*, inter tot *Heroum* millia, indole & virtutibus *conspicui*, pro honore ducant si destinentur ad *Sacerdotij ministeriũ*. Quibus vt incutiant etiã *externo cultu* alijs omnib⁹ *reuerentiam: Facies vestem*] non *inhærente* aliquâ *virtute* sed ex *vsu*, *sanctã*] secundum *meum* institutũ, in *meam gloriam*] & *tui* instituti muneris *decorem*] vides (inquit *Ambrosius*) in *Sacerdotibus nil plebeium requiri*, nil *populare*; implendi sunt *artifices* spiritu prudentiæ, vt ipsorum vestes conficiant. *Numerus* & *materia* præscribitur, ne *humanum* ingenium in *ridiculis formis* introducendis lasciviret. Quicquid rarum aut pretiosum mundi *gazophylacium* complectitur, huic ornatui est impendendum. Tantæ molis erat instruere *Ductores*, ad Domini militiam. Splendor plusquam *Angelicus* (vt notat *Caluinus*) hîc requiritur. Quâ de re vt distinctiùs seligam quæ conducunt, præcipuè ad præsens institutum, non ludentis erit operæ, Primò *quanam*, *quot*, & *quid significent* ista Sacerdotum *vestimenta*, obiter inquirere. Secundò, à *quo*, *quibus*, & *quem in finem* præceptum erat vt applicarentur, pari brevitate indagare: Inde autem *tertiò* pateat facilior ad præsentia transitus; & rerum *varietas*, & *præstantia* sublevabit aliquo modo vestrum in audiendo tædium.

2 Et ne longè abeam. De *numero* vestimentorum, licet *Authores* varient, non tanti tamen est discrimen vt *error exitialis* inde oriretur. Qui enim *octo* tantùm *vestimenta* ex hoc cap. eliciunt, quorum *quinq;* volunt esse *summi Pontificis*, & alia *tria inferiorum Sacerdotum*, vt *Beda*; quiq; ista inter vtrosq; ex æquo

cum *Hieronymo* dividunt, vt *Ribera*, *Becanus*, & alij, nonnihil aberrant à *vero calculo*, si attendamus *Zonam*, *Tiaram*, & *Tunicam lineam* fuisse duplices; alias *splendidiores* & *Pontificis*; alias *obscuriores* ad inferiorum *Sacerdotum* & *Levitarum* ministerium. Vnde *Rabbi Solomon* qui *nouem*; *Iosephus*, *Abulensis*, & è nostris *Plurimi*, qui decem; *Aquinas*, *Burgensis*, & *Caietanus* qui *vndecem* enumerant, facilè inter se conciliantur, dum diversa respiciant. Exactior videtur numerus vestimentorum *denarius*, è quibus *sex* sunt *Pontificis propria*, v. 4. reliqua *quatuor* filijs *Aaron communia*, v. 40. & 42. Quatuor autem ista sunt *Feminalia lini*, *Tunica*, *Balteus*, et *Tiara*, quorum *tria* nunquam induebat *Pontifex*, licet contra statuunt ex *Iosepho*, *Tostatus*, et *Ribera*. Nam quorsum duabus *tunicis*, *balteis*, et *Tiaris* oneratus potiùs, quam ornatus incederet? Vt rectè *Iunius* et *Montanus*. Solùm igitur מכנסי-בד ista *Feminalia linea*, vtrisq; erant communia, ne turpitudo carnis inhonestiùs detegeretur. Qui ergò omnes Ministros *puritate* vult esse *pares*, non *munere* tantùm, sed et *habitu* distinguit *Pontificem* ab *inferioribus*. Vnde rectè in hunc locum *Marbachius*, Commendatur *ordo* inter Ecclesię *Ministros*; nam qui κατακυριεύειν non permittit, Math. 20. aut κυριεύειν, Luc. 22. τάξιν tamen suadet et εὐσχημοσύνην, 1 Cor. 14. Et diversos *gradus* instituit, Eph. 4. quos *distinctos* hîc invenies quoad *ornatus varios*. Sed de inferioribus hisce non libet aliquid vlteriùs adjicere, vt *Aaronem* in suis *Pontificalibus* (si ita loqui liceat) clariùs intueamur. Cujus vestimenta si recenseamus, non eo quo hîc habentur ordine, sed quo *Levit.* 8. in-

 duuntur

1 duuntur, occurrit. Primo כתנת תשבץ *Interula, subucula, tunica stricta, praetexta*, seu potiùs opere *Phrygionico* ad morem *ocellorum* tessulata. Quae vt ποδήρης ista *ambulantis* inter *candelabra*, Apoc. 1. ad
2 *talos* vsq; demittebatur. Huic superindutum erat מעיל *pallium*, sive tunica circumtexta, non talaris (vt putavit *Sixtus Senensis*) *Ephodo* tamen forsan duplo *promissior*. Videtur fuisse absq; *manicis*, vtcunq; repugnant *Iosephus* et *Hieronymus*; quia *capitio* in ejus medio constituto (vt patet vers. 32.) apertè fluitabat ad latera, sic vt *manicis* locus non relinqueretur. Tota autem erat *hyacinthina* sive coloris *violacei*, floribus affabrè variegata, ad *fimbriam* verò *inferiorem* alternatìm habens per circuitum, *tintinnabula aurea* et *malogranata*. An verò ex his et illis 72 tantùm, nec plura nec pauciora, non video vnde didicerunt *Isodorus* et *Hieronymus*. Liquet hoc solum ex textu, disposita sic ista fuisse in hunc finem, vt *Pontifex totus vocalis* ingrederetur Sanctuarium, ne fortè non audito so-
3 nitu, morte lueret *silentium*. Tertium vestimentum erat *Ephod*, ἐπωμὶς 72 Interpretibus; *Aquilae*, ἐπίρραμμα; *Junio*, amiculum; vulgò, *superhumerale*, ab אפד aptare stringendo. Duplex autem erat, *commune*, et *Pontificale*. Puer *Samuel* et *David* Rex, accincti erant *Ephod*, 1 *Sam*. 2. Et 2. *Sam*. 6. Trucidavit *Doeg* Edomita 85. viros *vestitos Ephod*. 1 *Sam*. 22. Sed *Ephod communi*, non *Pontificali*, vt rectè exponit cum *Rabbinis Vatablus*. Illud siquidem de quo hic agitur magnificentius multo fuit, et summo *Sacerdoti* peculiare; in quo ita *purpurâ*, *auro*, et *hyacintho* intertextum erat *xylinum* sive *byssus bilex*, vt spectantium oculos grato fulgore

fulgore perstringeret. Vniformi autem et polymitâ texturâ à scapulis ad cingulum sic porrigebatur, vt nusquam fissura conspiceretur, nisi ad humerorum fastigium, vbi duo אבני-שהם *lapides* vel *onychini*, vel *Sardonyci*, in morem fibularum *alas* connectebant. Vers.9.
Isti verò minutuli esse non potuissent, in quibus *nomina filiorum Israel sex* in lapide vno, *sex* reliqua in *altero*, juxta ordinem nativitatis insculperentur. His 4
Quarto accessit אבנט, *zonâ*, sive *balteus* opere *Phrygiano vermiculatus*, ad serpentis *formam* senectutem exuëntis, (vt *Sixto Senensi* placet.) Iste autem semel atq; iterum *Ephodum* et *Tunicam* astringebat, *nodis* inde extremitatum (si *Philoni Iudaeo* fides) ad talos vsq; *defluentibus*, quos alij ad modum *corrigiæ* supra vmbilicum contrahunt.

3 Sed ad quid perditio hæc? obmurmurabit *Iscariotes* aliquis? quò tendit tantus *splendor?* numquid *theatrici* vestium fulgores, animarum recessus penetrant? Ita mussitant quamplurimi in angulis, et sibi ipsis detractum æstimant, quicquid religioni et cultui Divino impenditur. Sed vt *Codro rumpantur ilia*, pergit Dominus vnctos suos splendidiùs adhuc ornare. Legimus de *Alcistenis* cujusdam *Sabyritæ* pallio, quod 120 talentis, *Carthaginensibus* vendidit *Dionysius* apud *Atheneum.* L 12.c.16. Et de *Obolla*, sive prætexta *Demetrij Regis Macedonum*, quam nullus Cal.Rhod. postea Princeps indueret, propter invidiosam impendij magnificentiam. At istæ *laciniæ* tantùm sunt ad
חשן, *Pectorale*, sive *Rationale iudicij*, quod Quintum 5
erat *Aaronis* ornamentum. In quibus omissis *annulis*, *catenulis*, *vittis*, *vncinis*, quibus affabrè *superhumerali*

rali erat affixum; ſatis negotij faceſſet textus, ſi aliqua ex parte tantùm enucleemus, quare *quadratum* ſtatuitur, et inſuper *duplicatum*. In quadro illo *quatuor* occurrunt *ſeries gemmarum*, quas novæ *Hieruſalem* parietibus, ſubſtratas poſtea legimus, *Apoc.* vlt. Non vacat autem *ſciolorum* criticiſmos de harum *naturis*, et *nominibus* diſcutere. Sufficiat quod ſecundum *Hieronymum* & *antiquiores*, *Sardius*, *Topazius*, et *Smaragdus*, primum *palum* impleverint. *Carbunculus*, *Saphyrus*, et *Iaſpis* ſecundum. Tertium *Lincurius*, *Achates*, et *Amethyſtes*. Quartum *Chryſolytus*, *Onychinus*, & *Berillus*. Habent hic *Chymici*, *Phyſici*, et *Philologi* implicatiſſimam altercandi ſegetem. Sed *Theologus* penitiùs introſpicit, et inter hujus *pectoralis* plicas, *Vrim* et *Thummim* recondita eſſe animadvertit. De his autem *duplex* veluti *crux* curioſis erigitur; Prima quid fuerunt *in ſe*; ſecunda, quâ ratione conſulentes *reſponſa* inde indubitata à *Domino recipiebant*. Sunt qui hic hærent tantùm in verborum cortice, nec vltra ipſorum ſignificata quærendum autumant: vnde *Doctrinam* et *veritatem* reddit *vulgaris*, δήλωσιν et ἀλήθειαν 72. Sed profundius quid in textu videtur latere. Nugantur autem *Ramiſtæ* dum hinc *diviſionem Dialecticæ* ſuæ caſtratæ, in *Inventionem* et *Iudicium* extunderent. *Abulenſis* ad oraculorum *manifeſtationem*, et conſulentium *illuminationem* hæc refert omnia. Sed videntur verba non *qualitatem* aliquam, aut actum, ſed *materiale quiddam* deſignare. Nec adjuvant hic *Rabbini*, quos adducit confertim in paraphraſi Chaldaicâ *Paulus Fagius*. Quam ridiculum enim eſt, et *ſuperſtitioſum*, vel *characteres Aſtrologicos* cum *Aben Eſra*; vel

nomen Tetagrammaton, vel inibi *inscriptum*, vel per *Vrim* & *Thummim* expositum cum *R. Solomone* comminisci? Nec probabiliùs multò *Philo Iudæus*, & *Aquinas* duas depictas in *Rationali* virtutes obtrudunt; vel *Bellarminus* & *Martinius* ex *Beda* & *Augustino*, duo ista totidem literis descripta *nomina*. *Suidas* vni Adamanti; *Calvinus* duabus *gemmis* cæteris fulgentioribus, hæc nomina applicat. *Oleaster*, *Lipomannus*, *Osiander*, & *Ribera*, non distinguunt cum *Iosepho*, *Vrim* & *Thummim* à cæteris *duodecem gemmis*; sed quemadmodum nonnulli asserunt *galaxian* conflatam esse, ex commistis multarum stellarum *radijs*; ita ex *vnito* horum lapidum *fulgore*, præsertìm in fausto aliquo responso, *Vrim* & *Thummim* elucescere. Ita in divortia distrahuntur, vel præstantissima ingenia, cùm de divinis audeant *ariolari*, extra sacra Canonis pomœrja. Modestior igitur in hunc locum, *Augustinus* agnoscit hujus mysterij difficultatem, & *veneratur* potiùs quàm *euentilat*. Apud nos (inquit *R. David*) quid hæc significent non est manifestum. Nec aliter è Christianis *Caietanus*: Quid significatur per *Vrim* & *Thũmim*, nullus (quantum novimus) hactenùs explicavit. Constat autem hoc tantùm ex textu non *facta* fuisse hæc ab *artificibus*, sed à Deo immediatè *tradita*. Ita enim de cæteris legimus, Facies *hoc* vel *illud*: at de *Vrim* & *Thummim* sic habet vers. 30. non *facies*, sed *pones* illa in sacro pectorali judicij. Vnde concludit *Gallasius*, diversum quiddam fuisse *Vrim* & *Thummim* à *lapidibus* & *catenis*. Quis autem vel *materiam* lapidum illorum in quibus inscriptus erat *decalogus*; aut *mannæ* naturam, quæ ad *Solem* liquesceret, ad *ignem*

induresceret; aut ignis istius *originem*, qui cœlitùs delapsus sacrificia devorabat, commodè nobis explicaverit, nisi revelante illo spiritu *qui vbi vult spirat*, & *nescimus vnde venit & quo vadit?* Sufficit igitur observâsse, *Vrim* & *Thummim*, à Deo tradita, à *Mose* receptâ, & inter *Rationalis duplicitatem* veluti in theca quâdam fuisse inclusa. Quod de *splendoribus*, sive *accidentibus* sine subjecto, non propriè quis affirmaverit. Vltra, qui temerè quid asseruerit; videat ne venditando scientiam, tam imperitis quàm sagacioribus debeat ludibrium.

4 Nec levior inijcitur scrupulus de hujus mysterij vsu, sive Domini per *Vrim* & *Thummim* respondendi modo. *Iosephus* & *Suidas* fœlicem colligunt successum ex insolito *Sardonycis* in dextrum humerum, aut aliorum lapidum, in *pectorali* fulgore. *Maimonides*, *Aben Ezra*, & *Hugo de S. Victore*, Sacerdoti amiculum intuenti *literas* quasdam *apparuisse* autumant; ex quibus (nō secus ac *Ethnici* ex *Sybillæ* folijs) responsa fatidica contexeret. *Montanus* existimat hæc recondita Sacerdotes primò extraxisse, deinde inspexisse, & inde Dei responsum ex *apparentibus* quibusdam *notis* intellexisse. *Nehemonides* distinguit de *duobus* prophetiarum generibus; primum est *Nathcol* per vocem cœlitùs dimissam: secundus est *Madregeh*, *occultus* spiritûs *instinctus* quo afflatum fuisse Sacerdotem ob præsentiam *Rationalis* asserit. Sed textui ista non satisfaciant, vnde non tantùm *vocem*, sed *distinctis quæsitis* respōsum apertissimè licet colligere. 1. Sam. 23. Hoc autem per *gemmarum* insolitum *fulgorem*, aut *generalem* nescio quem *instinctum* (sicut rectè vrget *Ribera*) commodè

In Apparat.

De Temp. & ijs quæ ad templum pertinent. l.3. c.12.

modè fieri nõ potuit. Ideoq; hallucinatur ipsius Symmista *Delrio* Disq; Magic.l.4. c.1. dum *simplicem affirmationem* per colorem, cætera per *Sacerdotis inspirationem* ad præsentiam *Vrim* & *Thummim* expedita fuisse memorat. *Vox* siquidem *Divina, clara*, & *distincta* proculdubiò hîc intervenit; in cujus vicem (*Vrim* & *Thummim* juxta *Montanum* & *Burgensem* in captivitate amissis) *Bathcol, filiam istius vocis* superi- Buxbach.
oris *Nathcol*, recentiores *Rabbini* introduxêrunt. Hæsi diutiùs quàm par erat in abstrusioribus istis evolvendis, quod compensandum quantùm fieri potest in sequentibus. A *Pectore* igitur ad *caput* jam tandem ascendamus. Vbi sextò occurrit *Tiara, Mitra, Infula* si- 6
ve *Cydaris*. Hæc Hebræis est duplex מצנפת summi
Pontificis; & מגבעות *Aliorum*. Primam vult *Hiero-* Ver.4.
nymus ex *Iosepho* referre pictum apud antiquos, *Vlys-* Ver.40.
sis pileum, in morem *sphæræ divisæ* rotundam. *Villapandus* fasciam sive *vittam* tempora *cingentem*, & in dorsum inde diffluentem (vt videre est in veterum *Imperatorum* imaginibus) pro infulâ hâc Pontificiâ substituit. Sed *Iesuitam* non ageret, nisi aliquid singu-
lare parturiret. Hoc intereà tamen non probat ipsius In Exod.c.28.
Symmista *Cornelius Cornelij è Lapide*. Verùm de figurâ hujus *pilei*, quam textus non delineat, nequaquã
libet argutari. Potuit esse *geminus* (vt vult *Sixtus Se-* Biblioth. sanct. l.3.
nensis) interior *rotundus*; exterior, aliquanto *elevatior*, quem Author *libri Ecclesiastici Mitram* appellat, quamq; ornandi capitis rationem provectiores inter nos observant. Sed hîc præ cæteris erat conspicua *lamina* ista *aurea* siue *bractea*, vittâ hyacinthinâ fronti *Pontificis* alligata, cum hâc inscriptione קדש ליהוה

sanctitas Domino. Atq; ita prodit tandem *Aaron* à capite ad calcem ornatus, *Os humerosq; Deo similis*, ad spectantium oculos perstringendos, & reverentiam quandam religiosam tanta majestate incutiendam. Vbi sublimiora tamen intuetur *mentis oculus*, dum à cortice ad nucleum, ab *vmbris* ad *substantiam*, à *vestibus* ad ipsarum *significata* piè dilabatur.

5 Tanta siquidem debet esse scientia & eruditio *Pontificis Dei* (sicut rectè monet *Hieronymus* in Epistolâ ad *Fabiolam*) vt *& gressus eius, & motus, & vniversa vocalia sint.* Atq; hic vt fusissimi sunt maximâ ex parte *Antiqui*, in vestibus ad *mores* accommodandis; ita lasciviunt *Scholastici*, & *Postillatores*, sophisticantur verò *Iesuitæ*, vt ista ad *Romani Pontificis* [illegible] *φαντασίαν*, vel *confirmandam*, vel saltem *excusandam* torqueant. *Vrim* & *Thummim* licet (vt accepistis) in *Scripturis* non satis *expressa*, & Iudæis ipsis *ignota*; suppeditabant tamen *Bellarmino*, Serrario, & *Alcasar*, invictum argumentum, quo *Papæ infallibile αὐτὸς ἔφα*, in controversijs dirimendis obtineat. Quid forma *Cydaris* sive *infulæ legalis*, ad Evangelij *Præcones? Serrarius* tamen & *Cornelius* à *Lapide*, chymico nescio quo artificio, *triplex* Pontificis *diadema* hinc eliciunt. Vbi illud tamen incommodè cadit, quod *inscriptiones* non vsquequaq; conveniunt. Pro sanctitate enim *Iehovæ*, laminæ hic insculptæ, *Mysterium* tantùm (juxta illud *Apocalypseos* 17) illic circumscriptum reperies. Postremò, ampliora sunt quæ eruit hinc *Becanus* ex harum vestium plicaturis. Institutâ siquidem in *opusculo* quodam de *Pontifice vet. Testamenti*, inter *Regem* & *Papam* comparatione; *octo* ad minimū *titulis*,

De Rom. Pont. l.4 c.3.
Josuan. Sacerd. c.2 In Apocal.
In Exod. 28
Triplici Papæ Tiaræ illud inscriptum fuisse emblema asserit Brocardus, sed nuper expunctum, & ipsius loco substitutum Iulius Pont. Max. *monuit Thomson noster in Eleneh: cont. Eudæm. ad. paradox.* 10.

Originis, Antiquitatis, Familiæ, Inaugurationis, unctionis, Ornatûs, Officij, exemptionis, & *Authoritatis,* pedum sceptro præponit. Sed abutor vestrâ patientiâ, dum hujusmodi *mancipiorum præstigijs* locum inter seria concedo. Vestes has fuisse *significativas*, timidiusculè forsan assererem, nisi occurrerent in ipso textu, quæ facem mihi ex hâc parte præferrent. Portabit Aaron in *humeris* nomina *filiorum Israel*, in recordationem, vel Patriarcharum, vt imitetur *illos*, quorum gestat *nomina*; vel *populi*; vt recognoscat ipsorum sarcinas ipsius *dorso* esse alligatas. Portabit rursus in *pectore*, gemmis insculpta *eadem nomina*, vt semper habeat in conspectu quàm Cordi sibi debet esse totius *gregis salus*; quem non bajulat tantùm in *humeros* per *patientiam*; sed in *pectore* etiam per *dilectionem*. Portabit demum in *fronte* laminam, ad *solennitatem* tanti muneris, quod non solum *internum* splendorem, sed *externam* etiam *professionem* exigit. Solverem in oceanum, si vel singulas commentantium *tropologias*, obiter tantùm indigitarem. Alij *mundi compagem* in hisce *vestibus* ita complicatam imaginantur, vt *Feminalia linea*, Terram, ex quâ *linum* nascitur: *Balteus* oceanum illum ambientem; *Tunica hyacinthina*, aërem qui hyacinthini est coloris; *Tintinnabula*, tonitrua; *malogranata*, coruscationes; *Ephod* coelum siderum: *duo onychini*, duo hemisphæria; *duodecem gemmæ* in *pectorali*, duodecem signa Zodiaci; *Tiara*, coelum Empyræum; *lamina*, Deum omnia moderantem exprimerent. Alij, per *feminalia*, puritatem; per *cingulum*, discretionem; per *tunicam hyacinthinam*, coelestem conversationem; per *titinnabula aurea*, sanam

Aq.1.2.q.105 art.5.

Becan. de Pont. v.1.

nam doctrinam; *per mala punica*, bonos mores; per *superhumerale*, patientiam ad ferendam infirmitatem aliorum; in *Rationali*, solicitudinem pro fidelibus; in *Tiara*, rectam intentionem; in *lamina*, conspicuam sanctitatis professionem, adumbratam esse cõtendunt. Nullus esset *finis* si gemmas particulatim attingerem: Ingerit *Reubenis Sardius*, humilitatem, & maleficijs resistit: *Topazius Simeonis*, clementiam, & medetur phrenesi: *Levi Smaragdus*, virentem vivacitatem, & morbum caducum expellit: In *Carbunculo Iudæ* integritatem dissipantem tenebras: In *Saphyro Danis*, trãquillitatem sopientem rixas; in *Iaspide Nephthalis* fortitudinem exantlantem difficultates, reperias: Pari ratione perspicacitas in *Gadis Lincurio*; Tolerantia in *Asseris Achate*; sobrietas in *Amethysta Issachar*; vt in *Chrysolita Zabulonis*, dignitas; in *Onychina Iosephi*, humanitas; in *Berillo Beniaminis* liberalitas relucere, deprehenditur. O Divinam instituendi methodum, vbi *gemmæ* sunt pro *literis*, & vestimenta exhibent exactum faciendorum *systema*. Sunt fortasse *galli gallinacei*, qui grana hordei mallent quàm omnes hujuscemodi *vniones*. Sed *negotiator in Evangelio*, *vendit omnia quæ habet*, vt tales *margaritas* comparet. Quod quomodò fiat legitimè ad præscriptum illius qui largitur omnia, superest jam vt (sicut in *initio* proposui) secundo loco carptim tantùm indicemus.

Vid. Abul. Exod 28 & Carm. Laremberg. apud Chytræum.

Math. 13.

6 Vt nemo se impunè ingerat in *Pontificis* cathedram, nisi qui *vocatur à Deo, sicut Aaron*, *Heb.* 5. Ita nullus tutò induat has sacratas vestes, nisi acceptas ab *aliquo Mose*, authoritate instructo. Ita enim textus, Non *Aaron* se intrudat, sed *Tu applica*.] Non vestimenta

menta *sibi* contexat, sed *Tu facies.*] Ego replevi sapientes *spiritu prudentiæ* ad illud munus, qui tamen hîc nihil tentabunt, nisi ad tuum præscriptum. Remoram hæc injicerent præcipiti *quorundam* audaciæ, qui non vocati currunt, & arripiunt *vestes Sacerdotales*, cùm non adsit qui induat. Ecquid tales non animadvertunt se *latrones* esse, ex *Servatoris sententiâ*, cùm legitimè per *ostium* caulæ non ingrediantur? *Paulum* proculdubió & *Barnabam*, instruxisset antea *Spiritus Sanctus* ad opus ministerij; *ieiunantibus* tamen et *orantibus Apostolis*, *Segregate* inquit, mihi *Paulum* & *Barnabam* in *opus ad quod eligi eos*. At quorsum ista *segregatio* & *manuum impositio* (inquit *Caluinus*) postquam suã electionem testatus est *Spiritus Sanctus?* nisi vt *Ecclesiastica disciplina* in *designandis per homines Ministris conseruaretur*. Vt enim exitio fuit *hospiti* in Evangelio *defectus vestis nuptialis*; ita nõ levius creabit periculum *vestis sacerdotalis*, quam *pruriens* suffurata est *ambitio*, & nõ *applicavit* certa authoritas. Vnde jubentur ipsi *Apostoli manere Hierosolymis*, donec *virtute ab alto fuerunt illuminati*. Christus prius *sedet in medio Doctorum* (vt rectè dist. 36. *Gratianus*) quàm publicè cœpit munus *Mediatoris* obire. Nisi enim *Vrim* & *Thummim*, id est, *Illuminationes* & *perfectiones*, intra *pectoris* lateant *recessus*, audiat forsan *Diotrephes* φιλοπρωτεύων, vtcunq; *Doctoralibus* purpuratus *insignibus*, *Amice quomodo huc venisti?* Enimverò vt ridicula est illa *Canonistarum* hypocrisis, non admittens aliquem ad *personale regimen*, nisi *specie* saltem renuat, vel *trepidè* admittat vt fœmina, vel *callidè*, sicut *Episcopus* ille *Metinensis*; qui interrogatus an vellet *Episcopa-*

Act. 13. 2.

Matth. 22.

piscopatum; *Nolens* (inquit) *volo*, & *volens nolo*: (nugæ sunt istæ *Glossæ* ad q. 1. caus. 8) Ita non ferenda est *præpostera* istorum *festinatio*, qui *honori* tantùm inhiantes, *oneris* necessarij annexi *rationem* non habent. Pulchrũ est illud *Gregorij* de *Isaia* & *Hieremia*, quorum hic quærenti Domino *Prophetam* ad prædicandum, respondet alacriter, *Ecce ego, mitte me*: Ille autem, *Ah Domine* (inquit) *Deus nescio loqui*, *quia puer ego sum*. Laudabilitèr vnus *appetit*, quod alter *expavit*: ille ne *tacitæ contemplationis* lucra loquendo perderet: ille ne damna studiosi operis *tacendo sentiret*. Sed hoc in vtrisq; subtilitèr intuendum. *quia & is qui recusavit plenè non restitit; & is qui mitti voluit, antea per altaris calculum purgatum se videt*. Videmus igitur in *dignitatibus* hujusmòdi *ambiendis* & locum habere *modestiam*, dũmodò sub *prætextu fictæ humilitatis* non litemus otio; & amplectendam esse *illam alacritatem*, quã *operis* non *mercedis* excitat intuitus.

C. in Scripturis

Non in his salus Animarum, sed luxus quæritur divitiarum, &c Bernard. in Ps. Qui habitat. serm. 6 o.

7 Non vacat nec libet *Ethnicorum* hâc ex parte δεισιδαιμονίαν persequi; vt fuerunt illi in alijs Ecclesiæ *Simiæ*: ita in istâ *vestium* sacratâ solennitate, nihil omisisse videntur, quo vel *reverentiam* personis, vel religionem *mysterijs* suis, pro ratione *loci* aut *colentium* cònciliarent. Quis enim non legerit apud *Herodotum*, *Plinium*, *Plutarchum* & alios, *Ægyptios* suas tunicas, *lineas*, & *hyacinthinas*, sua *pectoralia*, sua etiam *Sistra*, argutùm tinnitu constrepentia, in *sacris solennioribus* adhibuisse? Lapidibus duobus *onychinis* super humeros *Aaronis* conspicuis, *corollia* quædam inter *Sacerdotes Indicos* memorat fuisse Analoga, *Alexander ab Alexandro*. *Infula*, *mitra*, & *tiara*, quàm obvia sunt apud

Lib. 2. cap. 8.

pud *Apuleium*, & alios prophanos Authores vocabula? Femoralia à nullis fuiſſe neglecta exiſtimat *Guilielmus Stuckius* in ſacrorum *gentilium* deſcriptione, quia in *fano* aut *templo* ſe nudare nefas erat apud quã plurimos (vt author eſt *Plutarchus.*) Ita dictavit ipſa natura non peragendum eſſe *Divinum cultum* abſq; omni cultu, ſed *ceremonias* nonnullas conducere, ſive ad rei *ſolennitatem*; ſive ad perſonarum *diſtinctionem*, ſive ad morum *conformationem*. Quas ſi accepiſſent hîc gentes vt *Aaron*; & non de proprio cerebello excogitâſſent; ſi fuiſſent *numero pauciores*, *ſignificatu illuſtriores*, *prototypo accommodatiores*: doluiſſet potiùs *Iudæus* abfuiſſe *Vrim* & *Thummim*, quàm ejuſmodi *veſtimenta* omnia è medio tollenda conſuluiſſet.

8 Sed ferenda erat *Paganorum*, præ *Romanenſium* ex hâc parte inſania. Inſpiciat modò quiſpiam *Monachorum* luſtra, & armenta. Neſcio quomodo αὐτοψία alios affecerit, mihi picturæ iſtæ *Crecellij*, 66. habitus *Fraterculorum* delineantes, quodvis *drama* aut *ſcenam* ſuperare videntur. Equidem ſicut neminem adeò *moroſum* eſſe vellem, qui habitum gradui ſuo competentem *cynice* averſaretur (nam incidat nõnunquam *Doctus* in tales *barbaros*, vt *Doctor* iſte apud *Hoſtienſem*, qui plus *cuppæ* deſerrent quàm *capiti*:) ita *plauſtra* quiſquiliarum *de novo* non invehenda ſuaderem, quæ *Myſtas* mutarent in μορμολύκεια ſive *larvas*, & ad populi potiùs *ſtuporem*, quàm *ædificationem* cõducerent. Prudenter hac de re *Auguſtinus*: *Animadvertendum* eſt (inquit) non *in ſolo nitore*, & *pompâ*, ſed in *ſordibus ipſis lutoſis eſſe poſſe iactantiam*: & eò *periculoſiorem*, *quò ſub nomine ſervitutis Dei decipit*.

Non igitur affectatæ *sordes*, nec exquisitæ *munditiæ*, Christiano conueniunt; (vt rectè ad *Eustochium Hieronymus*) sed in omnibus huiusmodi (regula est *Augustini* apud *Gratianum*) *non ex rerum naturâ quibus vtimur; sed ex causâ vtendi, & modo appetendi*, vel *probandum est vel improbandum quod facimus*. Cùm huiusmodi igitur *personati Ardeliones* in conspectum prodeunt, annon periculum est ne corripiantur à *Domino* (vt olim *Dauid* ab Achis *Rege Gath*) An *desint nobis furiosi, quia introduxistis tales*, qui *furerēt* me præsente? Nec excusandi magis sunt eiusdem sectæ *Episcopi* & *Sacerdotes*, tum quia nescio quid *inhærentis sanctimoniæ*, in vestibus quas inter sacrificandum gestant, reponunt; tum quia illas etiam non à *Iudæis* solùm sed ab *Ethnicis* se mutuatos fuisse glorian- tur. Adde quòd *numero* etiam onerant, & ità *scenam* redolent, vt *oculis* non *menti* accommodatas illas affirmaueris. Quid autem opus fuit de *cappis* & *caputijs*, de *planetis*, & *sandalijs*, de *caligis* & *chirothecis*, de *mitris* & *manipulis* tam superstitiosa Ecclesiæ obtrudore? Qui *Gabrielis*, *Durandi*, *Beleth*, aut aliorum consulerent in hoc genere *Rationalia*, iudicaret ferè harum vestium *consarcinatores*, voluisse de composito cum *ratione insanire*. Omittendæ sunt hîc à me *pulchra* illorum *consequentia*, quibus ista probarent *imperitioribus*. Vt pro amictu caput obnubilante, vidi *Angelum* descendentem è cœlo *amictum nube*: Apocal. 11. pro *sandalijs*, non *equitantes* sed *euntes prædicate*: Matth. vlt°. quemadmodum *Tropologia* & *Anagogia magistrales*, quibus tomos farciunt, Institutum pressiùs persequor. Negari quidem non debet *vestium* in sacris

1.Sam.21.

Grat: dist. 21.c.cleros. Lomb: 4. sent.d:24.

cris *peragendis* vſus, & *ſolennitas*, nec eo nomine *Romanenſibus* litem grauiorem intendimus :ſed quas reliquit *Dominus* liberæ eſſe *inſtitutionis*, non admittimus nos vt *abſolutè neceſſarias*, In quibus proponit ille εὐταξίαν tantùm & εὐσχημοσύνην, propter *inditam* aliquam *ſanctitatem* in *idola* non conuertimus: didicimus ab illo diſtinguere, inter *ornatum decorum* & *ſuperſtitioſas Ethnicorum lacinias*; habitus illos induimus, quæ religionis *caſtitatem* deceant, non *Fucos Babilonicos*, qui vel *ſpecie* faſcinent, vel *numero* diſtrahant, vel *ſcandalo* moderatioribus eſſe poſſint: recepta non facilè *antiquantes*, vel nova arripientes ad cuiuſuis *fanatici tumultuantis* clamores, ſed ad *Præpoſitorum*(quorum intereſt) *maturas deliberationes*. Vnde ornatiores præ cæteris omnibus reformatis incedunt(vt videtis) *noſtræ Academiæ*, non exprobrantes alijs *ſimpliciorem cultum*, ſed pro *accepto* agnoſcentes *demenſo*, ampliorem rerum copiam. Sic *Baccalaurei* habent jure in hoc loco vnde dignoſcantur à *Scholaribus*; *Magiſtri*, vnde à *Baccalaureis*; *Licentiati* in aliquâ *profeſſione*, vnde à *Magiſtris*; *Doctores*, vnde *inter ſe*, & ab *hiſce omnibus*. Quales cùm tot enixa ſit hoc vnico partu *fæcunda* mater *Academia*; & defunctos jam tot *laboribus* ſiſtat in hoc theatro ſolennitèr *creandos*: iniquus eſſem illis & vobis[*Academici*) ſi vos *expectatione* veſtrâ, illos verò debito *bravio* diutiùs fruſtrarer.

9 *Atq; hîc non ero* prolixus *aut* curioſus *ad explicandum quomodo* Doctoris *inſignia, veſtes referant Aaronicas: ſufficit ſi quæ* liberæ *ſint* obſeruationis, *lineamenta ſaltem aliqua ab* *Creatio.*

 Antiquitate

antiquitate *deducant. Quis autem non deprehendat in* prætexta Aaronis talari,*nostram* Togam; *in* מְעִיל *siue* pallio, Epitogium *nostrum* purpuratum,*in* Cidari *siue* Tiarâ, pileum, *quadantenùs adumbratum? Jam vero* malagranatorum *&* tintinnabulorum *defectum, supplebit* Annulus; laminæ aureæ, charitatis osculum. *Nec* Pectorale, *extra* gemmis, *intra* Vrim *&* Thummim, *quovis thesauro pretiosius, præponderabit huic* cœlesti chirographo *quæ in* folijs *hisce* chartaceis includitur.

Biblia.

Accedite ergo (dilecti filij) *&* symbolis *matris* demissorijs, *vt laboris et industri æcomplemento, post tot sudores iam tandem gaudete. In posterum hunc* Annulum *in conspectu semper gestabitis. Vt autem* filium *reuertentem affatur* indulgens Pater; *Luc.* 15. Date annulum in manus eius: *idem repetit vobis* Mater; *ad sublimiora tendentibus,* Annulum *hunc accipite meæ sollicitudinis* arrhabonem,*et agnoscite quæ* sponsalia *hoc tempore contraxistis. Nôstis quæ hic præcipi solent de* formâ, *quomodò* circularem *industriæ* perennitatem; *et* materiâ, *quomodo* auream *ingerit* integritatem *in exploratione ignea. Ego tantùm illud vlteriùs adycio;* Vi-

Annulus.

vam

vam *ego* dicit Dominus, quia si fuerit Iechonias filius Ioachim Regis Iudæ, annulus in manu dextrâ meâ: inde tamen euellam eum; *tam parùm potest* symbolum *sine re* significata (*vt rectè ex hâc parte* Durandus) *nec* ornamento *erit hîc* annulus *aut* adiumento, *si* pacta *per eum* fides *intemerata non seruetur. Et ne opus sit huiusmodi (quoties excidunt)* repetere, *aut inculcare; ista vel istis* infinita *alia præstantiora accipite in hoc* Diuinæ sapientiæ gazophylacio. *Obstupuêrunt antea* Interpretes *ad arcanum* Vrim & Thummim: *ipse ausim hîc aliquid vltra eos omnes sapere; aut latet in hoc* scrinio *istius mysterij* virtus, *aut ego eam inquirendam infra* cœlum Empyræum *non existimauerim. Cumq;* *loco* pectoralis Aaronici *Fissura hîc in indumentis vestris pateat, cur non hoc* vacuum *relictum esse dicerem, vt vice* Rationalis gemmati, *hæc præstantior* margarita Theologica *reponatur, et in sinu semper circumgestetur? Cuius si vos (vt oportet) consulatis* oracula, *fidenter de vobis affirmem, quod impudentèr quidam* agyrtæ *mentiuntur de suo* controuersiarum Iudice; Privilegiũ non errandi *vos inclusum gestare in* pectoris scrinio. *Hoc autem vt liberiùs in prosterum profiteamini*

Biblia.

fiteamini, non vt discipuli ad pedes Gamalielis, sed vt in cathedrâ Mosis & Petri sendentes Doctores: Habete tertiò Pileum, manumissionis huius vestræ conspicuum indiciũ; non rotundum aut turbinatum, vt illud Aaronis ad Iudaicæ Synagogæ circum solummodò adaptatum; sed quatuor angulis designans omnes mundi plagas, vbi amplior vos expectat messis liberiores operarios. Quod si tædeat tam immensa interualla pedestres conficere, videamus pedes an non estis ocreati? Ascendite igitur equos albos, cum primo Angelo Apocalyptico, & vincentes exite vt vincatis. Quid si irruat à fronte (quod eò magis sentietis quò in primâ acie estis feruentiores) septem guttura pandens ἑπτάλοφος Bestia? cogitate dibapha esse hæc quæ induistis integumenta, colorem igitur variare nec possunt, nec debent. Sin à tergo etiam vos pungant crabones domestici, habetis hîc partem manticæ, quâ reponatis illorum loidorias. Iamq; (Purpurati, Annulati, pileati, vndiq; ornati & ad profectum ocreati filij) quid aliud tandem restat, nisi vt Paulus fratres Ephesios charitatis osculo vos dimittam? Appropinquate igitur, vt hoc vltimum amoris pignus cæteris addatur. O qualem

Pileum.

Ocrea.
Apoc. 6.

Act 20 37.
Osculum.

lem,(vt senex Isaac*) sentio vestium vestrarum inter osculandum* odorem*! Quid igitur ea quæ sequuntur non adijcerem?* Det vobis Deus de rore cœli & pinguedine terræ; *quæ descendant vt vnguentum* Aaronis *à* capite *&* barbâ *in* oram vestimentorum. *Quibus licet non appendantur* tintinnabula *ad excutiendum torporem, instar tamen* campanularum *sit* verborum Hebraicorum sonitus סביב פעמן זהב ורמון פעמן זהב ורמון על-שולי המעיל *ad excitandam* industriam, *ne prophetia(deficiente* Pastor*) pereat cum populo. Postremò veniant vobis in memoriam, quæ contigerunt primogenitis* Aaronis Nadab *&* Abihu. Tituli *et* vestes *non prosunt absq; interno* Vrim *et* Thummim, *hoc est* Euangelica *(de qua loquitur* Apostolus) Dei πανοπλία. *State igitur* lumbis circumcinctis *virtute, et induti* thorace iustitiæ, *calceatis pedibus* præparatione Euangelij *pacis. Si evibrentur à fronte ignita iacula,* scutum fidei *opponite; si impendeant capiti,* galeam salutis *imponite. Et ne quis impunè ita armatos lacesseret, ad manum semper sit* Spiritus gladius, *hoc est,* verbum Dei *vt ita* interiùs *cataphracti, et* exteriùs *vestiti, sicut* Iaddus *olim Pontifex* Alexandro *apud* Iosephum.

Gen:27.

Tintinnabulum aureum & malogranatum.

Tintinnabulum aureum & malogranatum fimbrijs pallij per circuitum.

Exod:28.34.

Eph.6.

Antiquit. Iud aic. l. 11. c. 8. sephum; *ita timorem vos incutiatis isti* * Alexandri *filio, qui* setas *incipit erigere*, *et vos* tot Mr: Rob. Sanderson. d. Coll. Lincoln: Respo. tales *et sic* vestitos, solus *et* seminudus *in arenam postulare*.

Deo, Patri, Filio, & Spiritui Sancto, *sit omnis laus, honor, & gloria in secula seculorum*. Amen.

ORATIO TERTIA

INAUGURALIS IN PROMOTIONE DOCTORUM

GULIEL. LOR.
SIM. IUCKS.
FRAN. GIBBONS
EDM. IACKSON
RIC. ETKINS.
THO. OTES.

Oxonij in Comitijs habita, Anno 1618.

De Gog & Magog.

APOCALYPS. 20. vers. 7. 8. 9.

7 *Et cùm consummati fuerint mille anni, solvetur Satanas de carcere suo.*

8 *Et exibit & seducet gentes, quæ sunt super quatuor angulos terræ, Gog & Magog; & congregabit eos in prælium, quorum numerus est sicut arena maris.*

9 *Et aſcenderunt ſuper latitudinem terræ, & circumierunt caſtra Sanctorum & Civitatem dilectam, & deſcendit ignis à Deo de cælo, & devoravit eos.*

Ertius jam recurrit annus (*Patres* & *Fratres*) quo pro majorum *more*, & meo qualicunque *miniſterio*, emittenda eſt nova *operariorum* claſſis in *vineam Domini*. Atq; antehac primò *Teſtes*, deinde *Veſtes* ita Teſtibus adaptatas accepiſtis, vt facilè ex ornatu *Doctor* enoteſceret, & *Theologus* ex *vocali ingreſſu* in Sanctuarium. Non ingratus forſan ſequeretur deinceps de horum *graduum dignitate*, de *privilegijs*, de *proventibus*, de *priſcâ veneratione* diſcurſus; niſi *verba* de talibus *facere* in hiſce temporum vlceribus, eſſet penè *adulari*, aut planè *verba dare*. Quàm verò optarem ego dilectis hiſce *Filijs* perpetua *halcyonia*? Pulvinaria *huiuſmodi* vbique *holoſerica*? Applauſus ab aſtantibus vbivis benevolos? Sed video aliam ſortem à talibus eſſe ſubeundam. Periclitantur *Chriſti Apoſtoli*, vt *oves* inter *Lupos*, & numquid *ſervus* major *Domino*? aut *Magiſtro diſcipulus*? Ita diſponenda igitùr eſt hodiè noſtra velificatio, vt non priùs de *Inſulis fortunatis*, quàm de *Scylla*, aut *Carybdi* cogitemus. Cumq; incidimus tandem in *iſtas Syrtes*, quibus ſolutior *Satan* nullos non evomit *torrentes*, ad ſubverſionem *parturientis fœminæ*; cùm immittat occultè *pyratas*, qui ſub *ementito* devotionis *vexillo*, ſimplicio-

res

tes allidant ad scopulos & inter se committant; vt *turbatas* istorum *classes*, Antichristiani *Myoparones* opportuniùs adoriantur; cùm non desint inter *Magnates Elymæ*; inter *opifices*, *Demetrij*, & *Alexandri*; in foro, *Tertulli*, & *Fœlices*; qui pleni omni *dolo* & ῥαδιουργίᾳ, aut *doctrinam* calumnijs onerant; aut in *Doctores* impetum faciunt, in *titulos* declamant, detrahunt *privilegijs*, *vestimenta* distrahunt inter se, & de *tunicâ sortes mittunt?* cùm fatiscat jam *mundus* sub suâ *mole* & *senio*, suspectam habeat *pacem*, nullo certo fundamento nixam, tremat ad quosvis *susurros*, quia ex *præteritis* didicit de *futuris* aliquo modo præsagire: pretium (sicut mihi persuadeo) alicujus moræ esset (*Patres & Filij*) dispicere, quid *monstri* tegitur sub hâc vltimâ *silentis mundi* catastrophe, & quid parturiant omnia ista *auguria*, *suspiciones*, *vaticinia*, quæ *sagaciorum* animos ita tenent hodiè *solicitos*, vt sub *Agni vexillo* militantes, *inexpectatum* nihil exanimet; sed erecti ad quodvis *classicum*, hostes alacriter antevertamus, cùm quales *futuri sint*, & *quò tendant* perspectum antea habeamus. Hoc autem vt fiat dilucidiùs, audiamus *dilectum discipulum*, ex sinu *Domini Salvatoris* ista reserantem. *Apoc.* 20. 7. *Et cùm consummati fuerint* &c. Omissis hîc *solutione Satanæ*, & *mille annis* (quos, siue ordiamur à Domini *incarnatione*, & terminemus in *Sylvestro secundo*, sive ab ejusdem *passione*; vt desinant in *Benedicto* 9°, sive ab *excidio Hierosolymitano*, & in *Gregorio* 7°. sive *Hildebrando* (quæ receptior est sententia) figatur periodus; non multùm à vero aberrabimus. Mihi satis erit hæc *tria* carptim delibâsse, & præsenti instituto accommodâsse: *Primùm*, *quinam*

futuri sint isti *Gog* & *Magog*, Antesignani *exeuntium*, & *seducentium* gentes in *quatuor angulos terræ*. Secundò, *Quales* ipsorum *commilitones*, quorum numerus est *sicut arena maris*. *Tertiò*, in *Quos*, & *quo successu*, copias tam infinitas ducunt & dirigunt: vt ita hi *Filij mei*, et de *hostibus* certi, et eorum *gregalibus*, alios domi *inter fratres* non quærant, sed in horum solummodò vultus *arcum* et *nervos* dirigant, et *iunctis* quasi *vmbonibus* hos solummodò oppugnent, è quibus *destinata* tandem reportaturi sunt victoriæ *trophæa*.

2 Et ne longiùs abeam. Inter cætera *Scripturæ σύμβολα*, quibus revocare voluit Deus *superbum* hominis *intellectum* à *fastidio*, (monente *Augustino*) cui facilè *investigatu* plerumq; vilescunt; vix *involutius* occurrit *oraculum*, quàm de *Gog & Magog*. De illis enim bis *iunctim* tantùm legimus, semel in *Testamento* vet. *Ezech*. cap. 38. et 39. iterum solummodò in hoc *commate*, quod jam præ manibus habetur. Vtrobique ita dissentiunt *Authores*, vt difficilius penè sit ipsorum *Litigia de re*, quàm *rem ipsam* comprehendere. *Iesuitæ* (quibus solenne est *aliorum sententijs latas paginas* implere, vt ad tam *multiplicem lectionem* imperitiores stupeant) *decem* ad minimum hâc de re corradunt opiniones; has confundit *Alcasar* in hunc locum; *Bellarminus* lib. 3. de *Rom. Pont*. c. 17. distinctè proponit et discutit. Ego (*ὡς ἐν τύπῳ*) breviùs (si fieri possit) sic contrahere satagam. Quid significant *Gog* et *Magog* non eodem sensu tradunt *Iudæi* et *Christiani*: *Iudæi* somniant *Gog pseudo-Messiam* quendam futurum: *Magog* verò gentes quasdam *Aquilonares* vltra *Taurum* montem, ab *Alexandro Magno* reclusas, quæ in

Hieronym. in *Ezech*. 38. *Galat*.l 5. c. 12. *Vid. Eldad. Danium de Iudæis Clausis apud Genebrard. in Chronolog.*

fine

fine seculi sub auspicijs ducis *Gog* in civitatem sanctam irrumpentes, à *Messia* (quem adhuc expectant) sunt delendæ. Nec aliter fabulantur *Mahumetani* in *Alcorano, Azoara* 28. & 31. nisi quòd de *Messia* & *Hierosolymis* non habent quod pronuncient. *Christiani* verò qui Messiam jamdudum venisse nôrunt, vel *Antiquiores* sunt vel *Recentiores*. Ex *Antiquis* alij *literæ* sunt affixiores; alij contenti *mysterio*. Literam magis premunt, primò *Lactantius*, & qui cum illo lapsi sunt *Chiliastæ*. Isti autem post *millenarium* mundi *sextum*, & *Antichristum* è medio *sublatum*, in *septimo ligationem Satanæ*, & *terrenum* Christi *imperium*, per 1000 *annos* in novâ *Hierusalem* expectârunt. Quibus finitis erumpet rursum *Satanas*, vnà cum *Gog* & *Magog* & in Civitatis sanctæ cadent obsidione. Quam *victoriam* excipiet *secunda* Sanctorum *Resurrectio*, & optatissimus ad coelum transitus. Vtcunq; autem *ridicula*, & febricitantis alicujus insomnium videatur hæc opinio; assertores nihilominùs invênit *Patres* penè *omnes* ante *Hieronymi* tempora. Vnde colligat quispiam quàm *arundineo* sit niti *baculo*, neglectis Scripturarum fontibus, *confractas* hujusmodi *cisternas* nimium in delicijs habere. Secunda sententia est *Eusebij* lib. 9. *Demonst. Evang. demonstr.* 3. vbi per *Gog*, *imperium Romanum*, intelligi contendit. Nec obstat quod excipit *Bellarminus*, locum illum quo nititur, *Num.* 24. à 72 esse corruptum; cùm in *Hebræo Agag* non *Gog* inveniatur; quia non tantùm ex *isto loco*, sed vlteriùs idem confirmat ex *Ezech.* 38. quæ quia vafrè supprimit *Bellarminus*, verba libet subijcere: Meminit (inquit) *Gog* etiam *Propheta Ezechiel, dum principem, Ros, Mosoch*, & *Thobel*

Inst. l. 7. cap. 24. 25. 26.

Thobel nominat: vbi per illud Ros, Romam (vt par est) civitatem designat, quandoquidem principatus & caput eâ voce apud Hebræos intelligitur. Tertiò, è *Gog, Ambrosius*, per nominis quandam affinitatem *Gothos* sive *Getas* educit; qui in *illo*, quo vixit, *seculo*, Ecclesiam & *Romanos* miris cladibus afficiebant. Sed vtrum hoc sit verum (inquit *Hieronymus*) in fine prælij monstrabitur. Quartam nonnullorum opinionem (quos non nominat) refert idem *Hieronymus*, in *Ezech*. 38. qui *Gog* pro *Diabolo*, *Magog* pro ipsius *Angelis* habuêre, & bellum hoc *gessisse in cælo*, cùm à *Michaele*, *Draco* indè erat *deturbatus*: vt ita de re *præteritâ* & non *futurâ*, *celebris* hæc esset *prophetia*; sed hoc scopum ipsum *Apocalyptæ* penitùs evertit. Consultiùs *Theodoretus*, *Ezechielis* de *Gog* & *Magog* vaticinium, ad bellum refert *Maccabæorum*; in quos *Alexandri* successores (sicut *Gog* & *Magog*) impetum fecerunt, & tandem *victi* cesserunt. Ita ferè *Patres* sequẽtes *historiam*; quam quia per omnia non quadrare observârunt, *Hieronymus* & *Augustinus*, & difficillimum judicârunt, *aliquid aptiùs* in eo genere excogitare, ad
In Ezech. 38. *mysticos* se receperunt sensus: hìc, vt *Gog* (quod interpretatur *tectum*) *Hæresiarchas* designaret; *Magog* il-
De Civit. Dei l. 20. c. 11. los, qui *Hæresiarchis credunt*: Illi verò, *Gog* est ipse *Diabolus*, Magog, *Antichristus*. Quibus quid *Recentiores*, ex *eventu* rerum magis edocti, lucis contulerunt; superest vt deinceps perpendamus.

3 Hîc autem in ipso limine aliter *Pontificios*, aliter *Reformatos* affectos invenies. Inter *Pontificios*, *Scholastici* ferè omnes *Glossam* & *Prosperum* sequuntur: qui per *Gog* hostem Ecclesiæ *occultum*, & subdolum

lum; per *Magog* apertum designari contendunt: Vnde non est, quòd nostros reprehendant, qui ad *Antichristum* in Ecclesiâ, & *Antichristum* extra Ecclesiam ista accommodant. Sed tantùm abest, vt *Iesuitæ* hoc probent, vt inter seipsos, quod asserant, adhuc non inveniant. *Bellarminus* suam sententiam *tribus pronunciatis* complectitur. *Primò* (inquit) asserimus, *prælium Gog & Magog* esse prælium *Antichristi* contra *Ecclesiam*. *Secundò* dicimus, probabile admodum esse, per *Gog* significari ipsum *Antichristum*, per *Magog* ejus exercitum, ex gente crudeli & barbarâ conflatum. *Tertiò* addit, probabile etiam esse, *Gog* dici à *Magog*, & non è converso; quia *Gog* est princeps gentis, quæ dicitur *Magog*. Sed animadvertit *Ribera* hæc inter se collidi, Nam si *Gog* significaret *Antichristum*, eo modo quo vult *Bellarminus*, & idem sit *Ezechielis*, & *Iohannis* oraculum, (vt consentiunt *Iesuitæ*) tum post 45 dies ab interitu *Gog & Magog* mundus consummaretur: nam is est *Bellarmini* calculus, lib. 3. de Rom. Pont. c. 17. *Constat* (inquit) *post Antichristi mortem non futuros nisi* 45 *dies*, *usq; ad finem mundi*, *vt ex Danielis* 12. *colligitur*. At extincto *Gog* & *Magog* septem *menses* insumuntur apud *Ezechielem*, in sepeliendis *cadaveribus*, cap. 39. Septem deinde *anni* in comburendis *hastis*, *peltis*, & cæteris eorum *armis*. Nunquid hæc sequerentur (juxta *Bellarminum*) generalem mundi conflagrationem? Sed de septem *mensibus* & *sepulturâ*, excusare nititur *Ribera*, *Ezechielem* sic esse intelligendum, ac si dixisset, tot *essent corpora sepelienda, quot septimestri spacio vix ritè conderentur*; vnde *potentiam* vrget, non *actum*. Sed repugnat

De Rom. Pont. l. 3. c. 7.

In Apoc. c. 20.

textus

Cap. 39. textus *verſ.* 13. *Sepeliet* (inquit *Propheta*) non potentiâ ſed actu *omnis populus*. De ſeptennio verò occurrit *Bellarminus*, Prophetam non loqui *propriè*, ſed *figuratè*. *Non vult*(inquit) *dicere* (quod reverâ dicit) *per ſeptem annos comburenda eſſe illa arma* : ſed *tam inſignem cladem futuram, vt longiſſimo tempore ſufficere poßint haſtæ, & clypei hominum occiſorum ad ignem fovendum, ſi opus eſſet*. Tam verum eſt illud *Augustini*, *Procliviores ſumus quærere potiùs, quid contra ea reſpondeamus, quæ noſtro obijciuntur errori, quàm intendere quæ ſunt ſalubria, vt careamus errore*. Reſtitit igitur hic *Bellarmino Ribera*, negatq; primò, *Gog Antichriſtum* ſignificare, quòd *Cardinalis* aſſerit contenditq;. Secundò, *incertam* prorſus eſſe mundi *conſummationem*, ideoq; temerè ab eodem ad 45 dies poſt occaſum *Gog & Magog* terminari. Nec ferendus poſtremò *Cardinalis Etymologiſta*, qui vocabulum (ſi *Grammaticis* placeat) *Gog* à *Magog* derivaret: eodem ſiquidem criticiſmo, *Chriſtum* ab *Antichriſto* & non è contra arceſſeret.

De Nat. & Grat. cap. 15.

4 Sed vt minutijs hujuſmodi non inhæreamus. Horſum iſta tendunt omnia (*Auditores.*) Somniant Adverſarij, *Antichriſtum* cum ingentibus copijs paulò ante *finem* mundi, è tribu *Dan* ſubitò emerſurum; ipſius ſequuturos caſtra ſeptem *Reges*, inter quos *Gog* & *Magog Scytharum* & *Barbarorum* ducent agmina; hos quadriennij ſpacio *vniverſum orbem* præcipuè *Chriſtianum* eſſe ſubacturos : vnde quemadmodum Iudæi concludunt apud Galatinum lib. 5. de *Arcano* ſermone cap. 11. *Meßiam* adhuc eſſe expectandum, quia *Gog* & *Magog* ab illo interficiendi (juxta *Exechielis*

elis Vaticinium) nusquam adhuc comparuerunt. Ita inferunt *Papistæ. Elias* & *Henoch* è Paradiso succurrentes, *Papam* adhuc non *oppugnârunt*, & de *Gog* & *Magog* nulla est *suspicio*, ergò *Papa* non potest esse *Antichristus* aut *Roma* ipsius *sedes*. Præscripti mihi cancelli non patiuntur, vt ista vberiùs explicem. Anile hoc *Tenebrionum* (quo se solantur) *figmentum*, facilè dissipabit, quæ jam succedit orthodoxa sententia. Ista autem vtcunq; à varijs variè sit proposita, non ita tamen dissentiunt, quin facilè reconcilientur. Neque enim *Centuriatores*, qui *Gog* & *Magog* statuunt regnum esse *Turcarum*, aut *Saracenicum*, *Bibliandro* & *Chytræo* adversantur (vt perperam colligit *Bellarminus*) qui prophetiam *Ezechielis* ad *Maccabæorum* tempora accommodant. Quis enim non animadvertit in *Prophetijs*, præsertim vet. *Testamenti*, non tantùm *res* per *verba*, sed *futuros* etiam *eventus* per *antecedentes* prædici & adumbrari? Vnde habetur talium Prophetiarum *duplex impletio*, prima in *typo*, altera in *antitypo*. Quare vt nil obstat quo minùs *parvulum cornu* apud *Danielem*, *Antiochum* designaret immediatè, & *Antiochus* esset typus *Antichristi*: ita cur prima irruptio *Gog* & *Magog* prædicta ab *Ezechiele*, & impleta *Maccabæorum* tempore ab *Alexandri* successoribus, non adumbraret nobis hunc *secundum* eorundem *incursum*? Quem propter *analogiam Iohannes*, eisdem penè verbis delineat; ac si dixisset, vt post liberationem à *captivitate Babylonica*, non defuerunt *Gog* & *Magog*, hoc est, hostes *occulti*, & *aperti*, qui vsq; ad *adventum primum Messiæ*, *Iudaicam* afflixêrunt *Ecclesiam*: ita liberati tandem *Orthodoxi* à my-

Aq. part. 1. q. 1. art. 10.

stico *Babilonis* juge, non *perpetuam* sibi polliceantur *tranquillitatem*, tametsi certa sit victoria. Vt enim nova *Babylon*, novus *Ægyptus*, nova *Sodoma*; Ita alter erit *Harmageddon*, alij *motus* à *Gog occidentali*, & *Magog orientali*, sub secundum ejusdem *Messiæ* adventum; vbi triumphabit *Agnus*, & *electi*; & *hostes* perpetuò peribunt. Sunt qui *Gog* & *Magog* in contextu *iunctim* ad *Turcas* referunt; per *gentes* verò quas seducet *Satanas*, *Papistas* intelligunt. Sed verba sic connectuntur, vt *Gentes* istas esse *Gog* & *Magog* necessariò evincant. Non video igitur cur non obtineret recepta ista sententia, quam innuit *Augustinus* & *Hieronymus*; apertè tradunt *Prosper* & *Glossa*; non contradicunt *Scholastici*; probant alicubi *Centuriatores*, & serenissimus *Rex* noster in Paraphrasi; *Gog* & *Magog* duos *Monarchas* indigitare; alterum *Ecclesiasticum*, qui sub *religionis prætextu* maximè *Sanctos* vexabit; alterum *politicum* qui *apertâ vi* irruat; vt omnia sub pedibus conculcet. Illum autem *Papam*, hunc *Turcam* esse, quis non meritò supicaretur? Cùm vtrosq; æquè à *Satana* seductos, æquè *ovili Christi* inhiare animadvertat; nisi fortè *primatum Papæ* hâc ex parte concederemus. At tum legendum esset (inquit *Bellarminus*) *Gag* & *Miggag*, non *Gog* & *Magog*, si hic Antichristum *occultum*, iste *Detectum* significaret. Quasi verò (vt rectè notat *Drusius*) insolens esset talis in *nominibus* mutatio; præsertim cùm hæc *Syriacam* potiùs *dialectum* quàm *Hebraicam* sapiant. Adde quòd vt in ista ἀνειβολῇ, *Miggag* è *Gag*; sic in vindictam *Papisticæ idololatriæ*, emerserunt ab *Euphratis* ripis, antea vincti *Turcarum* Angeli; vt ita scelus scelere puniretur. Habemus

Pareus & *Brightman* in *Apoc.* 20.

Apoc. 9.

bemus igitur *vtrumq; cornu Satanici exercitûs*: expeditioris jam erit compendij, eorum *gregales* (vt secundò proposui) limis quasi oculis intueri.

5 *Exibit Satanas vt congreget eos ad prælium*] Infœlix *pecus* quod cogit talis *pastor*, qui nunquam congregat ad *pacem*, sed semper ad *prælium*! In *cœlo* bellum indicit *Michaeli* & *Angelis*. Inde deturbatus, *mulierem persequitur*, & *flumen* egerit vt fluctibus illam absorbeat. Sed vix iste promptior ad *congregandum* quàm *Gog* & *Magog* ad sequendum. Isti autem quæ socia adduxerunt agmina adversus *Dominum*, & adversus *Christum* ejus; tantò difficilius est explicatu, quantò parciùs Interpretes hic conjecturas suas interposuerunt. Vnde *obfirmatione vultus* (vt notat *Hieronymus*) & multâ *consideratione opus est*, vt *quæ hic dicuntur, nôsse possimus*. Atq; *Magog* inter filios *Iaphet* invenimus, Gen. 10. A quo *Magogitæ* montis *Caucasi* & Mœotides *paludis* accolæ (vt vult *Iosephus*) sive *Cappadoces*, *Armeni*, aut circa *Cœlosyriam* incolæ, vt placet *Hieronymo*; vbi *Hieropolin* civitatẽ *Magog* à *Syris* appellari, testatur *Plinius* hist. nat. lib. 5. cap. 23. Ista autem *Mahumetanos* satis nobis depingere videntur. Verum de tecto *Gog*, tectiora sunt jndicia. Vnde divinandũ potiùs *qualis sit* hic ex *comitatu*, quàm ex *certâ prosapiâ* deducendum. Comites illi auxiliares sunt apud *Ezechielem*, *Paras*, & *Chus*, & *Put*, *Gomor* & domus *Togarma*: hoc est *Persæ*, *Æthiopes*, *Libyes* ab *austro*, *Cymbri* & *Scythæ* ab *Aquilone*. Sed primipili statuuntur *Mesech* & *Thubal*. Ita enim separatim legimus de *Gog* omisso *Magog*, Ezech. 38. 3. *Ecce enim ego ad te Gog principem capitis Mesech & Thubal.*

Apoc. 12.

In Ezech. 38.

Antiq. l. 1. c. 7.

Atqui *Thubal* habent pro *Hispanis* inter plurimos antiquos *Hieronymus* & *Iosephus*: *Mesech* verò pro *Hetruscis* sive *Italis* inter Hebræos *Rabbi David* & *Aben Ezra* ex *Iosepho Ben Gorion*, Sorbonicus quidam Doctor *Paulus Boudot*, *Canonicus* & *Archidiaconus* in Ecclesiâ metropolitana *Cameracensi*, vt *Archiepiscopum Spalatensem* deterreret à *luce Evangelicâ*, ad quã pro tempore *simulabat* se oculos cum *Reformatis* aperiisse; cõtendit *titulum Hebraicum* Ps. 79. על ששנים *pro lillijs*, designare *Galliam*, cujus *lilia* sunt insignia: Latinum verò, *in fine pro his quæ commutabuntur*] M. *Ant. de Dominis*, qui postremis hisce temporibus *mutavit religionem*. Hinc *singularis Ferus* (de quo ibi-
Ver. 14. dem *Psalmista*) est juxta istum *Canonicum*, *Calvinus*. Quod probabit è *Paraphrasi Chaldaicâ*. Eodem artificio *Cabbalistico*, *Mesech* patriam esse *Lutheri*, & *singularem ferum*, *Calvinum* significare, & *Davidem* de
Ver. 5. ipsius *schismate* conqueri, ex Psalmo 120 colligit. Tam acutos invenit *Aristarchos* doctus *Transfuga*, qui opus ipsius de *Republica Ecclesiastica*, *vetris causa elaboratum*, *obeliscis catholicis* expungerent. Sed quid si aliquis, (vt rependeret vices) exercitum *Gog* ex *Italis* & *Hispanis*, in quos *suprematum* obtinet *Papa*, conflatum esse contenderet? Thubal enim *Hispanos* designare, non *affirmant* tantùm veteres, sed *Bellarminus* & *Gretserus* nominatissimi *Iesuitæ*; quorum *commilitones* esse *Italos* sive *Germanos* Meretricis poculo dementatos, eâdem facilitate colligitur. Sed non libet in rebus serijs pueriliter argutari. Illud omnes intelligant tantam esse inter *Turcas* & *Papistas* in fidem orthodoxam *conspirationem*, vt non mirabitur quispi-
am

am illos, vtcunq; inter se specie dissentientes, in vnum exercitum coalescere. Siquidem eodem ferè tempore (annũ circiter 607) quo extulit caput *Mahumetes* sub *Imperatore Heraclio*; primatum usurpavit in omnes Episcopos *Bonifacius tertius*. Vt latrocinijs & imposturis invaluit *Turcismus*; ita & *Papismus*. Sufficiat in paucissimis gustum tantùm præbere, in *exquisitis supplicijs* infligendis, Cedunt *Turcici* carnifices *Inquisitioni Hispanicæ*. *Polygamiam* inter *Turcas*, promiscuæ *Lupanarium* & *concubinatus* fœditati inter *Papistas*, quis nõ præferat? *Peregrinationes, miracula, oblationes* pro defunctis, non majori sunt apud *Turcas* pretio, quã apud *primarios Pontificios*. De horũ *Achmate* nuper defuncto, quid aliud pronunciaret *Christianus*, quã quod haud ita pridem asserit *Bellarminus* de *Sixto* 5. *Papa Occidentali, Quantũ capio, quantũ sapio, quantũ intelligo descendit ad infernum.* Conferas postremò *Alcoranum* cũ *Legendis*, Pratis & *Postillis*; *Visieros* & *Beglerbegos* cũ *Cardinalibus* & *Legatis à latere*; *Spahioglanos* cum *Iesuitis*; *Ianizarios* cum *Fraterculis*, & reliquis ejusdem putredinis *Locustis*; *Assaßinos* & *Mutos* cum *Faukesiis* & *Ravilliacis*; & hæsitabis an ab his vel illis, *dirius* immineat Ecclesiæ *periculum*. Nisi forsan ex hâc parte *Turcæ* magis sint probandi, quòd *imagines* aversentur, nec citò *Principibus* suis manus inferant *parricidales*. Dum Pontificij è contra, meriti ducant loco, quovis scelere *vnctos Domini* è medio tollere: quoties *Iovi Capitolino* libebit intonare. Atq; isti quidem vt *Samsonis Vulpes*, licet aversis sint capitibus; *iunctis* tamen in eâdem flamma *caudis*; non in vno latitant *equo Troiano*, sed *Ascendunt in*

terræ latitudinem non rari *palantes*, sed conglobato *exercitu* irruentes, cujus *numerus est sicut arena maris*] non aliò dirigunt copias (quicquid crepant hi se esse *Catholicos*, isti se esse *Musulmannos*, id est, rectè credentes) nisi in *Tzebe* sive *dilectam* civitatem Domini; de quâ non opus est vt *tertiò* in *loco* multa edisseram.

6 *Ascenderunt igitur super latitudinem terræ & circumièrunt castra Sanctorum* & *vrbem illam dilectam.*] At ista omnia præterita jamdudum esse & non *futura*, contenderet quispiam; quia vidimus ab *Hildebrandi* tempore, quicquid solutus *Satanas*, aut inferre potuit damni, aut *Ecclesia* pati. Sensimus *Locustarum*
Apoc.9. *Occidentalium Leoninos dentes*, *equorum* & *equitum*,
Ib.v.17. *orientalium sulphur* & *fumos*: *Ranarum* ex ore *Bestiæ*
Apoc.16. egredientium *coaxationes Diabolicas*. Erexit jamdudū
Apoc.14. vexillum *Agnus* è monte *Sion*, cecidit *Babilon*, revocata est *Mulier* è Deserto: quorsum igitur inijcitur de vlteriori adhuc discrimine, suspitio? Annon omnia hodie inter *Reformatos* & *Pontificios*, *Pontificios* & *Turcas*, inter *Gog & Magog* composita & sedata?
Ier.40. Ita securus olim *Godolias* deferentes *Ismaelis* proditiones audire noluit. *Falsum est* (inquit) *quod loquimini de Ismaele*. Sed obtruncatus postea nefariè, sub amicitiæ specie, reliquit posteris documentum, quàm temerè illis qui dissentiunt à nobis in *fide*, *fides* adhibeatur. Non igitur nos effascinet quispiam (*P.* & *F.*) deauratis *titulis* aut *lenocinijs*, vel lactet *spe inani*, ac si *procella*, hanc (quâ fruimur) non comitaretur *malaciam*.

Creditis avectos hostes, aut vlla putatis
Dona carere dolis Danaûm?

Sunt ista *philtra meretricis*, quæ soporem inducunt.

Certo

Certo apud vos statuite, quamdiu *extinctæ* non jacent, sed vel sensim fumant *caudæ istorum titionum* Gog & Magog, expectandum semper est incendium. In tam *distracto* et *suspecto* rerum statu, quæris tu cum *Rege Joram*, Estne pax? *Respondeo* cùm *Iehu, quæ pax*, cùm *fornicationes Iezabelis Romanæ* & *Veneficia* ejus inter nos tam multa adhuc vigent? *Quæ pax* cùm domi *Collybistæ* & *Trapezitæ*, inter *altaria* Domini res sacras sacrilegè nundinantur? *Quæ pax* cùm *locustæ*, & *Ranæ Iesuiticæ*, non vlteriùs latitant in angulis, sed liberè, pro libitu huc & illuc vagantur, & limina non tantum terunt, sed ingrediuntur Magnatum Anaclinteria? Quæ pax in torpente *Clero*, tumescente *populo*, luxuriante *scholâ*, molientibus *Gog* & *Magog* extremos impetus? Nomen non dedit *Agno* qui arma hîc non expedit, et socios non excitat; vt vnitis viribus, in vltimo hoc actu & fatali *Armageddon* contra tales hostes neruos intenderent. *Academia* Mater (vt videtis) *filios* suos, non (vt olim *Thetis Achillem*) subducit. Ecce enim *nova Ducum manus*, quæ sponte ad tantum discrimen *capita* & *pectora* obijciunt. Hos autem ne in progressu *deterreant*, & *cornua bestiarum*, & ipso penè sono *tremenda nomina*; *armandi* sunt à me paulò diligentiùs, vt & socij *agnoscant* eos ex *insignibus*; & *hostes* trepident ad *nota* victoriæ *trophæa*. *Primò igitur in militiæ huius auspicatius authoramentum, accipite (dilecti Filij) hunc* annulum circularem & aureũ. Circulus *ostendit* labores vestros *in* orbem *indies redire*; metallum *Annulus.*

quod

quod igne non consumitur, *sed potius* purgatur, *inculcare vobis debet* auream *istam* integritatem, *quam* reficit, *non* diminuit, *afflictionis* fornax, dilatat *non* dividit *contundentium* malleus. *Vberius hoc vobis explicabit* liber hic, *quem* secundò *vobis trado*, *vt* præcipuum *cœlestis Imperatoris* diploma. *Quid nugantur nonnulli de* libro bellorum Domini, *Num.* 21. 14. *ac si aliqua pars* Canonis *esset amissa? Hîc (inquam) in hisce* Fastis θεοπνεύστοις, *comprehenduntur omnia, quæ aut antiquitùs moliti sunt* hostes *in* Ecclesia, *aut in posterum ab* Ecclesiâ *sunt expectanda. Sicut fecit* Dominus *in* Mari rubro *&*

Biblia.

Num. 21.

in Torrentibus Arnon, ita vnicum suum è cornibus vnicornium semper eripiet. *Gemuit illa sub* Pharaone, *& evasit; abducta erat à* Nebuchednezzar, *& rediit, attrivit eam* Antiochi Epiphanis *& sociorum* rabies, *major tamen in adventu* Messiæ, *emicuit gloria* secundi Templi *quàm* primi. *O quàm consultum vobis esset (dilecti* Filij) *ex hoc* Torrente *lapides limpidissimos seligere, quos in frontem* Gog *&* Magog (Dauidis *successu) infigatis. Adeunt vobis tubicines* Esaias, Ieremias, *& omnes*

Pro-

Prophetæ *ad* claſſicum *auſpicatiſſimum, canendum:* ſonus Apoſtolorum *qui exiuit in omnes terras,* clamores *veſtros* terrificos *efficiet:* Pauli *pugna cum* beſtijs *more hominum, eventum congreſſûs vobis ſimilem confirmabit. Et ne* nudato capite *temerè ictus ſubeatis, ſit* pileum *hoc in* galeæ ſymbolum, *quo non* tectiores *tantùm, ſed* liberiores *in arenam deſcendatis.* Gog *&* Magog *(vt accepiſtis) non in* vno *hærent* Territorio: *exeunt vt ſeducant* gentes *quæ ſunt in* quatuor angulis terræ. *Ad eaſdem oras vos dirigat* pilei *bujus veſtri* quadrati *forma, à quacunq; terræ* plagâ, *quocunq; ſub* axe *periculum emineat. Fili* hominis faciem tuam obfirma contra Gog & Magog. *Vtq; expeditiores ſitis ad* ſagittarium *illum comitandum, qui* inſidens equo albo, *exivit* vincens *vt* vinceret, Ocreis *huc inſtructi veniſtis, quibus victoriæ* gloria, *Ducis* preſtantia, *hoſtium* conatus, *vincentium* Anathemata, *acclamantium* applauſus *adderent (quæ hîc non invenio)* calcaria. *Nec retardet impetum hoſtium* multitudo, *vel deterreat veſtra* paucitas; *non enim hîc agitur* veſtra *tantum* ſalus, *ſed* Domini exercituum *gloria. Quare*

1.Cor.15.

Pileum.

Ezech.38.2.

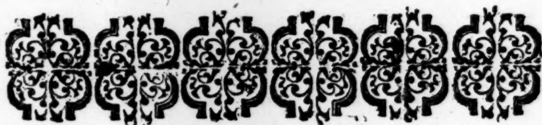
Apoc.6.2.

Ocreæ.

re si terrena omnia deficerent, *descendet* è cœlo
Apoc. 20.9. ignis (*vt pollicetur* textus) & hostes omnes
devorabit. *Vobis solatio erit in* Polyandrio,
Cap. 39. *siue in* Hamon Gog, (*vt prædixit Ezechiel*) *sepelire corpora*; *& ex* cæsorum hastis *& spolijs*
septennalem focum *instruere*. *Erectos igitur
tam immotâ fiducia, quid aliud restat nisi vt* pacis osculo, *ad* prælium *vos dimittam? væ* (*inquiunt* Iudæi) illi qui filius vini est, & degenerat *in acetum*. *Habetur in* Chronicis *nostris*
(*sed quàm verè, fides sit penes* Authores) Corineum nostrum Cornubiensem Bruti *comitem
palæstra vicisse*, Gigantem *quendam*, *è priscis
huius regni incolis nomine* Gogmagog, *illumq;*
è scopulis Dorobорniæ, *in mare præcipitâsse. Fabula si sit*, ἐπινίκιον *sortiatur, in vestris* conatibus;
ne ætas parentum peior auis, *obseruetur nos* tulisse maioribus *tantis prorsus indignos*; *ecce* Gogmagog *alter* (*licet vmbratilis*) *vos haud aliter*
Resp. Mr Tho. Marler. Sa. Th. Bac. *provocat in hoc circo ad luctam*; *vnus omnes*, *fretus* giganteâ *penè* mole. *Nec metuit propinquos*
scopulos, *aut* exercitatiores *vestros* lacertos.
Ostendite igitur vos non frustra panopliam *hanc
modò induisse, non in lumbifragium* huius, *qui inducias*

ducias spondet, & citò vobiscum rediturus est in gratiam; sed in specimen *quid acturi estis cum illis* hostibus, *qui cum* Gog *&* Magog Apocalyptico arma *vestra* decretoria *in posterum sunt experturi.*

Deo, Patri, Filio, & Spiritui *S*ancto, *sit omnis laus, honor, & gloria in secula seculorum.* Amen.

ORATIO QVARTA

INAVGVRALIS IN PROMOTIONE DOCTORVM:

ROG. BATES. HEN. HOOKE.
THO. CLIFFORD. SAM. FELL.
THOMÆ. ILES. EVAN. VAVGHAN.
RICH. ASHLEY. RICH. PARKER.
IO. WILSON. HEN. WATKINS.
GVL. DOLBEN. IO. BRIGENDEN.
RICH. CLVET. ROBERT. PINKE.
GVL. SMITH. THO. WINYFFE.

Oxonÿ in Comitÿs habita, Anno 1619.

De Libro vitæ.

APOCALYPS. 13. vers. 8.

8 *Adorabunt eam omnes incolæ terræ quorum non sunt scripta nomina in libro vitæ Agni.*

Varta jam mihi recurrit vice (*P.* & *F.*) hic creandi *Doctores* labor anniversarius. Ita *generatio transit & alia supervenit*, nec sterilescit, licèt senescat, *Mater Academia*. Vidimus autem superiori anno *Gog* & *Magog* cum numeroso satellitio; contra *Testes vestitos, primi* et *secundi* anni, *loricatos* stantes in acie; Nostros autem è regione *oppositos*, vt *Israelitas* olim in *Syros*, 1.*Reg*.20.tanquam *sparsos greges caprarum*. Vnde deplorata esset tam paucorum *salus*, nisi *Agnus* è monte *Sion* vexillum *salutare* ostenderet. Hic autem *perculsos* excitat, *sparsos* recolligit, *inclinatã* instaurat *aciem*; vt certò tandem triumphent. Et quoniam non tantùm *vi*, sed *astu* etiam grassantur *hostes*; & subdolè nostris castris immiscent *emissarios*, qui captâ quauis ansâ *à tergo* adoriantur: cum lateant etiam fortassè inter nos, non *calones* tantùm, sed *duces* meticulosi, & perfidi, qui quavis oblatâ *sportulâ perduelliones* evaderent; non inconsultum erit, (vt opinor,) priusquàm vlteriùs moveamus pedem; *censum* aliquem inire, quo pateat inter *constantes* & *tergiversaturos* distinctio. Neq; enim tutum est talibus inniti, qui, vt *Ægypti* baculus arundineus, *penetrabunt* potiùs quàm *firmabunt* manus. Nec agnus illos pro suis agnoscet, quorum in *Libro suo* non retulerit nomina. Maximi igitur nostrûm interest hunc *Librum Agni* consulere; ne quos *conscriptos* putamus ad hanc sacrã militiam; *proscriptos* tandem non mediocri nostro cum *damno* experiamur. Quodnam autem *Academicis*

Eccles.1.

Apoc.14.

micis acceptius poteſt eſſe *argumentum*; quàm de *Fastis libris*, & *voluminibus* audire? Non talibus qui proſtant venales *quibusvis nundinis*; ſed qui *manuſcripti* penitiùs reconduntur in *Doctoris* ſupremi *Bibliotheca*. Neq; enim æquum eſt, vt qui *vitam libris* impendunt, *Librum vitæ* ignorarent. Nec confidentèr *militabunt* ij, qui neſciunt quo auctoramento aſtringuntur ad *militiam*. Et quoniam qui ſic in diverſa abeunt, ex cultu præcipuè diſtinguuntur; nec pateat (vt in *Gideonis* militibus) ex diverſo *bibendi* modo, ſed *cæleſti* quodam *Protocollo* diſcrimen; pretium eſſet operæ fructuoſiſſimum quodnam ſit illud *Scriptum*, & vbi lateat, inquirere; & quibus medijs ad illius notitiam perveniamus. Hoc autem quia fieri non poteſt *humano* aliquo *conſilio*, niſi adſit *cæleſtis Apocriſarij* ſublimior manudictio; attendamus illud *Iohannis Apocalyp.* 13. 8. *Itaq; adorabunt eam (ſcilicet Beſtiam) omnes incolæ terræ quorum nō ſunt ſcripta nomina in libro vitæ Agni*. Quem locum *Auguſtinus* in *Pſal.* 68. brevibus ſic enarrat: *Conſentient illi omnes, nempe Antichriſto, qui non ſunt ſcripti in libro vitæ; proinde ſine dubitatione non erunt conſenſuri qui ſcripti ſunt*. Ecce *maceriem* quaſi *integerrimam* inter *Oves* et *Hædos*, et columnam *nubis* et *ignis* inter *Iſraelitas* et *Ægyptios*. Adorabunt *Hi*, non adorabunt *Iſti*, inſcribentur *Hi* in *Libro vitæ* Agni, dum cæteris ex Vrna *Satanæ* calculus prodeat condemnatorius.

2 Nec *moris eſt*, nec convenit *meo inſtituto*, concionis in morē iſta accuratiùs diſcutere. Sufficiat *igitur* hîc carptim obſervaſſe, poſt abactam *mulierem* in *ſolitudinem* a *Dracone*, vt conſtat ex ſuperiore capite; Apoc. 12. 2.

hoc

hoc est, post *dissipatam* a Satana *Ecclesiam*, & in summas redactam angustias; *duplicem* deinde ad prædam ascendisse *bestiam*: primam è *Mari* alteram è
Apoc.13. *Terra*; quæ iuxta optimos interpretes non *duos* nobis adumbrant *Antichristos* sed *vnum* solummodo, *ortu, habitu, potestate* duplicem. Prodit *Bonifacius* 8. in suo *Iubilæo*, vno die accinctus *gladio*, & *paludamento Imperatorio*; altero *claue* & ornatu *Pontificio*; & *ecce* (inquit) *duo gladij hic*; & *ecce* (dicant fideles) *duæ bestiæ hic*; quæ biformi *ensifero* & *clavigero*, aptè accommodantur. Reputet autem hic vnusquisque *miserrimam* sponsæ *sortem*, & comitum consternationem, cum huiusmodi monstra sub pietatis prætextu in *templo Domini* posuissent cubilia. Cui enim terrorem non incuterent, tot *diademata, cornua*, & tantę à *Draconis* potentia & throno, derivatæ prærogativæ? Quis non obstupesceret ad *vulnus* vni capiti *impactum*, tam facili cicatrice obductum, & sanatum? Tot blasphemias in ipsum *Deum*, in *tabernaculum*, in cœli *incolas* impunitas & inultas? Tot in *Sanctos* victorias? Tam latum in omnem *tribum, linguam*, & gentem, imperiperium? Idq; tanto *successu*, tot *successoribus*, per tot *mensium* & seculorum *decursum*? Suspicionem profectò moverent, *Agnum* suæ sponsæ *repudium* tandem misisse, & loco *bestiæ* cessisse; vt omnes illam sequerentur. Vidisses hic *stellas* ipsas è suis sphæris deturbatas;
Gen.37. vt olim *Sol* & *Luna* in *Iosephi insomnio*, & ad bestię scabellum prostratas. Vidisses *Reges terræ*, ejusdem poculo *inebriatos*; supplices depositis *coronis* ejus limē *terere, tenere*, pedes *osculari*, & eidē *colla* denudata subijcere. Resiliunt nihilominùs hic qui *Agno* dedissent

sent nomina. Illi verò *Diademata* ne hili æstimant; *cornua* non timent; blasphemam *grandiloquentiam*, stupendum *imperium*, vt tyrannidem, & diabolicas imposturas, insectantur. Et licèt admirans (vt habet textus) *Vniversa terra*, sequuta sit *bestiam*, & adoravit *Draconem*, qui dedit potestatem *bestiæ*, & adorârunt bestiam, dicentes. *Quis similis est bestiæ? Quis poterit pugnare cum ea?* Reclamant isti animose, *Agnus vincet bestiam*, nos sub ipsius vexillo *pugnabimus cum eo*. Nam adorabunt eum solummodo, non *cæli*, sed terræ incolæ, quos Agnus in *suo Libro* non scripsit. De quo libro dum reiecta *Scholasticorum* crambe ad 1^am^ part. *Aquinatis* q. 24^a^. hic duo liberiùs percurram; *Primum*, *quis sit & quotuplex iste liber vitæ*; *Secundum*, *Quinam in eo scribuntur*, & *qualia inde consequuntur* privilegia; suppeditabit (vt spero) *candor* vester & *attentio*, vt gratâ antevertam celeritate (quæ delassatos facilè occupat) ex prolixitate nauseam.

3 Liber igitur *Agni* & *vitæ*, vtcunq; sanioribus Theologis eodem sensu legantur, placuit tamen *Sixto Senensi*, minutiùs ista distinguere, & volumen vnum in quinq; quasi tomos distribuere. *Primus* est ספר חיים sive *prædestinatorum catalogus*, de quo *Daniel*, *Salvabitur omnis populus qui inventus fuerit scriptus in libro*; reliquos autem quorum nomina scripta non sunt in *Libro vitæ* à jacto mundi fundamento, *mors* secunda & *stagnum* ignis, *Miriones bestiæ* & *Mirabularios* deglutient, & obruent. *Hieronymus* inter librum *viventium*, & *Iustorum*, nescio quid speculatur discriminis; vt *Liber* viventium *Testamenti veteris*, liber Iustorum *Testamenti novi* seorsim complecteretur *fœdus*

Biblioth. sanct. lib. 2.
Psal 69.
Cap. 12. 1.
Apoc. 17.

dus. Sed huiusmodi de libris *subtilitates*, librorum carent *textu authentico*, vnde confirmentur. Secundus est *Liber mandatorum Dei* κατ' ἐξοχὴν *Scriptura* dictus & *Biblia*, qui titulum *Libri vitæ* meritò gerat in frontispicio; quia ab eius circumferentia ductæ omnes lineæ, in *ipso* qui est *vitæ centrum*, junctim & punctim coeunt. Tertius ex *Sexti editione* Tomus est, τὸ βιβλίον ζωῆς τοῦ ἀρνίου, de quo hic agitur, isto titulo insignitus. Non quod sit *Liber Agni* ab ipso descriptus, sed quod ipse *Agnus* sit *Liber* ad normam vitæ propositus. Nam *occisus* erat in *Abel*, irrisus in *Noah*, ejectus in *Abraham*, vexatus in *Iacob*, venditus in *Ioseph*, exul factus in *Mose*. Ideo illatas suis injurias, appellat Apostolus *Christi improperium*; quia in omnibus istis *typis*, & *factis*, quomodo *vita* nostra sit instituenda, tanquam in *Libro vitæ* specimen exhibetur. Quartus liber est *Iudicij Registrum*, de quo exponit *Augustinus*. Illud quod de *Libris qui aperti sunt*, & de *alio Libro* qui est *Liber vitæ* & cap. 20°, hîc subijcitur. Libri (inquit) *quos priori loco posuit, intelligendi sunt sancti & veteris & novi Testamenti, juxta quorum Canonem Deus in fine mundi sententiam est laturus*. Liber *postea aperiendus est propria cuiusque conscientia*, quæ *testium mille* juratorum vicem supplebit. Ergo vnus nõ erit talis *Liber* omnium, sed singuli singulorum; quos nullius capiet *Bibliotheca*: nisi illius, qui infinitâ pollet sapientiâ. Librum vitæ *quintum* & vltimum appellat idem author *Librum vitæ æternæ*, in quo quicquid in libro 1° *prædestinationis* promittitur, in 2do *Scripturæ* revelatur, in 3° *Agni*, exercetur, in 4to *Iudicij* determinatur, sine vlteriore mora complementum accipit.

ὀνειδισμὸς τοῦ χριστοῦ, Heb. 11.

De Civ. Dei. lib. 20.

De

De hoc *Augustinus* in tractatu de *Triplici habitaculo*, cap. 4. In illa cœlesti vrbe: *cibus* & *potus* omnium erit *visio Christi*, & assidua (vt ita dicam) *Libri vitæ* lectio. *Ibi* manifesta erit *ratio*, cùr *hic electus est*, & *ille reprobatur*: cur hic in *regnum assumptus*, & ille in servitutem *redactus*; *cur alius in vtero moritur*, *alius in infantia*, alius in *iuventute*, alius in *senectute*; cur alius *pauper*, & alius *dives*, cur *filius adulteræ* baptizatur, & filius *legitimæ coniugis ante baptismum moritur*; cur qui *benè incipit* vivere, aliquando malè *finit*; & qui *malè incipit*, sæpè benè finit. O si non *antevertent*, vel non *perverterent* hujus *Libri* doctrinam *præcocia* nonnulla nostri seculi *ingenia*, sed modestè *revelatis* acquiescerēt, donec gradatim & suo tempore, ad hæc sublimiora promoveantur; Quærerent tum potiùs ex *Libro mandatorum*, quid ipsis esset *faciendum*, quàm *rixas* excitarent non necessarias de *æternis* Dei *decretis*; ac si ipsi essent *ipsius consiliarij*, & *tyrannicum* esset quodcunq;, de quo ipsorum *vertigini*, statim liquida non constet ratio.

4 Habuistis hîc *vitæ Pentateuchum*, ex sacris *literis*, & *Patribus* coagmentatum. Appendicum loco adijciuntur ex ijsdem fontibus, *duo* alia *volumina* nigro *Theta* insignita, ad terrorem *legentium*. Primum est מגלת ספר, *Ezechielis* 2, quod 72 est κεφαλὶς βιβλίου *Hieronymo* Liber *involutus*; sic dictus à forma complicatili; qualis extat apud nos in *archivijs Bibliothecæ Bodleianæ*, *Megillah Hester Hebraicè manuscriptus*. Alterum est מגלת עפא *volumen volans*, adversus *Fures* & *periuros Zachariæ* 5[10], διφθέραν reddiderunt *Aquila* & *Theodotion*, δρέπανον πετόμενον, *falcem volantem*

tem 72, *Rotulam* vocant *Barbari*. Sed ista omnia concinniùs compinguntur à nostris *Reformatis*, qui licet videantur, istos *Tomos* ad pauciores contrahere, & in minutiorem *formam* redigere; aliquid tamen addunt, nec omittunt quicquam, sic ut *auctior* censeatur jure & *emaculatior* hæc recentiorum editio. Nam quis non desideraret in præcedentibus apud *Senensem*, *Providentiæ volumen amplissimum?* De quo *Psalmista*, in *Libro tuo descripta sunt omnia mea membra*. Psal. 139. Iam verò vt *Liber gloriæ*, & *Agni*, à *Prædestinationis volumine*, titulo tantùm discrepant: sic *Liber Conscientiæ* & *Mandatorum*, *Megillah* etiam *Involutum* & *volans*, commodè referuntur ad *Librum Iudicij*, vt ejusdem *diversi tractatus*. Vnde emergit tandem triplex vitæ Liber *Providentiæ*, omnium creaturarum *causas*, *cursus*, *effectus*, *eventus*, cōplectens. *Prædestinationis*, sub quo Liber *Agni* & *Gloriæ*. *Iudicij*, qui *bipartitus* est; *Mandatorum*, & *Conscientiæ*, Nam juxta legem scriptam expectanda est *Iudicis* sententia; ad *excusationem*, vel ad pœnam testimonium reddente *Conscientiâ*. Plurima hîc annecti possunt, quæ *subtiliter* potiùs quam *vtiliter* à varijs ingeruntur. Concludit *Abulensis* in 32 Exodi, posse *eundem* in duobus libris, *vitæ sc.* & *mortis* eodem tempore inscribi; & nil obstare, cur aliquis in *eodem libro* bis non scribatur, intùs secundùm *æternam prædestinationem*, foris quoad *præsentem iustitiam*. Sed quis *Abulensi* concesserit contra suum *Aquinatem*, mortis aliquem *librum*, in quo impij referrentur, cum moris sit non *reiectos*, sed *electos*, in numerato habere? Nec solidiùs tinnit illud de *duplici* ejusdem in *eodem libro*

Rom. 2.

scriptione

ſcriptione. Quis enim feret de Dei *mutabilitate* tam graphicas & diſcinctas *ineptias*? Semel tantùm loquutus eſt *Deus*, & *ſcriptum* tam inconſtantèr iterabit? Homo dixit, quod *ſcripſi, ſcripſi*, & Deus corriget aut mutabit ſua *autographa*? Videtis igitur quàm extra chorum ſaltant *vtrumnoſi* hujuſmodi *Quæſtionarij*, dum *tropos* juxta *literam*, literam per tropi *vmbram* importuniùs exponerent. Nam per *Agni librũ*, nihil aliud colligeret ſyncerus interpres, quam *conſtantiſſimam Domini* de ſuis ſalvandis *ſententiam*; illuſtratam ἀνθρωποπαθῶς, per libri *Allegoriam*; vt ex praxi noſtra in ijs memoriâ tenendis, quæ nolumus excidere; concludemus, *Agnum* illorum, quos in *librum ſuum* retulit, nunquam futurum eſſe oblitum.

5 *Hinc* quanta nobis obveniunt *privilegia*, ſupereſt (quod 2do propoſui) vt adijciam. Adumbrat hæc (ὡς ἐν τύπῳ) Pſalmiſta, pſ. 15. *Domine quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requieſcet in monte ſancto tuo?* Reſpondet idem qui interrogat; *Qui integer, qui verax*, qui humilis, immunis à *maledicentia, livore, avaritia*: Atq; hoc (inquit) *qui facit in æternum non movebitur*. Sed labefactare videtur hanc anchoram illud *Moſis votum*, quo petit vt ex *Libro vitæ* deleatur Exod. 32. Et Apoſtoli *deſiderium*, vt *anathema* fieret pro *fratribus* ad Rom. 9. Vnde varij variè ſunt conati hunc nodum ſolvere. *Hieronymus* vtrumq; reſtringit ad *mortem corpoream*, ac ſi non damno graviori ſalutem ſuorum redimiſſent. Nec multùm diſſentit *Euthymius*. Sed *Caietanus*, & *Solomon Iarchi*, hoc nimium eſſe arbitrantur, ideoq; non Librum *æternæ vitæ*, ſed *legis, vocationis*, ſive *principatûs* à *Moſe* intelle-

ctum volunt; ac si talis esset sensus: Aut *Ignoscas* hisce meis *fratribus*; aut *de meo principatu* in *libro legis nusquam in posterum fiat mentio*. Mallem enim quàm *hic populus periret*, rerum *à me gestarum obliteretur memoria*. *Bernardus*, *Lyra*, & *Abulensis*, ad *extaticos* hîc recurrunt *affectus*, in quibus *zelum* potiùs, quã *factum* probant. *Hugo Cardinalis* & *Aquinas* nõ agnoscũt hic alium librum, præter illum (cujus antea memini) *præsentis iustitiæ*. *Augustinus* & *Rupertus* (quibus adhæret *Gregorius* de *Valentia*) *bicorne* in sermone Mosis observant *dilemma*, quo scrupulum exemptum autumant. Aut dimitte populo hanc noxam, aut *dele me de libro tuo*, sed *non delebis me de libro tuo*, in quo me *indelebili charactere conscripsisti*. *Dimitte igitur ijs hanc noxam*. Sed *Chrysostomo* ista dilutiora videntur, quàm quæ tam *flagranti charitati*, & heroico *affectui* competerent. Contendit igitur tam *Apostolum* quàm *Mosen*, Dei gloriam in *Iudæorum* reiectione (vt illi arbitrabantur) periclitantem, tam indignantèr tu'isse; vt *seipsos* æterno potiùs exitio *devoverent*, quàm talis blasphemandi *ansa* hostibus *Ecclesiæ* concederetur. Explicant hoc nostri dilucidiùs, inter *amicitiam Christi*, & *fructum eius*, æternam *beatitudinem* distinguentes. *Amicitiam* inter ipsos & Deum non dirimendam aliquo modo postulârunt (sicut rectè observat *Zanchius*) siquidem illud non potest contingere absq; *peccati interventu*; illud autem optare, non tam *Deo* esset ingratum, quàm *petentibus* impium. *Fructum* ergo hujus *amicitiæ* se libentiùs amissuros significârunt, & optatissimo *Dei* conspectu in æternum potiùs carituros, quàm vt *Comœdias* componerent *Incircumcisi*

Tom.7. tract. de lib. vitæ.

cumeiſi ex *Iudæorum Tragædia*, & iram Dei in populo extinguendo, ad calumniā raperent. In ſumma omnes conditionem [*ſi fieri poßit*] tacitè in talibus votis complicatam eſſe inſinuant. Vnde petitio non infert *facti poßibilitatem*, ſed petentium exprimit *ardorem* heroicum, qui quovis periculo redimeret *Dei gloriam*, & fratrum *ſalutem*. Non metuendum igitur ne inſcriptus in *Agni Libro* inde deleretur, ſed imitandus illorum *zelus & charitas*, vt pluris in optatis noſtris ſit apud nos *Dei gloria*, quàm vel *ſummum* nobis *conceſſum* in Eccleſia *privilegium*. Privilegium autem hoc tam *ſublime*, æſtimare tantùm didicerunt ij, quibus dignatur *Agnus* aperire *Librum*, & *ſoluere eius ſignacula*. Cum reverſi fuiſſent 70 *Diſcipuli*, Luc. 10. *gaudentes* & *gratulantes* quod *dæmonia illis fuerunt ſubiecta*, *Salvator* monet hoc non tanti eſſe; ſed *gaudete* (inquit) potiùs quòd *nomina* veſtra *ſcripta ſunt in cælis*. Tales profitetur Deus ipſe *ſe ex nomine noviſſe*. Hi vt *columnæ*, vt *olivæ*, vt fixa *candelabra* ſemper perſtant immoti in conſpectu Dei. Inter *equos*, *tubas*, *phialas*, *tonitrua* quæcunq; aut *terræmotus*, hi conſcripti milites *ſtatione* non deijciuntur. Non datur ad vindictam accinctis, *terram*, vel *mare* lædere, priuſquam hi ad certam ſalutem *obſignentur*. *Dracone* prædæ inhiante & *egerente fluctus*, vt [illegible] faceret *mulierem*, illi tutò ſub ipſius alis ſubducuntur; abſumentibus cętera *locuſtis*, horum *illibatus* conſervatur *viror*.

Exod. 33. Apoc. 11. Apoc. 7. Apoc. 12.

6 Quid agimus (*Patres*, *fratres*, et *Filij* in *libro* vitæ non dubito conſcripti) cur in *Bibliothecis* inſtruendis, *Libris* comparandis, *chartis* evolvendis, ſpiritus et vitam effudimus? Niſi conſtaret nos eſſe relatos

in

in hoc *Agni volumine*, oleam et operam perdimus; *inertes* futuræ ſunt noſtrę *artes*, *prælatura*, præſtigiæ, *gradus*, gravamina, ſordes, *purpura*, περίψημα τὰ, καθάρματα quæcunq; in hoc *ſtudiorum ſtadio* aſſequimur. Ego libros omnes vt τὰ περίεργα illa πραξάντων, *Act.* 19. *Vulcano* conſecrandos ſuaderem, niſi ad iſtam ſtudiorum *metam* aliquo modo collimarent. Nam quid juvaret *Magiſter*, aut *Doctor*, aut *Rabbi*, apud homines audire, et de propria *ſalute* fluctuare? Quid opponerem ne adhuc *obligaret* (quem tam acriter adverſus nos vrget *Satanas*) *chirographus*, niſi oſtenderem illum *cruci* eſſe *affixum*, et nomen inde meum in *Librum* vitæ eſſe tranſlatum? Poſtremò quo ſolatio *Patrum* volumina, *Scholaſticorum* diſputationes, *Hiſtoricorum* et commentariorum elucubrationes, nocturnâ et diurnâ verſarer manu, quæ ignoro quo me ducant, aut præter *ſolicitam* quandam in legendo *anxietatem*, neſcio quid conferant? Si vnquam igitur de Methodis, de *Diſciplina Scholaſtica*, de *legendis authoribus* cum *fructu* de *Encyclopædia*, de ſtudiorum *curſu* feliciter abſolvendo, et *Bibliothecis* vtiliter *adeundis* opportuna eſſet deliberatio; habendus eſt hic ſtudiorum *ſcopus* ſemper ob oculos; vt in hoc *Agni libro*, nomina noſtra inſcripta intelligamus. *Textum* hunc *authenticum* non adulterabit, aut mutabit *Index aliquis expurgatorius*. Cætera *abducunt* omnia, niſi *ſcalæ* fiant ad hunc *Paradiſum*, aut *Itineraria* ad hunc Domini *montem*, aut שירי המעלות *Graduū cantica*, per quos gradatìm ad æternæ *Theoſophiæ Doctoratum* aſcēdamus. Quod ſi advenas ad hæc comitia noſtra confluentes, gratulabundi ſoleamus circumducere, à *Bibliotheca* publica

Coll. 2.

per

per *Scholas*, à Scholis per *porticus* ad stuporem magnificas & exornatas, vt intelligant quantum clarissimo Equiti *Thomæ Bodleio*, quantum *Benedicto* ipsius *Æmulo*, & cæterorum *Mecænatum* illustrium munificentiæ debemus; de quibus fidentèr concludamus sicut de adjutoribus suis *Apostolus ad Phil.*4. *Nomina ipsorum scripta esse in libro vitæ:* Quanto acceptius erit hisce *Filijs* meis, à teneris quasi vnguiculis inter libros enutritis, ita manuduci per *mystica* hujus, de qua dixi, *Bibliothecæ cryptas* & *porticus*; vt quicquid *legerint*, quicquid *scribendo* aut *meditando* immensis curis ac vigilijs ex tot *Bibliothecis* comportârunt, ad debitum *scopum*, & optatum *finem* tandem accommodent. *Ver.3.*

7 *Melancthon* (vt tradidit *Neotericus* quidam) bibliothecam *Philosopho* ex *quatuor* præcipue *Libris* præcepit constituendam, *Aristotele*, *Plinio*, *Plutarcho*, vel *Cicerone*, & *Ptolomæo*. Pro horum tribus vltimis *Scaligerum*, *Zabarellam*, *Schegkium* substituit senior *Goclenius*; nec in *Bibliotheca* alicujus *Theologi*, vltra *Biblia*, *Institutiones Calvini*, *Confessionem Bezæ*, & *Grammaticam Hebræam Cevallerij* requirit *Franciscus Iunius*. At ista *discentibus* potiùs adaptantur quam *Doctoribus*. In vestris igitur *Bibliothecis*, primum occupet pluteum, *Liber providentiæ*, à cujus majusculis *characteribus* ad illa quæ *naturam* superant assurgatis. Nam *cœli* enarrant *gloriam Dei*, & opus *manuum eius annunciat firmamentum*; Dies *diei eructat* verbum, et *nox nocti indicat scientiam*. Quemadmodum autem, vbi desinit *Physicus*, ibi incipit *Medicus*: ita vbi *natura* flaccessit, & non progreditur, ibi *Psal.19.*

Liber Scripturæ succedit & informat. Et ita pergit *Psalmista* de hoc *secundo libro, Lex Domini immaculata convertens animas: testimonium Domini fidele sapientiam præstans parvulis.* Ex hujus autem voluminis principijs, *Tertius Liber* qui est *Iudicij* deducit *corollaria* sua, & *lemmata.* Est qui accusat vos *Moses* in quê speratis *Iohan.* 5. Et *sermo quem loquutus sum* (inquit Salvator) *ille iudicabit in novissimo die.* Librum autem *consciētiæ* nisi ex hujus *Scripturæ* dirigas *canone*, necesse est vt in *progressu* vbiq; cespites, & in *termino* tandem pro *Dei* tribunali causâ cadas. Nec alia prostant ad hunc *librum Agni* (de quo loquor) quam *Scripturæ prolegomena.* Videtisne quàm imperitè versantur in *Astronomicis, Opticis, Geographicis,* & *Chronologicis*, addo etiam in *Platonica Philosophia*, & *Aristotelica*, qui *Arithmeticam* & *Euclidem* non gustârunt? Vnde summis *impensis*, *alacritate* simul, & *pietate*, prospexit jam tandem *nobis*, & *periclitāti Academiæ*, *Eques* post homines natos ad *talem gloriam instructissimus, doctissimus,* & *paratissimus.* Annon eandem ob causam passim conqueruntur *Medici*, Empericos nescio quos, è *Bulbis* & *brassicis* pharmacopœos, ob defectum in *Physicis, Anatomicis, mineralium*, & *herbarum* scientia, plures plerunq; interficere quàm sanare? Sic se res habet in *Theologicis* & in *recondita* hujus (de qua ago) *Bibliothecæ* vsu. Nisi in *Libro mandatorum Dei* deponas tirocinium, nisi *verbum scriptum* suppeditet *catechismum*, sic vt nunquam doceas, nunquam prædices, nusquam ausis de libro *prædestinationis* aliquid asserere, quod non expressè dictârunt *Prophetæ* vel *Apostoli*, vel ex revelatis per il-

D. Hen. Savill.

los

los *principijs* indubitatò deducas; nisi ab *analysi* ad *genesin*, ab *effectis* ad *causas*, à *scriptis* ad *occultiora* in hac ascendas *scala*, præpostera descendis *methodo*, à fastigio *cæli* ad *inferni* abyssum; vbi nil expectes nisi cum *Iesuitis* & *Remonstrantibus* confusionem, & anathemata.

8 *Repetita sunt ista omnia tam solicitè a me* (Dilecti filij) *in* vestram *præcipuè* gratiam. *Passim, vt nostis, circumvolitant in hoc feraci* chartarum seculo *humani cerebelli* Mineruæ, *quæ vos ab hac* directa *ad fœlicitatem* semita, *in* salebras *&* syrtes *abducerent. In omnes igitur eventus accipite, hoc ab* ipso spiritu sancto descriptum Itinerarium; *in quo quicquid legitur*, veritas est; *quicquid præcipitur*, charitas est; *& quicquid demum* miscetur, *ab hoc* Medicorum *choro* doctissimo *&* religiosissimo, *cui ipse sub* Deo, *quòd hîc loquor, debeo, probatum est. Quemadmodum enim incumbente procellâ, & cœlum ab oculis eripiente, navigantes dirigit* pixis nautica; *vt* vbi *sint &* quorsum *tendant, & quomodò* scopulos *declinent intelligant: ita coruscat in obscuro loco hæc* cœlestis lampas, *vsquedum* dies elucescat, *&* lucifer oriatur in cordibus vestris. *Quare vt* Cyprianus *de re abstrusiore verba facturus, Da* magistrum *scilicet* Tertullianum

Creatio.

Liber.

2.Pet.1.

lianum, Paulo Concordiensi suo Notario *semper inclamaret: ita absq; huius* magisterio, *nolite vos aliquid de* libro *præsertim* Providentiæ & Conscientiæ, *præcipuè vero de* libro æternæ vitæ, & Prædestinationis, *inconsultiùs statuere. Da* migistrum, *dicite* Pontificio, *cum* bestiam *adorandam contendit. Da* magistrum *ingeminate* Remonstranti, *cum* naturæ energiam *incrustet. Nec aliud vellem alijs de* vbiquitate, *de* sacramentis, *de* disciplina, *de* ceremonijs, *infæliciter tumultuantibus, frequentiùs reponeretis, quam date* nobis Magistrum *vnde constent ea quæ asseritis. Ex* magisterio *huius libri* קינים והגה והי lamentationes *in* luctum commissorum; carmen, *in solamen* iustorum; væ, *in consternationem* obstinatorum, *quasi ex* Ezechielis volumine involuto, *tempestiuè depromatis. Sit hoc* Zachariæ volumen volans *ad omnium* furum & periurorum *expeditum* anathema. *Cum verò è contra erigendi sint* lapsi, *confirmandi* vacillantes, *fracti* ligandi, *errantes quoquo modo* reducendi; *Iterumq; iterum, moneo ne ab huius libri* magisterio *latum vnguem decedatis. Ista autem vt accepto vlteriore* pignore, *constantiùs vobis redeant in memoriam*

Hieronym. in Catalog. Niceph. hist. Ecclesi. lib. 4. c. 34.

Ezech. 2.

Cap. 5.

moriam; ecce vobis secundò Annulum, fidei, sapientiæ, & nobilitatis *apud antiquos* Hieroglyphicum. Seruis annuli ius negatum *ostendunt* Iurisconsulti *illi Nostri doctissimi ex Digestorum* 40. *Vnde cum* Annulorum *aceruum effudisset ex* Cannensi pugna, *coram* Senatu Carthaginensi Mago *qui adduxerat; addidit illud Insigne, non nisi ab* equitibus Romanis *fuisse gestatum. Obseruatis hîc (sat scio)* metalli puritatem, *&* *figuræ* rotunditatem; *Illud indicat* splendorem *in secundis*, firmitatem *in aduersis*, auream *in omnibus* mediocritatem, *a vobis esse amplectendam. Vt autem circularis (vt nostis) figura* Planum subiectum *tangens tantùm* in puncto, *celerrimè mouetur, &* trochleis *artificiosè* disposita, & *commissa*, grauissima *rapit in altum* pondera : *ita in puncto solùm attingenda est a vobis huius* horizontis terræ planities; *vt eò celeriùs cursum ad cœlum conficiatis. Et excogitandi a vobis sunt non tantùm* annuli sphærici, *&* Astrolabia *ad* cœlestia *ex* Bibliorũ Theorematis *indaganda; sed & adaptandæ sunt* trochleæ, *quibus* plumbea *hominum* corda, *quæ tam arctè hærent* natali luto, *ad* tertium *vsq; cœlum eleuetis. Hoc verò vt liberiùs* Annulus,

Pileum. *præstetis,* Pileum *hoc* manumissionis *tesseram capitibus vestris* tertiò *impono.* Pilei *cuiusdam meminit* Theodorus Balsamon;*tali imbuti virtute, vt per* eum*(quicunq; gestaret) omnibus imponeret* silentium, *dum ipse* pileatus *expeditiùs ad stuporem loqueretur. Non optarem hunc effectum* pileis vestris *impressum, sed* capitibus, *vt successus quadraret* symbolo,*præcipuè vbi* gladius oris *in* bestiam *&* *ipsius* cultores *est stringendus. Postremò ne à* capite *ad* calcem, *quicquam desit; obseruandum quam* speciosi *sunt futuri* pedes evangelizantium; *ne eum pileum designet* pensum, *in omni mundi plaga peragendum,*annulus *postulet celeritatem;* liber *studium, inepti sint* pedes *ad expeditionem, destituti* ocreis. *Sed antevertit hic* sutor *meam solicitudinem:*

Ocreæ. Ocreas *video & laudo,quibus* calcaria *singulis momentis adaptabit (non dubito)* occasio. Iamq;

Osculum. *quid aliud restat nisi vt paterni* affectus, *&* *fraternæ* charitatis osculo, *omnia vobis auspicata obsignem,&in pace sic accinctos demittam ad prælium? Si memineritis illorum nomina in* libro Agni indelebili *esse inscripta* charactere, *qui non* adorârunt bestiã, *non potestis non animosè in* arenam,*cum* commilitonibus *vestris descendere,*

erecti

erecti & obfirmati *tali* autoramento *et causæ conscientiâ. Quare si prodeat iste* Adversarius, *quem è regione iampridem quasi è* dolio *sentio emersisse, vt* rufus Equus *in Apocalypsi ad* tollendam pacem de terra; *sentiat Inferior* Magister, Doctorales *vestros, et adhuc è nido* calentes impetus. S*in tremiscat ad aspectum* purpurati vestri, *et* quadrati agminis, *et vt discipulus veniat vt* discat, *non animo* hostili *vt* lacescat; *tunc author essem, vt recolatis vos* Agno *dedisse nomina, qui vtcunq; adversus* bestiam *sumat* cornua, *suos tamen non permittit* clamare *aut* rixari, *sed* agnorum more *inter se invicem, placidè et innocentèr ludere.* *Resp. Mr Tho. Worrall.*

Deo, Patri, Filio, & Spiritui Sancto, *sit omnis laus, honor, & gloria in secula seculorum.* Amen.

ORATIO QVINTA

INAVGVRALIS IN PROMOTIONE DOCTORVM

EDW. CHALONER.
THO. SVTTON.
EDW. BRVNCKER.
ANT. MORGAN.

Oxonij in Comitijs habita, Anno 1620.

De Decimis.

GEN. 14. vers. 18. 19. 20.

18 *At verò Melchisedec Rex Salem protulit panem*
& vinum, & ipse cum esset servus Deo altissimo.
19 *Benedixit ei & dixit, Benedictus Abram Deo al-*
tissimo possessori Cœli & terræ.
20 *Et benedictus* Deus *altissimus qui tradidit ho-*
stes tuos in manum tuam. Dedit itaq; ei decimas
de omnibus.

Vinta jam vice hoc *oreandi pensum*, novas mihi, & vobis creat molestias, (*gratissimi Hospites*, & *florentes Academici*) Mihi, quia recentèr quotannis egerminanti soboli, non suppetit *supellex curta*, quod meritò largiar: Vobis autem non placeat *recocta crambe*, quæ antehac sæpiùs apposita excitavit nauseam. *Recolenti* igitur mihi, qua ratione me expedirem ex istis angustijs, occurrit de *Decimis* argumentum; expetitum quidem à *multis*, huic *loco* & *negotio* fortasse non incommodum. Siquidem meminisse potestis, cum primò *Filios meos* vt *Testes* in hanc scenam produxissem, & vestes illis secundò pro muneris, & gradûs ratione, ad exemplar *Aaronis* adaptassem; qua solicitudine *tertiò*, de *Gog* & *Magog* hostibus admonui, & *quarto*, de *libro vita*, in quo quæ dederunt *agno*, conservantur ad triumphum, nomina. Cæterùm hucusq; defuit itinerantibus *viaticum*, & militantibus *stipendium*. Quis autem *militat vnquam*
1.Cor.9. *proprijs stipendijs*? Quis plantat *vineam & de fructu eius non comedit?* Et quis *pascit gregem*, *& de lacte gregis non manducat?* Ista non sunt humanæ cupiditatis *murmura*, sed Spiritus sancti *dictamina*, vt apertè docet *Apostolus* 1 Cor. 9. 7. Lex jamdudum hoc præcepisset. Non obligabis *os bovi trituranti*. Sed qui altari *assident*, cum *altari participabunt*. Nunquid autem minor est *Domini* de *Ministris Evangelij*, quam de *bobus*, & *Levitis* solicitudo? Cum Reges adversus

Bestiam Apocalypticam accendat doctissimus Heros, in *Phil. Mornaus.*
præfatione ad *Iniquitatis mysterium*; ingeminat *Petulans* quidam *Iesuita*, vt maximè *clangente* tali *classico*, *Greiserus.*
omnes prosilirent ad prælium. *Reformati*, vbi tamen (inquit) *est pecunia*? Alpes non transvolandæ sunt, absq; *pennis columbæ argenteis*, Nervus belli est *pecunia*. Pari ratione non expectanda sunt hodiè in cœlesti nostra militia, vel *Manna* è cœlo; vel *coturnices* è vento; vel panis *subcineritius* & *aqua*, ab apponente Angelo. Frustra esset qui jam speraret, ex *quinq; panibus hordeaceis*, & duobus pisciculis, *quinq; hominum millia* saturare, & *cophinos* insuper nonnullos, in amicorum, aut futuræ inediæ subsidium seponere. *Pastoribus* igitur ipsis si *substrahatur pabulum*, non tam *strigosi* futuri sunt *greges*, quàm *depexum* ductoris *pallium*. Qui sedent in *porta* opprobrijs ipsos obruent, & *bibentes Schecar* (vt loquitur *Psalmista*) cantionibus *Psal. 69.*
ipsos exagitabunt. Siquidem non *ignorantia* tantùm *Sacerdotum* (vt voluit *Panormitanus*) sed *Sacerdotij ignominia*, tenuitatem Beneficiorum necessariò sequitur. Vt ergo *Parentes providi*, non soleant *liberos* dimittere, nisi constet priùs quomodo sit illis prospectum, ne indigi omnibus postea sint despicatui: ita nec visum est mihi (*dilecti Filij*) absq; debito commeatu, vos in aciem protrudere. Et quia redijstis hodiè vt *Abraham è cæde Regum*, *Gen.* 14. adversarijs vestris in *Vesperijs*, aut *dissipatis* fortitèr, aut prudentèr *deditione* reconciliatis; typus peragendi hodierni negotij, erit illustris iste *Melchisedec* cùm *Abrahamo* congressus; qui in *æternitatis fastis* Gen. 14. ver. 18. sic describitur. *Porro Melchisedec Rex Salem*, &c. Duo hic tantùm

tùm obiter *annotata*, instituto nostro faciunt satis. *Primum* quis hic *fuit Melchisedec*, deinde quid *fecit*. Fuit *Rex* & *Sacerdos*. Tria fecit, 1. *protulit panem* & *vinum*, 2. *benedixit Abrahæ*, 3. *accepit ab eo decimas*. De quibus ordine.

2 Quis fuit hic *Melchisedec* nec *vetusti* aut *Recentiores* inter se conveniunt. *Epiphanius* lib. 2. *hæresi* 55. *Melchisedecianos* quosdam commemorat à *Theodosianis* non multùm discrepantes; qui *Melchisedec* non *hominem* fuisse putârunt, sed *virtutem* quandam *magnam in locis innominatis*, Christo quidem *maiorem*, eò quod *Christus* Psalmo 110, vt *Sacerdos* inferior, *secundùm* ipsius *ordinem* recensetur. Eosdem inter hæreticos enumerâsset anteà *Philastrius*. Sèd defendit strenuè *Author quæstionum V.* & *N. Testamenti* cap. 109. apud *Augustinum*. Ejusdem fuisse erroris *Origenem*, vnà cum *Didymo*, testatur in *Epist.* 126. ad *Evagrium Hieronymus*. Vndè *Hierax* quidam, non exiguæ Vir eruditionis, sed in omni doctrinæ genere exercitatissimus (teste *hæresi* 67. *Epiphanio*) *Melchisedec* hunc fuisse *Spiritum sanctum*, expressiùs pronunciat. Atq; hæc sententia inter quamplurimos, tempore *Hieronymi* invaluisset, vt non mediocrem *ipsi*, adeoq; *toti Ecclesiæ* creavit molestiam. Cæterùm vel *Spiritum Sanctum* vnquam fuisse *incarnatum*, vel *regnū* aliquod hîc in terris *certo in loco* administrâsse, vel *Pontificis munus* obivisse, vel *panem* & *vinum* lassatis distribuisse, vel in *assumpto* Sacerdotis *habitu decimas* à quoquam accepisse, videtur potiùs esse *febricitantis somnium*, quàm *Theologi* cujuspiam conjectura. Nec minus difficultatibus exposita recentior videtur doctissimi

In Cat. Hæres. sub Apostolis Hæres. 5.

simi

ſimi *Cunæi* ſententia, nempe *Melchiſedecum* fuiſſe *ipſum Chriſtum* ſub *Sacerdotis Regiſq;* habitu, *Abrahamo* victori occurrentem. Sed neq; facilè admiſerint *Theologi*, vel *Servatorem* ante *incarnationem*; *Regem* aut *Sacerdotem* hîc in terris induiſſe; vel *decimas* à quovis recipiſſe, vel impijs (vt *Sodomeis*) ſe immiſcuiſſe, aut ſpectandum exhibuiſſe. Certè quod ἀφωμοιωμένος *aſſimilatus* ſit *Melchiſedec Filio Dei*, *Heb.* 7. vt *umbra* corpori, & *typus antitypo*, *poſteriorem habet ductum* (vt ſcitè loquitur *Epiphanius*) quàm vt in Spiritûs Sancti, addo vel in *Filij hypoſtaſin*, aliquo modo quadret. Illud autem *Authoris* in *quæſt*. V. & N. Teſt. ipſe elidit, *hæreſi* 34. Quo *criterio* quæſtiones iſtæ (quarum ipſe nuſquam meminit *Auguſtinus*, aut *errores* retractavit) *Eraſmo*, *Alfonſo* à *Caſtro*, & *Prateolo* videntur ſuppoſititiæ. Secunda opinio quòd *Melchiſedec* erat *homo mortalis*, genere quidem *Cananæus*, Rex tamen *iuſtiſſimus*, & *Sacerdos* Dei *altiſſimi*, plures habet aſſertores, & textum multò faventiorem. *Hippolytus*, *Irenæus*, *Apollinaris*, *Euſtathius*, *Euſebius*, tam *Cæſarienſis*, quàm *Emiſſenus*, *Theodoretus*, *Suidas*, *Chryſoſtomus*, *Oecumenius*, vnà cum *Iudæis* præcipui nominis *Philone* & *Ioſepho* ita ὁμόψηφοι hoc aſſerunt; vt ſibilis ferè acciperentur, qui vel ſpecie ſaltèm ſe opponerent. Nos *Matrem* ipſius in *Traditionibus* reperimus (inquit *Epiphanius*) itemq; *Patrem*; è genere *Sidonis* & *Cananæorum*. Pater ſecundum quoſdam erat *Heraclas*, mater *Aſteroth*, quæ & *Aſteria* dicitur. Sic *Græci* ferè omnes. Et quanquam ad *Parentum* nomina, non ita ſpeciatìm deſcendant *Recentiores*; eandem tamen tuentur ſententiam, *Calvinus*, *Mercerus*, *Muſculus*,

De Repub. Heb. l. 3. c. 3.

Heb. 7.

Hæreſ. 67.

Hæreſ. 50.

Pareus, *Iunius*, *Cartwrightus*, & *Pontificij* ferè omnes, vt patet ex *Duacensibus* & *Iesuitis*, *Pererio*, & *Cornelio à Lapide*: Illi quia non libentèr *præter textum* sapiunt; Hi verò vt *suprematui Sacerdotis visibilis*, *Traditionibus* non scriptis, & *virginitatis* voto, à *Sacrificulis* suis nuncupato, aliquem ex tam *illustri exemplo* acquirant colorem. Sed repugnat *Typus* à maledicta *Chami* stirpe, vix *Messia* accommodandus: repugnat *factum*. *Benediceretne* talis, aut *decimas* acciperet, qui majorum infamis stigmate, in posteris prorsus erat averruncandus? Repugnat demum *dignitas*. Nam quo privilegio *servi servorum* filius, Patre *fidelium* major evaderet? Quo præceptore didicisset *Deum cæli & terræ esse creatorem*? Vt ipse religiosè *sacrificaret*, & *Abrahamo* ipsius cultori tam sincerè gratularetur. *Dionysius Areopagita*, illum ab *Angelo* institutum fuisse autumat. Sed ista sunt hujusmodi quæ fundamento satis idoneo destituuntur. Receptior itaq; *sententia* succedit *tertia*, non alium fuisse *hunc Melchisedec* quam *Shem*, benedictum illum *Noachi filium*; qui relictis quamplurimis è posteris ad *orientalem plagam*, ipse in istum locum (*Spiritu* sic *ducente*) se recepit; è quo postea *pax & salus omnibus nationibus promulgaretur*. Convenit enim *tempus*. Nam (quicquid è corruptissimo *Græcorum* calculo contra opponit *Epiphanius*) constat ex *Hebraica veritate*; *Shem* non cum *Abrahamo* tantùm, sed cum *Isaaco* etiam aliquos senectutis suæ annos transegisse. Convenit *persona*. Nam quis *Abrahamo* esset propensior, quam servatus ab *Antediluvianorum* internecione talis *Patriarcha*? qui redintegratam, in *filio*, venturi seminis *illustriorem promissionem*

Eccles. Hierar. cap. 9.

Esa. 2.

miſsionem non potuit non amplecti? Fieri etiam potuit vt reverentia *ducti Orientales* ipſius poſteri, (*Amraphel* ſcilicet Rex *Sennaar*, cum ſuis commilitonibus) quando longè latèq; *campeſtria*, & *montana* ſunt depopulati, à *Salem*, & illius *territorij*, conſultò declinârunt; ne iniuſtiſſima potiùs deprædatione allecti, quàm à *rebellibus* provocati viderentur. Nec obſtat quòd *Melchiſedec* ab *Apoſtolo* vt ἀγενεαλόγητος aſſeratur, Hoc enim fit, vel quia quaſi ἀπὸ τῆς μηχανῆς, ſub velo tantùm *nominis appellativi*, abſq; omni *Patris* aut *matris*, aut *ſucceſſoris* genealogia introducitur, vt *Antitypum* eo aptiùs exprimeret; vel quia *ſexcenteſimum* jam fere attingens *annum*, iſtius ſeculi hominibus αὐτόχθων prorſus videretur. *Salem* autem vtcunq; *Hieronymus* ad *Evagrium* diſtinguat à *Ieruſalem*, habeatq; pro civitate juxta *Scithopolin*, in *Sichem Gen.* 33. in *locis* tamen *Hebraicis*, eandem putat eſſe cum *Hieruſalem*, vt *Ioſephus* & reliqui penè omnes ſcriptores, ſtatuunt. Eandem tam de *nomine*, quàm de *vrbe*, tuentur ſententiam inter *Pontificios Lyra*, *Toſtatus*, *Genebrardus*, *Tornielllus*, è *Reformatis* verò noſtris, omnes ferè poſt *Broughtonum*, qui juſto *tractatu* in hac cauſa 22. *Iudæorum Rabbinos*, *Ioſepho* & *Philoni* oppoſuit. Interea qui cautiùs agunt relinquunt rem in medio. Apud me præponderant rationes quæ *Melchiſedec Shem* indigitant. *Melancthon* hunc vt *Theologici Collegij Præſidem*, *Abrahamo*, Dei *Magnalia* dictantem & *Iſaacum* vnà cum cæteris ſeris nepotibus pro *authoritate Patriarchali* inſtituentem, magnificentèr celebrat. Veriſimilia quidem poſſint eſſe hujuſmodi; ſed non quæ aſſenſum imperent. Illud tamen certum eſt

Gen. 14.

Heb. 7.

διὰ τὸ μὴ ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ κτι τὸ φανερώτατον ἐπωνομάσθη,

Ep. Hæreſ. 55.

Regium

Regium munus & *Sacerdotale* eminentèr in hoc *Patriarcha* coaluisse; quod primogenituræ jus (secundùm quosdam) *Esauus* posteà Iacobo vendidit.

Virg. Aen. 3. *Rex Anius Rex idem hominum Phœbiq; Sacerdos,*
Est apud Poetam. Sed *Melchisedec* hic occurrit illustrior *Rex Salem*, itemq; כהן לאל עליון *Sacerdos Dei altissimi*. Qualia autem humanitatis, sive pro *more*, sive pro *munere Abrahamo* exhibuit officia, sequitur vt carptìm tantùm, & *saltuatìm* in transcursu delibemus.

3 Primò igitur *protulit panem & vinum*; deinde *benedixit ei*. Primum præstitit vt *Rex*, secundum vt *Sacerdos*. Regium erat lassatos de *via*, *vi*, & *vigilijs*, non *aqua* tantùm aut *pane*, sed *pane* & *vino* reficere. Sacerdotis erat triumphantibus de *Ecclesiæ hostibus*, alacriter occurrere, congratulari, & *fausta* omnia, & *auspicata* comprecari. Enimverò excusare *Senem* potuerunt, *ætas*, *dignitas*, *itineris molestia*, & *incommodum*. Si per *Famulos* tantùm, aut *Abrahamum* ad se invitâsset, vel transeuntem saltem *aliquo* refecisset *commeatu*, aut ornâsset *donarijs*; plus præstitisset forsan, quàm debuerat, *Rex indigena, advenæ*; qui non tam *sibi*, quàm *vicinis*, (non adeo forsan ipsi *gratis*, aut *amicis*) tulisset suppetias; verùm *aulicæ* istæ *cæremoniæ*, & πολλὰ φαντασία, simplicioribꝰ illis prisci candoris *Heroibus*, nō omnino innotuere. Non didicisset hic *Regum sanctissimus* & *Sacerdotum maximus*, in *palatio* indutus *pontificalibus* cathedræ solummodo *adhærescere*, superciliosè omnes *contemnere*, & adventantes cujuscunq; *meriti*, aut *dignitatis*, vix *osculo pedum* dignari. Quinimo occursum accelerat, vt tanto *acceptior*, quo

promptior

promptior esset benignitas. Nulla hic intervenit *suspicio*, nulla *æmulatio*, ne *minor*, victoriâ, & tot opibus tam subitò elatus *Abraham*, ipsius famæ aliquid decerperet; aut *maiori* præponeretur. Ecce vobis *humilitatis* in summa *dignitate*, *sinceritatis* in suspecta rerum *vicissitudine*, heroicum imitandum exemplar! Id agunt *illi* candidè quod suadet *Apostolus*, vt alter alterum *honore præveniret*: Vbi *primas* tamen tenet *senior*, non *voluntate* forsan, sed *occasione* promptior. Rom. 12.
Protulit igitur *Melchisedec panem & vinum.*] Quisquamne est inter vos (*Auditores*) cui, (cùm ista audiverit, legerit, perpenderit) de *sacrificio* aliquo *incruento*, aut de *hostia* à *Melchisedec* in hoc occursu coram *Abrahamo*, & *Rege Sodomæ oblata*, inciderit cogitatio? *Missam* tamen inde suam extundunt *Pontificij*, ac si *Melchisedec* esset *sacrificulus Papalis*, & *panis* & *vinũ* (quorum hic intervenit mentio) *consecrata* (nescio) an *transubstantiata* esset hostia, & *Rex Sodomæ* idoneus spectator talium mysteriorũ. Nam ita *Bellarminus*; oportet per *panem* & *vinum*, non *profanos cibos*, *sed sanctificatos & Deo priùs oblatos intelligere*, lib. 1. de *Missa cap.* 6. Nam id *probatur* (inquit) *efficacissimè* ex *verbis sequentibus. Subiungit enim Scriptura; Erat enim Sacerdos Dei altissimi. Quæ ratio ab ipso Spiritu Sancto reddita, omninò cogit vt intelligamus panem & vinum prolata fuisse ad sacrificium. Efficacissimum* hoc *Cardinalis argumentum*, quod omninò *cogit*, sic vibratur. Quia *Melchisedec* qui protulit *panem* & *vinum* erat *Sacerdos Dei altissimi*; ergo *panem* & *vinũ* protulit non in *commeatum*, sed in *sacrificium*. Vnde הוציא protulit, verbum esse *sacrificandi*, non *simplici*-

ter aliquid *conferendi*, contendunt cum *Bellarmino*, *Suarez* & *Duacensibus*, *Genebrardus*, & *Pererius*. Sed jam tandem incipiunt hujusmodi *salsamenta* putrescere. Neq; enim ita sonat textus, *protulit panem* & *vinum*, *quia erat Sacerdos*; sed cùm esset *Sacerdos Deo altissimo*, ideo *benedixit*. הוציא autem (quod generatim *producere* aliquid significat) ad *sacrificandum* solummodò restringere, aut *stuporis* cujusdam est *delirantis*, aut præfrictæ *amentiæ*. Fecerunt *Magi Pharaonis incantationibus* suis להוציא vt *educerent pediculos*; num *pediculos* ergo sacrificârunt? Animadvertit hoc jamdudum in hunc locum *Caietanus*. Ideo nihil, (inquit) hîc scribitur de *sacrificio*, vel *oblatione*, sed de *prolatione* seu *extractione*, quam scribit *Iosephus*, factam ad reficiendos *victores*. Copiosiùs hoc explicat *Vatablus*. *Non exponendum est vt vulgò, ipsum protulisse panem & vinum, vt offerret deo in gratiarum actionem, quod Sacerdos esset; nam duo dicit, quæ necessariò distingui debent: ipsum Melchisedec fuisse regem, & sacerdotem.* Quòd *esset Rex Abram & ipsius comites accepit hospitio, atq; aluit pane & vino; panis nomine, intellige, omne cibi genus. Quòd autem Sacerdos, Benedixit iure Sacerdotis, & decimas ab eo recepit. vetus autem hic mos fuit, vt qui reges erant, simul sacerdotio fungerentur.* Sed hanc expositionem tam *nativam* & dilucidam expungit *Index Sandoval.* Edit. Genev. 1619. pag. 76. Quod autem in vulgata editione subditur vt *causa* oblationis; [*Erat enim Sacerdos*] in *Hebræo* non habetur (addit idem *Caietanus*) vt *causa*, sed vt *separata* * *particula*. Ita etiam *Andradius*, *Pagninus*, *Montanus*. Nec *viginti* quæ adducit *Bellarminus*

In locum.

Exod. 8.

* והוא כהן & *ipse Sacerdos.*

minus Patrum testimonia, aliud quicquam conficiunt; quia *alludunt* potiùs ad hunc locum, dum de *cœna* tractant *Dominica*, quàm aliquid inde concludunt. Noverant enim *analogiam* inter *Christum* & *Melchisedec*, non ex parte *sacrificij* sed *Sacerdotis* quadrare. & hoccine fundamentum videtur Idoneum, ad *tremendũ* & *adorandum* Missæ *sacrificium* ecclesiæ obtrudere? Maledicta glossa quę sic pervertit textum, in quo persequamur *Benedictionem*. *Benedictus Abraham Deo altissimo, possessori cœli & terræ, & benedictus Deus altissimus qui tradidit hostes tuos in manum tuam.* Ineptiunt hic *Iudæi* qui pro more suo nugantur, *Sacerdotium* à *Melchisedec* ad *Abrahami posteros fuisse translatum*, quia *Abrahamo* inter benedicendum hoc in loco benedixit *Melchisedec*, priùs quàm *Deo*. Quis enim non videt, & benedictionem *Abrahami* à *Deo* derivari, & *benedictum* prædicari *Deum*, propter insignem victoriam *Abrahamo* collatam. Ita vt *Deus* sit *α*, & *ω*, *efficiens* & *finis* tantæ *benedictionis*; *Abraham*, subjectum quod recipit; *Melchisedec dispensator*, qui nomine *Dei altissimi* impertit. Solicitus est *Rex Sodomæ* solummodò de *subditis suis*, & *substantia*; *benedictionem* nec *attendit*, nec *titivilitij* æstimat. *Melchisedec* intereà suum munus fidelitèr obit; & gratus *Abram*, qui *levavit manus ad Dominum Deum excelsum, possessorem cœli & terræ*, se non detenturum aliquid à *filo vsq; ad corrigiam calceamenti*, vel ab ijs qui vix dignabantur repetere, & indignissimi essent insuper accipere, è *talibus* insuper, quæ tanto cum periculo recuperasset *spolijs*; *debitas* tamen *Sacerdoti* persolvit *decimas*. Nam *dedit ei* (vt habet *textus*)

Talmud in Massech Kedorim c.3. fol.32. R Bechai, Chaskuin, Chimki, Iarchi in text.

N 2

tus, מעשר מכל *decimas de omnibus*] *quas accepit ille*, qui commeatum dediſſet; ſed *quo iure* ſupereſt vt quaſi per tranſennam, prout fert præſens occaſio, pauciſſimis deſpiciamus.

5 Forſitan ſponte has dedit *Abram*, vel vt tam propenſam *Regis* tanti *benignitatem* aliquo *gratitudinis* rependeret *ſymbolo*; vel in *teſtimonium eiuſdem cultus*, vel vt *contractam* cum tam potenti *Principe* amicitiam vlteriùs firmaret. Sed cur *Decimas* tum potiùs dedit, quam aliquod aliud *ſingulare*, vel dimidium, vel partem *vndecimam* aut *viceſimam*? Cur de *omnibus dedit*, & non de *aliquibus* ſaltèm vel præcipuis? Subit etiam mirari cur *Melchiſedec* aliquid acciperet; *Abramo* dixiſſet, non *veni vt ipſe diteſcerem ex tuo ſudore. Largior tibi ex animo quod mihi ad manum eſt. Non expecto vel indigeo qua tu libenter rependeres.* Sed nulla hic intervenit talis diſceptatio. Dat *fidus* Domini *miles* quod exiſtimavit *debitum*, nec renuit ſanctiſſimus *Sacerdos*, non quia *opus* habuit, ſed ne *ius ſuum* periclitaretur. Sunt qui ex *manubijs* ſolummodò hic *decimas* contendunt perſolutas, ſed conatu irrito. Numquid enim veriſimile eſt *Abramum* voluiſſe è ſpolijs *Sodomæ* decimas ſubtrahere, qui juravit ſe nolle *corrigiam* ſive *filum* deminuere? Latebant inter *iſtas manubias Aner*, *Eſcol*, & *Mambre*, confœderatorum *peculia*. Num & hæc etiam decimavit *Abram*? Dilutum autem eſt quod quærunt in ἀκροθινίοις ſubterfugium. Neq; enim conſtat ἀκροθίνια *exuvias* ſignificare; & ſi conſtaret, annon jure quis colligeret; ſi ex *manubijs* debeantur *decimæ* quanto magis ex certiori proventu? *Spolia* non eximuntur, & *Sacer*-

dotes

dotes tamen *iusta possessione* spoliantur? Instituti mei non est, nec patitur quod præ manibus est negotium, corradere hinc inde, quicquid ad *controversiam* tam *vexatam* faciet. Sufficit textus hujus scopum vrgere, qui si *ius decimandi* non astruat, parum restabit in cęteris quæ proferuntur subsidij. Triplici, vt notum est, *nomine* exiguntur per Ministros *decimæ*, vel vt *eleemosynæ*, vel vice *competentis stipendij*, vel tanquam ex *iure divino*: non tantùm secundùm *substantiam*; sed *partem* istam *aliquotam*; vt distinguunt quidam. Perstringitur ferè ab omnibus *Wiclevus* tanquam *primæ* assertor sententiæ. Sed nescio quàm justè. Neq; enim ipse vnquam observare potui, vel ex *impresso* ipsius *Trialogo*, vel ex cæteris quæ vidi *manuscriptis*, *erroris* hujus *pernitiosi* certum aliquod vestigium. Etenim *Concilio Constantiensi*, aut *Waldensi* nimium tribuendum ex hac parte non censeo. In *Monachos* præcipuè eo nomine invehitur, quòd *legitimos pastores* suo debito *salario* fraudâssent. *Monachis* asserit *Decimas* esse puras putas *eleemosynas*, sed illas vel *iure divino Parochis* non fuisse debitas, cupio vt quispiam non à calumniantibus *Monachis*, sed ab ipsius *scriptis* ostenderet. Secunda sententia, (quæ tam *Puritanorum* est vt vulgò audiunt) quàm *Pontificiorum*, de *stipendio* (vt nugantur) *competenti*; non quicquam tinnit solidiùs, quàm prima *ista eleemosynaria*. Nam quis terminos ponet huic *competentiæ*? *Laicus* qui tenetur solvere? At fortasse majoris momenti erit hujus *eleemosyna arbitraria*, quàm *stipendium necessarium*. Num *Clericus*? At iste, si sapiat, recurret semper ad *suas decimas*, quas Iure Divino solvendas, quæ sequitur tertia,

præcipit sententia.

Num. 18. Deut. 10. 1 Sam 8. Deut. 24.

6 Vbi de *Decimis Decimarum*, à *Levitis*, *Sacerdotibus* exhibitis, aut *convivalibus*, Fratribus aut *subsidiarijs*, Regi; aut *eleemosynarijs*, pauperibus, nulla est quæstio, sed de *stipendiarijs* (vt loquuntur) vulgò, sive *prædialibus*, sive *personalibus*. Has autem si constabit vel ex *hoc textu*, *ius divinum*, sive *expressè*, sive *certa quadam consequentia* Evangelij Ministris deputari, frustra sudabit aliquis *Historicus* vtcunque multijugâ Lectione instructissimus, vel ex *Rabbinorum* insulsissimis quisquilijs, vel ex *Alcorani* putidissimis lacunis, vel ex *cariosis* tenebrionum *lacinijs*, aut ex *incertissima* diversarum gentium *praxi*, vel *elevando* doctorum firmamenta, vel *adulando* sacrilegorum avaritiæ, à *legitimis possessoribus* abalienare. Dedit ergo hic idq; ex omnibus *Abram* Decimas, Accepit *Melchisedec*. Quæris quo jure? Ostendit *Apostolus* ad *Heb*. 7. planè *divino*. Nam si *Decimæ* sint ita *Sacerdotio* ex instituto divino annexæ, vt si *Melchisedec* Sacerdos sit *Decimas* exigat ex *debito*, & ex *Decimis* licitè receptis reciprocè concludas *Sacerdotium*, quis separabit ea *sacrilegus*, quæ *Deus* sic conjunxit? Sanè vel adversarij perversè altercantur, aut *Apostolus Hebræos* non satis solidè instituit. Nam quibus quæso, medijs confirmat *Apostolus*, & *Melchisedec* majorem esse *Abramo*, & *Sacerdotem secundum ordinem Melchisedec*, *Levitico* præstantiorem? Annon quia *benedixit* eo major, istius capitis versu 7°. & quia *maior Sacerdos*, Decimas à *minori Levi*, in lumbis *Abrahæ* accepit? Vbi ergo *Sacerdos*, ibi *Decimæ*; & quamdiu *Sacerdos*, tamdiu *Decimæ*. Vivit *Sacerdos*, non auferuntur *Decimæ*, juxta

infallibilem

infallibilem *Apostoli Logicam.* Nec tam periti tum fuerunt *Hebraei*, qui Apostolum illum ex *recondita* nescio qua *Cabala* sic redarguerent. Non argumentaris, *Paule*, vt oportet. Nam vt *Benedictionem* insuper habeamus, *Decimas* sic alligari *Sacerdotio*, non possumus largiri. Annon *exemptiones*, *Infeodationes*, *Appropriationes* ex *iure* cujusq; gentis *municipali* interveniant, quae *Decimas* à *Sacerdotio* divellant? Sic ut nec ex *Sacerdotio* vendices Decimas, sed *Decimae* plerunque te deducant ad *Laicorum* horreum. Ergo *arbitrariae* potiùs fuerunt *consecrationis*, quàm ex *legis necessitate*, *exemplariter* tantùm solutae, non *obligative*. Sed latuerunt tam *Apostolum*, quàm *Iudaeos* hujusmodi *subtilitates*; ergo δεδεκάτωκε τὸν Ἀβραὰμ (inquit) non accepit tantùm *Melchisedec* quod pro *arbitrio* erat oblatum, sed *decimavit Abrahamum*, eodem jure quo *benedixit*. Nec intellexerunt ij, quomodo non obligaret omnes *Abrahami* posteros, tam illustre exemplar, eadem qua decimatus est lege *Levi* in lumbis *Abrahae*. *Concilia*, *Patres*, *Canonistae*, ab alijs in hanc sententiam confertìm (vt notum est) adducuntur. *Scholastici* componunt gressus ad *Pontificis fistulam*, adhaerescunt *Iesuitae*, *Scholasticis*, & è nostris quamplurimi *Iesuitis*. Quo *proventu* patet, quo *eventu* dies Domini revelabit. Certè *Maiores nostri*, vt constat ex *fastis manuscriptis* hujus Academiae, Fraterculum quendam *Gulielmum Russell* *Decimas personales iure esse diuino* negantem, *hareseos stigmate*, idq; sub *Vniversitatis sigillo* notârunt. Quorum *censura* à nobis eorum posteris in re tanti momenti non est parvi aestimanda.

Heb. 7. 6.

D. Tilsley. &c.

7 Pro-

7 *Prodeunt ergo, (vt videtis) ex ipsorum cineribus hi* dilecti mei Filij, *qui* spoliatæ Matris *iniuriam haud segniori, (vt spero) alacritate vbivis sunt manifestaturi. O Deus* venerunt gentes in hæreditatem tuam, polluerunt templum sanctum tuum, *&* posuerunt Ierusalem in pomorum custodiam! *Quæ* domina *erat in provincijs, facta est iam* tributaria. *Abraduntur* nuntiorum barbæ, *& præscindantur* vestimenta vsq; ad nates. *Vt olim eorum qui* securibus cædebant densa arborum *ad* structuram templi, insigne & nobile erat opus: *ita habetur modo, si quis* sculpturam eius pariter bipenni & malleis *comminuat.* Miramini *igitur (*Patres *&* Fratres *vosq;* advenæ *spectatissimi) cur tam pauci ambiunt hodie* Theologiæ purpuram? Sylvestris Aper *devorauit* Decimas, *& catuli* vulpecularum *racemos omnes subripuerunt. Ex quatuor quos hic aspicitis* industrijs *in vinea* operarijs, Tres *ad miminum sunt qui* decumano manipulo *adhuc nunquam fuerunt auctiores. Quid facerent?* Fodere *nesciunt,* mendicare *verò erubescunt. Nisi aliter igitur ab Amicis fuisset illis prospectum contulissent se potiùs in* Capucianorum, *quàm in* Doctorum

Psal.79.

2.Sam.10.
Psal.74.12.

D. Chaloner.
D. Brunker.
Equit. aur. fil
D. Sutton Lect.

ctorum *contubernium. Quo acceptiores mihi acceditis* (Dilecti Filij) *non præmijs huc allecti, sed* pietate, *sic vt non tam vobis* gradus, *quam vos gradui, futuri sitis ornamento. Accipite igitur almæ Matris hæc sacrata* insignia, *ex quibus constat vos ex* Triobularibus *illis non esse, qui adulantur quibusvis* decimarum harpijs, *vt comedant* Buccellam panis; *sed digni quibus benedicat* Melchisedec, *vel decimas soluat* Abraham. *Vidisti, inquit Sapiens,* איש מהיר במלאכתו virum velocem in opere suo; *coram* Regibus *stabit, non stabit coram* obscuris. *Vbi* Annulus *primo adaptetur digitis, in* dignitatis *&* authoritatis *symbolum.* Annulo *honoravit* Iosephum Pharao, Mardocheum Assuerus, Pater *redeuntem* prodigum *vt significarent collatam ipsis fuisse potestatem* decreta obsignandi, *quibus* inferiores *se submitterent. Intereà cavendum est ne ita de* Annulis *vestris disponatis,* (*sicut* Iudas Patriarcha *Gen.* 38) *vt absq* contemptu *aut* rubore *eos non audeatis repetere. Succedit deinceps* Liber, libertatis Christianæ diploma, dux peccatorum, luxaberrantibus, lex singulis; *quæ* dirigat, *aut* corrigat *quicquid credant aut faciant. Si incesserit autem vobis ardor*

1.Sam.2.
Pro 22.29.
Annulus.
Gen.41 42.
Esth 3 10.
Luc.15.
Liber.

(dilecti Filij) *componendi vosmetipsos ad heroica exempla; ecce magnificum* Melchisedec, Abrahamum *gratum, luctantem* Iacobum, Iosephum *Philadelphum, mitem* Mosen, *zelantem* Phineam, *devotum* Dauidem, *sapientissimum* Solomonem, *quos vel procul a tergo insequendo, reliquos omnes praecurratis. Vbi dirigit etiam dilucidiùs in N. T.* Paulus *fidem,* Petrus *spem,* Iohannes *charitatem, ad ductum illius veri* Melchisedec, *qui manet Sacerdos* in perpetuum. *Atq; vt intelligant omnes* Spectatores *Benevoli vos non esse* stipendiarios, *multo minus* Eleemosynarios, *qui sub* latronum *vnguibus, miserrimam seruiunt servitutem. Induantur* pilea *manumissionis & libertatis* trophæa. *Inposterum ergo iubeo, non vt* Inceptores *meticulosi, sed vt* Doctores *(quod muneris vestri est) fideliter dignis benedicatis; quod munificentiæ est divinæ,* Decimas *vobis debitas animosè ab omnibus exigatis. Cumq; in procinctu sic estis ad iter,* ocreis (*quibus sentio vos esse instructos*) *probitatis, pietatis, zeli, confidentiæ,* calcaria *diligentèr addite. Diutiùs non placet vos morari.* Osculo *igitur* charitatis *fraternæ,* affectus *paterni, mutuæ* amicitiæ *æternæ, in* Domino Iesu *vos dimitto. Vni-*

Pileum.

Osculum.

cum

cum addo, & finio, Ecce missi estis hodie vt oves in *medio* luporum; *estote igitur* prudentes *vt* serpentes, *sed* simplices *vt columbæ. Quot habetis vbivis* auditores, *tot invenietis siue benè siue malè affectos* exploratores. *Si ergo* Decimis *solummodò* illiberaliter inhietis, *nec* panem *&* vinum *cum* Melchisedec *vnquam in refectionem laborantium proferatis, si* benedicendi *provinciam detrectetis, &* annulo ad pompam, libro *ad* litigia, pileo *ad* licentiam, purpura *ad* inferiorum scandalum, ocreis *ad huc & illuc* circumequitandum, *posthabito* munere, *neglecto* grege, *inflatâ ad ampliora tentigine, præposterè abutemini; non vlterius ipse ob* detētas Decimas *vel* rapacissimū Patronum *vestrâ causâ iniuriarū postulabo; quin potiùs pœnitebit collatæ* dignitatis, *nec pro genuinis agnoscet* mater Academia. *Sin hæc omnia vos extimulent ad veram* laudem; *Et affluentia* Melchisedec *&* benedictio, *& fœlicitas* Abrahæ, *&* altissimi *gratia vos semper prævenient, et subsequentur. Ecce vobis in conspectu non* metuendus *(vt mihi videtur)* Adversarius *quem, primo ferè congressu in* triumphū *ducetis. Nonne enim hic est* Fabri filius, *inter nos educatus, qui in tanta* corona *in* lu- cem

Math. 10.

Resp. Mr. Nath. Carpenter. B. T.

cem *iam primo audet prorepere? Vnde Tali de* Scientia *Media, de* Satisfactione imputata, *de* Resurrectionis mysterio, *tam recondita potest esse sapientia? Efficite igitur vt constet hoc primo vestro impetu, quàm* pileato *nudus*, purpurato *pullus, pedester* equiti, *vnus*, multis, *dispari se committit monomachia*; *Et verbo vt concludam, quantum intersit inter meos* Doctores aureos, *et* Fabrum istum *saltum nomine tenùs* lignarium.

Deo, Patri, Filio, & Spiritui Sancto, *sit omnis laus, honor, & gloria in secula seculorum*. Amen.

ORATIO SEXTA

INAVGVRALIS IN PROMOTIONE DOCTORVM

PAVLI GODVVIN.
ROB. ROBOTHAM.
THOMAS GODVVIN.
RICH. HALL.
IO. HVGHES.

Oxonij in Comitijs habita, Anno 1621.

De Iudæorum Vocatione.

ROM. II. VER. 25. 26.

25 *Nolo vos ignorare (Fratres) mysterium hoc (vt non sitis vobiumetipsis sapientes) quia cæcitas ex parte contigit in Israel, donec plenitudo Gentium intraret.*

26 *Et sic omnis Israel saluus fieret.*

QVod animalibus apud *Ezechielem* affingit haud ita nativè *textus vulgaris*, non *revertebantur quando ambularent,* cap.1.v.12. Illud mihi necessariò incumbit in hoc curriculo. *Procedendum* est (vt auditis) *Patres & Fratres* vndiquaq; *spectatissimi*, nec *Regrediendum* vel ad dextram vel sinistram *declinandum*, ne hisce *Filijs* meis sim impedimento; quos iteratò jam produco in conspectum vestrum, vt *procedant* & non *revertantur*. Et quoniam vix recurrit *annus* absq; *nova sobole* & *errore*; sic vt *zizaniorum* vnà cum tritico, & *messoribus*, promiscuum sit incrementum; instruendi sunt, sicut mihi persuadeo, tanto solicitiùs *operarij*, vt immissi in *agrum Ecclesiæ*, eo promptiùs intelligant hujusmodi distinguere. Notum est fere omnibus, quomodo inter cæteras *fundi nostri calamitates*, invaluit nuper *Iudaismus*, in *Doctorum* opprobrium, & *Infirmorum* scandalum. Tres circumvolitant hac de re sententiæ. *Insanientium*; qui *revocanda* censent esse *legalia*. *Somniantium*, quibus *Iudaicæ thronus monarchiæ* & *templi fabrica* natant semper in cerebro. *Zelotarum*, qui nescio quam *sublimatam Doctrinam*, & *Doctores* plus quam *Angelicos* & *Seraphicos*, à *convertendis* propediem expectant. Ista autem vt contractiùs hoc tempore examen subeant; fundamentum mihi erit *præcipuum* ipsorum fulcrum. *Nolo vos ignorare Fratres Mysterium hoc.*] Vocationem aliquam *Iudæorum* hinc omnes eliciunt. Prædicat hanc siquidem *Apostolus* vt *mysterium*, & vt *mysterium* non *ignorandum*

randum. Verum an ita *Evangelium* reciperent, vt legi præsertim *ceremoniali* nuncium non remitterent; vel *primatum* in omnes *gentes* obtinerent, vel per ipsorũ prædicandi *modum sublimiorem*, plenitudo *Gentium* intraret, ad totius Ecclesiæ consummatissimam perfectionem; Ista sunt quæ in transcursu (provt postulat præsentis instituti ratio) breviter à me sunt attingenda.

2 Ac de legalibus præmissa illa nota distinctione in *Iudicia, præcepta*, & *ceremonias*. De *Iudicialibus* rectè cum *Patribus* asserunt *Scholastici*, ad 1.2. Aquin. q.104. art.3. non *instituta ista fuisse ad figurandum*, *sed ad disponendum tantum statum illius populi*, *qui ordinabatur ad Christum*. Per ejus igitur *adventum* obligationem prorsus amiserunt, non quòd ipsorum simplex *observatio absolute*, sed observatio cum *necessitatis conscientia* præjudicat *veritati fidei*; quia inde invalesceret *persuasio* populi *Iudaici* statum adhuc durare; & *Christum* nondum *venisse*, vt cum *Scholasticis* dilucidè ostendit noster *Zanchius*. Nec est quod scrupulum injiciat *Augustini* illud adversùs *Faustum Manichæum, lib.* 22. *cap.* 24. *Totum illud regnum Iudæorũ magnum quendam fuisse Prophetam*; quia illud non ex *se*, sed ex *consequenti* tantùm in *Iudicialibus* veritatem obtinet. Quatenus non *verba* solùm, sed *& gesta istius populi illustria Messiam plerumq; indigitabant*; *iuxta illud Apostoli, Omnia in figuram ipsis contingebant*. 1.*Cor.*10. Nec de *moralibus* restat *operosior* inquisitio. Ista siquidem non obligabant post *Christi adventum* ex *præcedanea* aliqua *institutione*, (vt concors est omnium insignium *Theologorum* consensus proclamante

Deut.6. חקים: מצוה. משפטים.

*Tom.4. lib.1. de lege. cap.*10.

Zan-

Ibid. pag 223. Zanchio) sed quatenus *legi naturæ, tam gentibus* quam *Iudæis communi*, *consentiunt*; & *à Christo explicata*
Rada Cont. 20. art. 2. in 2. sent. *sunt*, & *confirmata in Evangelio*. Vnde diversimodè *Gentes* & *Iudæos* convincit *Apostolus*. Has per *Naturã*; Illos per *Scripturã* ad Ro. 1. Quia qui *sine lege* peccassent, etiã sine *lege*; & qui in *legẽ*, per *legẽ* essent dãnandi ib. c. 2. Rationẽ reddũt *Scholastici* ex 8°. ad *Heb.* quoniã ex *mutatione Sacerdotij*, *necesse erat vt sequeretur Legis mutatio*. Quam quidem doctrinam, si bene *perspectam* habuissent inter nos præcipites nonnulli *Sabbatharij*; non tam periculosè vrgerent *Sabbathi nomen*, & *observantiam* ex *Iudæorum lege*, & *praxi* ad *Christianorum* carnificinam; sed quærerent potius ex *Evangelio* quid *Sabbathi Dominus* per *Apostolos* & ipsorum *Successores*, de *diei Dominicæ celebratione*, ad *sanctorum communionem*; & *libertatem Christianam* sartam tectam conservandam, exactiùs præcepissent. Quisquis enim diem illum observat, *sicut litera sonat*, *carnaliter sapit* (inquit *Augustinus*, de *Spiritu* & *lit. cap.* 14. Et sanè videmus (addit *Calvinus*) 2. *Institut.* in 4. *præceptum, quid tali doctrina profecerint*. Qui enim *eorum constitutionibus hærent*, *crassa carnaliq; Sabbatismi superstitione Iudæos ter superant*. Sed de istis forsan vlteriùs *suo loco* & *tempore*.

3 Ad *Ceremonias* transeo sub *Sacrificijs*, *Sacramẽtis*, *Sacris*, & *Observantijs* comprehensas. Istę autem cum *vmbræ* tantùm essent *futurorum*, quæ *oborto* veræ justitiæ *Sole* penitùs evanescerent: non defuerunt tamen *Recutiti*, qui illas amplecterentur, aut insensati
Gal. 3. *Galatæ* qui dispari *coniugio* easdem cum *doctrina Evangelica* copularent. Inde *Concilium* illud celeber-

ber-

rimum *Act.* 15. & divinæ istæ *Apostoli* ad *Romanos* & *Galatas Epistolæ.* Et quanquam inter *Petrum* & *Paulum*, *Hieronymum*, & *Augustinum*, *Aquinatem*, & *Scotum*, de earum *honesta sepultura*, *Apostolorũ praxi*, aut *abrogationis tempore*, leviculæ intercesserunt velitationes. *Petrum Iudaizantem* reprehendit *Paulus*, simulationem adversus *Augustinum* defendit *Hieronymus*. *Aquinas* figit periodum in *cruce*, *Scotus* post *debitam promulgationem*, vt ex cap. 2. ad *Galatas*, *Epistolis* de *officioso mendacio* inter *istos Patres*, & ex *Rada* controversia 20ª inter *Thomam* & *Scotum* apertè liquet; *Constans* tamen permansit *de re controversa consensus*, & illustrior ex conflictu emicuit *veritas*. Scilicet ante *passionem Christi*, neq; *mortiferas* illas fuisse nec *mortuas*, post *passionem*, sed ante *promulgatum* per Apostolos *Evangelium*, *mortiferas* quidem pro *tempore* non fuisse, vtcunq; *mortua*; inde postea evasisse & *mortuas* & *mortiferas*. Quod & egregiè ostendit *Grostedus* noster in prima parte de *cessatione legalium*, reliquiq; omnes *cuiuscunq; census* sanioris sincipitis *Theologi*: Vt scuticis digni sint, & *stigmate fanatici blaterones*, qui audent aliquid reponere. Eccè *ego Paulus dico vobis si circumcidimini, Christus vobis non proderit ad Gal.* 5. & 2. Vnde *legalia currere cum Evangelio*, vt hæresin damnârunt *Canonistæ*. Extra *de Baptismo*, & eius *effectu* cap. *Maiores*. Vbi & *ceremoniarum Magister Innocentius. Absit* (inquit) *vt in illam damnatam hæresin incidamus, quæ perperàm affirmat legem cum Evangelio, & circumcisionem cum Baptismo servandam.* Neq; *Iacobitæ* aut *Abyssini* qui *circumcidunt*, hodiè & *Baptizant*: *Iudæos*, alitèr

Tom. 2. *Hieron. & Aug.*

Aq. 1. 2. *q.* 103. *a.* 4.

respiciunt, aut *circumcisioni* multùm tribuunt. Non ex talibus igitur *Mustaceis* educenda est *Iudaorum laureola*; aut *egenis elementis*, hoc de quo loquitur *Apostolus* instaurationis *mysterium*.

4 Sequuntur *Monarchici* ex *Cerinthi*, *Nepotis*, & *Chiliastarum* schola; quos pudet *legalia* nimiùm *vrgere*, ne *politia* (quam somniant) essent *oneri Zebedai vxorem* & *filios* tale aliquid fovisse constat *Math.* 20. Nec abludit Discipulorum post resurrectionem *Quastio, Domine, an hoc ipso tempore restitues regnum Israel*, *Act.* 1. Sed divertunt *Servatoris* responsa: *Nescitis quid petitis*, & non *est vestrûm nosse tempora & momenta, qua Pater posuit in sua potestate*, sed accipietis *virtutem supervenientis Spiritus Sancti in vos, & eritis mihi testes in Ierusalem, & in omni Iudaa, & Samaria vsq; ad vltimum terra.* Eritis, inquit, *testes*, non *Reges*; de *Regno* quærunt, ablegat ad *ministerium*. Sed *caro* & *sanguis* affigitur semper natali glebæ, & *coronam* tantùm cogitat *Servatoris*: nec animadvertit quòd fuerit *spinea*. Hinc Furiosi isti *Theuda* cujusdam *Magi*, & *Iuda Galilai* in diebus *proscriptionis* conatus; de quibus *Act.* 5°. Somniabant siquidem hoc *regnum Iudaicum*, nec dubitabat *Theudas* polliceri se per *Iordanem* verbo divisum, transitum suis *proselytis*, ad omnia fœlicissima patefacturum. Quid dicam te *Bencochab* præstigiatore alio, sub *Adriano*, cum penè *centenis* suorum *millibus* è medio sublato? Annon egregiè promovit hoc regnum Iudaicum? *Nihilominus Haienno Malcha Meschicha*, hic scilicet *est Rex ille Meßias*, Vociferatus est *Rabbi Akibha* viginti quatuor millium Discipulorum

Ioseph lib 20. C. 4.

Buxdor Synag Iud. Cap. 36. pag. 513.

cipulorum, tunc temporis *Magister*; Qui tamen in *Bar cozabh* sive *cuzibha*, de sua sphæra deturbatus, miserè posteà evanuit. Consimilem refert *Socrates* de *pseudo-Mose* historiam, qui *Iudæos* è *Creta* per *mare mediterraneum* in *Palestinam* (vt *verus Moses*, antea ipsorum Patres, per *mare rubrum*) transferret. Sed obstiterunt *rebelles fluctus*, in quibus omnes fuissent *suffocati*, nisi *piscatores*, & nonnulli alij *Christiani*, qui fortè tunc aderant, quamplurimos *semianimes* & *palpitantes*, in aridum extraxissent. Ita quovis penè *seculo*, protrahitur rursus in *scenam* hoc de *regno Iudaico Drama*; ac si aliquid lateret *mysterij* sub detestando isto de *duplici Messia* delirio, quo *Iudæi* laborant *hodierni*. Quorum primus fuit *Ben-Ioseph* è stemmate *Ephraimico*, *Manassæo*, & *Beniamitico*, humilis & contemptus, qui jamdudum est è medio sublatus; sed expectandus est alter *Ben-David invictissimus*, & *magnificus* qui *Armillum* istum *Harascha*, *Antichristum bicipitem*, vnà cum suis omnibus ad internecionem vsq; delebit; *Messiam Ben Ioseph* è mortuis resuscitabit, *Templum tertium eriget*, solium *Hierosolymis* stabiliet, milites suos magnificentissimo excipiet *convivio*, in quo *Bos* iste immensus *Behemoth*, Piscis *Leviathan*; Mas, *recens*; sed Fœmella salita; *Avis Bariuchne*, vna cum vino satis *meraco* ex *Adami Cella Paradisiaca*, suis *commilitonibus opponet*. At nunquid *Christiani* aliqui sic insaniunt vt tali agantur vertigine? Non assero. Interea tamen descipiendum quam *propè* accedunt. Affirmant enim hanc *stupendam Iudæorum conversionem* post initium *regni Turcici*, annis 350 præcisè esse *inchoandam*. Educunt deinde *conversos* è nescio quibus *orientis regionibus*

Lib. 7. cap. 37. & Niceph. lib. 14. c. 40. & 41.

Synag. Iud. c. 36.

Libell. Abkat Rochel.

Dan. 7. 25. 12. 7. 11. Reu 7 15.

Revel. 16. 12. *gionibus*, ſic vt per *Euphraten* miraculo *exiccatum*, Eſa. 11. 51. & & 10. 11. tranſitus ipſis pateat. Committunt ipſos poſteà cum *Turcico exercitu*, non procul à *Ieruſalem*, vbi *Sultanus* ipſe 1º cadet, & *exercitus* ipſius poſtea: juxta *lacū Geneſareth* 45 annis poſt *primam converſionem*; quod Ezech. 39. 11. eliciunt ex *Ieremia* 31. ver. 22. *Fœmina circumdabit* Rev. 9. 15. *virum*, hoc eſt, imbellis *natio*, *Iudaica*, *Turcam ſupe-* Dan. 12. 12. *rabit*. Stabilietur deinceps *regnum Hieroſolymis glo-* Ezech. 37. 22. *rioſiſſimum*, ſub quo omnes tribus vnientur. Fertilior 24. Hoſ. 1. 11. erit *terra*, quàm quando antiquitùs *lacte* & *melle* diffluebant. Tam amplum erit *dominium*, vt non ſolùm *Vide loca citata ab authore de vocat. Iud. pag. 5.* converſi (ipſorum exemplo) *Ægyptii Aſſyrii* & patentiſſimi *Orientis* tractus; ſed etiam in *Occidente*, *Chriſtiani*, ſponte ſe illis ſubijcient; & *primatum agnoſcent*. Siquidem per ipſorum præcipuè *prædicationem*, intrabit *plenitudo Gentium* de qua *textus* loquitur. Quam accipiet demum *mundi conſummatio*, juxta illud, *Non præteribit generatio hæc donec omnia hæc fiant*, Mat. 24.

5 Hujuſmodi excitârunt afflatus *radices Hebraicæ*, ſine *grano ſalis* à nonnullis ingeſtæ. Sed nunquam *Inſt. lib. 1. c. 11.* defuerunt tales (vt rectè monet *Caſſiodorus*) *qui putant eſſe laudabile, ſi quid contra antiquos ſapiant, & aliquid novi, vnde periti videantur, inveniant. Illud donec ſenſus humanus, & ſermo illos deficiant, non deſinunt vrgere* (vt obſervat *Hieronymus*) idq; διὰ τῦ κε- *In c. 5. Eſaiæ. Cont. Appion. lib. 1.* νολογεῖν μνήμης ἀξιωθήσεσθαι vt author eſt *Ioſephus*. Poſt *Iohannem Potaduum præcurſorem*, (quem poſt tot annos, neſcio è quo gurguſtio, *Colonienſes* nuper nobis delineârunt) Expectanda fuit aliqua *Iudæis* innovatio, quam doleo *viros* alioqui ſatis *doctos*, & *orthodoxos*

tanti

tanti facere, vt *Ecclesiæ* commendatam cuperent. Inspiciat enim (cui vacat) quæ ex *Scripturis* accumulant, ad statuminandam *istam monarchiam*, testimonia. Quisquamne est qui ex collatione *Danielis* 7[i].& v.25. 12[i].ver.7[i].& 11.cum 15° ver. *Apocalypseos* 9.calculum ipsorum eliciet, quo post annos 350 *Regno Turcico* figeretur periodus? *Ego quidem audivi* (inquit *Daniel*) & *non intellexi*, scilicet illud de *tempore*, *temporibus*, & *dimidio temporis*: & ego ipsorum lego interpretamenta; Sed (vt apertè dicam) vel nihil *solidi* in se continent; vel captum meum longè superant. Nam ex quibus *Caucasi crepidinibus*, vel alijs *Orientis plagis*, tot *Iudæos* confluxuros existimem, qui justo excipient prælio *turmas Ottomanicas*, quibus occurrendo, vix sunt *vniti Principes Christiani*? sub cujus ditione jam latent tot *expectandi* propediem *Heroes*? Quis erit *Imperator* inter eos ex *stirpe Davidica*, cujus *posteri* perpetua serie, ad clavum istius *monarchiæ*, vsq; ad finem seculi fœlicissimi sedeant? In qua Academia *Armenica*, *Chaldaica*, *Arabica*, *Persica*, *Indica*, *Tartarica*, vel *Chinensi*, inveniantur tot *Doctores*, qui ad fidem *orthodoxam* tam *numerosam* transferant *multitudinem*? Iam verò quod de *exiccatione Euphratis*, exponunt cum *Brightmanno nostro* ad literam; Si mysticè quis interpretaretur cum *Serenissimo Rege nostro*, *Pareo doctissimo*, *Bullingero*, *Aretio*, *Illyrico*, & ante 260 annos *Anonymo* quodam *Pareano*, de *facili irruptione Orientalium*, ad regnum *bestiæ Occidentalis* radicitùs subvertendum; subductis ipsi antea per varias plagas, *vectigalium* & *nundinationum* profundissimis *alveis*; Quid habent quod vel probabilitèr saltem reponant?

 Convenit

Convenit allusio; vt *Cyrus à Babylone Chaldaica* divertit *Euphratem*, per *effossos canales*, quo faciliùs ipsum expugnaret, sicut testantur *Xenophon* & *Herodotus*: ita exiccatis per *varios* repetundarum *alveos* mysticę *Babylonis* gurgitibus, quàm exposita erit præda *Orientalibus*, vt faciliùs eam diripiant? *Orientales* autem isti erunt *Turcæ*, & qui horum sequuntur castra, si obtineat probatorum interpretum conjectura. *Iudæis conversis*, hoc ascribunt ipsorum *Causidici*; Vtri creditis? Prophetia obscura est, quæ citiùs *forsan implebitur* quàm *intelligetur*. Annon præstaret igitur ἀπέχειν, vel prorsus *silere*, quam tam *vertiginosas theorias*, pro oraculis populo nimiùm credulo venditare? Nec solidiùs illud tinnit, de rediviva terræ *fertilitate*, de *victoria* ad *lacum Genesareth*, de *Vnione* tribuum *politica*, de fœderatis *Ægyptijs* & *Assyrijs*, de *primatu Regis*, & aliorum *Principum obsequio*; quia ex textu talia nullum eliciat artificium: vbi *cœlestia* per *terrena*; spiritualia, sub *temporalibus*; *futura*, per *præterita* more *Prophetico* adumbrantur. *Iudæi* & nostri *Iudaizantes* (inquit in *procemio* 6[ti] libri Commentariorum in *Hierimiam Hieronymus*) in *consummatione mundi has complendas esse putant mysticas repromissiones. Nos autem sequentes authoritatem Apostolorum* & *Evangelistarum*, & *maximè Apostoli Pauli, quicquid populo Israel carnalitèr repromittitur, in nobis spiritualitèr completum esse monstramus.* Quo nomine *Iudaizantem Nepotem*, perstringit acritèr *Eusebius lib.* 7°. *historiæ Ecclesiasticæ* cap. 24. & *Epicureum* illorum exponendi *modum* à *Dionysio Alexandrino*, egregiè fuisse profligatum ostendit, consentiunt *Scholastici* ad 3

sent

sent. dist. 4ta, & 1.2. q. 99a. art. 6to. Vbi fuse ostendunt methodum hanc esse *Spiritus sancti*, per *terrena* huiusmodi quibus afficimur, ad *cælestia* quò assurgendum est (vt pueros munusculis) omnes suos manuducere. Postremò, an *Regnum* isti expectabant in hoc mundo gloriosum, quorum *Dominus* profitetur *Regnum ipsius non esse ex hoc mundo*, & se *subducit* à *turba*, ne *Rex terrenus* crearetur? Ego non capio, qua ratione ista cohæreant. In mundo *pressuram habebitis* & tamen sub *Monarcha Hierosolymitano* triumphabitis. Statim *post afflictionem dierum illorum*, obscuratis *Sole* & *Luna*, & concussis cœlorum *potestatibus*, videbimus *Filium hominis venientem in nubibus*; Et fervebit interim *Aula Iudaica*, convivijs, *Ahasueri* festo protractioribus, & *ludis secularibus*? Perpetua erit vsq; ad *finem desolatio*; & *Templum* rursùs *ædificetur*? Tœdet tam *dissona* inter se conferre. Quare vt *falsi testes*, quod Christus intellexit de *Templo corporis*, de *corpore Templi* vrgebant: ita hallucinantur *Monarchici*, dum regnum quærunt in *Palæstina*, quod inter ipsos est, & in *futuro* restat *seculo* solummodò perficiendum.

Io.18.

Io.16.

Math.24.

6 Detractis igitur istis sive *Legaliū larvis*, sive *regni terreni phaleris*, restat *tertio* in loco vt *mysteriū* penetrā tiùs inspiciamꝰ. Neq; enim satis est *aliena destruere*, nisi fixiùs aliquid statuamus. Duo autē de *Iudæis*, sine velamine proponit *textus*. Primū, *aliquos* subinde *vocatos* iri, & *Evangelio* credituros; quod verba expressè indicant, *cæcitatem ex parte contigisse Israel*. Alterum, *de toto*, expectandū esse *aliquid illustrius*, post *introductam Gentiū plenitudinē*. Hoc enim non vult *Apostolus*;

lus à Gentibus ignorari; ne secundiori elati conditione, apud seipsos *nimiùm saperent*, & *obduratis* contumeliosè insultarent. Aperit autem hoc vt *insigne mysterium*, quod *effectum* nunquam *sortiri*, vel *obvium aliquid*, sub magnificis verbis obtrudere, *Dignitati Apostolicæ* parùm conveniret. Manifestò opponit *totius Israel salutem*, obdurationi *ex parte*, Istam prædicet *futuram*, hanc, vt præsentem deplorat. Adde quod illud in textu ἄχρις οὗ, *quovsque*, sive *tantisper* dum; intervenit vt *communis terminus*, qui ostendit quando hæc instauratio sit futura. Nam *si pro eo vt introiret Gentium pleuitudo, cæcitas facta est in Israel* (inquit *Origines*) pro *omnibus quæ fecerunt*, sine *dubio cum ingressa fuerit Gentium plenitudo, cæcitas cessabit*. Subdit tamen, *Quis autem sit omnis iste Israel, qui salvus fiet, & quæ erit plenitudo etiam Gentium: vnus solus novit, & vnigenitus eius, & si qui fortè amici eius sunt; Ad quos dicet, iam non dicam vos servos, sed amicos, quia nota feci vobis omnia quæ audivi à Patre*. Habemus igitur *totum Israelem*, post *collectum* Gentium è Deo prædefinitum *numerum*, à diuturna *obduratione*, & tremenda *abiectione*, esse revocandum: sed de *modo, medijs*, aut *fine*, quibus hoc fieret, inter *Doctos* non satis convenit. Sunt qui *Israelem* allegoricè hic exponunt, pro *Dei populo* & *Gentibus* & *Iudæis* collecto; & sufficere existimant ad *Apostoli Vaticiniū*, si ex *Iudæis aliqui*, subinde quovis *sæculo* ad fidem convertantur. Sic *Bucerus*, *Melancthon*, *Faber*, *Occolampadius*, *Calvinus*, & omnes ferè *Lutherani*. *Selneccerus* habet illos pro *Fanaticis*, qui aliter sentiunt. Sed *dilutum* hoc nimiùm videtur, & *Apostolico mysterio*,
aut

aut *ſcopo*, parum conſonum. Nam quale eſt *arcanum* indicare, quod incurrit in oculos? Non *novum* erat, aut *rarum*; aliquos tam ex *Chriſtianis*, quàm *Iudæis*, ad oppoſita caſtra tranſire. Nec improbabile erat, quin illud *quovis ſeculo* contingeret. Nunquid igitur hoc tantùm voluit *Apoſtolus*, Aperio illud vt *Myſteriū* quod *nemo poteſt ignorare*, nōnullos è *Iudæis* in poſterū cōvertendos, vt nunc convertuntur? Vnde non oportet illis inſultare, quia *nonnulli* ex *illis* ad *electionem* pertinent? Si iſta ſit *myſterij profunditas*, cur *toti Iſraeli* quod *vix parti* competit, accommodat? Cur cum *plenitudine* confert *Gentium*, ac ſi inter harum, & illorum *vocationem* intercederet Analogia? Ergo nil aliud ſonat hic *totus Iſrael*, quam πλήρωμα, πρόσληψιν, ζωὴν ἐκ νεκρῶν; quod *anguſtum* nimis eſſet, de *paucis* interpretari, cum *ſcopus* ſit *Apoſtoli inſigni* aliqua *converſione*, *Gentilibus* os obſtruere, qui *Iudæos* vt immedicabili πωρώσει laborantes, ſuperciliosiùs aſpernabantur. *V.* 12. 15.

7 Accommodatiùs ergo ad textum, *vniverſalem*, ſive *nationalem* vrgent alij *vocationem*. Non quæ *cunctos* intercipiat; ſed *Tot*, & tam *illuſtres cætus*; quibus adaptetur jure *totius Iſraelis* denominatio. Verum inter hos etiam obſervandum eſt *ſententiarum divortium*. *Papicolæ* ſic ſubducunt calculos, vt *Henoch* redeat cum *Elia*, è *Paradiſi pomœrijs*, ad opus hoc peragendum, & *Iudæos Antichriſto* nimiùm affixos, ad fidem Chriſtianum transferendam. Operoſè hanc aſtruunt præ cæteris ſententiam, *Bellarminus*, *Leſsius*, *Suarez*, *Malvenda*. Sed quam *torpidum* ſit ſebricitantium *inſomnium*, & *carnalis* (vt loquitur *Hieronymus*) *interpretatio*, vel *ſtrictura* indicant *Regiæ*, quas obiter

Vid. Downam de Antichriſt. part. 2. ad Demonſt. 15. p. 605 *ad Marcel. Tom 3 pag. 138.*

Q exhibuit

exhibuit *monitoria præfatio.* Nec mirum est *Patres*, ex Papiæ nænijs, & *corrupta versione Græca* deceptos, inconstantiùs paulò de hac re statuisse, Prævidere siquidem non potuerunt, tales ex *ore Bestiæ* egressuros postea *Ranunculos*, qui quasvis *Fabulas aniles*, ad thronum sui *Abaddon* stabiliendum, veteratoriè torquerent. Restant postremò ij qui *Nationalem vocationem* expectant. Sed media quibus fiat, non *vno modo* definiunt. Inter hos enim, non parvi momenti est dissensus. *Author libri Anglicani* nuper editi, *plenitudinẽ* facit *Gentium, conversione Iudaica posteriorem*; vt videre licet pag. 177. quod textui hîc penitùs repugnat. Nam coecitas incumbit *Israeli*, donec *Gentium intret plenitudo*. Plenitudo igitur *Gentium*, non dependet (vt isti hariolantur) à *Iudæorum conversione*, sed viam potiùs ipsi sternit, vt sequatur. Rectiùs igitur alij post *deletam Romanam Idolomaniam*, & è medio sublatis *Mahometismi* blasphemijs; Iudæos arbitrantur, oculos ad *montes Scripturæ* elevaturos; Vnde *Spiritu* intùs illuminante, lucem & salutem consequentur. Hanc sententiam, quæ *legalia* aversatur vt *mortifera, Monarchiam* declinat vt *aeream* sive *Vtopicam*, nec sufficere putat ad *Apostoli mysterium*, si quovis *seculo*, *vnus* vel *alter Iudæus*, ad fidem *Christianam* accedat; nec probat in expectanda ista *generali vocatione*, *Henochi* & *Eliæ reditum*; nec præponit istam *plenitudinem Gentium*, sed vt textus dirigit, *postponit*; amplectuntur inter Antiquiores *Chrysostomus*, *Hilarius*, *Augustinus*, *Ambrosius*, *Hieronymus*, *Aquinas*, *Scotus*, *Caietanus*, & quamplures alij: nisi quod de quibusdam *accessorijs* nonnunquam abundabit vnusquisq; suo sensu. Defendun

Vid. August. de civit. Dei, lib. 20. cap. 29. & Esteum in 4. sent. dist. 47. parag. 12.

dunt verò inter recentiores P. *Martyr*, *Beza*, *Grinæus*, *Pareus*, & in *Hexapla* sua doctissima *Commentator* è nostris *copiosissimus*. Nec video quid solidè possit opponi. *Filius* (inquies) *hominis* cum *venerit* num *repertus est fidem* in terra? Non *adeo frequentem proculdubio* in *cordibus Iustificatorum*, quàm *natantem* in labris *hypocritarum*. Ecquid enim ratum videtur, inter *Professores plurimos*, nō adeo *multos* sinceros inveniri? Cum ex *vocatis multis*, *pauci* subinde *eligūtur*? At tamdiu regnabit ὁ Ἄνομος *donec absumatur spiritu oris Domini*, in illustri illo suo adventu. Quî fieri igitur potest, vt inter *Antichristi excidium*, & *mundi finem*, tam celebris intercedat *Iudæorum vocatio*? Facillimè, cùm in *momento spiritus* ipsum non conficiet, sed *gradatim*, & *adventus* dicatur *illustris*, non *plena* statim *præsentis maiestate*; sed *præmissis* appropinquantis *radijs*. Interim *quando*, & *quomodo*, implendum illud sit, quod hic prædicit *Apostolus*, non requiritur forsan vt nos ad amussim teneremus, quia est *mysterium*. Id agendum potiùs solicitè, ne nostra cōversatio, *obduratis* istis *Iudæis* sit scandalo, qui plerumque ex *Professorum vita*, doctrinam æstimant; Nec persuasum habeant illos *de Deo rectè sentire*, qui tam *licenter* ipsius *præcepta violant*. Nam qui fieri potest, vt inter *Pontificios* maxima ex parte versantes, & ex quorum *horrenda Idolomania Christianismum* æstimant; non *occallescerent* potius indies, quàm *oculos* ad lucem aperirent? Vident siquidem quotidie *sacrificulos*, prostratos coram *pane*, vel *metallo*, vel *lapide*, vel *Trunco*, quod non injuria vt *Nehushtan* & *Patrum ipsorum ruinam*, toto pectore detestantur. Innotescunt

2 Thess. 2.

Q 2 ipsis

ipsis *reliquiarum*, & *miraculorum* imposturæ, *Indulgentiarum* nundinationes. *Religiosorum* schismata; *Prælatorum*, superbia, & luxuria; *Papatus*, Tyrannis & aucupium, quod observant cum lege *Dei morali*, è diametro pugnare. Postremò *Pauci sunt*, qui commodè possunt eos instituere, vix *plures* curant, *omnes* fere ipsos onerant *contumelijs*, deprimunt *tyrannide*, superant etiam (& in ea qua excellunt negotiatione) *fænerandi carnificina*. Quid mirum igitur est, *mysterij* hujus *impletionem*, tardiùs hodiè procedere; & *velamen* adhuc manere? *Cæci* & *obdurati* multi sunt, sed vbi sunt *Christiani* quos æmulentur, vt detractis (sicut à *Pauli oculis*) pervicaciæ squamis, *illum quem crucifixerunt*, oculis pœnitentiæ, lachrymis diffluentibus, intuerentur? Nec existimaverim interea illos, post talem *Conversionem secessionem* à *Gentibus* facturos; vt vel *Palæstinam* rursus possideant, vel *seperatam ibi*, vel *alibi*, erigant *Ecclesiam*; quinimo *eos*, cum *illis* potius crediderim *coalituros*, à quibus, aut inter *quos* erant conversi, in *Germania*, *Germanicæ*; in *Hispania*, *Hispanicæ*; (& sic in cæteris) adhærentes Ecclesiæ. Quod vt non sperandum est de singulis, ita optandum quidem erat de vniversis. Non enim invidemus eis *Regnum* quamflorentissimum, (si ita Deo visum fuerit) sed negamus hoc cõstare ex sacris literis; nec ęquũ esse ducimus hos vel alios vanâ spe lactare. Atq; hęc si *naturaliũ* ramorũ sit conditio, tu qui *insitius* es, ne *effertor animo*, nec deperias *regnum* in *cursu*, quod expectandum tantùm restat in *Termino*. Regale quidem sumus in hoc mundo *Sacerdotium*, sed ad *virtutes* ipsius annunciandas, *qui nos è tenebris vocavit in admirabilem*

hanc

hanc suam lucem, non vt *Antichristo* pleni, & mundo, colla *Regum*, vel *fratrum*, nostris crepidis subderemus. Et nunquid amplius hic *Iudæis*, adductus ab *Apostolo* promittit textus? veniet è *Sion* ille *vindex*, sed quid præstabit? *avertet impietates à Iacobo, Regnum terrenum* non conferet: ex *pacto auferet peccatum*, & *cæcitatem*, vt cum *fidelibus* vniantur, non *sceptrum* porriget, vt in illos *Dominium* exerceant. Siquidem noua *Hierusalem* non habet *Templum*, nec *Regem terrenum*. *Turcarum* & *Chiliastarum* sunt ista *deliria*, qui *Paradisum* somniant futurum, vt omnium *deliciarum Lupanar*.

8 *Atque ista ob oculos ponunt* (dilecti Filij) *quid à vobis in* hoc *quod intratis* stadio, *sit faciendum*; & *in posterum*, *quid sit* expectandū. *Non enim* purpura *quam induistis*, *vos inflaret*, *ac si* Doctoratus *esset* gradus *ad mundi* fastum & pompam. *Istæ sunt* immundititæ, *quas operit* Babylonicæ meretricis purpura. *Purpura* Seruatoris *ad* ludibrium, & corona spinea, *ad curas composita*, *sunt a vobis potius attendenda*. *Diabolus spondet huius* mundi gloriam; *At ex* calcatione Torcularis, *dum à* torrente bibit in via, Regis gloriæ vestimenta *contrahunt rubedinem*. *Ista autem vt firmiùs hæreant accipite in hoc* sacrosancto *quem vobis trado*, libro, *totius vestri progressus* Itinerarium.

Purpura.
Apoc. 17.
Math. 4.
Isai. 63.
Ps. 110.
Liber.

En quàm Genealogia *hic ab* exule Adamo, *per* substitutum Sheth *&* miserum Enosh, *gemens quasi, & inter varias* Cainitarum *pressuras* singultiens, *ad* Noachi *anhelat* Refrigerium! *Quàm sub* Patriarchis *deinceps inter* Cananæos *et* Ægypeios, *durissima patitur* Ecclesia, *priusquam ex* ardente Rubo Moses diploma accepisset? *Quid in sequentibus? Annon tremenda* Eremus, *& pericula, ducunt ad* promissionis terrã; perducũt leones, vrsæ, pardi, & cætera *huiusmodi apud* Danielem monstra, *ad* agnũ illum Dei *qui* tollit mũdi peccata? *sic vt per* equorun vngulas, voces, *&* tonitrua, tubas phialas *&* Belluarum cornua; *ad* novum *tandem* Hierusalem *sit perveniendum. Ista est* militia *in qua* certare, *est* spe (*quæ non pudefacit*) regnare. *Hanc autem vt animosiùs aggrediamini, accipite* Annulum *in autoramenti* tesseram *qui & suscepti* oneris, *&* honoris, *perpetuam refricat memoriam. Atq; vt vlterius sentiatis, quam immensum discrepata* mundi huius servitute, *hæc* regalis *vestra* subiectio; *accedit* Pileum, manumissionis, & libertatis *indicium, quod non video quomodo non* capiti *æquè* quadraret *ac humeris* pallium. *Quò audiendi minus*

Annulus.

Pileum.

nus

nus sunt ij, qui hoc detractum *cupiunt vt cum ipsis se* hominibus *mancipârunt, cæteros liberius educatos, reuocarent ad* eosdem carceres. *In-terim caueant ne* pallium Ministrorum *sequa-tur* Doctorum pileum, *si de* Ecclesiæ *patri-monio,* ipsorum Domini *ferant sententiam. Po-stremo ne tanquam* discalceati *circumcursitent hi Filij mei, vt quidam inter* Antichristi locu-stas fraterculi, *aut* male calceati, *inter nos nonnulli* errones *ocreis instructi huc venerunt, ac si ad* quodvis *accincti* negotium, *aut* obsequi-um, *ecce dicerent*, parati sumus, mitte nos. *Et mittam vos* (dilecti Filij) *sed postquam* cha-ritatis & pacis osculo, *pro* more & amore Matris Academiæ, *in venerabilem* Doctorum *concessum vos hoc modo admiserim.* Incœptores *non estis amplius, sed* Doctores. In Docto-rum *medio* sedit *olim* is, *qui* Ite dixit & annun-citate *fratribus meis.* Fratri *autem renuenti* suscitare nomen, *huic* defuncti *vxor* expue-ret *in* faciem, & calceamentum propinquus *dissolveret.* Frater *autem nobis* natu maxi-mus *est* Iesus Christus, *vxor ipsius* Ecclesia; *quæ vice* osculi, *expuet in ipsorum* faciem, *qui* de-functo *recusant exitare* semen. *Et detrahendæ*

Ocreæ.

Osculum.

Mar. 16.

Deut. 25.

sunt:

ſunt vobis ocr eæ *à* propinquis veſtris, *ſi munus tam ſeuerè* iniunctum, *perfidè detrectetis.* Domeſtica *habetis* exempla. Pergere, *eſt tantùm* ſequi; *Antiquos imitari*, patrizare. *Sin hæſitetis inter tot* diuerticula, *cui præcipuè inſiſtatis* tramiti, *ecce vobis* Alexandrum & Henricum, Doctorem Irrefragabilem, & ſolennem, *nomine ſaltem* vnitos, *quicum deliberare poteſtis*, quæ fieri, *vel omitti* poſſint *ſalvâ conſcientiâ.*

Reſp: Mr. Alexand: Harry. S. T. Bac.

Deo, Patri, Filio, & Spiritui Sancto, *ſit omnis laus, honor, & gloria in ſecula ſeculorum.* Amen.

ORATIO SEPTIMA

INAVGVRALIS IN PROMOTIONE DOCTORVM

CHRIST. GREENE.
IO. TOLSON.
THO. IACKSON.
THO. BENSON
IO. HARRIS.

Oxonij in Comitijs habita, Anno 1622.

De Sabbatho.

LEVIT. 19. v. 30.

30 *Sabbatha mea custodite, & Sanctuarium meum metuite: Ego Dominus.*

Edit mihi in orbem (vt videtis, *Florentes Academici*, vosq; *eruditione* & *humanitate illustres Advenæ*) hoc anniversarium *procedendi* pensum; quò vinctus (vt ita dicam) huic *Caucaso*, jecur meum tot *Aquilis* necessariò est aperiendum. Tot agitata procellis, & à suis indignè habita, abortum (quod timendum erat) adhuc non fecit *Theologia*. *Ecce*, inquit, *ego & pueri mei quos dedit mihi Dominus*. Et licet non *glorietur*, vt antehac de πολυτεκνίᾳ; *solatur* tamen seipsam in *hisce paucis*, quorum *modestia* pollicetur nuditati operimentum. Mei *muneris* est (sicut nôstis) vt more loci *instructi* & *ornati*, post tot exantlatos *labores* honestè tandem dimittantur. Et quoniam *septimus* jam decurrit *Annus*, quo in hoc *Olympico* certamine præmia distribuo; nec desunt de *Sabbathismo* litigia, quæ *serianti Ecclesiæ* jamdudum creârunt molestias; non intempestivum (vt spero) videbitur (*Patres* & *Fratres*) si de hoc argumento pauca præfarer; non vt quemvis pungam, licet erroribus non parcam; qui hinc *Atheismo*, illinc *Iudaismo*, nimium observantur favere. Atq; vt à *fonte* noto & illimi deriventur, quos sectamur *rivuli*; Sit textus *Levit*. 19. 30. quod cap. 26. 2. ad *maiorem* proculdubiò *cautelam* eisdem verbis repetitur, *Sabbatha mea custodite*,] *Sabbathum*, non à שבע septem, sed à שבת *cessare*, *desinere*, *quiescere*, deducunt *peritiores*. Cognationem observatur habere cum ישב *sedere* & שבח *venerari*, *laudare*; quæ *vsum* ejus & celebrantium officium non obscurè indi-

Heb. 2.

Avenarius Cruciger.

cant

cant. Instituti non est mei *gerras græculas* persequi, *Plutarchi* & *aliorum*, qui à Σαβάζειν *ovare, tripudiare, exporrigere frontem*, arcessunt etymon. Vel à Σαβάσιος *Baccho*, sive ejus filio apud *Cælium Rhodiginum*: vnde *Sabbi Manades* sive *saliares* passim apud *Ethnicos*. Vel à σαββῷ, *liene*, quo laborantes *Iudæi* præ cæteris in *Sabbathi* quiete affectabant refrigerium, indicante in *lib.* de *annis* & *mensibus Gyraldo*. Vel à *Sabba inguinum vlcere*, ab *Ægyptijs* sic nuncupato, quod meritò irridet lib. 2. adversus *Appionem Iosephus*. Notum est enim quàm vitiato canali, profluxerunt hujusmodi à *vetustiore* Hebræorum *fonte*; qui *Bacchico* helluandi *ritu*, id tandem sunt cõsequuti, vt ipsius potius *Orgijs*, quam Iehovæ cultui *Sabbatha* sua destinâsse crederentur. Ista autem *Sabbatha*, vel *Annorum* fuerunt, vel *Hebdomadaria*; Annorum, vel quovis *septennio*, quo terra ipsa feriabatur; vel *anno* quolibet *quinquagesimo*, quo vnusquisq; rediret in *Iubilæo* ad pristinam *familiam*, & *possessionem*. Occurrunt & alia ad minimum *quinq;* hujus vocabuli in Scripturis *significata*, de quibus explicatè *Hospinianus* de *festis Iudæorum* cap. 3. Sed *Hebdomadarium*, quod in *Decalogo* præcipitur, cùm plurimis hodiè cedat in *Petram scandali*; non ingratum forsan erit, *fluctuantibus* aliquid fixiùs de hoc seorsim percipere. Nil frequentius est in ore *zelotarum*, in quovis ferè cœtu, quàm *Sabbatha* Domini inter nos *sacrilegè* profanari; *Quartum* vrgent & exponunt *mandatum* ad literam, ac si æquè nos ac *Iudæos* obligaret. Congeruntur *Vet. Testamenti* omnes *textus* ad *arctissimam* hujus observantiam: vnde invaluit inter nonnullos *superstitio*, de non *instruendo foco*, in

Sympos. l. 4. sub finem.

Liber. 7. c. 15.

Lev. 25.

brumali frigore; & non *coquendis cibis* ad pauperum refectionem, & hujusmodi, quæ non tam *Christianæ libertatis*, quàm *charitatis* & *misericordiæ nervos* incidunt. Horum vt non retardem zelum, sed (si fieri possit) in melius dirigam. *Tria* (prout instituti postulat ratio) de *Sabbatho* paucis percurram. Primum erit *Institutio*; secundum *Mutatio*; tertium *Celebratio*: Vnde cum cæteris intelligant hi mei *Filÿ*, quàm *librate* incedendum sit in hujus *capitis discrimine*; ne cum *profanis* à *sinistrâ* diffluant, vel à *dextris* cum *cerebrosis* insaniant.

2 Sabbathi institutionem omnes ad *Deum* referunt, qui de *Deo* vero omnium creatore, & gubernatore ex verbo ipsius verè sunt instituti. Sed de hujus *institutionis primordio*, & *promulgatione*, non ita inter perspicaciores convenit. Quidam *Sabbathi prosapiam* à primis naturæ arcessunt fascijs; vbi Deus *diem septimum* peculiari *benedictione* & *sanctificatione* coronavit, Gen. 2. Vnde meritò quærat quispiam, num *ante Legis promulgationem* Sabbathum de *iure naturæ* esset observandum? Affirmant ij qui promptiores sunt ad quidvis asserendum, quàm parati ad solidè probandum. Quid enim (inquiunt) annon *Sabbatho* in primo suo crepusculo *benedicere* & *sanctificare*, est idem vt *benedictum* omnibus Adami posteris, & *sanctificandum* proponere? Si cætera in *Decalogo* præcepta à *naturæ* fluant *principÿs*, quâ ratione hoc exauctoretur? Num verisimile est hoc *ceremoniale* fortuitò irrepsisse inter *moralia*? Aut voluisse *Mosen* tantâ cum *solicitudine* sine discrimine proponere, quod tanto postea *errore Ecclesiam* involveret? Addit *Torniellus*

Vid. Azor. Inst. Moral. part. 2. q. 3.

Vid. Hospin. de Origin. Festor. Judæor. & Eth. l. 3. c. 3.

niellus, vix credibile esse *Enosh* separâsse *se*, & suos à *Cainitarum* fæce, ad *invocandum nomen Iehovæ* sine *tempore destinato*, ad tale munus obeundum. Gen. 4. Nec *sacrificandi ritum* putat *Calvinus*, peractum ab *Abrahamo*, & cæteris Patriarchis, nullo habito respectu ad hujus *diei solennitatem*. Rationem reddat qui potest, quare *ante legem* promulgatam *Exod.* 16. in die septimo cessavit *Manna*; nisi quia ad *exemplum Domini* ab ipsius mūdi *primordio* invaluisset *Sabbathi observatio*. Sunt quidem ista hujusmodi quæ *colorem* forsan inducunt, sed *fidem* nullatenùs faciunt. Reclamat igitur ex antiquissimis *Tertullianus*, *Doceant* (inquit lib. *peculiari adversus Iudæos*) aut *Adam sabbatizâsse, aut Abel hostiam Deo sanctam offerentem, Sabbati cultorem fuisse; aut Noe arcæ fabricatorem propter diluvium immensum, Sabbathum observâsse: aut Abraham in observatione Sabbathi, Isaac filium obtulisse; aut Melchisedec in suo Sacerdotio legem Sabbathi accepisse.* Christianos licet *non nomine*, *re* tamen fuisse *Patriarchas*, hoc argumento probat *Eusebius*, Hist. 1. c. 4. Quia vt nos *Christiani*, sic neq; illi *observârunt Iudæorum Sabbathum*. Vnde permultos asserunt *Iustinus Martyr* in *dialogo* cum *Tryphone*, & *Beda* in *Hexamero*, sanctitate præcelluisse, qui *nec vnquam fuère circumcisi*, nec *observârunt Sabbatha*. Idem expressè docent *Abulensis in Gen.* 2. q. 4. *Tornielllus*, *Angelos* in creationis complemento *Sabbatum observâsse*, ex *Iobi* 38. colligit, *Vbi eras quando ponebam fundamenta terræ cùm me laudârent simul astra matutina, & iubilarent omnes filij Dei?* Veruntamen (addit) *in terris ista Sabbathi sanctificatio, non nisi post*

Annal. sac. ad mundi diem, 7.

In Exod. ad precep. 4.

οὔτ' οὖν σωματος αὐτοῖς περιτομῆς ἔμελλεν, ὅτι μὴ δὲ ἡμῖν, οὐ σαββάτων ἐπιτηρήσεως ὅτι μὴ δὲ ἡμῖν,

Vid. Damas. Fid. orth. *l.* 4. *c.* 24. *Irenæum. Advers. hæres. l.* 4. *c.* 30.

Annal. sac. ad. diem 7. *parag.* 2.

multa secula in vsum venisse creditur. Conjecturâ probabili elicitur (inquit *Calvinus*) Sabbathi *sanctitatem fuisse priorem Lege.* Sed hoc recentioribus quamplurimis non satisfacit. Quapropter illis affirmantibus, ex textu incumbit probatio.

In Exod ad præcap. 4.

3 Quàm diluta enim sunt illa superiùs allata? *Benedixit Deus diei septimo & sanctificavit illũ,* ergò tunc temporis præcepit vt ab *hominibus sanctificaretur?* Præmisit siquidem & anticipavit hoc *Moses* (juxta *Abulensẽ*) vt mandati ostenderet *æquitatatẽ,* nõ *initium. Enosh* potuit invocare *nomen Domini,* & *Abraham* sacrificare, nõ stato *Sabbathi* recursu, sed rariùs vel frequentiùs, pro datâ opportunitatis ansa. Postremò, cessatio *manna* in *sabbatho,* non mandati erat promulgatio, sed ad idem promulgandum *præparatio.* Quòd si in *Sabbatho* neglexisset *Iacob* gregis *Labanici* custodiam, aut minuissent *Israelitæ* sub *Pharaone* lateris aut *stipulæ* pensum; nec ille rixas, aut illi *fustidineas ferricrepinas Insulas* impendiò evasissent. Ex præscripto autem *sabbatizantium,* quò se verterent? *Sabbathum observas?* Certa *crux,* negligis? Iustissima impendet *Dei* ob legem violatam *indignatio.* Ad has rediguntur angustias qui *sabbatum* vt *naturæ dictamen* miseris conscientijs obtrudunt. Quare vt ante *Mosen* verbum *auditum* habuerunt *Patres*; *scriptum* postea accepit ex multis familijs *conflata,* & manumissa *nationalis Ecclesia*: Ita *sabbathi* forsan quis dicat invaluisse, in ipsorum *familijs,* ex primâ *benedictione* & *sanctificatione liberam observantiam*; quam postea *liberatæ Ecclesiæ* & *adultiori,* pro tempore injunxit *mandatum. Sabbati* igitur *institutio* rectè figitur in 4°. *decalogi*

In Gen. cap. 2. q. 4.

man

mandato; quod cujusmodi sit *Naturale*, *Morale*, aut *Ceremoniale* consequens est vt distinctiùs pensitemus. *Ceremoniam* nudam & abrogandam pari *serie*, et *passu* cum *moralibus*,(quæ semper obligant;) *ambulare*, non immeritò *primo intuitu* videtur absonum. Consentiunt igitur *cordatiores*, aliquid saltem *morale* in isto *mandato* latere; vnde variè sese expediunt, sed in eundem sensum; *Substantiam* ejus *moralem* esse; *circumstantias* in *ceremoniam* evanescere. Naturale est (juxta *Abulensem*) vt *certum aliquod tempus divino cultui seponeretur*: *Legale* quòd *vni è septem*, vel præcisè *à creatione septimo diei*, cultus iste astringeretur. *Quies* igitur est *moralis*, *dies ceremonialis*. Vt etiam fatentur ij, qui ad *Iudaismi suspicionem* vrgent *mandatum*. Consentit *Aquinas* 2.2æ.q.122.art.4.& cum illo *cæteri* (quod rarius est) cujuscunq; sectæ *Scholastici*. Et hinc constat quo sensu Patres *ceremoniale*, *vmbratile*, *figuratum* aliquoties illud appellârunt. Tria deprehendit in eo *Calvinus* perpetuæ observantiæ; *Cessationem* ab *operibus nostris stato tempore*, vt Deus in nobis operaretur: *Indictionem publicorum conventuum*, ad religionis & pietatis exercitium; *Sublevationem servorum* & *iumentorum* ne continuato opere fatiscerent. Totidem adducit *Abulensis* ad ceremoniæ *instabilitatem*; *Taxationem* diei, vt vel *vnus* esset è *septem*, vel in serie creationis *septimus*: *Inchoationem* & *continuationem* à *vesperâ* ad *vesperam*: *Strictam* in *foco* non *struendo* & *cæteris* hujusmodi *observantiam*. Quę vtcunq; verissima sint, & partitè indicant, quid nobis in *diei Dominica sanctificatione* adhuc competat; & quid per *adventum* Christi evanuerit: quia textus tamen *præ-*

Calvin: Inst. li.2. c.8.
Zanch: Tom.4. l.1.c.19.
In Exod.20. q.11.
Ad.2.sent.d.27.
Inst.l.2.c.8. S.28.
Vbi supra.

cepti, iſta non includit; videntur potiùs aliud *ponere*, quàm hoc *exponere*. Nam conceſſis omnibus, *textum* ego ſeorſim intueor, & quæro præcisè, quid præcipitur. Occurrit ſolummodò in frontiſpicio *Sabbathi ſanctificatio*. At quodnam eſt illud *ſabbathum*? ſeptimus dies. Quo calculo? à *primo creationis* computando. At incidit hic in *Iudæorum Sabbathum*: præceptum igitur ſi pro *die Dominico* vrgeas, revocas, ad *Iudaiſmum*. Vnde *Auguſtinus*, Quiſquis *diem illum obſervat, ſicut litera ſonat, carnaliter ſapit*. Fruſtra ergò ſunt maleferiati, qui *ſabbathum*, vel *ſeptimum diem* ita hic in *Mandato* dilatârent, vt *diem noſtrum Dominicum* interciperent; vel ita *calculum* inſtituerent, vt *ſabbathum* de quo hic agitur, *in* illum *incideret*. Ac ſi actum eſſet de *cætibus Chriſtianis*, niſi ex ſepulta *Iudæorum ſynagogâ* ſpiritus haurirent; nec valeret *diei Dominicæ conſtitutio*, niſi ex *hoc præcepto* robur obtineret. Pſeudoprophetis huiuſmodi non parcit *Calvinus*: Qui *vnius diei in hebdomade obſervationem, vt morale in hoc mandato remanere nugabantur*: (verba ipſius ſunt) id *non aliud eſt quàm in Iudæorum contumeliam diem mutare, diei ſanctitatem, animo eandem retinere*. Addit, Et *ſanè videmus quid tali doctrinâ profecerint: qui enim eorum conſtitutionibus hærent, craſſa carnaliq; Sabbatiſmi ſuperſtitione Iudæos ter ſuperent*. Hoc autem, *Sabbathi* hujus in *diem Dominicum mutatio* (quod *ſecundò* mihi explicandum propoſui) dilucidiùs expediet.

De ſpir. & lit. cap. 14.

Inſt. l. 2. c. 8. S. 34.

4 Videmus *inſtitutionem Sabbathi Iudaici* in *mandato*, exemplo ipſius *Dei* confirmatam; obſervavimus in eodem quid *morale* ſit retinendum, ſupereſt

jam

jam vt dispiciamus *quid ceremoniale* sit, & *quomodò* abrogatum. Si enim hoc non constaret ex *certis principijs*, fluctuaret semper *conscientia*, & ad *Iudaismum* relaberetur. Quis enim non ita secum reputaret? Video *praeceptum* inter *moralia*; quod distinctè *septimi diei* à creatione *observationem* injungit: cætera adhuc valent, cur non & hoc? Meum non est, nec Ecclesiæ, *Leges Dei* pro arbitratu refigere, sed accipere. Quid faciendum? Qui *textum* istius mandati nimium premunt, eliciunt potiùs sanguinem, quàm solatium. Succurrit igitur *Servator*: *Sabbathum propter hominem factum est, non homo propter Sabbathum*, Mar. 2. *Ver.* 27.
Ideò *Filius hominis est etiam Sabbathi Dominus*; & proinde mutare illud potest prout hominum vtilitas exigit; vt ex *Beda* habet *Glossa*. At vênit non vt *Legem solveret* sed *impleret*, Math. 5. *Legèmne destruimus per fidem* (inquit Apostolus) Absit: imò *Legem* stabilimus. *Vmbras* igitur dispulit, *lucem* retinuit, & propagavit, ostendens inter *Legem* & *Evangelium* suavissimam harmoniam. Ad *Rom.* 14. & *Gal.* 4. *Iudaicam dierum observationem* generatìm perstringit *Paulus*; distinctìm verò *Sabbathum abrogatum* ostendit *Colos.* 2.16. *Nemo ergo vos iudicet in cibo & potu, aut in parte diei, sive* (vt meliùs reddit *Beza*) respectu *festi, aut Sabbatorum, quæ sunt vmbra futurorum, corpus autem Christus*. Non *iudicet*, id est non *condemnet*, si non observetis; quia *vmbræ istæ* ad exortum Iustitiæ *Solem*, penitùs evanuerunt. Vt igitur *cibum* & *potum* exigit natura; *delectui non astringitur Legali*, Christiana *libertas*: ita *Deum stato tempore publicè in Ecclesiâ esse colendum*, dictat ratio, sed à *Sabbathi Iudai-*

ci necessitate, liberavit *Evangelium.* Abrogatum igitur cùm hîc habeamus *Iudæorum Sabbathum*, dispiciamus quo jure successit *dies Dominicus.* Multa mihi transilienda sunt *(Auditores)* vt ab alijs prolixiùs discussa, & in medio posita. Quid enim attinet *Anabaptistas, Familistas*, *Swenckfeildistas* insectari, qui in diebus omnibus promiscuè habendis, pro *libertate*
1 Christianâ, *licentiam* intromittunt *Ethnicam?* Aut è contra *Sabbatarios* conclamatos protrahere in proscenium; qui *Sabbatizando*, Iudaismum revocarent.
De bell. Iud. l.7. c.24. *Fluvij* cujusdam *Sabbatici* meminit *Iosephus* in *Palæstina*, qui post *sex dierum cessationem*, *Sabbatho quovis*
Lib.31. c.2. *Iudaico alveum impleret.* Refert & idem *Plinius*, sed contrario prorsus modo, ac si *siccaretur omnibus Sab-*
Annon 31. num. 38. *batis*, alijs diebus exundaret. *Iosepho* patrocinatur *Baronius*: *Plinio*, *Rabbini*; qui inde *Sabbathum suum* omnibus observandum concluderent. Sed hallucinatum
Exerc.15. parag. 20. fuisse *Baronium* ex vitiosâ lectione, pulchrè ostendit
Lib.1. c.9. *Casaubonus. Rabbinos* autem sic excipit *Galatinus.* Si *fluvius iste dum erat, observandi Sabbathi erat signum, nunc quia nusquam comparet, nusquam est observandum istud Sabbathum.* Ejusdem momenti dissidio cōmissos *Fanaticos* relegamus, si placeat ad quærendum istud *flumen*, dum nos quæ inter saniores hîc oriuntur *litigia*, attentiùs explicemus, & quantum fieri potest, componamus.

5 Qui diem *Dominicum* vt *hæredem Iudaici* admittunt *Sabbathi*; vel hoc vrgent vt *iure Divino* stabilitum; vel *Ecclesiasticâ constitutione* introductum. Iure *Divino* pugnant *priores*, vel *crassiùs* ex *Vet. Test.* vel ex *Novo cautiùs.* Ex Vet. Test. *duplici medio, san-*

ctificationis

ctificationis Sabbathi in creatione primâ, sanctionis diei septimi, in 4to *mandato*. Constitutione *Ecclesiasticâ* nituntur, *secundæ classis authores*; quidam *simpliciter*, atq; ij præcipuè sunt *Pontificij*, vel *Arminiani*; vt patet ex *Iesuitis*, *Canonistis*, & *Scholasticis*, & *Remonstrãtium vltimâ declaratione* ad mandatum 4um. Quibus accedunt *Brentius* ad *Levit*.23, *Chemnitius* in *Locis*, & è nostris non pauci. Alij *constitutionem* istam *praxi Apostolicâ* sic corroborant, vt *Ecclesia* dicatur *promulgâsse*, & *continuâsse*, quod Apostoli primitùs firmârunt. Ex hisce omnibus *fluctus* mihi videntur excitari in simpulo, nisi quòd *prior sententia* nimium propendet in *Iudaismum*, & recepta *Theologorum* placita imperitiùs dicam, an protervius arietat. Cui enim non innotuit *fundamentum* illud *Scholasticorum* ex *Heb*.8. *Quod mutato Sacerdotio mutatur etiam & lex*: vnde inferunt præcepta *moralia* hodie non *obligare*, ex præcedaneâ *Mosis promulgatione*; sed quatenus *legi naturæ* tam *gentibus* quàm *Iudæis* communi, consentiunt; & à *Messia* postea *explicata* fuerunt in *Evangelio* & confirmata. Nervosè hoc confirmat *Zanchius Tom*.4. l. 1. c. 11. inter cætera ex hoc de *Sabbathi observatione mandato*. Si *decalogus* (inquit) *quatenus per Mosen traditus fuit Israelitis*, *ad Gentes quoq; pertineret*; *Gentes etiam Sabbathum sanctificare coactæ fuissent ex mandato Dei*, *non minùs quàm Israelitæ*. *Cùm verò constet ad huius diei sanctificationem Gentes nunquam fuisse obligatos*, *manifestissimum fit*, *neq; reliquis præceptis Decalogi* (*quatenus Decalogi mandata sunt*, & *per Mosen populo Israelitico promulgata*) *Gentes fuisse vnquam aut esse posse obstrictas*. Deinde non animadvertunt

Vid. Bellar. de cult. sanctor. l.3. c.11.
Estium in 3. sent. d. 37. parag. 13.

nimadvertunt isti *præcipites*, quibus se induunt laqueis, qui *diei Dominici* authoritatem, ex *præcepto Mosaico* conciliarent. *Mandato* enim si innitare, cur ad amussim (prout sonat) non observas? Quo jure pro *septimo* à creatione, *primum septimanæ* substituis? Quâ *indulgentiâ* tibi licet ignem accendere, aut *cibos torrere aut elixare*; quod *Iudæis* per mandatum non licuit?
Exod. 16, et 35.
Sin *egenorum* hujusmodi te pudeat *elementorum*, & *moralia* tantùm retinenda secernis (vt non excutio *distinctionis infirmitatem*, quam *textus* non suppeditat) *stationem* deseris, & illis vel invitus accedis, qui *misso Mosis velamine*, *Dominici diei* fundamentum in *Luce* quærunt *Evangelij*.

6 Atquè hic qui *institutum expressum* jactitant in *Nov. Test.* incumbit imprimis vt ostendant. *Servatorem* constat frequentiùs de *superstitiosa Sabbathi observatione* Pharisæis litem intendisse; *mandati* sensum pleniùs explicâsse: at vbi de *abrogatione* ipsius suspicio? vbi de *surrogatione diei Dominicæ* vel *obscurissima* occurrit *mentio*? *Ascendit* is; *præcones* relinquit *Apostolos*; quid *illi tandem*? Annon *Sabbathum Iudæorum cum Iudæis*, sine scrupulo & murmure observârunt? Cœtus in *Sabbatho* coactos libentissimè instituêrunt? Annon *insequens Ecclesia* tam *Sabbathum* hoc, quàm *diem Dominicum* peraliquot annorum decursum sacris conventibus destinavit? Notiora sunt ista quàm vt probatione indigeant. Vnde *diem Dominicum* non *iuris esse Divini* sed *Canonici* pronunciant *Pontificij*. Non habenda est pro *mandato Evangelij*, sed pro *ordinatione politicâ* (inquit *Brentius*) A *Domino nostro Iesu Christo* sub Novi Testamen-

Math. 12. *Mar.* 2. *Luc.* 6. *Ioh.* 5.

Act. 13. 17. 18. *Cop.*

Hosp. de Fest: Christ: C. 9.

Vid. Montholonis Prompt: verbo Sabbathum.

ti tempore *discrimen dierum* prorsus esse sublatum, clamant in *Confessione Remonstrantes*. Regulæ istæ consonant generali, quam ex *Scholasticis* in hoc argumento proponit *Suarez*, de *Relig*.l.2.c.1. *In lege nova non sunt data specialia præcepta Divina de accidentalibus observantiys*. Non defuerunt tamen inter istas *faces Pontificias Anchoranus, Panormitanus, Angelus, Sylvester* qui pro *diei Dominicæ divinâ authoritate*, adversus *remissiores* istos *advocatos* masculè sese opposuerunt. Siquidem (vt rectè observant 4æ sententiæ *propugnatores*) leviculum videtur, & toti *Religionis systemati* admodum periculosum, si *publici* cultûs *necessitatem* circumscriberet *humana constitutio*; nec aliàs conveniret *Ecclesia*, nisi quandò placet *dissidentibus* fortè inter se *Ecclesiasticis*. Quid impediti *prædiys, boum* aut *rei familiaris sarcinis*, (vt isti invitati in *Evangelio*) annon facilè se excusarent ab *humanâ* condictione? Dispensaret secum *Prophanus*, ne intersit *precibus*, & *concionibus*; quilibet quidvis *agendi*, vel *negligendi*, sibi ipsi indulgeret veniam, si nihil eliceretur ex *Scripturis*, quod præter *Politicum institutum* obligaret conscientiam. Prudentèr itaq; & piè, præter *solennem*, & non *interruptam* Ecclesiæ *Traditionem*; *Apostolica* vrgetur *praxis*, vt constet *Ecclesiā* nil propugnâsse in re tanti momenti, quod ab *istis columnis* non acceperit. Tres adducuntur vulgò *textus* qui huic rei *plenissimam fidem* faciunt. Primus est, *Act*.20.7. *Vnâ Sabbathi cùm convenissemus ad frangendum panem* (inquit *Lucas*) hoc est, *primâ hebdomadis* (vt ad mentem *omnium Interpretum* explicatiùs vertit *Beza*) *Paulus disputabat cum ijs*, *profecturus in*

Vid Azor: Inst. Moral. part. 2. c. 2.

Zanch. Tom. 4 lib. 1. cap. 19.

crastinum, protraxisset que sermonem vsq; in mediam noctem. Cur *expressè dicitur* convenisse *Discipulos* ad verbi *prædicationem*, & *Eucharistiæ administrationem*; hoc *die* potiùs quàm alio? Aut celebri *Iudæorum Sabbatho*; nisi invaluisset tunc temporis *consuetudo, solennes conventus agendi*; evanescente tum paula im *Iudaici Sabbathi Ceremoniâ*? Ita visum est *Patribus*, & *cæteris* ferè omnibus *Interpretibus*. Fateor nihilominùs à *facto accidentario, institutum solenne* non concludi, istâ vel simili formâ. *Convenerunt tunc temporis Discipuli*, ergò *præceperunt tunc temporis vt haberentur ad eadem sacra peragenda conventus Ecclesiastici*? Quis non animadvertit hîc *dissolutas scopas*? Accedat igitur *præceptum*. 1. *Cor*. 16. 2. Per *vnum Sabbathi vnusquisq; vestrûm apud se separet*; quid? *Collectas in Sanctos*. Cur? *Quia ordinâsset* etiam hoc *Apostolus* in *Galatiæ Ecclesiis*. Ordinatio ergò hîc intervenit *Apostolica*, ab *Ecclesiys* observanda: sed quid ordinat? *Collectas die primâ septimanæ habendas*, non *primum istum diem* ad publicum Dei cultum perpetuò esse seponendum. Tertius locus est, *Apocal*. 1. 10. Fui *in spiritu ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ*, in *die Dominica*. At quænam fuit ista? Si *Sabbathum* intellexisset *Iudæorũ*, *Sabbatum* proculdubiò nominâsset. Si alium *quemvis è septimana*; nullo præ reliquis *privilegio* insignitum, inanis & ambiguus esset titulus, ad implicandam potiùs quàm explicandum comparatus. Quidni igitur ex hoc loco (cum duobus superioribus collato, tàm *Recentes*, quàm *Prisci* concluderent *Interpretes*; Respexisse hunc μακροβιώτατον *Apostolorũ* illam μίαν σαββάτων, sive *primum* septimanæ *diem*; in quo *resurrexisset* Ser-

Ita reddit Arabs ἐν τῇ ἡμέρᾳ κυριακῇ *Apoc*. 10. Fil-jaumi-lahadi *in die vno id est primo*. *Apoc*. 1. 10.

Servator, convenissent *vsitatò Discipuli* ad sacra peragenda, ordinâsset *Paulus collectas* habendas, provt moris erat in *Primitivâ Ecclesia*, (referente *Apostolo* fermè contermino, in 2. *Apologetico Iustino Martyre.*) Vbi *mutatio* nominis, rem *mutatam* significat, non quoad *cultum* Deo præstandum, sed temporis *determinationem*.

7 Quid ergò? An *diem* quem celebramus *Dominicum* prisco ritu, *iure Divino esse* stabilitum asseremus? Ego quidem (Auditores) sine cujuspiam *præiudicio*, libentissimè concedo in istam *sententiam*. Vtcunq; displiceant *media*; quibus *pleriq;* hoc conficerent. Displicet *illa illatio*, *Deus benedixit diei septimo, illumq; sanctificavit* in ipsius *Naturæ* cunis, ergò ex *naturæ præscripto* omnibus est observandus; cùm dubitem, an ante *Mosen*, *Patriarchæ* illud observaverint; & didicerim *id* non esse *mutabile*, quod *naturæ Author* animis nostris primitùs insculpserit. Displicet 2°, quòd postulent *morale esse*, vt è *diebus septem* vnus *publico cultui* necessariò consecraretur. Vt *congruum*, omnes admittunt; vt *naturale*, quamplurimi probationem desiderant. Tertiò, non caret *scandalo*, quòd textus *quarti mandati*, ad *diei Dominici* firmamentum, tam indistinctè transfertur. Si *Analogia*, Insinuatio aut *mandati ratio* hîc sufficeret; quis non manus daret? At *literæ* dum scrupulosiùs inhærent *Iudaismum* vix declinant. Quarto nec placent *hi* qui ex *N. Test.* pollicentur, quod *textus* non suppeditat. Nam vbi apud *Euangelistas*, aut *Apostolos*, diei *Dominicæ* distincta institutio? Imò vbi *textus*, vnde illud necessariò inferas, si incidas in adversarium quicum *punctim* agendum

agendum ſit, non *precariò?* Nec tamen ſatiſfacere videtur *quintò nuda Eccleſiæ conſtitutio*, quæ reſcindi poteſt eâdem *facilitate*, quâ coaluerit; quod de *diei Dominicæ ſanctione*, temerarium eſſet *ſimpliciter* aſſerere. Quare vt inter tot *incerta*, aliquid tandem fixi habeamus: dicatur quidpiam eſſe *jure divino* duobus modis, vel quod *inſtitutum* habet in *ſacris Literis*; idq; vel *expreſſè*, vel *certâ deductione* erutum, vel *exemplum* continuata Eccleſiæ *praxi* omni ſeculo commendatum. Inſtitutum *diei Dominicæ*, ſive *expreſſum*, ſiue *elicitum*, oſtendat in ſacris Literis qui invenerit. *Exempla* ſunt ſatis obvia, quibus nitatur *praxis Eccleſiæ*. Altiùs qui venantur *inſtitutum*, in *V. Teſt. umbraculis*, incidunt cum *Ebionitis* & *Petrobruſianis* in *Iudaiſmi* laqueos; Huc vſq; qui non aſcendunt, *caput rei* non attingunt; in *quod* & defluit *primæva Benedictio*, & confluit *Mandati æquitas*; non ex *neceſſitate legis Moſaicæ*, ſed (vt rectè habet *Chemnitius*) in *liberâ Chriſtianorum obſervantiâ*. Hiſce cùm accedant *Imperatorum*, aut *Regum* reſcripta, *Conciliorum* & *Eccleſiæ* canones, non conferunt, *Diuinam authoritatem* quæ defuit, ſed referunt, quod acceperunt à majoribus, poſteris transferenda, & imperanda. Nec his *præfractè* adverſantur qui de hujuſce diei ſolēnitate *abiectiùs* videtur ſtatuere. vt cunq; habenda ſit (inquit *Brentius*) non pro *mandato Evangelij ſed ordinatione politica: ita tamen diuina eſt nec temerè violanda, imò qui ipſam negligit, Iudæo aut Ethnico evadet eò deterior. Tanquam publici ordinis ac decori violatores*, juſtâ *reprehenſione dignos illos eſſe cenſemus*, qui *ad exemplum primitivæ Eccleſiæ, piam iſtam conſuetudinem*

Jun. in Bell. controverſ. 7. cap. 10.

In Levit. 23.

non

non observant, profitentur *Arminiani*. Quin & *Azorius Iesuita*, de *iure Divino, laxè*, & *strictè* sumpto, in hâc causâ nobiscum distinguit: vt *illud* non tantùm eo gaudeat *privilegio*, quod in *sacris Litteris* invenitur; sed quod ex earum, sive *instituto*, sive *exemplis*, & *analogiâ*, rectâ ratione deducitur. Pro *Calvino*, *Bullingero*, *Bucero*, *Brentio*, *Chemnicio*, *Vrsino*, alijsq; è nostris qui *diem Dominicum*, per Ecclesiam *mutabilem* esse concedunt; respondet *Fr. Suarez* l. 2. de *Relig*. c. 1. *Absolutè* quidē est *mutabilis*; *practicè* verò non est. & in promptu est *duplex ratio*; tùm quia instituta fuit juxta *patrū* consensum in Redēptionis nostrę memoriā, per *servatoris Resurrectionem* eo die consummatæ; tùm quia non dependet tantùm à *ritu Ecclesiastico*, aut *Politico*, sed ab *Apostolorum praxi*, & *expressâ traditione*; quos indubitatò *Spiritus Sanctus* in omnem veritatem duxerit. Hisce igitur positis, qui adhuc *proterviunt*, ac si *Idolum* aliquod *Sabbaticum* hic conflarent, ex *Legis* & *Evangelij* misturâ: referre mihi videntur, *Iudæum* illum *Teuxburiensem* in nostris *Annalibus*, qui forte incidisset *in cloacam*: extrahi autem noluit *superstitiosus* eodem die, quia *Iudæorum* erat *Sabbathum*; sequente non erat *permissum*, ne prophanaretur *Christianorum dies Dominicus*. Ita inter *vtrumq;* fœdè perijt, qui de neutrius *Celebratione* rectè sensit. Atq; hæc *tertiò* restat à nobis paucioribus delinienda.

Inst. Moral. par. 2. l. 1. cap. 2.

Foxus & Stow in vit. Hen. 3. Volateran. Geograph. l. 3.

8 Tibi debetur certa laus *O Deus in Sione, & tibi rependendum est votum*; *O qui exaudis orationem, ad te omnis caro perveniet*. Vita religionis & pietatis est *publicus cultus*; publici cultûs *Anima*, pia & religiosa *Celebratio*. Hanc igitur qui minùs habent, *Irrisores*,

Psal. 65.

Socordes, aut *schismatici*; non tantùm *inconsutilem* Christi *tunicam*, quantum in illis est dilacerant: sed & *cælesti hæreditati*, tanto emptæ pretio, tantâ propositæ benignitate, nuntium remittunt. Labirynthum ingreditur, qui singulorum hic persequeretur *diverticula*, aut *dissonos clamores* attenderet. Quæ de hâc re involutiùs proponi solent, mihi revocanda videntur ad hæc *duo capita*; nempe vt in *debitâ* (de quâ loquimur) *Diei Dominicæ Celebratione*, attendamus distinctiùs, 1°. quæ præcipiuntur; 2° quæ *permittuntur*. Tria ista vocabula *Deo*, *Proximo*, *Mihi*, tanquam *Mercuriales statuas* erigit quidam, ad *cursum nostrum* inter quosvis hujus mundi anfractus *dirigendum*. Tria ista respiciunt *commendata*, seu potiùs *iniuncta* nobis *praxi Apostolica*, sacratæ hujus diei peragenda *officia*. Conveniunt *Discipuli ad frangendum panem* & *verbum audiendum*, quæ absq; *precibus præparatoriis*, & solennibus, sublestum est aggredi. *Act*. 20. Ecce *Deo* suus cultus delatus. Instituuntur *Collectæ*, 1. Cor. 16. *Proximi* hic habetur ratio. Fuit in *Spiritu Ioannes die Dominico*, *Apoc*. 1. Spiritûs elata remigio, ascendit *pia contemplatio*, & è *torrente deliciarum* propriæ saluti consulit. Ergò *conventus solennes*, hoc die præcipuè sunt habendi, *preces publicæ* celebrandæ, *conciones* audiendæ, *eleemosynæ* conferendæ, piæ *meditationes*, attentiori conatu instituendæ & fovendæ. Vnde *consectarium* fit *illud* in *Evangelio*, quod in *Legis* eminet *frontispicio*, ab *operibus*, sive *servilibus*, sive *vocationis*, *vacatio*. Cùm enim non extet, sive *præceptum*, sive *exemplum*, sub Evangelio, quod *Sabbathi Iudaici cessationem*, diei affigat *Dominico*: nec admittat *libertas*

Christia-

Christiana, rigidam istam, & *ceremonialem* quietis *observantiam*; eatenùs abstinendum nobis est ab *operibus*, quatenùs ista quæ *præcipiuntur*, non impediunt. *Hieronymus* in Act. 18. 3. asserit *Paulum Apostolum*, quandò non habebat quibus in conventu publico concionaretur, *die Dominicâ* manibus laborâsse: & Christus *singulari studio* multa fecit in *die Sabbathi* (sicut rectè notat *Chemnicius*) vt ostenderet *cessationem legalis Sabbathi*; & *Sabbathi* (si nomen adhuc sit *retinendum*, quod alicui è *rigidissimis* in hâc causâ non placet) *veram rationem* in *N. Test.* demonstraret. Summatim vt dicam, *præcipiuntur* ista omnia, quæ *cultum publicum* promovent; *permittuntur*, quæ non impediunt. Illa autem sunt vel *opera necessitatis*, vt cibos *parare*, *Bovem è fossa extrahere*, vel *aquatum* ducere, *incendium extinguere*, & similia; vel *opera charitatis*; idq; vel respectu *nostri*; permittuntur *Recreationes* cujuscunq; generis, quæ *spiritus* honestè *refocillent*, & mutuum alant *consortium*. Ratione aliorum, non defugiendus est *quivis labor*, vel molestissimus, modò prosit *proximo*, nec commodè *differri* possit. Vbi tenendum est *illud* semper, quod *Christiana libertas* immunis sit à *scandalo*, *dato* saltèm, licet non *accepto*, nec *larva charitatis* obtendatur, vbi occultè movent machinam, *cupiditas*, *fastidium*, vel *neglectus* Divinæ ordinationis. Quatuor siquidem sunt *ornamenta* (vt rectè observat *quidam*) omnium feriarum, *Sanctitas*, *quies*, *lætitia*, *beneficentia*. Quod & ipsum monent apud *Antiquos* festorū nomina, מועד à יעד, *congregare*, *contestari*; חג à חגג, *gaudere*, *tripudiare* עצרת à צרת, *cohibere*, coercere ab impedi-

Loc. com. *Consentit Perkins in cas. conſ. l. 2. c. 16. D. Bond.*

Rob. Loeus. In Effigiatione veri Sabbatismi pag. 69.

entibus negotijs. Pari ratione apud Græcos πανήγυρις, *conventus* denotat; & πάλιν *impensa*, à quibus *solennia* eorum *Festa*, nomen sunt sortita. Atqui hisce omnibus sive *laxamentis*, sive *convivijs*, sive *Riti bus* alijs *adiaphoris*, limites præscribat *pius Magistratus*, non *præceps* cujuscunq; *zelus*; qui *schismatico* quodam *Stoicismo*, de non *ferendo flabello*, aut *pulice* non interficiendo, in Iudaismum relabitur; aut *proiectus nepos*, & *fumidus*, qui copulat se *Belphegor*, & *comedit sacrificia mortuorum*.

9 *Adversus hos* fumantes Titiones, *armandi hodie sunt* hi Filij mei, *vt* Phineæ *erecti* zelo, *&* *retundant horum* furentes impetus, & *istorum constanti pede conculcent* Epicurismum. 2 R. g. 23. *O si* quis daret mihi (*inquit* Dauid) potum de cisternâ quæ est in Bethlehem, juxta portam! *Talem* aquam, *tales* Heroas, *postulant hæc* Ecclesiæ *tempora*, *qui dissipent obstantes* Philistæos, *&* *onusti* hostium *spolijs in castra triumphantes redeant*. *Aut tales vos, inuênit hactenus*, fæcunda Mater Academia, *ad* sterilitatis *eluendam asperginem*; *aut vt languens ista capella apud* Bucolicum.

Spem gregis ah silice in nudâ connixa reliquit!

Videtisne quid sub exiguis pellibus arctatum *vobis affero*. Turris *ista* Davidis *est*, ædificata

cata ad propugnandum; *mille* clypei suspensi *sunt in eâ, et omnes peltæ potentûm. Quid* A- 2 Reg.5.
bana, *et* Pharphar, *et hujusmodi, siue* obsoletorum, *siue* Recentiorum; *seducerent vos* Mæandri? *Salit* hic fons *solummodò in* Israel; *ad elueudam peccatorum* lepram; *è quo vel* vnus recte selectus lapillus, *et rotatu* fundæ *animose vibratus, prostrabit quemvis* Philistæum, *vel ipso* Goliah *monstrosiorem. Dolenda certè fuit istius seculi* calamitas, *in quo emerserunt* in Theologia Doctores, *qui (vt præfatur* Iustus Ionas *ad* Lutheri tractatum *contra Sabbatharios) libros V.* & N. Testamenti, *in* vulgatâ translatione *nunquan conspexissent. Ideoq;* Abrahamum, Isacum & Iacobum *pro* fæneratoribus *habuerunt*, *et* Rabbinulis, *quos probri loco* Iudæis *inter ipsos victitantes, objecerunt.* At *nunc* Textores *dedet* textus, *Doctoribus* Antagonistas: *quò circumspectiùs evertenda sunt a vobis istarum aranearum* stamina. *Et ne* capitibus nudatos *vos confidentiùs adoriantur: accedit* pileum, *è cujus quaquaversus* exporrectis cornibus, *superstitiosi resiliant. Et* Pileum.
quia Ocreis, *ex prisco ritu instructi huc venistis,* Ocrea.
ad significandū vestram ad quodvis Ecclesiæ obsequium

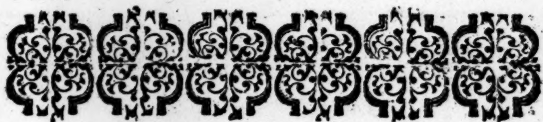
Annulus. sequium, *promptitudinem:* Non deerit vobis *Annulus Equestris* Insigne *dignitatis*; *vt tergiversantes intelligant* pedites, *quàm egrè se à manibus vestris possint fugâ subducere. Impeditissima deprecanda fuit à* Iudeis, *in* Sabbatho fuga, *Math.* 24. *quia* calamitati *adderet* gravamen, *violatæ religionis conscientia. Hinc redicule* conlcuderent nonnulli, Sabbathi Iudaici *confirmationem, cujus predixit tantùm* Servator, *ex superstitione incommodum. At non tali* decempedâ *mensuratur diei Dominicæ* Itinerarium. Tempestivè & intempestivè, propiùs, & remotiùs, *vox* emittit & revocat Christiana libertas; *vbicunq; implorat subsidium* fraterna charitas. *Sed quid ego sic* accinctos, *tam diu hìc detineo?* Osculum *addo*; Doctores *estis*; valete, docete. *Vnicum* superest, & *finio. Si incidatis in tales* Antichristi prædicatores, *quales* Romæ *dilituisse inter cives lib.* 11. *Ep.* 3: *queritur* Gregorius; *qui & die* Sabbathi, *quidvis facere, aut* Dominico lavare *nefas esse duxerunt.* γρηγορεῖτε & *deligenter* prospicite (*vt* ille *ibidem inculcat*) *ne* peccati onera, quovis zeli *prætextu, per* portas *introducantur: quin potiùs id* satagite, *vt quæ intùs latitant*

Osculum.

tant in lustris & popinis, *severiùs eijciantur. Peccati enim Originalis** contagio, & *depravatæ voluntatis* vlcus, *primum dabunt vobis, in hoc* circo, conflictus Doctoralis *specimen. Admovete igitur ita vlceri* Cauterium, *vt quod per* naturam *primitùs erat* liberum, *per* gratiam *tandem constat esse* liberatum.

Questiones Res: Tho. Iackson.

Deo, Patri, Filio, & Spiritui *Sancto*, *sit omnis laus, honor, & gloria in secula seculorum*. Amen.

cantica lubrica & popinas, servitiis ejiciatur. Peccati enim Originalis contagio & depravatio naturalis vicus primam debent nobis, in hoc circo conditus Dominicalis facimus. Adhortetur igitur ita vlceri Cauterium, ut quod per naturam primitus erat liberum, per gratiam in deinceps fiat esse liberatum.

Deo, Patri, Filio, & Spiritui Sancto sit omnis laus, honor & gloria in secula seculorum. Amen.

ORATIO OCTAVA

INAUGURALIS IN PROMOTIONE DOCTORUM

GUIL. SLATYER. ROB. SIBTHORP. MORG. IONES. THO. WORRALL. ROB. BARCROFT. PAUL. HOOD. IOH. WALL. IOS. AISGILL. G. WEBB. THEOPH. GALE. FRANC. MAUNSELL.

Oxonij in Comitijs habita, Anno 1624.

De Vocatione Ministrorum.

HEB. 5. v. 4.

4 *Non sibi ipsi quisquam sumit hunc honorem, sed qui vocatur à Deo, sicut & Aaron.*

Vibus artibus *Satan* non cessat indies exercere *dilectam Christi* sponsam, conspicuo nimis laborat *glaucomate* (P. & F.) qui absq; *conspicillis* non persentiscit. *Antichristi* circumvolitant *locustæ*, *Ranæ* coaxant ex quavis palude; Qui antea delituerunt *Tenebriones*, haud ita pridem sub *dio* ausi sunt comparere, & *promptiorem* quemvis veritatis *Athletam* in arenam provocare. Notiora sunt ista, quàm aut excuset *charitas*, aut vlteriùs dissimulet *hypocrisis*. Nisi igitur *Dominus* fuisset nobiscum, dicat nunc *Israel*, nisi nobiscum fuisset
Psal. 124. *Dominus*, cùm *insurgerent* adversus nos *homines*; *Torrentes* pertransissent piorum *animas*, venissent gentes in *hæreditatē Domini*, & posuissent *Ierusalem* in pomorum custodia. Atq; vt *spiritus impurus* in Evange-
Matth. 12. lio, post *peractam* per *Aquosa peregrinationem*, quia requiem non invenit, redijt vnde exierat, sed *pluribus* stipatus *socijs*, vt quam *versam* deprehendat in reditu, *eversam* relinquat tandem domum: haud aliter *Antichristi proxinetæ*, qui posthabitâ *matre genuina*, transmarinam deperiunt *pellicem*, fugiunt, perigrinantur, sed siticulosa quæ transeant *loca*, *citò* illos neq; *incomitatos* nobis reddunt. Muscæ *flabro* abactæ repetunt plerunq; *pharmacopœas*, donec *flagro* pereant; & *transfugæ* nostri *papicolæ*, cùm *mordere* vlteriùs non datur, pergunt *circumlatrare*. *Istæ sunt gentes*, *quas dereli-*
Iudic. 3. *quit* Dominus, vt *erudiret in ijs Israelem suum*, & *omnes, qui non noverant bella Cananeorum*, vt postea discerent *filij* eorum *certare cum hostibus, & habere con-*

suetudi-

suetudinem præliandi. Operæpretium interim est observare, quomodo depulsi à *statione* pristina, nova indies quærunt *latibula.* Nam cur non vrgent *hodie*, vt antea de *Transubstantiatione*, *Communione sub vna specie, cælibatu Sacerdotum, Votis,* Missis privatis, *Auriculari confessione*, sex istos articulos, qui tempore *Henrici octavi* tot dedere *vivicomburia*; nisi quod sentiunt *istas nugas*, vel leviter *Evangelio tinctis*, debere ludibrium? *Pontificis in Reges temporale dominium*, post *plagam Regiam* in *nupero* inflictam *conflictu* vix audent jam attingere. *Purgatorii* audito figmento. *Pueri* hodiè in scholis trivialibus sibilãt aut *cachinnantur. Imagines, Reliquiæ, Processiones, peregrinationes, Indulgẽtiarũ Nundinationes*, & cætera ejusdẽ sarcinæ Crepundia catholica, pręter γυναικάρια quædã ductilia & instabiles quosdã *Miriones*, raros licitatores inveniunt. De *libero arbitrio* libẽter vix movent *litẽ*, quia de hoc inter *Iesuitas* & *Dominicanos* gliscit adhuc ἔχθρος ἄσπονδον; nec *Põtifex* pro sua *infallibilitate* audet illud dirimere. Post *pudendas* igitur antecessorum *tergiversationes*, proreptârunt tandem nonnulli, qui ad *Scripturas* provocant, & *textum* præter solitum intorquent; sed stupent ipsorum *proselytæ* cum sentiant ex hac parte suorum *Rabbinorum* inopiam. Duo tantùm restabant; *Ecclesiæ* scilicet *Visibilitas*, & *Ministrorum vocatio.* Ad hæc *propugnacula* omnes congerunt copias, ac si in his positæ tandem fuerunt *Titubantis Romæ* fortunæ. Ecclesiæ ipsorum *spectro*, larvam nudius tertius (vt meminisse potestis) pro modulo detraximus. Nostri deinceps *ministerij* si legitima hodiè cõstet *Vocatio*, vix haberent *Versipelles* quo se verterent,

2.Tim. 3.

pij interim facilè perciperent, non quos fugerent tantùm, sed quos sequantur.

2 Hoc vt succinctiùs fiat & præsenti instituto accommodatiùs, *Apostolum* audiamus in hoc ipso argumento *Conterraneos suos* in Epistola ad *Hebræos* cap. 5 & versu 4 sic instituentem. *Non sibi ipsi sumit quisq; hunc honorem, sed qui vocatur à Deo, sicut & Aaron.* Vbi non expectet à me quispiam (P. & F.) vt *pro more concionis*, aut *prælectionis Theologicæ*, accuratè textum hunc pertractem & explicem, non postulat hoc vel patitur *intensior* vestra *futuris disputationibus attentio*, aut laxior hæc creandi *Doctores* consuetudo. Ad scopum igitur sufficiat, si *hæc tria*, quæ etiam ex *textu* profluunt, ordine percurrantur. Primum, *vocationis* hujus ad *ministerium Necessitas*. Secundum, *Dignitas*. *Tertium*, cum primæva institutione *Conformitas*. *Non sibi ipsi quispiam assumit*] violentèr, fraudulentèr, temerè; ne *Arcæ* non *vocatus*, admovens *manum*, cum *Vzzah* percutiatur, & pereat. Sarcinam si *nullus imponat* (inquit *Augustinus*) contemplationi veritatis vacandũ est, non *publico* in *Ecclesia præconio*. Expectãda iatq; est necessario *ordinaria vocatio*. *Non assumit hunc Honorẽ*] Vbi sunt igitur *maleferiati* isti *Irrisores*, qui *Ministerium Evangelicum* probri loco ducunt. *Honor* (vt videtis) est in *onere*, *dignitas* in *diligentia*, *corona in contemptu*: Sed quemadmodum in politicis nemo *Eques*, *Baro*, *Comes* evadet, nisi à *promovente* aliquo pro *Imperio*. *In Physicis* (vt ad hunc locum notat *Aquinas*) *Aer* non facit *seipsum ignem*, sed *fit à superiori*: Ita Deus qui *exemplarem* esse voluit hanc *Aaronis*, haud dissimilem constituit *vocatio-*

nem

tionem; quam qui minus habent, *Hæretici*, & *Fanatici*; per *fenestram* intrant, vt *fures*, non per *Ostium* vt *patresfamilias*, & vt *lupi* potiùs circa caulas vlulant; quàm vt legitimi pastores ducant Oves ad *Aquas Requierum*. Psal.23.

3 Ac *Necessitas* quidem *vocationis*, non ratione *ordinis* tantùm, & *decori*, sed *præcepti*, & *divini mandati* elucescit. Quòd in Vet. Test. nullus *Sacerdos* manum admovet *sacris*, aut *sacrificijs*, nullus prodit *Propheta* ad *docendum* publicè, de cujus *legitima vocatione* non manifestò constabat. Hinc *iterata ista* apud *Hieremiam* adversus *Pseudoprophetas* querelæ. *Vaticinantur in nomine meo, & non misi eos*, non *præcepi ijs*, neq; *locutus sum ad eos, non mittebam & illi currebant, non alloquebar, & ipsi prophetabant, vnde nolite* (addit) *audire verba ipsorum*, quia ego *non misi eos*. Cap.14. Cap.23. Cap.27. Esth.4.
Quemadmodum autem capitale erat, si quis *Atrium Regis Persarum*, non vocatus ingrederetur: ita arescit manus *Ieroboami*, & *leprâ* quasi syderatur *Rex Vsias*, cum *sacratum consecrati Sacerdotij* invadit *officium*. Et annon in *Novo Testamento* illustriori Religionis *Arrhabone* asseritur *ministrorum vocatio*. Quid expressius, quàm illud *Servatoris dictum*; *Sicut misit me pater, ita & ego mitto vos*, Ioh.20, *factum*? *Ascendens in altum dedit alios, quosdam Apostolos, alios Prophetas, alios Evangelistas, alios Pastores & Doctores*? Non permittit *Dæmoni* vt indicaret, quòd ipsum *nôsset*, *Marc*.1; Quia extra *vocationem* (vt notat quidam) ausus sit, vel *verissima* prædicare. Quàm in promptu fuisset *Paulum* è cœlo *tactum à corripiente* institui, aut *Cornelium* ab *Angelo*, qui *Orantem* compellavit? Ab- Ephes.4. *Tarnavius de S. minister. c.8.*

legatur tamen *vterq;*, ad *Ananiam Paulus*, ad *Petrum Cornelius*, Vt *vterq;* disceret à *deputato*, quid de *deputante* esset sentiendum. Dabisne *aciem ordinatum* absq; *Ducibus*? Aut sine *pastore gregem*, aut quamvis
Cap.1. ritè *institutam* sine *dispensatoribus Oeconomiam*? Ideo reliqui te in *Creta* (*Tito* scribit *Paulus*) vt *oppidatìm* constituas *presbyteros*, *sicut ego disposui tibi*. *Quomodo enim prædicabunt*, nisi *missi fuerint*. Ad Roman. 10. Nam si de *vocatione* non constet *legitima*, quâ *fiduciâ*, aut præcipiet *Pastor*, aut *recipient* oves *pabulum*? nunquid non is sæpius audiet ab *Auditoribus*, *Amice*,
Math. 21. *quomodo huc intrâsti?* Quis te *dedit nobis Correctorem*? Et illi vice versa à dissentientibus inter se pastoribus. *Æmulantur vos nō benè, sed excludere nos vo-*
Gal 4. *lunt* vt illos *æmulamini*. In tam *præpostera* disciplinæ *ruina*, tot essent *sensus*, quot *capita*, tot *dissensus*, quot *sensus*, & plures proculdubio *Prædicantes loquacissimi*, quàm *Auditores humanissimi*. Quin in-
1. Tim. 2. gererent se etiam *fœminæ* contra *Edictum Apostoli*,
Act. 14. & ita susq; deq; raptarentur omnia. Prudenter itaq;
1. Tim 4. Ecclesia χειροτονίαν καὶ ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν ad *Apostolorum*
Grat. dist. 64. exemplar summa cum *solemnitate* retineri præcepit, vt ordinaretur *Episcopus*, vel à *tota provincia*, vel à *Concilio*, vel juxta *Canonem* (qui dicitur *primus Apostolorum*) à tribus aut duobus ad minimum *Episcopis*, *præsente* (si fieri potest *& promovente negotium*, *Metropolitano*. Ordinentur *Presbyteri* & *Diaconi* ab *Episcopo* non *furtìm*, non *perfunctoriè*, sed *Ceremonijs debitis* & *precibus*, in aperto Ecclesiæ *Theatro*; vt agnoscat populus, quos attendat *legitimos Pastores*, & fidenter obeant pastores illud munus quod *Authoritate legitima*

gitima nôrunt, illis esse delatum.

4 Ista cùm sic se habeant; non desunt tamen *Fanatici* & *Sociniani*, qui impudenter per *Enthysiasmos* & *argutiolas* recalcitrant. Quanquam autem moræ vix sit pretium cum talibus *larvis* luctari, quia tamen adhuc persistunt, et *Scripturis* tantum nituntur, & nōnullos dementant, & omnibus contendunt *scrupulos injicere*; Non ingratum forsan erit, in transcursu despicere, quàm isti oppugnent validè, & vafrè conantur fundamenta à nobis antea proposita eludere. Quid autem (inquiunt) annō cuivis liceat Christiano (etiā sine *speciali* vllo mandato) *charitatē* erga *proximū exercere*? Annon opus charitatis planè est, ad *Apostolicam Doctrinam*, & *Christi* ad *Evangelium* complectendum, & retinendum alios *cohortari*, divinaq; Oracula, quæ omnibus sunt *proposita*, illis explicare? Annon omnes facti sunt *Reges* & *Sacerdotes* Apoc. 1. vel *Regale* potiùs *Sacerdotiū* 1. Pet. 2. vt *virtutes prædicent* illius, qui ex tenebris illos *vocavit* in admirabilem suā lucē? *Si talentū* jussu *Servatoris* nō sit *in terra defodiendū*, cur non liceat ex eo *negociari*, etiāsi totus mundus reclamet? Claves datæ sunt nō *Hierarchicis* tantum, sed *toti Ecclesiæ*, & *Apostoli*, cùm fusè ostendant, quid cōstituit *Episcopum*, non interponunt *verbū*, à *quibus*, vel *quot*, vel quâ *solennitate*, sit ordinandus vel consecrandus. Potestis *omnes sigillatìm Prophetare*, vt omnes *discant* & omnes consolationem accipiant, præsertim si *assidentibus prophetis*, aliquid fuerit revelatum. Constat *dispersos* per *mortem Stephani Evangelium* vbivis disseminasse; at de *vocatione* vel *Missione* omninò nō constat; constat potiùs contrarium. Et expressè habet 1. Cor. 14. Act. 8. 11.

Textus

Textus. *Familiam Stephanæ* in *ministerium sanctorũ* seipsam ordinasse. 1. *Cor.* 16. *Ordinatos* audis à *seipsis*, non solenniter *vocatos ab aliis*, vnde inferunt *Sociniani*, *vocationem*, & *missionem* primitùs fuisse *necessariam*, ad novæ doctrinæ *revelationem*; Nunc verò non esse, ad revelatæ *propagationem*. Admitti forsàn potest hodiè ad *decorum*; non *rigidiùs* exigi ad muneris *legitimationem*. Sed junciæ istæ redeunt in *manus* intorquentium. *Charitas* siquidem *conversionis* à quolibet exercetur in *institutione privata*, non in *munere* docẽdi *publico*, & qui *Regali* fruuntur *Sacerdotio Spiritualitèr*, non ad *officium* admittuntur *Sacerdotale* (magis quàm *Regium*) vt *cæteris præsint publicè*. Nunquid autem non est vsus *Talenti* nisi in *munere publico*? Et *claues Ecclesiæ* arripiantur pro libitu à *privatis*, & non *debito modo* tradantur ab *ea*, quæ *accepit Ecclesia*? Quid si præcisè in *scripturis* non occurrat, *consecrandi* aut *ordinandi* modus? In promptu sunt *Exempla*, quæ satis exactè dirigunt? *Prophetare* omnes possunt qui sunt *Prophetæ*; non *singuli*, quos Deus non
1. Cor. 12 *vocavit*, vt sint *Prophetæ*. Num omnes *Doctores num*
Ibid. 14. *omnes edunt virtutes*? Certè *Deus non est ἀκαταστασίας Author*, sed *ordinis*. *Dispersi* igitur per *persequutionẽ*, non propagârunt *Evãgelium* vltrà *munus iniunctum*; & *ministerium* erat *domus Stephanæ*, non *prædicandi*, sed *necessitatibus sanctorum inserviendi*. Videtis (*P.* & *F.*) quam ista perperàm contexta citò diffluunt, nec plus *succi* continet, illud inter *Lutheranos* nuper excitatum *Meteoron*. Nempe *gradum Doctoris* in Theologia posse esse *loco ordinationis*. Nam alia
De sac. Minist. l. 1. c. 25. q. 6. est *Schola*, alia est *Ecclesiæ* promotio, (vt

recte ostendit adhuc è prælo *calens Paulus Tarnovius*) *ornamentum* est hoc tantùm istius *fundamenti* quo *Honor ministerij* primitùs non confertur, sed inprimis *illustratur*. De quo *secundo* jam aliquid est addendum.

5 *Non sibi ipsi quispiam sumit hunc honorem*] qui *ministerij onus* satis cunctantèr subeunt, de *eiusdem Honore* libenter audiunt. Nam quis in numerato penè non habet istos *titulos, Angeli, Prophetæ, Ductoris, Doctoris, Servatoris, Lucis mundi, Salis terræ*, & hujusmodi. *Patulis* siquidem *auribus* ista imbibimus, *privilegijs* insistimus, *legationis dignitatem* prædicamus; Sed ad *opus*, ad *opprobrium*, ad *crucem*, citò *languent* gressus; vt quadret illud *Psalmistæ*: *Homo in hoc honore constitutus, non intellexit; sed similis plerunq; evadit iumentis*, quæ *pereunt*. Talem è *Servorum servo* exhibuit nobis *Bestiam* Petri *Cathedra*; qui *leges*, *Reges*, *greges* sub *profanis* conculcavit *pedibus*, & *honori* suæ duxit *Sanctitati*, non tantùm *Inferis* Canones præscribere; sed supra *omne illud quod dicitur Deus*, aut σέβασμα seipsum extollere. Camerinam ex *Canonistis* nō moveo, quam nullus adhuc attigit *Index Expurgatorius*, sed *graveolentiorem* potiùs reddiderunt *Iesuitarum Sycophantiæ*; tantum hoc adjicio vice symboli: *Non est Honos, neq; decus imitari tale pecus.* Certè non est *discipulus supra Magistrum*, neq; *Servus supra Dominum*. Domini autem *Regnum* non erat *ex hoc mundo*, & quid quærit hîc *servus*, quod obtulit Domino *Satanas*, vt seduceret, sed repellit *Dominus*, vt *servi*, hujusmodi non esse *expetenda*, discerent. *Amor meus Crucifixus est*, clamat ad *Bestias properans Igna-*

Psal. 49.

2. Thess. 2. 4.

Mat. 10.

Ad Rom. Ep 15

tius,& *Honor* sit *Ministri*, *Servatoris crucem* tollere, & sequi, per quem *mundo crucifixus* manet, & ipsi *mundus*. *Honor* iste tibi confertur, (mi *Frater*) ad *ministerium*, non ad D*ominium*; non vt *præsis*, sed vt *prosis*, *pascendos* suscepisti *greges*, non *premendos*; & hoc præstitum fuisset jamdudum in *cæteris Regionibus*, nisi præ *auro Hispania* (verba non sunt mea, sed *Bernardi lib*.3. de Consideratione ad *Eugenium* cap.1.) *Salus populi viluisset*. Quid enim prodest, (vt verbis vtar *Ambrosij*.) Nomen *inane*, & *crimen immane*; *Honor sublimis*, & vita *deformis*; *Deifica possessio*, & *illicita actio*; *gradus excelsus*, & *deformis excessus*; *Cathedra sublimior*, & *Conscientia Humilior*, *loquutio columbina*, & *mens Canina*? Quinimò *honor vester* sit (*Filij*) *vestimentorum*, Christum induere; *prosapia*, nomina habere inscripta in *libro vitæ*; *militiæ*, *scutum* fidei *possidere*, & spiritus *gladium*; *Familiæ*, Deo inservire, fratribusq; subvenire. Nunquid ascendes ad *Astra* per *superbiam*, vt loquatur de te *Iesus*: *Vidi Satanam de cælo cadentem vt fulgur*? Honor *Doctoratus* aut *Episcopatus* accedit, vt *industriæ stimulus*, non vt *Elationis Typhus*. Quem si *ambitione*, *largitione*, *sycophantijs* assequaris tandem; *Quod dedisti*, *aurum fuit*, *quod amisisti*, *anima fuit*; *quod acceptum pecunia fuit*, *quod datum lepra fuit*. O *Timothei* mei honore *à Deo ornati*, *depositum custodite*, & *devitate profanos*, de *rebus inanibus clamores*, & *negotiationes*, quæ rectà ducunt ad *fidei Naufragium*. Cur quæritis hic *in terris* quæ invenienda est tantùm *in cælis*, *immarcessibilis Honoris Coronam*? Annon hoc vobis satis est, quod *David Psalmista* & *Propheta*, *Solomon Rex*, & *Ecclesiastes*

[Margin notes: Gal.6. — Bern. de cons. l.2.c.6. — De dignitate Sacerdotū. l.1.c.3. — Luc.10. — Ambr. de Sacerd dignit. c.6. — 1.Tim.6.]

stes, Filius Dei Rex, Propheta, & *Sacerdos,* in vestris titulis? Ergo qui vos *contemnunt, hos* & *illum* habent despicatui. Sed an ritè sicut *Aaroni* accesserit nobis iste *vocationis honor,* superest nunc, *tertio* in *loco* vt paucis expediam.

6 *Sed qui vocatur à Deo sicut Aaron)* Plerunq; fit, vt qui ὀρθοποδεῖν, hoc est *recto pede incedere* ad *Evangelium,* vel non *possunt,* vel *recusant*; recipiunt se ad *Diverticula,* quibus tutiùs elabantur. Ad has adegit incitas *Adversarios* (quibuscum jamdiu conflictamur) non nostrorum *peritia,* sed *causa invicta veritas.* Quodnam enim *ingenium,* non dico *humanis,* sed *Diabolicis* instructum sophismatibus, dum stet *Scriptura, Romanensium* præstet *Commenta?* Nil restabat igitur, nisi vt quorum doctrinam frustrà per tot *annos* sugillâssent, *Ecclesiam* & *Ministerium* suspectum redderent. Vt ita à *rebus* ad *personas* credulorum oculos averterent. Vnde ista quasi ex plaustro redintegrata & ingesta Lœdoria. Nunquid speranda est à talibus *veritas* aut *synceritas,* qui *legitimum* non habent *ministerium? Consecratio* apud ipsos Episcoporum, est *execratio; sacrificium, sacrilegium; fides, fæditas; Religio, Turcismo contaminatior,* & à *fæmina papissa Parliamentaria.* Hujusmodi cùm semel inter caulas vlulasset *Lycisbca* profugus, circumlatrabant statim ex eodem *Canili* clamosiores *Catuli*: *Hardingum* & *Alanum* exceperunt *Stapletonus, Sanderus, Bristous, Howlettus, Raynoldus, Parsonius, Rhemenses,* & tandem ab *ipsis* excitati *Bellarminus, Becanus, Valentianus, Turrianus, Eudæmon, Posnanienses.* Quorum omnium millies à nostris *alisterfum* & *detersum,* absorbuit nu-

V act. de vocat. Ministrorum. per & refudit *vomitum, Antonius Champnaeus.* Tantum *Anglicis* nostris *Molossis* debet *Bestia Apocalyptica*, quos (cùm *saginare*, apud se diutiùs videtur grave) remittit plerunq; ad *patibulum* vt inde fiant *Martyres*.

7 Sed vt constet, *nostra vocatio*, & *infrunita* Reclamantium *impudentia*; quid observent (quęso) in nostro *ministerio*, siue *Ordinantes*, sive *Ordinatos*, sive *Ordinationem* ipsam respiciant, quod merito reprehendant. *Ordinantes sunt Episcopi*; *Pseudoepiscopi* dicunt *Adversarij*, & non legitimè sicut *Aaron* ad *illud munus* vocati. Sed quare *tales*? Nunquid non à legitimis *Episcopis*, & *debita solennitate* consecratis? Ago causam hac vice *Anglicanæ* solius *Ecclesiæ*; *Transmarinis* non desunt è suis *Patroni*, quibus alias videant *Adversarij* quid reponant. *Episcopis* nostris *duplicem* impingunt *defectum*, primum continuatæ *successionis* à *præcedentibus Episcopis*; secundum, ritus debiti, in *consecrationis* solemnitate. Vel enim (inquiunt) *vocatio* vestra est *extraordinaria*, vel *ordinaria*, si extra *ordinem de novo* cœlitùs est elapsa, vbi *miracula*? Sin *ordinarium* sit successionis *filum*, ne pudeat *Maiores vestros* in scenam producere. Hisce nugis toties à *nostris* est satisfactum, vt miremur *frontem*, quæ hæc reponit. Extraordinariò enim si qui dixerunt, *Lutherum*, *Calvinum*, aut *alios* à Deo fuisse *excitatos*; non vrgent *vocationis immediatæ novam originem*, sed in *vocatione* (à *Maioribus* legitimè derivatâ) *Zelum* quendam *extraordinarium*. *Vocatio* cum cæteris erat *communis*, at *exequendi modus Heroicus*, & illis cum paucissimis peculiaris. Vnde *Lutherum legitimè vocatum* agnoscit

noſcit *Becanus*, *Calvinum*, *Bellarminus*. Apud noſtros autem *conſpicua* magis eluceſcit *Succeſſio*, *Cranmerum* (qui Babyloni primum remiſit nuntium) vtcunq; intruſum in *Archiepiſcopatum*, abſq; vlla *conſecratione legitima*, impudentiſſimè affirmat *Becanus*, *Cont. Ang. c. 4.* extant nihilominùs ad minimum *ſex Clementis ſeptimi reſcripta*, quibus *Archiepiſcopus* agnoſcitur, & pallium de corpore *beati Patris* ſumptum conceditur. *q. 9. num. 6.* Extat etiam ridiculæ *Degradationis Drama*, qua non tantū *presbyteratus*, vt * alijs, ſed *Epiſcopatus* ipſi detrahitur; nec diffitētur noſtri [a]*Transfugæ* (*Becano* in rebus noſtris *verſatiores*) legitimam Cranmeri *conſecrationem*, per *Iohannem Lincolnienſem*, *Iohannem Exonienſem*, & *Henricum Aſaphenſem* vt ex *Faſtis* conſtat, legitimè fuiſſe peractam. ** Ridleo, Hoopero Farrario.* *[a] Fitzſimon, Parſonus* *Vid. Maſon in vindict. Eccleſ. Angl. l. 2. c. 7.*

8 Quid ergò nunquid *nullus Deus* in *Iſrael*, *nullum Balſamum* in *Gilead*, ſed è *ſpinis Pontificijs* Reformatę religionis vuæ ſunt *colligendæ*, *Epiſcopi Chriſto* ab *Antichriſto* ſunt accerſendi? Indignantur forſàn dum hęc audiunt *Teneriores*, ſed Cordatiores nōrunt, & *Phariſæos* nonnunquam *Cathedram Moſis* occupaſſe; & *Iudam*, *Apoſtolatus* munus obiuiſſe, nec fruſtra; quia in *huiuſmodi*, non à *miniſtrantis ſynceritate*, ſed ab *inſtitutis authoritate* effectus pendet ſalutaris. Alia ſiquidem eſt *docendi poteſtas*, alia *doctrinæ puritas*. Nec qui per *ſuperſtitionē*, aut *hæreſin* amittit doctrinę *puritatē* privatur ſtatim *ordinādi facultate*. quis ignorat (inquit *Bellarm.*) baptizatos ab *Hæreticis* verè eſſe *baptizatos*? & ſimiliter *ordinatos* verè eſſe *ordinatos*? Non impedimento erat *Aaroni* interveniens μοσχολατρεία, quo minus *Sacerdotium poſteris* transferret. Nec *Felix* ſecun- *De Rom. Pont. lib. 4. c. 10.*

dus ab *Arianis* ordinatus, expungitur eo nomine ex *paparum Catalogo*. Non ad mutationem igitur *Doctrinæ*, multò minus ad amotionem *fæni* & *stipulæ* mutatur *ordo Sacerdotalis*, vt ridiculè asserit, sed non probat *Bristous Motiv*. 24. Magis ingenuè *Cudsemius*, vel *Ecclesiam Anglicanam* duraturam, vel in *partes Pontificias* facilè transituram pronunciat, propter *Catholicum* in perpetua *Episcoporum suorum* serie, *legitimaq;* pastorum successione ab *Ecclesia* accepta, *ordinem*.

Baron. An. 357. num. 63. Binius in notis in vitam Felicis 2[d1].

In Desperat. Calvinist. caus.

9 Ista cùm adeo sint posita *in luce*, vt lippiat necesse sit, qui non videat, & agnoscat, Recipiunt se *perfidi Sycophantæ* ad *notam* mentiendi *impudentiam* quam *indicasse* tantum in *transcursu* est penitus *exibilasse*. *Fabula* paucis sic se habet. Ex condicto convenerunt (inquit *Christophorus à Sacrobosco*) *Sandesius*, *Scoreus*, *Grindallus*, ad *Insigne capitis Mannuli* in *vico Cheapeside Londini*, & quia se subtraxit *Senex Episcopus Landavensis*, ob *Bonneri minas*; quẽ *Catholicum* expectabant *consecratorem* se invicem consecrârunt. Quisquamne tam *crasso filo contextum commentum* ab exercitatis in ista arte expectaret? Dignatur tamen *Doctissimus Masonius noster*, vt *simplicioribus* satisfaceret *seriò* hoc refellere. Ostendit igitur ex indubitatis *Archiepiscoporum Fastis*, non tantum quo *tempore*, à *quibus*, aut *quo in loco*, quilibet horum *Episcoporum* erat canonicè *consecratus*. Sed quid factum fuit *Parkero*, *Iuello*, & alijs; de quibus etiam nugantur *Adversarij*, & quinam in illis solennitatibus conciones habuerunt, & in quos textus. Et ne pergerent *versipelles tenebriones*, proselytis suis ex hac parte *fucum facere*;

De Invest. Chr. Ecclesiæ, c. 3.

Lib. 3. cap. 8.

Curavit

Curavit *Archiepiscopus noster*, qui nunc ad *clauum* sedet *vigilantissimus*, vt *adducerentur quatuor*, coràm *idoneis testibus*, è *Doctioribus papicolarum Sacerdotibus*, qui *Autographa* ipsa inspicerent, perpenderent, *symmistis* indicarent, pollitici sunt se *facturos*, videntur *fecisse*. Prodit *Champneus* nihilominus noster, vna cum Anglo quodam Anonymo Apodeictico, & *publicis* hisce *fastis*, *publico testimonio* Animadvertite (quæso) quid opponit. Magistri scilicet *cuiusdam Thomæ Benetti* (in *Castro* Wisbicensi incarcerati) *authenticam* proculdubio & *Canonicam* narrationem. At vnde is habuit ista? A *Iohanne Neale Bonneri* familiari, & olim hujus *Academiæ Professore Hebraico*. Ille autem (si *Champnæo* fides) oculatus erat rei, nunquam *gestæ*, nunquam gerendæ Testis. Et ne forte in vnius ore vilesceret tanti *facinoris* indicium, confirmatur vlterius ex *Henrici Constabilis Manuscriptis Adversarÿs*. Is autem hoc habuit à *Iohanne Stoo* celeberrimo nostro *Chronographo*. At nunquid tale aliquid *Stous* retulit in Fastis? Nequaquam, non ausus est, non necessarium erat, sufficiunt *Traditiones* non *scriptæ* ad *brutum assensum*. Quæ revocant mihi in *memoriam Gerardi Mercatoris* de *rupe nigra quatuor Euripis*, & 19 *ostÿs*, sub polo arctico Geographiam. Ista autem agnoscit Mercator se accepisse ex *Itinerario Iacobi* à *Cnoen*, Iacobus fortè didicit à *Gyraldo Cambrensi*, is à *Sacerdote* quodam *Norvegiæ*, ille à *Mago* Oxoniensi, forsitan à nostro *Bacono* (qui per *occiduum totum mūdum* fertur *circumequitasse*) Magus proculdubio à *Circumductore Diabolo*. In quo *principio* desinit hæc non dissimilis *Champnæi Analysis*. Sed vt *larvas* istas

Duaci Anno 1616.

tandem

tandem dimittamus, cùm de *Ordinantium* facultate satis constet; quid contra *ordinatos* aut *ordinationem* excipiant? Annon promoventur plerunq; tales (vel ex disciplina nostræ Ecclesiæ saltem debent) quos *Academica* commendârit *Institutio*? Annon observantur & in *consecratione Episcoporum* antiqui *Canones*, & in *ordinandis presbyteris*, & *Diaconis*, debita cum effusis *precibus manuum impositio*? Sed *inebriatis* & *dementatis* poculo *Babylonico*, *Paulus* erit *Puritanus*, *Evangelium* (vt blasphemant Iudæi) *Avẽgelaion*, volumẽ Iniquitatis. Quia concorditer astruunt omnes *Beati Doctores* (si *Laufranco* contra *Beringarium* fides sit habenda) *Hæreticum* esse omnem *Hominem*, qui à *Romana universali Ecclesia* in fidei *doctrina* discedit.

Elias in Tisbi Radice גליון *ex Aruk.*

10 At qui tam superciliosè revocant ad ferulam nostros *ordines* & *vocationem*, pro imperio [illegible], vbi non vacat sedes; indicent nobis, quis *vocavit* & *ordinavit*, vt *servus servorum*, *Dominorum Dominantium*, capitibus inequitaret; principes *exaltaret*, aut *deponeret* ad suum nutum, aut ad *crepidæ* demitteret *osculum*; conscientijs omnium *leges præscriberet*; & extra terræ *terminos*, in *cælum* & *infernum* dilataret *Episcopatus* pomœria? Quis vocavit *Cardinales* vt immemores *curæ parochialis*, *Regibus*, se tandem *componerent*, & tantùm non *præponerent*? à quo gurgustio irrepserunt *Abbates*, & *Ordinum Generales*, vt vnà cum *Episcopis* sedeant in *Concilijs*, & *suffragia* ferant decisiva? Rationem tot suorum *Ordinum* & *ordinationum* reddant (si possint) *Fratres mendicantes*, reddant *Moniales* ipsorum *Sororculæ*, cùm in *sudore* vultus *panis sit comedendus*, & *Mendicus* in *Israel*

Gen. 3.
Deut. 15.

rael non sit ferendus. Postremò ne *Camerinam* hanc *memphiticam* nimium moverem ad Nauseam. E *transfugis* nostris *Papicolis*, (qui mallent *exules* lenocinari *Meretrici extraneæ*, quàm domi *Matri castissimæ* & *indulgentissimæ* debitum exhibere obsequium) quis *revocauit* aut *vocauit sacrificulos* & *Iesuitas*, vt per *Lemures* & *spectra*, sive ab *orco*, sive à *Purgatorio* excitata, *mulierculis* præsertim & *ancillis Catholicismum* tandèm instillarent? Vnde didicerunt ex *apertis, compertis* & de *composito excogitatis mendacijs*, *Evangelium* esse propagandum? Quis, ordinavit nobis *Boanerges Garnettum* & *Oldcornum*, vt per pulveris pyrij Tonitrua (*surdo* alias) *Parliamento* concionarentur.

11 Cum talibus Bestis *vbiq; vobis luctandum est*, (dilecti Filij) *ideoq; tanto solicitiùs (priusquam vos dimittam) estis à me* instruendi *&* armandi. *Ferunt* lupos *vel fame cogentissima ad* prædam *Congregatos*, *si* ignis *aspiciant* Fulgorem, *pedem statim* referre *&* expectare *donec extinguatur. Talem ignem includit hæc* laterna, *quam vobis primum hic porrigo, qui non tantùm sit lucerna pedibus vestris, & lumen semitis; sed &* lupos *abigat, qui plerunq; grassantur* noctu, *& in* tenebris *ovili insidiantur. In comitijs* Vindelicorum, *cum* Episcopus Albertus *aliquando legeret* Biblia (*referente* Lu- *Creatio.* *Biblia.* 1530.

In sermon. conviual. thero) & *interrogâsset quidam è* Consiliarijs, *quid* libri hîc esset, nescio equidem (*respondet*) qualis sit liber, *sed* omnia *quæ in eo lego*, nostræ Religioni planè sunt contraria. *An non ex tali* specimine *facilis est coniectura, quanti faciant* Romanenses *hoc* cœleste chirographum? *At vestra latent in hoc* vocationis literæ missivæ, *latet splendor* purpuræ, & Doctoratus, *latet æternæ salutis* Arrhabo. *Describuntur* Aaronis *ad* Sacerdotium *Inauguratio*, Mosis *mansuetudo*, Petri *viscera*, *et* dilectio *in* oves & agnos *Domini*, Pauli *summa diligentia et* παρρησία, *aliorum* Patrum, Doctorum, Professorum vigiliæ, pugnæ, victoriæ, *ad quam conatus vestri sine* fuco *aut* tergiversatione *sunt in posterum perpetuò conformandi. Quod, vt studiosiùs fiet et confidentiùs, Accedit* secundò *annulus* signaculum fidei (*iuxta* Eucherium) *et*

Annulus. Dignitatis *inter fratres* authoramentum. *Ecquid animadvertitis, quam indulgenter agit* benignissimus pater *cum redeunte* Filio prodigo

Luc. 15. *in* Evangelio? *vidit* nudatum, *adaptat* stolam; *obseruat* deiectum, *adornat* dignitatis annulo; *aspicit* discalceatum, *prospicit ipsi de* calceis, *occiditur* vitulus saginatus, *conducuntur* Musici,

instituuntur Epulæ, *et ita quasi in* promotione Filij *celebrantur* Comitia. *Ad eundem* typum stolam *hanc* Coccineam, annulum aureum *et* ocreas, *ni fallor vice* solearum *indulget vobis* alma mater Academia, *vt anteactæ industriæ* Trophæa, *et collatæ dignitatis* Insignia *Indulget* vitulum, ferinam, symphoniam, *et* (*vt in* ablactatione Isaac *fecit* Abraham) *instruxit* משתה גדול, insigne *vestri causa* Convivium. *Vestrum igitur est inposterum vt* obsequentes Filij, *hæc gratissima* memoria *semper recolere, nec ablactati statim* (*sicut* mulæ) *vbera calcibus petere. Non* superioribus *detrahere, non* Inferiores *depexioris Obollæ Fratres, aut Minores, lenis oculis aspicere.* Simia *potest* purpurâ *vestiri, Sus in* rostro *gestare* annulum, *nec* equitem *à* bubulco *distinguunt solum* ocreæ. *Nisi igitur lateant* intùs, *et* (*data vice*) *pateant* Infusæ *et* acquisitæ virtutes, *frustra isti externi ornatûs ostentantur* habitus. *Sed nec isti sufficiunt ad* Decorum, *nisi pileum etiam addatur in debitæ* manumissionis πιλμήσιον. *Accipite igitur* Quadratum *vt vndiq; vos Quadratos in dictis, Factis* (*et quantum fieri potest*) *in concupitis, præstatis. Iam nil amplius superest, quam vt* osculo chari- *Pileum.* *Osculum.*

tatis *vos dimittam. Hactenus* Inceptores *audivistis, sed iam non amplius* tales *estis, sed* Doctores: Doctores *autem, non ad* dominandum, *sed* docendum. *Non è* vobis *quippiam (vt testentur omnes) assumpsit sibi hunc* honorem, *sed legitimè pro more vocatus, sicut* Aaron. *Vt autem* Aaroni *non defuerunt* Iannes *et* Iambres *qui obstabant* ipsi & Mosi, *Ita ex* opposito *(vt videatis)* suggesto *apparet vobis* Adversarius *qui* vnus *quasi* omnes *vos in arenam prouocat.* *Filius est etiam hic* meus, *sed natu* minor, *et inferioris subsellij. Quædam nescio quæ pollicetur de* Simplicitate voluntatis, *de* Dei Misericordia *et* Iustitia, *de* Essentia *et* Attributis. *Intelligat autem à vobis Doctoribus quàm faciliùs sit, de Infinito multa proponere, quàm vnum aliquid certò explicare, et determinare.*

Resp. Nath. Norrington. B. T.

Deo, Patri, Filio, & Spiritui Sancto, *sit omnis laus, honor, & gloria in secula seculorum.* Amen.

ORATIO NONA

INAUGURALIS IN PROMOTIONE DOCTORUM

HEN. KING. IOH. KING. CAR. CROOKE. THO. HORNE. NATH. GILES. EDWARD. METKERKE. BRIAN. DUPPA. ROGER. MAYNWARING.

Oxonij in Comitijs habita, Anno 1625.

De Pseudoepigraphis.

2. THESS. 2.

1. *Rogamus autem vos, Fratres, per adventum Domini nostri Iesu Christi, & nostræ congregationis in ipsum.*

2. *Vt non citò moveamini à vestro sensu, neq; terreamini, neq; per Spiritum, neq; per Sermonem, neq; per Epistolam tanquam per nos Scriptam.*

Bservatu dignum eſt (P. F. *Filij* cæteriq; *Doctrina* & *honorum titulis* ſpectatiſſimi) Eccleſiæ hoſtes, *duplici aggere* ejus munimēta ſemper invaſiſſe; *vi* & *aſtu*; vt quod *Leo* non potuit, *vulpes* forſan demoliretur. Venite (inquit *Pharao* de *Iſraele*) *Sapienter opprimamus eum*, ne forte *multiplicetur*, & ſi *ingruerit contra* nos *bellum*, *addatur inimicis noſtris*. Ita poſt Ethnicorum *lanienas*, nocentiores admovet machinas *Iulianus Apoſtata*; ad *Sophiſmata* deſcendit *Antichriſtus*, Vbi animadvertit *cruentatos* ſuos *vngues* amplius non valere. Quare cum *ſimplicitate Columbina*, *prudentiam ſerpentinam* commendat ſuis *Servator*. *Coloſſenſibus* inculcat *Doctor Gentium*. Partitiùs repetit ad *Theſſ.* 2do. cap. *Epiſtolæ* 2^a^. ver. 1. & 2. *Rogamus autem vos, Fratres.*] Quod imperati mihi *proceſſus*, ad *inſtruendos*, *creandos*, & *dimittendos* hoſce *Filios meos* Selegi, vt *baſin*, cui innitatur hæc *Filiorum* meorum *ſolennis Inauguratio*. Vbi nec *penſi* mei eſt, nec *expectationis veſtræ*, vt diſcuterem ſingula, & *more cōcionis* accommodarem; ſat eſt, ſi carptim delibem, quæ præſenti inſerviunt inſtituto. Rogat igitur *Apoſtolus Theſſalonicenſes Fratres*, vt poſt *triumphum Fidei* & *Tolerantiæ*, inter tot perſecutionum *obſidiones*; Ne *Impoſtores* ſive per *Spiritus Fanaticos*, aut *Familiares*; ſive per *ſermones*, *falſos* aut *fucatos*, ſive per *Epiſtolas*, aut in alienum detortas *ſenſum*, aut prorſus *ſuppoſititias*, illos dimoverent citò à *vero ſenſu*, aut à ſuſcepto *curriculo* deterrerent. Et annon hodiè elapſis haud ita pridem

Exod. 1. 10. נתחכמה לו *ſapiamus in illū.* Κατασοφιζώμεθα αὐτοὺς.

γίνεσθε φρόνιμοι ὡς ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. Mat. 10.

μή τις παραλογίζεται ἐν πιθανολογίᾳ Coll. 2. 4.

συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας; &c, v. 8.

pridem ex *Antichristi* Faucibus, eædem ad retrahendum admoventur *machinæ*? Quid frequentiùs *Romæ proxenetis*, quàm *Curiosos*, *Spectris*; *Credulos*, *Fabulis*; *Confirmatiores*, *scriptis adulterinis* aggredi & dementare? Sic vt *Miraculis*, *Mendacijs*, *Pseudoepigraphis* jam scatent ferè apud illos omnia. Fluctuat *ancilla* vnà cum *Domina*, aut *dotata virgo* cum *Matre vidua*? *Miraculo* statim evadunt *Catholicæ*. Moritur *Professor Cordatus*, acerrimus per *totum vitæ curriculum Antichristi Antagonista*? In ipso tamen mortis articulo, *Mendacio* impudentissimè repetito, fiet *Pontificius*. Consulit *Patres Tyro*, quid de *Controversis* aut *obscuris* sit sentiendum? Pro *auro* accipiet *Carbones*, & loco *Patrum*, putidissima *circulatorum commenta*. Et quoniam *vltimum* hoc, est *stratagema* precipuum, quo literatis solent *palpum* obtrudere; sepositis (hâc præsertim vice) *miraculis* ipsorum & *mendacijs*, *coccineæ meretricis Spurij* hoc tempore sic examen subeant, vt pateat inter *hos* & *legitimos* discrimen; & debito stigmate notati *Nothi*, non in posterum hisce *Filijs meis*, aut *serius* imponant *nepotibus*.

D. Io. King R. Episcopus Londinensis.

2 De *Pseudoepigraphis Tria* mihi videntur præcipuè esse animadvertenda. *Primum Causæ* sive *occasiones*, vnde irrepserunt in *Ecclesiam*. *Secundum Imposturæ*, quæ inde eveniunt, aut *struuntur*. *Tertium Notæ* quibus à *Genuinis* secernantur. Ac *Causæ* istæ commodè æstimentur vel ratione *Authorum* vel *Lectorum*. Ratione *Authorum*, vel *Excusandæ* sunt; vel *Detestandæ*. *Excusandæ* sunt 6. præcipuè. *Prima* erat *Modestiæ* aut *Humilitatis* in *Authoribus* nonnullis *studium*: Ita *Parte tertia Quinti Tomi Bibliothecæ Patrum* inveni-

veniuntur 4. Libri *Salviani Massiliensis Episcopi*, sub nomine *Timothei*; quibus *Author* (vt præfatur) proprium non apposuit *titulum*, vt quod in *honorem Domini sui fecerat*, *divinæ tantum scientiæ reservaret*, & *res commendabilior Deo fieret*, *quæ famam publicam devitâsset*. Secundò deterruit *Metus*, ne aliqui *Anthores* se nominatim proderent, priusquam *Appelleo more*, quasi sub *tabella* latitantes, *variorum* de *suo opere* explorassent *iudicia*. Hoc animo petijt *Nazianzenus* ab amico, vt *Libellum de Fide* adversus *Arianos* (dissimulato prius *Authore*) Doctis *viris* & *prudentibus legeret*. Quia si quem (inquit) *movisset*, quod *illic plus minusue positum videretur*, *consilio plurimorum possit emendari*. Tertia fuit causa nominis dissimulandi, Eorum *commodum*, à quibus se legi cupiebant. *Præiudicium* siquidem ita *nonnullos* rapit *transversos*, vt non dignantur *Tractatum* aliquem vel *vtilissimum* respicere, quem *nomine inviso* insignitum sentiunt. Ita *Apostolus* omittit *Titulum in Epistola* ad *Hebræos*, propter *Invidiam sui* apud eos *nominis* (inquit *Hieronymus*.) Imo vt *aversos* magis allicerent, & *tergiuersantes* quasi *tendiculis* illaquearent; receperunt se nonnunquam *Prisci* ad *pias fraudes*, vt quod *suo* non potuerant nomine, suaderent alieno. Ita *Vincentius Lyrinensis* adversus profanas omnium *Hæreticorum novitates*, *Peregrini* assumpsit titulum (forsitan vt autumat *Sixtus Senensis*) quò ab *Hæreticis rerum novarũ avidis libentiùs legerentur*. Sic interpolata circumvolitârunt in primitiva *Ecclesia*, oracula quædam *Sybillina*, & *Mercurij Trismegisti Fragmenta*; quæ *Obsopæus* & *Casaubonus* pro *officiosis* tantum habent *mendacijs*.

Orat. 49. Tom. 1. ex translatione Ruffini.

In pref. Exer. 1. ad appar. num. 10. ad numer. Baron. 18. & Exercitat. 6. num. vlt.

lacijs. Quartò non defuerunt, qui declinandæ *invidiæ, odij, & periculi* causa nomina scriptis suis non prefixerunt. Prostat in *hoc genere* inter opera *Hieronymi & Origenis*, pro *Origene Apologia*, sub *Pamphili Martyris* titulo; quem *Hieronymus* attribuit *Eusebio Cæsariensi*, & omnes *docti* consentiunt. *Quintò*, puduit fortassè nonnullos *operis* minùs *elaborati* nomen præponere, ne *Indignitas subiecti*, aliquid *Authoris* famę detraheret, vt in *gravioribus* postea *minoris* fieret. Hinc *libri quinq; contemplationum* Tom. 10. *Bibliotheca Patrum*, sub *Idiotæ* occurrant *Titulo*, ne *rudioribus* accommodata *elucubratio*, *Authori* cultioris instituti, parùm conveniret. Postremò *Inscriptiones* effinxit non *paucas*, in *Progymnasmatibus*, & Græcorum præsertim μιμήσεις *Styli exercitatio*. Quandò induit personam *Imitator* illius, quem cupit *exprimere*; nec *alio nomine* transijt ad *posteros*, vnde constaret *differentia*. Hinc mutuæ istæ inter *B. Paulum* & *Senecam Epistolæ*, *Dialogus Augustini*, *& Orosii in Genesin* et ejusdem *census* alia. Quæ vtcunq; veniam merentur *Authorum* respectu, incautioribus tamen præbuerunt hallucinandi ansam. In Ruffin. Apol. 2.

3 Modi seu *occasiones illiberales*, quibus *spuria* hæc creverunt *vitulamina*, sunt vel à *Sycophanticis* quibusdam *Ardelionibus*, vel *Impostoribus Hæreticis*. Biblioth. select. Primos describit *Sixtus Senensis* esse *Nebulones quosdam ad imponendum & eludendum natos, qui nugas & nenias suas per iocum & ludibrium confictas, præclaris inscriptionibus adornant, vt dum indocti Lectores eiusmodi ineptias, quasi nobilium scriptorum fœtus accipiant, & cum admiratione evolvant, Ipsi interim* l. 14. sub finem.

non sine risu eorum oscitantia fruantur. Ita *Caroli* M. & *Rolandi* res gestas delineat *Tenebrio quidam* sub *Iohannis Turpini Archiepiscopi Rhemensis* titulo; ad cujus imitationem *Lancelotus* de *Lacu, Amadeus* de *Gallia*, & ejusdem speluncæ non nominanda monstra; Nequaquam (vt calumniatur *Possevinus*) à *Lutheranorum* officinis, sed à *Monachorum* potiùs prodiere *claustris*. Celebris est Gersonis Tractatus contra *Romantium de Rosa*, in quo pestifera hujusmodi commenta non *levi* castigat *brachio*, priusquam *Lutheri* nomen mundo innotuit. Hùc referamus etiam *Plagiarios*, qui *haud aliter* possunt *emergere*, nisi ex *subducta* aliorum *scapha*, & *furtivis*, quibus se ornant, *plumis*. Objiciunt Iohanni Gastio *Lutherano*, *Sixtus Senensis*, & *Gretserus*, quod non tantùm *Paschasium Corbiensem* de *veritate corporis* & *sanguinis Christi* in *Eucharistia depravaverit* miserè, sed & collectanea *Bartholomai Vrbinatis*, ducentis ab hinc plus minùs annis ex *Augustino* congesta, ediderit *detruncata* sub *proprio nomine*. Quam justè hæc impingantur Gastio, videant ipsius Symmistæ; mihi videntur *exemplaria* inter se collata, Gastium satis liberare. Sed si reponeret quispiam, *Guidonem Fabricium*, translationem *Testamenti Syriaci*, à nostro *Tremellio*, & *Laurentium Villavicentium*, *Rationem studij Theologici*, à nostro *Andrea Hyperio* verbatim penè deduxisse, & pro suis *Reipubl. literaria* venditâsse, ex collatione fortassè operum non tam expedita erit illis (vt *Gastio*) defensio. Postremò *Hæretici* parturiunt & fovent *Pseudoepigrapha*, vt inde cùm desint firmiora, *Insomnijs* suis *portentosis* concilient authoritatem. Talia affinxerunt *Manichai Apostolis*, apud *Augustinum*; *Ariani*, *Cypriano*; apud

Biblioth. select. l.16.c.3.

Part.4.p.922.

Biblioth. l.4.

De Iure & More proh: lib.2.c.6

apud *Ruffinum*; *Nestoriani* Athanasio, apud *Evagrium*. Nec diversæ sunt monetæ *decretales Pontificum Antiquorum Epistolæ*, quæ *protritæ* toties à *nostris*, recuduntur tamen perfidenter in *conciliorum Tomis*, vt inde quoties vsus veniat, *Pontificia* confirmetur *Tyrannis*. *Aristeam*, *Hermam*, *Prochorum*, *Linum*, *Ignatium*, *Polycarpum*, *Dionysium Areopagitam*, *Martialem*, quis è *Pontificijs* penè non fatetur, *nomina* tantum esse *Antiqua* affixa *Recentiorum* delirijs. Crepitacula tamen tam *inania* (vt *crambe* millies *cocta*) identidèm hodiè reponuntur, & vnà cum *Iacobi* & *Petri* Missa, *Marci Liturgia*, *Sybillinis oraculis*, & *duodecim Patriarcharum Testamento*, *Bibliotheca Patrum* vltimo *Coloniæ* impressæ *Tomum* primum efficiunt.

Contra Faustū l.23, c.8°. In Apol. hist. l.3 Vid. Coci censuram, p.41. & Rivet. critic. sac. l.1. c.8.

4 Observâstis quomodo ex parte *Authorum* invaluit *Pseudoepigraphia*, sed nec *Lectores* minùs hîc cespitârunt; idq; *duplici medio. Errore* & *fraude*. *Errorem* præcipuè induxerunt ista quatuor: *Nominis Æquivocatio*, *Argumenti* & *styli similitudo*, *Defectus tituli*, & *Diversorum tractatuum in vnum volumen coniectio*. Per nominis *Homonymiam* palam est, *Egesippi* & *Iosephi Goronidis* recentiores partus, sub *Egesippi* discipuli Apostolorum, & *Flavij Iosephi Hierosolymitani* inclaruisse titulis. Simili prodierunt *errore*, *Sixti Pythagorici sententiæ*, sub *Sixti Martyris* nomine. *Arnobio Lactantij præceptori*, ascribuntur in *Psalmos* Commentaria, quæ Iunioris esse *Arnobij* sub *seculo* 5to *perspicatiores* tandem deprehendunt. Sic *Minutij Felicis Octavius*, in *octavum Arnobij Senioris* librum; *Gregorij secundi* cognomento *dialogi* Insomnia, in *Gregorij M. Dialogos*; *Thomæ Anglici*, in

Vid. Cocum & Rivet vbi supra.

Præfat. ad istas sent. Biblioth. Patrum Edit. Coloniens. per Hier. An. 1618.

Cocus Rivet. Foxus in Martyrol.

Thomæ Doctoris Angelici nonnullas *speculationes* transiere, quæ attigisse properanti sufficiat. *Argumēti* & *styli* similitudo, obtrusit nobis inter opera *Hieronymi* ad *Demetriadem epistolam*; quam vel ipsius esse *Pelagii*, vel *Iuliani*, aut *Cœlestii* oculatiores, despiciunt. *Defectus tituli* in causa fuit, vt vnusquisq; arriperet *virgulam censoriam* ad supplendum illud quod deesse videbatur. Hinc ijdem Tractatus sub *diversorum circumferuntur nominibus*, prout placuit ferè *Scribæ* aut *Typographo*. Tractatus de *virtutum* & *vitiorum conflictu*, occurrit sub nomine *Ambrosij*, *Augustini*, *Leonis*, *Gregorii*, *Bernardi*, Liber de *singularitate Clericorū*, *Origenem*, *Cyprianum*, *Augustinum* præfert Authores; Ita *Cypriano*, *Augustino*, *Hugoni de Sancto Victore* Liber de 12 *abusibus* seculi à *diversis* inscribitur. Tractatus de *Ecclesiasticis dogmatibus*, nunc sub *Tertulliani*, alias sub *Augustini*, frequentiùs sub *Gennadii*, *Tritemio*, sub *Alcuini* venit nomine. *Hieronymum*, *Augustinum*, *Eucherium*, *Authores*, Tractatus de *Essentia divinitatis* indiscriminatìm invenies. Tractatum de *Ascensione Eliæ*, nescias an *Chrysostomo*, *Hieronymo*, aut *Eusebio Emysseno* tribuas. Vel de *Triplici habitaculo*, *Augustino* aut *Bernardo*; vel de *Igne purgatorio*, *Cæsario* vel *Augustino*; vel *de fide* ad *Petrum*, *Augustino* aut *Fulgentio*; vel de *vocatione Gentium*, *Ambrosio*, Prospero, aut *Eucherio*. Auxit demum hunc *errorem Diversorum Tractatuum* & *Authorum* in vnū volumen conjectio. Ita conspiciens aliquis librum de *Cardinalibus* Christi *virtutibus Cypriani* annexum operibus absq; *proprio titulo*, illum vt genuinum *Cypriani* fœtum commendat posteris, quem tamen non esse

D. Tho. Iames in Tractatu de corrupt. scriptum concilior. & Patrum Anglicè.

esse *Cypriani*, *Bellarminus*, *Possevinus*, Iohannes *Hesſels* tandem fatentur; & nos ex *Manuscriptis* (quæ ad manum sunt) *indubitatis*, *Arnaldi* esse *Bonavillacensis* certò cognoscimus. *In Biblioth Bodlean. & Collegij Omn. Animar.*

5 Atq; hactenus *Error legentium Pseudoepigraphis* locum fecit, succedunt non *pauciores* ex *Fraude Impostura*. Prima est *Typographorum* aut *Institorum* αἰσχροκερδία, qui *partus* tenebrionum *abortivos* aut *deformes*, alicujus *celebrioris Authoris* illustrârunt Titulo, vt occultarent tali *fuco* protuberantes *navos*, & *Licitatoribus* suaviùs imponerent. Ita adornantur cujusdam *Agyrtæ* in *Genesin* & *libros Regum Centones* sub *Eucherii*, & *Laciniæ* cujusdam *Rapsodi recentioris* in *annuas* Evangeliorum *lectiones*, sub *Eusebii Emisseni* pallio. Et nonne eodem fuco prostant alicubi *Theophylacti* in *Paulum*, & *Rabani* in *Ieremiam Collectiones*? Compendium *Theologicæ veritatis*, quod primum sub *Alberti Magni*, deinde sub *Bonaventuræ* tandem sub *Iohannis de Combis* prodijt *auspiciis*. Ante decennium, & *novum* ascivit *Dominum* & *titulum*; Compendium de *Combis*, R. D. *Sebastiani Vischeri* fit *systema Theologicum*; vt *novo titulo*, *rubris characteribus* conspicuo, *novum* acquiratur *pretium*. Turpissimum hunc *Balatronum* quæstum, non parum promovit *Sectarum* & *factionum* κακοζηλία, qui nil pensi habent, quid fiat de *nominibus* aut *fama*, modo id quod volunt, propagetur. Conqueritur *Ruffinus in Apologetico*, *Pneumatomachos* edidisse *libellum Tertulliani de Trinitate*, *variis maculis decoloratum*, sub *Cypriani nomine*; & *viliùs* vendidisse, vt incauti emerent *libentiùs*, & *venenum* citiùs imbiberent. Ita ob-

Pontamussi impensis author. 1614.

truserunt *Apolinarij* blasphemias, *Nestoriani* & *Eutychiani*, sub *Athanasii* Titulo, ad *easdē* palliandas & propagandas. Ita nuper *Fausti Socini* disputatio in 7. c. aput ad *Rom:* sub *Prosperi Dysidai larva dilituit*. Nec dubitat *Sixt. Senensis*, *Oecolampadio* impingere, quòd *librū* (quē *ipse* cōtexuisset) de *sāguine & corpore Christi*, sub *Bertrami Presbyteri* emisset nomine; vt prodijt ferè eodem tempore (si fides eidem *Sixto* sit habenda) *Carolostadij* opus adversus cultum imaginum *Caroli Magni* insignitum titulo. Atquî ægerrimè erit *Sixto* ostendere, vel primum istum *Tractatum* non fuisse *Bertrami*, vel secundum, *Caroli*. Nam si *Bertrami* non sit, sed *Oecolampadij*, cur primum à *Clemente* 8uo (agnoscente *Possevino*) deinde à *Sandoval* prohibetur, sub ipsius *Bertrami nomine*, absq; minima *Oecolampadij* nota? Et si in *Carolum Magnum* intumuit *minor* (nescio quot stadijs) *Carolostadius*; quid fiet de quatuor istis libris *Caroli Magni* de *Imaginum cultu*, quos in *Bibliotheca Archi-palatina vetustimis literis Longobardicis conscriptos*, profitetur se vidisse *Steuchus Eugubinus*; & è quibus in *defensione Donationis Constantini contra Vallam*, ad *verbum* non pauca transtulit; nunquid aliquid scripsit *Carolostadius vetustissimis literis Longobardicis*? Pergit *Sixtus*, & eadem fronte *Calvinum* asserit de *Trenitate* quendam *Tractatum* (fretus scilicet *Anagrammatismo*) sub *Alcuini* evulgâsse *Inscriptione*. Sed cur hoc non *notavit* & *perstrinxit* Quercetanus Papista, qui *Alcuini* opera nuper erecensuit, & edidit? Cur negligit *Possevinus* in *Apparatu*? Vterq; asserit hunc *Alcuino* foetum; de *Calvino* autem nulla suspicio. Tam *edentula* apud su-

Bibliotb. lib. 4.
Vid D. Humf. Lynd. praef. ad Bert. Ang.

os sunt *Sixti* in nostros Calumniæ. *Quartò* aggreditur *Bullingerum*, sed quid patravit? Scripsit scilicet librum contra *visibilem Christi Ecclesiam*, inscripsit verò *Athanasio*, de *vera* & *pura Ecclesia*. At cùm cōstet inter *Bullingeri* aut *Athanasii opera*, de *tali libro* aut *titulo*, adaptabitur *Sixto* responsio. *Quintò* somniat ad libitum *opusculum* quoddam *Buceri*, adversus *merita bonorum operum*, sub *Inscriptione Iohannis Episcopi Rosis*(vult dicere *Roffensis* nostri) prostare. At quis emisit? *Typographus Coloniensis Pontificius*. Si subsit *dolus*, suos vellicet, *nobis* isthic non seritur. Pseudoepigraphiam quidem subolfaciunt, *Pitseus* et *Possevinus*; *Bucerum* tamen liberant, nec *alteri* genitori *nothum* remittunt. Quod subtexit vltimò de *Bernardini Ochini Italicis concionibus Episcopo Iustantinopolitano* inscriptis, *dilutum* planè est; tùm quia *Ochinus iste* in plurimis nostris nunquam placuit, et extant istæ *conciones Italicæ* in *Bibliotheca* nostra publica sub *nomine* ipsius *proprio*, non *Episcopi*. Quare frustra eandem cramben recoquit *Gretserus*, vt et illud de quibusdam *Vergerij opusculis*, de *Iustificatione*, *Fide* et *operibus* Cardinali *Fregosio* ascriptis; cùm nec talis *impostura*(quantum scimus) vel *vola* apparet aut *vestigium*.

Apud Hæredes Arnardi Birkman. Colon. 1566.

De Illust. Angliæ script. ætat. 16. in Apparat.

L. 2. c. 3. de prohibend.

6 *Tertiò transversos nonnullos* rapit, præposterum *Adversarijs* detrahendi *studium*, vt quos *iusto Marte* non possint, *technis* saltem deridendos propinent, vnde conqueritur *Origines*, *sparsa* fuisse à quibusdam *nonnulla* contra *Ecclesiæ fidem*, ad conflandum ipsi *odium* aut *invidiam*. Eadem contigisse vtrique *Clementi Romano* et *Alexandrino* Inter *Græcos*, *Hilario*

Vpud Ruffin. in Apol.

lario & Cypriano apud *Latinos*, fusè narrat in *Apologia* pro *Origene Ruffinus*. Addit cujusdam *Apollinaristæ*, *inauditam* Tractatui cuidam *Athanasii* factam injuriam. *Presbyter* quidam *Orthodoxus* contendebat, *Iesum Christum* ab *Athanasio*(vbi de *Incarnatione* agit)*Hominem* dici *Dominicum*; postulat *Apollinarista* dari sibi *codicem*, quo *ignorantibus* alijs et *negantibus* satisfaceret. Accepit, inspicit, invenit, *rem se ita habere*, radit *locum*, et de novo *eadem verba* scribit, librum *restituit*, de novo recurrit *quæstio*, liber adducitur, *litura* clamat fraudem, Faba cuditur in *Orthodoxum*. Sed quia *viventi* facta sunt hæc à *vivente* (subijcit *Ruffinus*) facilè apparuit *Orthodoxi* innocentia, & *Hæretici* insignis κακοτροπία. Sed quid *conclamata* refodio? Quàm celebris erat *Erasmus*, & meritò superiori seculo? Invenit tamen *Dominicanum* quendam (vt dolens scribit ad *Iohannem Abstemium* qui sub *ipsius nomine* scripsisset, & edidisset nonnulla, ad *Monachorum* causam stabiliendam; de quibus ipse *ne per febrem* quidem vnquam somniavit. Quin & *Bellarminus* ejusdem quandam citat *Epistolam*, quâ contendit probare *mores Evangelicorum esse pessimos*; quæ inter opera *Erasmi*(quod sciam) nusquam comparet. Contra alij *immoderatâ* alicujus scriptoris *occæcati* veneratione; *Aliena* ipsi & *indigna* forsitan supponunt: *vt ita multitudine* & *varietate* operum magis inclaresceret. Hoc *studio* dicam an *delirio*, *Thomistæ* quidam *Aquinati*, *suo Divo Tutelari*, *in Genesin*, *Isaiam*, *Ieremiam*, *Threnos*, & *Epistolas Catholicas* affingunt *commentaria*, quæ ab ipsius *genio* & *stylo*, toto (quod aiunt) coelo discrepant.

De Nat. Eccles. l.4.c.13. in Append. ad lib. de Pontif. Roman. cap.23.

7 Causæ

7 *Causæ* & *Occasiones* patent quibus *Authores* vel *Auditores*, vel *datâ operâ*, vel *ex accidente*, *Pseudoepigrapha* introduxerunt, vel admiserunt. Sequuntur (quod *secundò* proposui) *Imposturæ*; quibus *velificantes* in rem suam *vaferrimi* nostri *Adversarij*, vel *Recepta* pro arbitratu reijciunt, vel *reiecta* recipiunt. Ad typum *famelici* istius *Sacerdotis* in *fabula*, qui *pyra*, quę antea *lotio* conspersisset, avidè postea comedit. Atq; hic libentissimè in limine largimur *Gretsero*, *Hereticis illud esse familiare libros à se confictos, magnorum virorum nominibus insignire*, & profitemur 2do cũ *Hardingo*, *Harto*, & *Rhemensibus*, miserimũ esse *subterfugium*, *Authores* quia contra nos faciunt, vt *adulterinos* explodere, verũ an *nos* vel illi hoc faciant, superest, vt *in genere* discutiamus, & consignatis tabulis ostẽendam°. Proferunt *nostri* ex *Eleutherij* ad *Luciũ Britannicũ Regẽ Epistolã* (cujus *prototypon*, vt creditur, habetur hodiè in *Archivis Londinensiũ*) *Regẽ* esse *summũ* Dei in *Regno suo Vicarium*. Concutitur hinc *Pontificũ* præsertim in *temporalibus suprematus*; quid respondent? *Multa sunt in illa Epistola, quæ probabiliter eã confictam esse suadent* clamat *Parsonius*. *Ministrum* magis refert *Anglicanum*, quàm *Episcopum Romanum* addit *Apologista Causæ Catholicæ*. Tam *facili* disflant *spiritu* quodcunq; (si non placet) opponit *Antiquitas*. Prostat inter opera *Hieronymi* (qui illam è *Græco* transtulit) *Epiphanij* ad *Iohannem Hierosolymitanum epistola*. Eandem *Græcolatinam* nuper exhibuit in vltima *Epiphanii editione*, *Dionysius Petavius Iesuita*. Vrgetur à Nostris contra *Imaginum cultũ*, quem non *verbo* tantùm, sed *facto* videtur elidere. Quid

De iure & more prohibend. l. malos l. 2. c. 5.

Ad Iuelli provocat. Art. 1.

Col. c. 9. divis. 3. Art. 17. 34.

Speed. in Chron.

Triplic. convers. part. 1. c. 8.

Cap. 5.

Imaginum ad hæc Patroni? Antehâc ita ictum declinarunt; *Waldensis, Author* tantum *perstringit Anthropomorphitas*; *Marianus Victorius, Imaginem tantùm diripuit hominis profani*; quæ instar *Imaginum Christi* & *Sanctorum* ibidem honorabatur. *Salmeron*, *Sancto* percitus *Dei zelo* in aliquo facto potuit *Epiphanius* errare. Neq; enim *vna Hirundo* facit *ver* addit *Sixtus Senensis*, sed plus ponderis habere debet *authoritas* & *vsus Ecclesiæ*, quę *Epiphanio* hâc in re non suffragatur, subjicit *Gregorius* de *Valentia*. Idem tamen *Valentianus*, vna cum *Sandero*, *Duræo*, *Baronio* & *Bellarmino* recipit tandem se ad *damnatum* illud, & *miserrimum refugium*, nempe totum illud de *veli scissione* in ista *Epiphanii epistola*, *adiectitium* esse & planè *suppostititium*, quod novem rationibus *Bellarminus* operosiùs suadere satagit. Admodum vrit *Papicolas Luitprandi* lib. 6. de rebus gestis in *Europa suo* tempore *Iohannis* 12. *Historia*. Illum scilicet *Sacerdotes* in *stabulo* inter *equos ordinâsse*, in patris *cocubinas ivisse*, *Cyathum Diabolo* propinâsse. Et ejusdem *Dæmonomaniæ* alia; quo *stratagemate* se hic expedient papolatræ? Nempe depexo illo & *nimio* jam vsu, *retuso*; *Luitprandi* illud non esse; sed *Anonymi cuiusdam*, qui hoc *historiæ* ipsius appenderit, quis autem iste fuerit *Anonymus*, vel *quando* hoc fecerit, vel *quo argumento* hoc constet esse factum, altum est apud *Bellarminum* & *Baronium*, qui hoc nituntur diverticulo, *silentium*. Et vt ex *turba* (quæ hic se ingerit) *delectum* tantùm habeam, & in *delectu* insistam paucissimis. *Cælibatum Sacerdotum* perstringit in Epistola quadam ad *Nicholaum Papam Vdalricus Episcopus Augustanus*. Magis re dolet

In Iob. c. 5. disp. 32.

L. 5 an. 247.

De Idol. l. 2. c. 7.

De Imag. l. 2.

In Whitak. annal. Tom. 4. an. 392. n. 51.

De Imag. l. 2. c. 9

Annal. T. 10 an. 963. n. 3.

Bellar. de Scriptorib. ad ann. 946.

Vdalricum

Vdalricum Huttenum, *novum Evangelicum* clamat *Pisanus*. Monstrum depingit *Hildebrandum Benno Cardinalis*. Imo potiùs *Lutheranus*, inquiunt *Bellarminus* & *Florimundus*. *Fatuitatem* retundit *Bonifacij Octavi*, *Philippus pulcher*, tyrannidis suæ *phylacteria* nimis insolentèr expendentis. Sunt istæ Epistolæ *suppositititiæ* concludet ex *Paulo Æmilio Stapletonus*. Eandem de *Athanasij Synopsi*, *Nysseni Epistola* contra *Peregrinationem*, quamplurimis *Epistolis* & *tractatibus*, *Chrysostomi*, *Basilij*, *Cypriani*, *Ambrosij*, *Fulgentij*, *Augustini*, *Bernardi* & *aliorum* ferunt sententiã. Quin etiam vt quorundam *Conciliorum Elebertini*, *Francofurtensis*, *Constantinopolitani*. 2. 6. & 7. explodunt *decreta*; & *Imperatorum Rescripta* nauci faciunt: Ita si occurrat aliquid; vel apud istos *Papas*, *Leonem*, *Gelasium*, vel in *iure Canonico*, aut *glossa*, vel in *Francisci insomnijs*, vel *Brigittæ revelationibus*, quod minùs faciat ad *salivam*; *supposititium*, *nothum*, & *adulterinum* esse confestim vociferantur. Atq; hoc *Baronio* est *honestũ refugium*; *Vasquez* verò, *præsentissimum* & *verissimũ* difficultati remedium. Prodijt anno superiori *Iacobi Laurentij*, *Romana Ecclesiæ ergo Sanctos patres veteres subdola Reverentia*; in qua quam infirmiter & inconstantèr illos *attollant*, *deprimunt*, *probant*, *damnant*, *Canonizant*, *anathematizant*, ex *proprijs* ipsorum *testimonijs* ad oculum demonstratur.

Bellarm. l. 1. de Cleric. c. 22. Florimund. Fabul. Ioban. Papissæ. c. 17.

Co l. 3. c. 28.

Ann. Tom. 1. an. 32. num. 18. 19.

De Adorat. l. 2. d. 5. c. 3.

8 Quo supercilio *Recepta reijciunt* ex dictis constat, superest, vt strictim intueamur, quam mutatâ fronte *Reiecta vocant ad partes*. Atq; hîc alij quidem *Exauctorant* solummodò, quæ à *symmistis* æquè *Doctis* & *Nominatis* habentur pro *Authenticis*, alij *distrahũ-*

Reiecta.

tur eo mentis *divortio*, vt quod *vno* in *loco* subster-nunt pro *fundamento*, in *alio* prorsus subruunt. *Coci nostri* & *Iamesij* censuræ, in hisce *Impostoribus* detegendis, quid aliud sunt, quam ex hac parte *copiosissimi* & *vtilissimi* Indices dispunctorij? E quibus mihi sat erit, vnam aut alteram (verbi gratia) adferre *instantiam*. Inter opera *Athanasii Græcolatina* Tom. 2. occurrit *bis Græcè*, & *semel Latinè* de *passione Imaginis* D. N. *Iesu Christi* apud *Berithos* in *Syria enarratio*. Citatur passim à *Pontificijs*, *Bellarmino*, *Catechismo Romano*, *Coloniensibus*, *Lippamanno*, ad *Imaginum cultum stabiliendum* idq; non sine Elogijs *Historiæ Memoratu dignissimæ*, *Nobilissimi Græci Authoris*, *acerrimi Catholicæ fidei propugnatoris*, *luculenti* & *pij sermonis*, *ipsissimi Athanasii*, *Episcopi Alexandrini*. Accedunt *Gretserus* & *Possevinus*, vt ejusdem *partus patrimi*, siue *fideiussores*. *Baronio* tamen nescio quid subolet, vt postquam in *Annalibus Tom*, 9. ad ann. 787. num 29 huic *spectro* verè *stramineo* detraxisset larvam; Concludit tandem in *Martyrol.* 9bris 9°. planè constat *Authorem* istius *historiæ* non esse *Athanasium*. *Eusebium Emyssenum* non perstringunt tantum *Hieronymus* & *Theodoretus* inter *vetustiores*, sed inter Recentiores, *Baronius*, *Possevinus* & alij, vt *Arianorum signiferum*: sed quid *Alanus*, *Bellarminus*, *Rhemenses* hâc ex parte statuunt? non solùm fidenter eum producunt in suæ causæ *patrocinium*, sed & protruserunt tandem *Colonienses* sub *Eusebij Gallicani* nomine, Bibl. patrum Tom. 5. part. 1. Sic *Faustus Rheginensis* apertè notatur à *Gelasio*, *Fulgentio*, *Petro Diacono*, *Alcimo Avito*, *Adone Viennensi* & *Isidoro*, vt *Pelagianismo*

De Imag. l. 2. c. 10. & 12.
In explor. 1. præcept.
Dialog. 3.
In vitis S. part. 1. num. 26.
De cruce c. 98.
In Apparat.

anismo infectus; militat tamen, ejusdē Bibliothecæ 3^a parte Tomi 5^ti inter *Patrum* Veterum *phalanges*; vertigine planè contraria *Symbolum quoddam* antehac, vt *Hieronymi* ad *Damasum* susceptum, agnoscitur tandem à *Bellarmino*, *Pelagij* esse ad *Innocentium*. Annon benè prospectum erat *fidei Romanæ Catholicæ*, in qua tot *annos Pelagii*, pro *Hieronymi* obtinuerat *Symbolum*? Sed fundum fraudis & impudentiæ adhuc non attigimus. Quid quod non inferioris subsellij *sacrificuli*, sed ipse *Bellarminus Cardinalis*, *Authoribus* ijs nonnunquam vno in loco nititur, quos in alio *stigmate notatos* dimittit. Vt *Imaginum cultum* astruat, ante *mille annos* obtinuisse contra *Calvinum*, vrget *Quæstiones* ex *Vet. Testamento*, & *Novo* ad *Antiochum*, sub nomine Athanasij: At quid statim legimus in libro ejusdem de *scriptoribus Ecclesiasticis*? *Quæstiones* ad *Antiochum* Athanasii esse non possunt, nam q. 23. citat Author *Magnum Athanasium*, *& ab eo dissentit*; quod in *Recognitionibus* etiam admonuisset. Optimè habet (*Bellarmine*) invenisti *conspicilla* in *exotericis*, quæ *omiseras* antea in *polemicis*! Petrum Romæ vsq; ad mortem fuisse *Episcopum*, contendit idem *Cardinalis* lib. 2. de *Romano pontifice*, cap. 4. ex *Synopsi Dorothei*. Sed qualis iste (*o bone*) *Sanctus*, *Martyr*, *& Episcopus Tyri*, qui vixit sub *Constantino Magno*, & annon *magni faciendum* tam illustre testimonium? Atqui attendamus, quid de *eodem Authore* & *Synopsi* aliàs effundit idem *calamus*, idq; non tantùm in libro de *scriptoribus Ecclesiasticis* (vbi refellit eum vt *fabulosum*) sed eodem libro 2do de *Romano Pontifice cap. 2. Synopsis* (inquit) qui *Dorotheo Tyrensi falso inscribitur*, *plena*

 est

est narrationibus confictis, & *mendacibus*. Ecce *liber* qui 2° capite exploditur, ut *plenus narrationibus confictis & mendacibus*, cap. 4. sequente fidentèr militat inter *sacros* patrum *proceres*, ad ferendum pro *Cardinale* (qui modo eum rejecisset) *suffragium*.

9 Nimius siri in *Imposturis* istis detegendis; pauci credunt inveniri aliquos tam *effrontes*, præsertim inter *Christianos*, & *doctos*, nisi ij, qui *meretricis Babylonicæ* merces penitùs inspiciunt. Paucioribus absolvi potest, quod restat de *Notis*, quibus *Pseudoepigrapha* ista distinguantur à *genuinis*. Notas hujusmodi *undecim* tradidit cum suo expilatore *Laurentio Villavicentio*, Andreas *Hyperius*. Quos sequitur D. Rivetus *prolegomen*. cap. 14. Illos antea reduxisset *Sixtus Senensis* ad *Tria capita*; *Tempus*, *dogmata*, & *Stylum*. *Scultetus* posteà ad *Stylum*, *Materiam*, *Subiectum* & *Tempus*. Haud inconcinniùs forsan possint disponi, ut quædam ex illis sint *insita* sive *inhærentes*, aliæ *ascita* sive *adiuvantes*. Prioris generis sunt *Argumentum*, & stylus; posterioris, *Tempus*, & *Doctorum testimonium*. *Argumentum* prodit *pseudoepigraphon*, cùm *dogmata* impinguntur alicui scriptori, quibus alias ipse constanter *adversatur*; vel *personæ*, vel *conditioni* non congruunt. Quisnam enim sanæ mentis, *sedecem istos tractatus* in *Leviticum*, *Cyrillo* ab *Harvagio ascriptos*, *Cyrilli* esse existimabit? cùm in ijs passim occurrant *deliria ista Origenica*, de *Animabus* ante *mundum creatis*, & *Dæmonum suppliciis tandem finiendis*, quæ *Cyrillus* toto pectore aversabatur? Ita 80 *Canones Nicene Synodi*, ex *Arabico* conversi, & à *Jesuitis Turriano* & *Pisano* mundo obtrusi explodutur ut *adulterini*

De rat. stud. Theol. l. 4. c. 9. Observ. 3.

Aphoris: de Fructuosa patrū Lectione.

ni à prudentioribus; non tantùm quia *Augustinus, Cecilianus, Cyrillus Alexandrinus, Atticus Constantinopolitanus, Ruffinus, Theodoretus*, & *Isodorus*, canones solum 20. istius *Concilii* agnoscunt; sed etiam quia 60 isti, qui his attexuntur, ex *charactere ambitioso* produnt *officinam* vnde prodierunt. Quod & *stylus* etiam 2º tam *manifestum* reddit, vt *naso*, necesse sit indigeat, qui *fraudem* non olfecerit. Criticum hîc se præbuit *Erasmus*, summo cum *ingeniorum* applausu, cujus *vitula* aliquoties *arant Iesuitæ*, vtcunq; *carpunt* & *calumnientur*. Nec sanè in plerisq; secernendis requiritur *Aristarchus aliquis*, aut *Orbilius*; vbi enim legimus *Canonizationes, bullas, dispensationes, Commendas, Fraternitates, Irregularitates, Casus reservatos, Interdicta, Aggravationes, Reaggravationes, Præbendas, Annatas, Degradationes, Homagia, Vasallos, Talias, Gabellas, Diffidationes, Guerras, Treugas, Transubstantiationem, Aureolas, Quodlibeta, Quidditates, Formalitates, Decisiones, Replicas*, & hujusmodi *portentiloquia*, sub *Hieronymi, Augustini*, aut (*limatioris* istius *intervalli*) aliorum nominibus; nonne meritò illud vsurpemus in *Evangelio* λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. *Loquela tua te manifestum facit*, non *Patrem* te esse ex *Priscis*, sed ex recentiori colluvie *monachum*? *Tertiò* ex *temporis calculo*: *Iuellus* noster *Amphilochium* de vita *Basilij*, *Rainoldus epistolis* quibusdam *decretalibus*, *Sixtus Senensis*, *Ambrosii*, in *Apocalypsin*, *Hieronymi*, in *Parabolas*, & *Ieremiam*, *Eucherij* in *Genesin*, & 4 lib. *Regum commentarijs*, vt & alij alijs detraxerunt *larvam*. Nec contemnendi est vltimò *momenti*, *Doctorum* sive de *seipsis*, sive de *aliis Testimonium*. Notum

est

est *Eusebium*, *Hieronymum*, *Sophronium*, *Gennadium*, alios{q}; *similis studij*, non *Authorum* tantum *Vitas*, sed & *Catalogum scriptorum* diligenter exhibuisse. Qualem *Augustinus* ipse reliquit, de *scriptis propriis*, ne forsan *illud impingeretur*, *quod suum non erat*, vel *quod erat amputaretur*. In *Catalogis* igitur hujusmodi cùm opus aliàs suspectum non occurrat, augetur hinc *suspicio*, vel si non subfuisset, injicitur. Vnde *Synodi istæ Antiochena* pro *Imaginibus*, *Sinvessana* pro *Supr*emat*u Pontificis*, Romanæ duæ sub *Sylvestro* 1°, *Sardicensis* cum *addittamentis*, *Epistolæ Decreta* 9em *Concilii Constantinopolitani sexti*, *Decreta concilij Florentini* super vnionem *Iacobitarum* & *Armenorum Instructio*, quæ non in *integris* Conciliorũ *voluminibus* à *Surio*, *Crab*, *Nicholino*, *Binio*, *Paulo* 5to editis, sed in *Caranzæ* tantũ *epitome* assuitur, dispungũtur meritò à *Doctis*, quia vt sorex suo *proprio* pereunt indicio.

Vid. Coci censuram Idem fit iudicium de 70 decr et. concilij Lateran 3. sub Innocent. 3.

Widdring. Disc. uss. Discussionis

10 *Præcæteris vobis incumbit (D. F.) hæc* præcipuè *respicere*, *ne* nubem *pro* Iunone, statuam *pro* Davide, vmbras montium *pro* militibus *nimis oscitantèr admittatis*. *Prolixior fui in* præcedentibus, *quàm par erat*; *vsitata igitur hæc quæ iam restant* peragenda, & quovis anno *recurrunt*, *compendio possunt transmitti*. *Quapropter accipite* primo *hæc* sacra Biblia. *Obtrudunt (quod vos non latet)* Adversarij *vnà cum* his, & his *immista* Philonis Iudæi sapientiam, *Iasonis Cyrenei* Epitomen, & *alia*

ejusdem

ejusdem monetæ. Apocrypha, *vt* pari passu *Cum indubitatò* Canonicis, *ex* decreto Tridentino *ambulent, sed nec audent* reijcere, *quæ nos* recipimus, *et recepta hæc* sufficiunt, *ad quasvis eorum* imposturas *in pulverem conterendas. Quid vobis videtur? Annon* indignum *est, (vt verbis vtar* Tertulliani) Libertinos Equestribus, verbustos liberalibus, deditios ingenuis, Rusticos vrbanis, scurras Forensibus, paganos militaribus *fraudulentèr vestire? Cùm vidisset* Menippus *apud* Lucianum, Sardanapalum *istum* Androgynum, *easdem sedes inter mortuos ocupantem*, *cum* Hercule, Achille *& ceteris eiusdem sortis* Heroibus; *ab* Æaco petijt, *vt istius effæminati* Calvariam *rigido suo* pugno *comminuerit. Et quis* Gordatus *non consimili fertur impetu in istos* Allophylos, *&* populi filios, *quos evexit impudentia* vel Ignorantia *ad* Patrum venerandorum *subsellia. Credite* Apostolum (*vt* Thessalonicenses *olim*) *ita* vos *hodiè compellare.* Rogo vos (Fratres per Adventum Domini nostri Iesu Christi, *&* nostrę Congregationis *in ipsum*, vt non citò moveamini *à* vestro sensu neq; terreami-

De pallio cap. 4.

ni; neq; per spiritum, neq; per sermonem, neq; per Epistolam, *aut* Tractatum *quemvis* pseudoepigraphum. *Si simpliciores* huiusmodi *implicentur* laqueis, *vestrum est* expedire, *si* Effrontes *obtrudant, vos dispellite*. *Quod vt* Confidentiùs *præstetis sub* rato *Authoritatis* symbolo. *En vobis* Annulũ, *Cuius moneat* forma, *vt* rotundè *agatis*; materia, *vt* syncerè; sculptura, *vt priusquam* merces suspectas *arripiatis, cum* servatore *prudenter inquiratis, cuius* habeant imaginem *aut* superscriptionem? *vt ita reddantur* legitimi indubitatis parentibus nothi *verò* meretricibus, *ad quarum pertinent* lupanaria. *Sed quid?* nudato Capite *aut precariò sunt hæc peragenda? Absit, dum adsint* Quadrata, *quæ* Rotundis *adaptentur*. *Sit ergo* pileum libertatis *vobis concessæ* indicium; *vt cum cæteri ad* pedes discant, *vos cum* Authoritate ex Ambone *doceatis. Tali* diademate *talium* Regum *redimenda fuerunt* tempora, *Coronanda* merita, *fouenda* studia, *excitanda* molimina, *vt vice* Patrum ecclesia *inueniat filios, quos* Episcopos *constituat in omnibus* Prouincijs. *Sed quales? num* pedestres, *quos incurvet* penuria

Annulus.

Pileum.

D. H. & Io. H. King. R. Episcop: Lon. Filij.

nutria *ad superbientis* Patroni *stapedam? Impar certè tunc esset cum* Equitibus Antichristi *congressus. Sed animadverto ex* ocreis *vestris, quod cogitatis* Ephippia, Itinera *meditamini, ad* congressum *vos accingitis. Cur igitur sic* accinctos *diutiùs ipse detinerem? Dicunt* Animas creando infundi *et* infundendo creari. *Certè more nostro* Doctores osculando *creantur. Qui igitur* spiraculum vitæ *insufflavit* Adamo, & spiritum Sanctum Apostolis, *vos* animet & armet *contra omnes* Ecclesiæ perduelliones; *vt sentiant* omnes, *non* augeri *tantùm* Filiorum meorum *numerum sed multiplicari* victorias. Septuaginta tres, *per summam* Dei benedictionem, *præmisi ex hoc loco vobis* Fratres; *vos* octo *vltra* octuagesimum *feliciter extenditis* numerum. *Duplicentur in vos* Patrum & Maiorum Heroici Spiritus; *vt firmentur* stabiles, *retrahantur* tergiuersantes, *incendantur* Fratres *vestrâ alacritate:* & Hostes *ringantur, & ingemiscant.* Papismum *prosternite,* Arminianismum *conculcate,* Factiosos *constringite, ita laxate fræna in hoc* vestro primo Doctoratus incursu, *vt intelligat is qui iam discessurus est à vo-* *Osculum.*

Resp: D: Metkerke ling: Heb: Prof. Regius.

bis Semibelga, *et* Schismaticus, *quid sit* Fratrum *deseruisse* seriem, *et* Anglis irritatis *se opposuisse*.

Deo, Patri, Filio, & Spiritui Sancto, *sit omnis laus, honor, & gloria in secula seculorum*. Amen.

CONCIO HABITA AD

Artium Baccalaureos in die *Cinerum, Ann.* 1616.

Act. 7. 22.

Et erat Moses eruditus in omni sapientia Ægyptiorum: eratq; potens in verbis & in operibus suis.

Ritum est illud, *Longum esse iter per præcepta, breve per exempla*; Rationem reddit *Augustinus* libr. 8°. de *Trinitate* & cap. 9. presertim in *Moralibus*, quia ex *forma* sive *Idea* aliqua, quam semper *Stabilem* & *incõmutabilem* cernimus; & *excitatur fides nostra*, *quâ credimus* vixisse sic *aliquem*: atq; etiam *spes*, quâ *nos* quoq; ita *posse vivere*, qui

qui *homines sumus*, ex eo quòd *aliqui homines ita vixerunt*, minimè desperamus. Vnde *Aristoleles* exempla vult *Homerica*, non *Cherelæa* in *artibus* & *præceptis*. *Topic*. 8°. & *Salvator* suadens *discipulis* humilitatem, *Exemplum* (inquit) *dedi vobis, vt quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis. Ioh*. 13. 15. Concionem igitur apud vos habiturus hodiè (*Laureati Iuvenes Fratres* in Christo *dilectissimi*) elegi hoc *Stephani Protomartyris* de *Mose celeberrimum testimonium*; in quo & *Segniores* videant, quid negligunt, & *Alacriores*, quid tanquam *nubem* & *columnam* per *impeditos* hujus mundi *anfractus* interdiu & noctu sequantur. Constat autem *ex præcedenti capite*, quomodo suscepto *primo* Ecclesiæ *gradu*, in *Adversarios* statim inciderit *Stephanus*. Opponunt *Libertini*, *Cyrinæi* & *Alexandrini*, subornantur *falsi Testes*; excitant *plebem Seniores*; nec *supplosio* proculdubio *pedum*, aut *sibila* defuere, ad morem nostrorum *congressuum*, vbi *furor* potiùs quàm *ratio* dictat argumenta. Hisce tamen omnibus, ita quasi *pro forma* in hoc capite satisfacit *Candidatus noster*; vt queçunq; adduxissent *Aduersarij*, ad confirmandum *illum templum* aut *legem* suis *thesibus* impugnâsse, tam dextrè *retorquet* in ipsorum
Ver. 54. *iugulum*, vt præter *stridorem dentium*, *clamores*, & *lapides*, non esset quid reponerent. Ac si contractiùs rem totam sic proposuisset. Erratis (viri *Patres* & *Fratres* conterranei) si existimetis, me dum *Iesum Messiam* prædico, *templum* vestrum aut *Mosen* demolitum iri, imò potiùs *stabilio*, & *confirmo*. Quid enim vt *Abrahamum*, vt *Patres* reliquos, & *typos* legis omittam; (quæ omnia quasi intento digito *Christum* respexerunt)

runt) Annon *Moses* ipse partes meas agit? Annon ille ad *Prophetam* vos remittit, quem *suscitaret Deus è fratribus vestris*, & jubet, vt vos *ipsum audiretis*? Si *ipsum* igitur, & non *alium* vobis commendemus, quid *Mosen* & *templum* opponitis, quæ eò nos duxerunt, quò jam pervenimus? Non gesta sunt hæc (vt nôstis) in *angulo*, non *ignota* vobis propono. *Mea fides* & *oratio* nihil apud vos sint ponderis; valeat tantùm *Legislatoris vestri* de hoc *Propheta* venturo vaticinium: eoq; magis, quia non à *stiva*, vt *Elisha*; vel à *Caulis*, vt *Amos*; sed ab *exactissima* gentium *disciplina* ad Prophetandi munus ascenderit. *Nam eruditus erat Moses in omni sapientia Ægyptiorũ, eratq; potens in dictis*, & *factis* suis, Quò *luculentiùs* debet esse apud vos illius de *Christo testimonium*. Atq; sic habemus, quò tendit hæc interposita *Mosis* per Stephanum *Commendatio*. Cui si *velamen* commodè *detrahatur* in conspectu. Deut.18.

Erit
1 *Mosis Institutio*, Καὶ ἐπαιδεύθη ὁ Μωσῆς. *Et Moses erat eruditus, sive institutus.*
2 *Profectus*, & erat potens ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις, καὶ ἐν ἔργοις.

Institutio est Actus; Actus respicit *Obiectum, Obiectũ* hoc in loco quoad
1 *Extentionem* est πάσῃ *omni*.
2 *Speciem*, est σοφίᾳ, *sapientiâ*.
3 *Specificationem*, est Αἰγυπτίων, *Ægyptiorum*.

Et erat *Moses eruditus* in *omni sapientia Ægyptiorum*. Profectus elucet in *potentia*, quæ *effectus est istius sapientiæ*. Et *duo* (vt videtis) complectitur; *Dicta*, & *Facta*, eratq; potens *verbis* & *operibus* suis. *Stulti* sedere cupiunt in *Cathedra Mosis*, qui nunquã fuerunt

Instituti

Instituti; instituuntur *plurimi*, sed tanquam *canes ad Nilum, lambunt* tantùm, & *abeunt*, nec vlteriùs se *proluunt*: Hauriunt alij *libertùs*, sed pauca *digerunt*; digerunt *nonnulli* penè *omnia* præter *sapientiam*; *Sapientiam* quidam *ambiunt*, sed *politicam*, sed de *suo cerebro natam*; non à *Maioribus* acceptam. Quod si prodeat tandem quispiam *Eruditus* in *omni*, in *omni sapientia*, in *omni sapientia Antiquorum*; deficit tamen plerunq; *in praxi*, aut *impedita* est *lingua*, aut *depravati cordis*; non *potest*, aut *nō vult* loqui, aut *loquitur*, sed *facta* discrepant, vel *facit* vt loquitur, sed *Parerga*; sed in *rem suam*, sed nō vt *Fidelis servus* in *tota domo*. Tantæ molis est ex *quovis ligno Mercurium*, vel ex multis seculis *vnicum Mosen* dedolare; Vmbras alij *consectantur*, *Regis*, apud *Xenophontem*; *Reipublicæ*, apud *Platonem*; *Consulti* & *fortis* viri, apud *Homerum*, & *Virgilium*; *Oratoris*, in *Ciceronis Bruto*; *Senatoris*, apud *Grimalium*; *Aulici*, apud alios. Vbi & affinguntur quæ decent, & semoventur, quæ *dedecorant*; sic vt non videas, quid *quis fuerit*, sed *qualis quisq; esse debuerit*. At hic *persona ficta* non introducitur, evanidis perpaucorum hominum *obtutibus* subjecta, aut efformata; sed constat de *Nomine*, *Moses*; constat de *educatione*, eruditus erat in omni sapientia Ægyptiorum: De quibus nobis in limine brevibus est dispiciendum.

2 *Et eruditus erat Moses*] Tria hîc occurrunt perpendenda. 1. *Quis*. 2. à *quibus*. 3. in *quibus erat ita eruditus*. Quis? *Moses Filius Amram* è *Iacobed*, ex *Tribu Levi*, morti *destinatus* antequam natus; à *parentibus* expositus, & in *fiscella scirpea*, ad carectum *ripæ Fluminis* relictus. Adeo vt de hujus *Institutione*,

supervacanea

ſupervacanea videbatur omnis *induſtria.* Eccè enim *miſellus, Infantulus*, latet in *papirione*, *Parentes* non audent appropinquare, *Soror* procul ſtat, vt conſideraret *eventum.* Sed qui ſuſcipit ab *utero Matris*, cùm *Pater* & *mater deſerunt*, hunc præcipuè Dominus (vt loquitur *Pſalmiſta*) in clientelam recipit. Audit *vagientem Infantem*, mittit *Regis filiam*, ut ab *vlvis* extrahat, & ad *matrem* nil tale ſperantem *nutriendum* reſtituat. Quis vel *animum deſponderet* in *vltimo* rerum diſcrimine, cùm *talia* tam mirificè *effecta* eſſe perſpexerit? Nomen *Moſis*, ſive à *Mos* (vt putat *Philo*) ſiue à *Moy* (juxta *Clementem Alexandrinum*) quæ *vocabula Ægyptiacè* aquam ſignificant, ſive à משה *Hebraico Originem* duxerit, & vocavit nomen ejus *Moſis.* כי מן-המים משיתהו (quoniam inquit *Filia Pharaonis ex aquis traxi eum*) eandem ſemper inculcat *Domini* de *ſuis providentiam.* *Apocrypha* ſunt reliqua iſta apud *Clementem*, quod antea *Ioachim* à *Parentibus*, jam *myſticè* in cœlis *Helchi* appellatur, quemadmodum & iſta, quæ adducit *Iunius* ex *Diodoro Siculo*, *Mueves*, aut *Pererius* ex *Aben Ezra* nomen *Movion* ab *Ægyptijs* ipſi fuiſſe impoſitum. *Ioſephus* pleniùs componit ex *Mos Aqua*, & *Ses ſervatus*, ſed repugnat *Textus*, quia non *ab aqua*, ſed ab *extractione* Etymon acceſſit. Credibile igitur eſt *vocabulum* משה ad quod alluſit *Pharaonis Filia* in nomine imponendo, *Ægyptijs* juxta & *Hebrais* fuiſſe commune. Quę *commemoraſſe* tantùm ſufficiat, cùm *Inſtitutio* ipſius à nobis præcipuè ſit reſpicienda. Potuiſſet quidem *Deus immediatè* abſq; *præceptoribus* illum inſtituiſſe; in promptu fuerint *iſta dona*, in *divino gazophylacio*,

Pſ. 138. 12.
Exod. 2. 10.
Stromat. lib. 1.

quæ in *Salomonem* postea, & *Apostolos* coelitùs effusa legimus: voluit tamen, vt ita onustus *spolijs Ægyptiacis* ad sublimiora *gradatìm* ascenderet, vt non *diffugerent alij* aut *contemnerent*, eosdem labores & disciplinas; dum constat etiam *ista* & à *Deo esse*, & ad *Dei gloriam* promovendam non parùm conducere. Non igitur Αὐλοδίαυλος erat *noster Moses*, nec *otio diffluẽs* vtcunq; *Princeps*, vtcunq; præ cæteris *in delicijs* in *Pharaonis Aula*, sed *eruditus*, sed *artibus excultus*. Indignum censebant *Ægyptij*, vt quem *Rex adoptâsset* in *Nepotem*, *Filia* ipsa in *Filium*, cæteris etiam non esset in *scientijs* instructior. Ita instructus postea *Daniel* in *Chaldæorum lingua*, & *literis*, emersit tandem celebrior in *aula Babylonica*, ad *refrigerium* laborantis *Ecclesiæ*. Ita ad *Pedes Gamalielis* institutus *Paulus* ad *exquisitam formam* patriæ legis, & nervosiùs *Iudæos* constrinxit, & vberiùs *mysterium salutis* gentibus explicat. Et quanquam maximâ ex parte *discipulos* tales *Christus* elegerit, quos constat ab *omni literatura* fuisse planè imparatos, vt ita ex ore quasi *lactantium* laudem perficeret, nec gloriaretur *omnis caro* in *conspectu* ejus: Doctum tamen *Nathanielem* & *Nicodemum Magistrum* in *Israel*, à *sua* etiam *disciplina* tunc temporis non exclusit; ne si *solos simplices* vocâsset, (vt rectè animadvertit *Iohannes de Turre-cremata* in festo S. *Andreæ* q. 1.) *credi posset*, *quod fuissent* ex *simplicitate decepti*. Nunc verò cùm *confirmatum* habeamus *Evangelium*, & *constitutam Ecclesiam* per *prædicationem Indoctorum*, & miracula (quod vt primò radices ageret inter incredulos, omninò erat necessarium) expectare vlteriùs *enthusiasmos*, & *dabitur in*

illa hora neglectis medijs; *vertiginosi* est *cerebelli* ad *Anticyras* potiùs quàm ad *Ægyptios* relegandi.

3 Ista vos præcipuè excitarent (*candidati Iuvenes*) ad *artes* quibus adhuc litatis, alacriùs imbibendas, vt exemplo *Mosis nostri* ad altiora instructiores ascendatis. Ille siquidem (vt videtis) inter Aulæ *Lenocinia*, non negligit severiores *Academiæ* disciplinas; Sed *præpostera* hujus seculi *corruptio Academias* effingit; ad *Aulæ luxum*, sic vt admissi nauseamus ad *Institutionem Regiam*, & si *Titulos* consequamur sufficit; de *Re substratâ* parùm soliciti: Vnde prodeunt frequenter ex *hoc loco Immaturi* quidam *Ardeliones*, qui dum *docere* aggrediuntur, quod nunquam *didicerunt*, abutuntur *Academiæ benignitate*, ad *infirmorum scandalum*. Atq; isti plerunq; gestiunt *schismata* & *lites* serere, & *omnis antiquitatis* ignari, *Nova* quædam comminisci, ne *nihil non sapere* apud *imperitum vulgus* viderentur. Quanto autem ista contingant, & cum *Ecclesiæ damno*, & hujus *loci dedecore*, experimur potiùs indies, quàm perpendimus vt sanemus. Aliter (vt videtis) hic *Moses noster* ἐπαιδεύθη] *Eruditus erat* priusquã in *publicum* prodiret: At quamplurimi hodiè currunt è *testa* vix exclusi, vnde incidunt in *laqueos*, antequam ferè (vt multa *Ninivitarum Millia*) inter *dextram* & *sinistram* noverint distinguere. Quid ergo, num omnes qui diutiùs hîc commorantur, *Mosis* premunt vestigia? Vtinam ita esset! (Fratres) sed *Peripatetici nonnulli è nostris*, aut in *Clinicos* degenerant (vt festivè alicubi habet *Cyprianus*) lectulo potiùs, quàm *Lycæo* affixi; aut φυμάτων (teste *Apostolo* ad Philip. 3. 18.) vt *hostes crucis Christi*, addã ego vt *Carcinomata* & *Stru-*

Ion. 4.

Lib. 4. Ep. 7.

ma Artium & *Academiarum*; in quos nimis ista quadrant, quæ sequuntur, *quorum Deus est venter, gloria confusio, finis exitium*; & plerunq; in morem *Ellychniorum* non *sine fœtore* extinguntur. At hic *cursus philosophicus* à vobis non est *instituendus*, aliter ducit *Apostolus* ad Rom. 13. Nos qui è *Christiano* sumus peripato, non vt *Noctivagi*, non vt *circulatores*, sed ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, sicut *in die composite*, sive *honeste ambulemus*, non in *commessationibus* & *ebrietatibus*, non *in cubilibus* & *protervijs*, non in *lite* & *invidia*, sed vt *Apostoli*, vt *Propheta*, & *Moses* pede fausto præcesserint. De cujus *Tutoribus* à quibus sic erat eruditus, moræ pretium erit in transitu pauca etiam adijcere.

4 Eruditum invenimus *Mosen*; sed non levis oritur de *Præceptoribus* ejus controversia. Nam si verum sit illud, quod tradit *Artopanus* apud *Eusebium, lib. 9. præparationis Evangelica* & *capite vltimo*, suffragante *Eupolemo*, apud *Clementem Alexandrinum* lib. 1. *stromatum*; Tantum abfuit, vt *Moses* disceret ab *Ægyptijs*, vt illis potius *Author* extiterit omnis *sapientiæ*. Sed præterquàm quod *Textus* isti opinioni manifestò adversatur; nec illud verum est aliorum, primò *Mosen* *literas* invenisse, & *Hebræis* tradidisse: Memorat siquidem *Iosephus* duas *columnas* à *filijs Shethi* ante *diluvium* fuisse erectas, alteram *lateritiam* adversus *prædictum ab Adamo* mundi *Incendium*; alteram *lapideam*, contra *impendentem cataclysmum*, quam suo tempore in *Syria* extitisse, testatur lib. 1. *Antiquitatum* cap. 3. & in hisce præclara *Patriarcharum* ante diluvium *mathemata* literis fuisse consignata, & prosteritati commen-

Vid. Lud Viv. in l. 18. de C. D. cap. 39.

data.

data. Vnde *Augustinus* literarum non *inventionem*, ſed *vſum*, non *Moſi* ſolùm, ſed & *Abrahamo* & *Hebero* attribuit, quod Conatur elicere ex *Deut.* 29. 10. vbi *Moſes* recenſet γραμματοεισαγωγεῖς (juxta 72) hoc eſt *literarum Inductores* (interprete eodem *Augustino*) inter cætera *Iſraelitarum* capita, quod mirum fuiſſet genus hominum, ſi *de literis* tunc temporis nil conſtitiſſet. Sunt qui Enochi etiam *Prophetiam*, ante *diluvium* conſcriptam, & à *Noacho* in arca *conſervatam* fuiſſe aſſerunt, quam quidem vidiſſe & legiſſe *Tertullianus* & alij *Patres* profitentur, vtcunq; in cenſu *Apocryphorum* à *Gelaſio* *diſt* 15. *Can. Sancta Romana* habeatur. Sed hiſce non vlteriùs eſt immorandum. Inventionem *Sapientiæ Ægyptiacæ* *Broſardus* & *Roſellius*, vnà cum *Petro Comeſtore*, ad ipſum *Miſraim* referunt. Quod inſtitutum autumârunt à *Chamo Noachi filio*, qui erat *Zoroaſter* tantoperè à *Magis* celebratus, juxta *Vincentium* & alios, ſed tempora non cohærent: *Zoroaſtrum* ſiquidem legimus à *Nino* fuiſſe ſuperatum, qui aliquot ſeculis *Chamo* fuit poſterior. *Iamblicus* & *alij* nonnulli, hoc *Mercurio Triſmegiſto* aſcribunt, quem *libros* 36525. de *Philoſophia* ſcripſiſſe aſſerunt, ex *Seleuco* neſcio quo, & *Menato*, è quibus 33. teſtatur ſe vidiſſe *Clemens Alexandrinus lib. 6. ſtromatum*. Sed nec fundamentum habet *hæc opinio*; tum quia *Mercurius* iſte *Moſe* longè erat *recentior*, teſtibus *Euſebio* in *Chronicis* vnà cum *Auguſtino lib.* 18. de C. D. Nam *Mercurius* iſte erat *Filius Maiæ*, illa, filia *Promethei Atlantis* Fratris, qui *Atlas* tantùm erat *Moſi* σύγχρονος; tum quia *dialogi* iſti *Pymander* & *Aſclepius*, qui ſub nomine iſtius *Mercurij* hodiè cum *Roſelij* *commentarijs* circumferuntur.

שטרים

Vid Sixt. Senenſ. Bibl. l. in chamRawleum Hiſt. p. 199.

runtur, apertè probantur *officiosa* esse *mendacia*, ab *hominibus* minimè *malis* bono proculdubio *fine* excogitata, ab *Isaaco Casaubono* exercitat: in *Apparatum Baronij* numero 18. Alij igitur probabiliùs hanc laudē *Abrahamo* deferunt; vt *Eupolemus* apud *Eusebium Præparationis Evangelicæ*, lib. 9. & cap. 4. Assentiente etiam *Iosepho*, *Antiquitatum*. lib. 1. & lib. 9. cap. 1. vbi habetur *Abrahami Patriarchæ* cum *Sacerdotibus Ægyptiacis* celebris quædam *disputatio*. Sed non favet *Sacra pagina*, ex qua constat, *Abrahamum* tam diu non mansisse in *Ægypto*, vt tantum *opus* absolveret. *Augustinus* ex *Varrone* ad *Isidem Inachi filiam* hanc refert gloriam; non quod ita ipse prorsus senserit, sed vt commodiùs *Ethnicos*, de *Antiquitate* sua *triumphantes*, ex *suis* refelleret. lib. 18 de. C. D. cap. 18. de quibus fuse *Pererius Iesuita* in cap. 2. *Exod.* vnde vltima restat *sententia* veritati propior, *Abrahamum* primò *nonnulla* artium *fundamenta*, dum apud *Ægyptios* commorabatur posuisse, quæ *Iacobus* postea & *Iosephus* plurimùm illustrârunt. Hoc de *Iosepho Psalmista* innuit, *constituit eum* (scil. Rex *Ægypti*) *Iosephum Dominum domus suæ, & principem possessionis suæ, vt erudiret principes eius sicut seipsum, & senes eius prudentiam doceret*. ps. 105. Atq; ista concinunt cum *periodis* istis *literarum*, siue *commigrationibus quarū* meminit *Aristot.* 1° de cælo & 1° *Meteororum*, & distinctiùs *Plinius* l. 18. *Naturalis historiæ* cap. 25. nempe *Chaldea*, *Egyptiaca*, *Greca* & *Romana*. Vnde liquidò constat, & *Artes* apud *Egyptios* ante *Mosen* floruisse, in quibus commodè potuit, (vt habet *Textus*) erudiri. Nec verisimile est, quod adducit *Philo Iudæus* lib. 1° de

Ramus Schol. Mathemat. l. 1.

de vita *Mosis*, & ex illo *Clemens Alexandrinus* lib. 1. *Stromatum*, accitos fuisse *Sapientes*, hinc *Chaldæos* ex *Asia* qui in Astronomicis, illinc *Græcos* ex *Europa*, qui in logicis & *humanioribus disciplinis* illum exactiùs instituerunt; quia *Stephanus* nil tale agnoscit, quod proculdubio in hoc *elogio* tacitus non prætcrijsset. Nec *Græcia* adhuc attigisset *istos* scientiarum *Thesauros*; quorum septem *celebriores Sapientes Mosen plus mille annis* sunt *secuti*. Quid quod *Cadmus* ipse, qui à *Phænicibus* ad *Græcos* nonnulla literarum *rudimenta* transtulisse dicitur, ad *Mosis* seculum non pervenit; quod copiosè confirmat in cohortatione ad Græcos *Iustinus Martyr*, vbi Solonem sic Corripit, *sacerdos* quidam *Egyptius* apud *Platonem* in *Timæo* ὦ Σόλων, Σόλων ἕλληνες παῖδές ἐστε ἀεὶ, γέρων δ' ἕλλην οὐκ ἔστιν. *O Solon, Solō*, vos *Græci pueri semper estis*, neq; quis quā est *Græcus senex*. Prostat etiam *Tatiani Assyrii* ad *Græcos* oratio, in quo nihil *eorum*, quibus isti gloriantur *studiorum*, apud *istos* ratum, sed omnia à *Barbaris* inventa fuisse demonstrat. Maneat igitur *Mosen* non alios habuisse *Præceptores* præter *sacerdotes Egyptiacos*, à quibus sic *Deus* voluit vt exactè institueretur, (explicante *Pererio* disputatione 9ª in 2. *cap. Exodi*, vt tanto *maiori* esset in *pretio* apud *Pharaonem* & *subditos*, qui *Rudes istius sapientiæ* vulgò habebant despicatui. Fuit autem *Moses magnus* coram *servis Pharaonis* & *omni populo*. Exod. 11°: deinde non parùm conducit ad *Superstitiosos* convincendos tenere ipsorum *placita*; vnde *Salamon*: *Dedi cor meum, vt scirem prudentiam atq; doctrinam, errores etiam atq; stultitiam Ecclesiast.* 1°. Postremò non pauca *virtutum* & *vitiorum symbola*,

ab

ab *iniustis* istis *possessoribus* erepta (vt loquar cum *Augustino* lib. 2. de *doctrina Christiana* cap. 40) in *legibus* postea tradendis, ex *præcepto Dei* retinuit, si *Clementem* Alexandrinum lib. 5 *Stromatum* audiamus; vnde non irritum prorsus erat *illud studium*, quod ad *vsus* tandem *salutares* tam commodè transtulit.

5 Atq; *vsus* iste est, qui à nobis præcipuè est respiciendus, (viri *Patres* & *Fratres*) ne *Indocti surgant* & *rapiant* nobis C*ælum*, dum nos de huius *mundi titivilitiis* sophisticè altercamur. Observastis proculdubio ex *dictis* non tantùm *originem* literarum cum mundi *incunabulis* Covæam; sed multo magis illarum *fluxus* & *refluxus*, ad morem *æstuantis Oceani*, quibus placuit *diuinæ sapientiæ*, à *Patriarchis* ad *Gentes*, à *Gente* vna ad aliam, illas circumducere; vel vt sequenti *Reginæ Theologiæ*, velut A*nteambulones* quidam pararent hospitium; vel vt *istis* cohibita *retinaculis*, non prorsus in *belluinam* degeneraret depravata hominis Conditio. C*ommigrationes* gentium manifestæ sunt, apud *Historicos*; sed *commigrationes* Ar*tium* à nobis sunt potiùs attendendæ. Postquam enim à C*haldæis* ad Egyptios; ab *Egyptiis* ad *Græcos*; a *Græcis* ad *Romanos* quasi *raptu primi Mobilis* circulum confecissent. Per *Romanos* tandem *Alpes* superarunt, & *Tramontanas* hasce *oras* gratissimi *hospites* inviserunt. Illas tamen accipit nostrum hoc *Oxonium*. Multa vt paucissimis complectar, *radices* hic egerunt, germinârunt; Quid antiquiora recolerem de *Wiclefo*, *Bacono*, *Scotis*, *Occamis*, toto tunc orbe celeberrimus? Vnde *Argumentum* ab *Oxonio*, idem est *Scaligero*, ac *subtilissimum* & *firmissimum*. Nec *degeneres* accesserunt ad *Reforma-*

tionem

tionem illorum *Posteri*, *Iuelli*, *Humfredi*, *Rainoldi*, *Abbotij*; notissima sunt hæc, & attigisse sufficit. At nos *Scenam* ingressi, quomodo vestigijs ipsorũ insistimus? Certè non aliter ac *Histriones Regum*. Isti de genere *Giganteo*, quibus nos *comparati Locustæ* jure reputemur. Atq; si defuissent nobis *præceptores*, si *Bibliotheca*, si *libri*, si distraherent *Bella*, vel fames, vel *persecutio*: Si ad *manum* non fuissent omnia, non dico *necessaria*, sed *superflua*, sed votis penè nostris *maiora*, *excusationi* fortassè pateret latebra; quâ saltem inter nos *domi* satis noti, ab *æmulis* tamen vndiq; non ita *Lancinandi* videremur. Nunc verò cùm in ipsa *fronte Academiæ* (sicut olim contigit *Mariæ Mosis Sorori*) *candescat lepra*, cùm eò deventum tandem sit, vt nec *vitia nostra* Num.12. diutiùs ferre possimus, nec *remedia*; Excitandus est potiùs à nobis *aliquis Moses*, qui attollat *manus* & *oret obsecro Domine*, ne *imponas nobis hoc peccatum*; quàm Iud 4. *proponendus* ad *imitationem*, præsertim *ijs*, qui transferunt *Domini* gratiam in *luxuriam*. Olim quadrabat illud in *Monachos*; *Ecclesiam* primitùs habuisse *ligneos calices*, sed *aureos Sacerdotes*, Posteà verò *Sacerdotes ligneos*, & *aureos calices*. Caveamus, ne mutato nomine *simile quiddam* de nobis affirmetur, olim *ligneas scholas aureos* extulisse *Baccalaureos* nunc *parietes* erigi *magnificos*, sed vbi tandem inveniendi sunt ex prisca disciplina *Scholares*? Verendum est profectò (*Fratres*) ne sicut fumus tandem *deficiat* illorum gloria, qui *fumo* tantum delectantur. Cogitate vos primò in *lucem* prodire, & *collocatos* esse in *hoc loco*, tanquam in *specula*; vbi omnium oculi in vos sunt conjecti. Observant *status vestros* & *ambulacra*, inquirunt in *mores*,

otia,& *negotia*; prædicant *illi* in *Tecto*, quod occultò fuerit actum in *interiori domus recessu*. Quanta igitur debet esse nostra *solicitudo*, ne *Mater* luat *Filiorum* opprobria,& transferantur à nobis hæc M*usarum Halcioniæ*,ad eos,qui *fructus* vberiores producerent. Certè si genio indulsisset M*oses*,*plateas* circumcursitâsset, fumum *Nicotianum* perpetim hausisset; si *præceptores* neglexisset, resilijsset ad *difficultates*, *tædium* inquirendi non *devorâsset*, substitisset quasi *satiatus* ad vnius artis *Systema* (vt hodiè loquuntur) sive *compendium*; nunquam *eruditus evasisset* in *omni sapientia Ægyptiorum*. Quod quanti fuerit *sudoris*, & *infiniti* penè *moliminis*, opportunum jam videtur, vt tertio inquiramus.

6 *Et eruditus erat* M*oses*] idq; vt verisimile est ab *Ægyptijs Sacerdotibus*,non in *hac* vel *illa* tantùm *difficultate*,*quæstione* vel *articulo*,(sicut *abortivi* quidã ἐπιφυλλίδες & στωμύλματα apud nos, qui *micas* quasdam *Logices* & *Physices* ruspantes, cæteras omnes *gemmas sicco pede* transiliunt) sed in *omni*] non *arte* tantùm & *scientia*,sed *sapientia*[quæ *vtrasq;* complectitur non *Hebræorum*,quos dilexit,sed *Ægyptiorum*[inter quos vixit. Non dubito,quin idem vobis in mentem venerit *audientibus*,quod mihi *meditanti*, scire jam libenter velitis,quænam fuerit illa חכמה מצרים illa *sapientia Ægyptiorum*,in qua *Moses* noster erat *eruditus*; vt inde *comprehensi* aliquid vos etiam teneatis,quo exactiùs ad *tale exemplar* conatus vestros accommodaretis. Circumferuntur(vt nostis) 14.*libri* sub nomine *Aristotelis*,de *secretiori iuxta partẽ divina sapientia Aegyptios*.Hos *Italicos* fecit ex *Arabicis Moses Rovas*,

Latinos

Latinos ex *Italicis*, *Petrus Nicolaus Faventinus*; perpolivit postea & edidit *Iacobus Carpentarius*. Sed dubitant *Docti*, an *partus* iste sit *Aristotelicus*, vel ab *Arabico* quodam *Tenebrione* suppostitius. Certè prӕter *speculationes* nescio quas *steriles*, de *Mentibus* & *sepraatis substantijs*, de *Ægyptiaca sapientia* (provt ad nostrum spectat institutum) vix *integram* invenies *sententiam*. Hujus igitur potiùs *synopsin*, ex infinitis sparsim antiquioribus contextam, per *Sixtum Senensem* lib.2. *Bibliothecæ* sic habete: Sapientia *Ægyptiorum* quadruplex invenitur *Mathematica*, *Physica*, *Theologica*, & *Moralis*. Mathematica (juxta *Diodorum Siculum*, *Diogenem Laertium*, *Iamblicum*, *Philonem Iudæum*, & *Christianos*, *Clementem Alexandrinum*, *Eusebium*, *Augustinum* & alios) reducitur (vt vulgò fit hodiè) ad *puras scientias* & *mixtas*. Mathematicæ *puræ* sunt, *Arithmetica* & *Geometria*, mixtæ *Astronomia* & *Musica*, Græci addunt *Opticam*, sed non invenio, an hæc *Ægyptijs* Antiquitùs innotuerit. Physicam illorum agnoscunt omnes à *Peripatetica nostra* (nisi forsan in modo proponendi) non multùm differre. Sed *Theologia* illorum erat aliquo modo abstrusior, juxta *Clementem Alexandrinum* lib. 5. *stromatum* secundum illorum *triplex* scribendi *genus*. Prima erat ἐπιστολογραφικὴ, in vsu vulgò ad scribendas *Epistolas*, quam commodè quis reducat ad *Grammatico Rhetoricam*. Secunda ἱερογραμματικὴ, *pecularis* tantùm *Sacerdotibus* in rebus *sacris* delineandis. Sed palmaris erat *tertia* ἱερογλυφικὴ, per *sulpturas* quasdã in morem *Emblematum* obscuriùs tradita, quæ rursus erat *bipartita*, κυριολογικὴ, καὶ συμβολικὴ (vtor Terminis *Clementis* à vo-

 bis

bis ſat ſcio, ſatis intellectis, licet vlteriùs non explicentur) & in *tanta* varietate rerum, ſerenda ſunt compendia, vt exitus tandem inveniatur. Κυριολογικὴ ista *ſcriptura* literas propoſuit *vſitatas*; ſed verba *myſterium* adumbrantia, exempli gratia. *Ibis à Scarabeo accipitris pulchritudinem participat*, hoc eſt *Luna* à *Sole Dei pulchritudinem*, nempe *lucem* mutuatur; quæ *imago* eſt *divinæ pulchritudinis*. συμβολικὴ verò quæ *res ſecretiores* non per *literas*, ſed per *Imagines quaſdam* (ad morem *Scripturæ*, quam habemus *Mexicanæ*) exhibuit. Tripartita rurſus fuit; *Imitativa*, *Tropica*, & *Ænigmatica*: *Imitativa* retinuit in *charactere* rei ſignificatæ *quandam ſimilitudinem*, vt *Solis* in *circulo*; *Lunæ* in *Meniſco*: *Tropica*, *conditionē*, vel *aliquā* ſaltē *analogiā*, vt *fortitudinis* in *leone*, *libertatis* in *equo*, *impudētiæ* in *Crocodilo*, in *piſce odij*. *Ænigmatica* vtriuſq; *commiſtionem*. Ita *ſceptrum oculatum* & *auritum*, *Deum* omnia *moderantem*, *videntem* & *audientem* depingit. In quo genere celebre eſt illud *Scytharum*, referente *Sixto Senenſe Hieroglyphicum* apud Pherecydem *Syrum*. Quorum Rex *Idanthurus*, *Dario* vaſtitatem illis per *literas* minitanti, *Murem*, *Ranam*, *Avem*, *iaculum* & *aratrum* remiſit. Quibus interpretatus eſt *Orontopagas Tribunus* militum, ſignificare ſe *illos* per *Murem habitationes*; per *ranam*, *Aquas*; per *avem*, *aerem*; per *iaculum arma*; per *aratrum*, agros *Dario* tradituros, ſed ſagacior *Xyphrodres* quidam è contrà hunc ſenſum ſubolevit; Niſi *Perſæ* tanquam *aves* avolarent, aut tanquam *mures* terra, aut *ranæ* aquâ quamcitò ſe abſconderent, parata ſic fuiſſe in eos *Scytharum iacula*, vt qui *cæſi* non erant, *captivi* ad aratrum relegarentur.

garentur. Atq; sub talibus latuit *involucris Ægyptiorum Theologia*, ne *vilesceret* nimium accommodata ad *vulgi* captum. Quarta species ipsorum *sapientiæ* erat *moralis*, complectens (vt apud *Peripateticos*) *Politica* simul cum *Oeconomicis*, cujus *leges* & *instituta Mercurius* ille *Trismegistus* (sic dictus quia *Philosophus*, *Sacerdos*, & *Rex maximus*) descripsisse legitur. Contractiùs hæc proponunt *Hieroglyphici* in *tribus circulis* inter se *connexis* & *intermedijs*, vt invenietis apud *Pierium* lib. 38. quibus totam *Encyclopædiam*, in *Rationali*, *Naturali* & *Morali* cognitione comprehensam exhibent. Hisce *circulum maiorem*, reliquos ipsos *tres minores* ambientem circumducant, quo *Theologiam* designant, vt inde innotesceret, primò *artes istas ancillares* ita *complexis* quasi *brachiis* incedere vt impossibile sit, *vnam* perfectè tenere absq; alterius quadam notitia. Deinde omnes ita *iunctim Theologiæ* famulari, vt non audent extra ipsius limites vel *latum vnguem* evagare. Quæritur hîc opportunè, num *chymia* etiam & *Magia*, non *naturalis* illa, sed *diabolica*, qua *Iannes* & *Iambres Mosi* restiterunt. 2. Tim. 3. ad hunc orbem *sapientiæ Ægyptiacæ* pertinuerint? chymiam floruisse apud *Ægyptios*, evincerent nonnulli ex nomine ipso, quod à *Chamo Noachi filio* profluxisse autumant, Authore *Delrio Iesuitâ* lib. 1° *disquisit. Magicarum* cap. 5to. q. 1. ex *libro Plutarchi* de *Iside* & *Osiride*; & ex *libro Mercurij Trismegisti* de chymia, qui nuper è *Germania* lucem aspexit. Sed vel *incerta* sunt ista omnia, à *Tenebrionibus* talibus nugis *addictis* excogitata, & *credulis* obtrusa; vel seriùs ista *Ars Chrysopoetica Ægyptijs* innotuit. Quanquam libros

corum ea de re *vstulatos* fuisse, in *Dioclesiano* apud *Suidam* accipimus. Diabolicis autem *superstitionibus Mosis* sacratum ingenium indulsisse, tam *alienum* videtur à vero, quàm Ille à talibus *Impostoribus*. Rectè *Irenæus*. Novit forsan hujusmodi, sed vt *refelleret*, non vt *amplecteretur*, habuit *scientiam*, sed non *vsum*.

6 Prolixior fui, quàm par erat in istis *abstrusioribus* ad certa *capita* revocandis, vnde reprehenduntur quidam, qui *artes omnes* vt *Theologiæ* noxias aversantur. Vetus est hæc quærela, & ab *heroicis* ducta *temporibus*; quapropter non supervacaneum prosus erit, quid de hac re sit sentiendum paucis attexere, & *obiectamentis* contrasentientium strictim respondere. Ingerunt primò illud *Apostoli*: *Videte ne quis vos deprædetur per Philosophiam Coloss*. 2. & abolebo *sapientiam sapientum*. 1. Cor. 1. & *stulti facti sunt* (nempe *Ethnici Philosophi*) in *ratiocinationibus suis*, ad Rom. 7. ratio videtur aperta Genes. 6. Quia *Omne figmentum cogitationum cordis humani* רק רע *tantùm* est *malum*, & qui accumulat *talem sapientiam*, *accumulat dolorem* Ecclesiast. 12. sed facillimè ista *inde* dissipantur, *vnde* fuerant *collecta*. Non enim loquitur *Apostolus* absolutè de *philosophia*, sed de *inani* (vt ibidem *Textus* habet) per *philosophiam* deceptione; quæ *iuxta traditionem hominum* est, *& elementa mundi*, & *non secundum Christum*. Nec reijcit *Solomon* simpliciter *humanam sapientiam*; sed comparatè, ad *cælestem doctrinam*; quatenùs *illi opponitur* à malè *institutis quibusdam Philosophis*, nec *illi* vt oportet, *inservit*. Iam quòd secundò adferunt ex *Patribus*, *Tertulliano*, *Lactantio*, *Cypriano*, *Chrysostomo*, *Ambrosio*, *Hieronymo*.

mo.

mo. Item ex *concilio Carthaginensi* 4to cap. 16. *Episcopus Gentilium libros non legat*, vt nec *Hæreticorum*, nisi pro *necessitate*, aut *tempore*, referente *Gratiano dist.* 37. *Canone Episcopus*; Vna eadémq; manus vulnus opemq; tulit. Nam *explicant* seipsos ibidem *ijdem Patres. Ambrosius, legimus aliqua, ne negligantur, legimus* ne *ignoremus, legimus* non vt *teneamus*, sed vt *repudiemus*, velut *Hæreticorum* & *Ethnicorum libros*, sicut *Glossa* interpretatur. *Hieronymus, discimus ista*, non vt *sequamur*, sed vt *iudicemus*, sicut *Moses Ægyptiorum sapientiam in Cap.* 1. *Danielis*. Ad *Paganorum vanitatem revinendam*, addit *Augustinus*, lib. 13. contra *Faustum Manichæum* cap. 16. non ad *Authoritatem amplectendam*. Ad *Eruditionem* (quæ *Gratiani* est *determinatio*) non ad *voluptatem*; ideoq; asserit, *Gregorium Episcopum* quendam reprehendisse, non quòd *Grammaticam didicisset*, sed quia vice *Evangelij* hujusmodi populo exponebat. Tertiò nugantur isti *ignorantiæ Patroni, Rationem* subijciendam esse *Fidei*, nec spiritum sanctum includi *cancellis Philosophicis*. Quis dubitat? Nec enim opponimus *Philosophiam Theologia*, sed *subordinamus*; volumus vt ad *Theologiam*, & ad *cæteras professiones* viam sternat, non vt in *illis* aliquid præcipiat. Vel præcipiat de *tractandi modo*, non de *rebus tractandis*. At mysteria (inquiũt) divina non congruunt *regulis Logicis*? Et multa occurrunt in *Philosophia*, præsertim *Peripatetica*, quæ *Theologia* adversantur? Vt fusè docet *Lutherus* & *alij*. Respondetur, quæ *supra rationem sunt*; rationem *non tollunt*, sed *perficiunt*, & ad *altiora* per fidem elevant, si quid autem in *Philosophicis* occurrat, quod *fidei certitudini*

Iust. in lib. quodam cont. Arist.

non

non cedat, *Artificibus* imputandum est, non *arti*, quæ flectenda est semper ad *illius normam* à qua omne bonum descendit. In summa *errores Philosopherum* non sunt *præcepta Philosophiæ*; nec negat, vel oppugnat *Philosophia*, quæ non *tractat*, sed *sublimioris* esse *speculationis* agnoscit. *Tertulliani* aut *Cypriani* errores nemo impingit *Theologiæ*, vt nec *Galeni* aut *Paracelsi*, Medicinæ. Non invenient igitur in hujusmodi *offucijs* molesti quidam *Declamatores* aliquod inertiæ suæ tectoriũ, qui *sapientiã* hanc *multiplicẽ*, quam *capere* ipsi non possũt, *carpere* nõ desistũt. Nam vt rectè *noster Baconius, operis minoris Secũda parte* & 6to capite; vt *domus* firmiter *structa* & *munita*, tũ imprimis grata sentiatur, cùm *tempestates sæviũt*. Ita *Logica*, *Mathematica* & *reliqua* ista *Ægyptiorũ spolia*, tum locum inveniunt, aut cùm domi *difficultates obstrusiores* solidè sunt expediendæ, aut *foras*, cùm hostis Panurgos talibus *machinis* & *cuniculis*, finibus nostris insidiatur. Quid enim *Juliano* aut *Luciano* alicui reponeret Ἀγεωμέτρητος *Theologus*? Qui *arcam*, vt minùs *angustam Noacho*, & tot *animalium speciebus* irrideret? *Atq; eruditus vt Moses*; demonstrabit cum *Buteone* non fuisse tantùm *Noacho*, & *animalibus* locum, sed *spacium* etiam *satis amplum* ad alimentum illis necessariò recondendum. Ita *Ægyptiacis* instructus *thesauris*, ex ore præpotentis *Dei*, observabit in *sacris literis*, de *fabrica mundi*, de *terræ basibus* & *valvis*, de *maris vinculis & vectibus* oracula *Physica*, oracula *Optica*, de *Fontibus* & *incunabilis lucis*, & *tenebrarum*; Oracula *Astronomica*, de
Iob.9.9. *Masoreth*, *Orione*, *Arcturo*, cum *Filijs suis*; Oracula *Ge-*
Iob.5.38. *ographica* de *Terræ mensurâ*, & *Regionum situ*; Oracu-
Amos.5.8.
la

la demum *Chronologica*, de *Festis* & Annorum *periodis*, siue Epochis; oracula demum *Isoropica* de *Ponderibus* & *Mensuris liquidorum* aut *Siccorum*, quæ necesse est vt *alius* harum rerum nescius, aut sicco pede transiliat, aut turpiter suam *ignorantiam Profanis* deridendam propinet. Si vnquam igitur recurrendum esset ad *hæc arma*, arripienda jam sunt præcipuè (tanquam *Asina maxilla* à *Sampsone*) ad obsidentes vndiq; *Philistæos* reprimendos. Etenim vt illorum Tricas non mororo qui sua *somnia* proponunt *incautioribus* sub nomine *Sobriæ Philosophiæ*; Quis *Imperitus Logices Iesuiticæ* hæc commodè discutiet, *propositio mixta ex vocali & mentali est legitima*, quis *Physices* aut *Metaphysices* ignarus, *refellat*, aut *intelligat* ipsorum *placita* de *quantitate sine extensione*, de *corpore sine loco*, de *Accidentibus* sine *subiecto*, de *Materia* sine *forma*, de *potentia* quadam *obedientiali activa*, qua divina *vis infinita* creaturæ communicetur. Quæ quidem *latentèr* instillant *Philosophicis*, quò faciliùs (quæ his innituntur) *opinionum* quæ alunt *monstra*, in *Theologicis* admittantur. Profitetur hoc *Franciscus Zuarez Disput. Metaph.* 5 q. 3. disput. 14. *Tenendum est* (inquit) *in corruptione remanere quædam accidentia in materia*, quia *hæc opinio magis favet venerationi reliquiarum*. Sic confirmare conatur *Albertinus* spisso volumine, *dogmata* omnia *Pontificia*, ex *principijs Philosophicis*. Quòd & *Gretserus* ante eum tentavit ex *proverbijs Germanicis*. Ita vndiq; inspergunt *fermentum* ad *totam massam* corrumpendam. Quo *suspectiores* debent esse vobis (*Adolescentuli*) & cautiùs *legendi*, nisi *parato* & *acuminato vngue*, vt hujusmodi

notentur. Postremò cur ità invaluit nuper *Sociniana* & *Pelagiana haeresis*, nisi quia ἄλογοι quidã & ἀπαίδευτοι inciderint in *ipsorum libros*, qui inter *Sophisticas* quasdam *subtilitates*, & *solidas consequentias*, non didicerunt anteà distinguere? *Aranearũ* (vt nostis) *tela* sunt summo *Artificio* contextae, & *Poma Sodoma* aspectu primo sunt speciosa, sed si *haec* vel *illa* asperiùs paulò tractentur, facilè *dissolvuntur*, & in *cineres abeunt*. Quàm autem laudabile fuit *Cushaeo*, *Achitophelem* proprijs artibus ad *suspendium* adigere? Et *Davidi Goliatho* caput *proprio Gladio* amputare? Vtcunq; autem intumescunt *Iesuitarum vtres*, pungas tamen illas (vt oportet) & sentias citò flaccescere. Sed opus est hic *industrâ*, opus est *nocturnâ* & *diurnâ manu* & *calamo*, nec abesse debet *acumen*, aut *assidua*, & *accubua exercitatio*, non deflectendum est ad *Epicuraeorum symposia*, aut *Stoicorum schismata*, (qui inter caeteras *omnes sectas* antiquitùs *Paulum* oppugnarunt Act. 17.) sed *Maiorum vestigijs constantèr* est insistendum. A *Grammaticis*, & *linguis* ad *Rhetoricam* ab his ad *Mathematica*, *Physica*, *Moralia*, *Metaphysica*, ab istis, ad *altiora*, provt exigunt hujus *loci statuta*, gradatim est ascendendum. *Moses Baccalaureus* hic (vt videtis) vel *magister* inter *AEgyptios*, inter *Hebraeos* postea *Doctor* & *Ductor* emicuit. Quanto autem cum profectu, restat *vltimò*, vt jam pensitemus.

8 *Eratq; potens in verbis & operibus suis*] *Quid voveat dulci Nutricula matris alumno, quàm sapere & fari doct e, quae sentiat?* Habete in vobis *Sal* (clamat Salvator) Marc. 9. à cujus admonemur *tribus literis* (vt curiose observat quidam) *Sapere*, *Agere*, *Loqui*. Sed

quemadmodum

quemadmodum *sapientia* sine *eloquentia* (conferente rectè *Bacono* nostro) est quasi *gladius acutus* in manu *Paralytici*: Ita *eloquẽtia* sine *sapientia*, est velut *gladius acutus* in manu *furiosi*, vel *vt Cicero*, inanis linguæ *volubilitas*. Vtrisq; hic ergo instructum Mosen nostrum deprehendimus. Nec *leviter* (vt fit) ad speciem, ἦν ὁ δυνατὸς] sed erat *potens*, non vt *Gregorius* aliquis è *literionum turba*, sed vt *Formatus* divinâ manu ad *destinatam vocationem*. Non *dictis* tantùm persuadens, sed *factis* comprobans, se cœlitus à *Deo* fuisse *selectum* ad *populum* è servitute vindicandum. Quod quibus *signis* & *prodigijs*, quibus in *obduratos plagis*, quâ *viâ*, quâ *vi*, quo *successu* effectum dederit; non opus est vt multis recenseam. Illud potiùs cogitandum, quâ *ratione* hæc praxis *Mosis* ad *nostram imitationem* transferatur. Ergò *duplex* hæc in Mose *excellentia* nobis semper est *ob oculos* ponenda vt eruditi pro modulo in *omnibus artibus* & *scientijs*, non *taceamus* demum, aut *segnescamus*; sed in *dictis* simul & *factis* eluceat Educatio.

9 Atq; hîc si *paulò liberiùs* vobiscum agam (candidati *Iuvenes*) in notandis nonnullis *impedimentis*, & ad *Ideam propositam* expendendis, non erit (vt spero) quispiam, qui *sinistrè* illud accipiat, quod *dextrè* in rem suam porrigitur. Applicet vnusquisq;, vt lubet, ipse ex *proprio sensu* loquar, non facilè quispiã se accõmodabit ad Mosis *normam*, nisi *quasdam voragines* & *scopulos* (quæ profectui in hoc *cursu literario* periculosè obijciũtur) sedulò à principio declinet. Atq; vt *generalia quædam impedimenta* non recenseam nobis Cum *Transmarinis* communia; mihi videntur huius

 loci

loci *Morbi*, numero *scientiarum* pares, qui quamdiu grassantur inter vos *Iuniores*, necesse est vt plurimi in *instituto* à vobis *curriculo* languescant admodum periculosè, aut *deliquium* patiantur. Primum est ἀμέθο-δία præpostera in *Artibus aggrediendis*, & discendis. Nam quotusquisq; penè est, qui non *refigit limites* à *Maioribus* positos? Etenim vt de *linguis* taceam, quas nonnulli hodiè *elatâ superbiâ* vt *triviales* nimiùm despiciunt, quot quæso inter vos numerantur, qui *totam logicam* absolverint, priusquam in *physica* (forsan etiam & *metaphysica*) importunè se ingesserint? in quibus etiam non *certus Author* proponitur, nec *legitimus* progrediendi *modus*; sed *Fragmenta quædam*, aut *quæstiunculæ* temere arripiuntur, quæ quam *sedem* teneant in *tota* scientiæ *structura*, & *antecedentibus* rectè annectantur, aut sequentibus, quæ *vita* est *memoriæ*, (observante *Aristotele* 8uo *Topicorum*) non admodum sumus soliciti. Desultatoria ista *levitas* quâ *volatica* laborant *ingenia*, abducit semper ab hac *Mosis orbita*. Nam qui vult esse *eruditus*, non *successiuè*, sed *in omni* simul *scientia*; periculum est, ne *in singulis* hallucinetur. Non per *Abrupta* igitur *ascensum* quærat *Candidatus noster*, sed vt scripsit *Lucas Evangeliũ* καθ' ἑξῆς *ordine*; ne fortè (vt loquitur *Apostolus*) de oscitanter *audientibus* παραῤῥυῶμεν, temerè *præcipua præterfluamus* ad Heb. 2°. Siquidem in tanta *scriptorum* & *librorum varietate*, nescio an *præcipuum* hodiè sit instituti cursus *vehiculum delectum* facere, & singula ritè disponere. Secunda huius cursus *Remora*, est *affectata* quædam *Neotericorum imitatio*, & *Admiratio*; non tantùm in *dogmatibus* ipsorum

amplectendis

amplectendis, & *asserendis*; sed etiam in *phrasibus* & *stylo*: Si prodeat vel *Logica Mexicana*, vel *Keckermannus* quispiam, aut *Alstedius* in *philosophicis*; vel *Turnerus* aut *Lipsius* aut *Faminiamus* à strada *epistolas* aut *Orationes* emittant, statim actum erit de *Aristotele* aut *Cicerone*, qui *Maioribus* fuère in delicijs. Acerrimè hoc perstringit *Baconus* in sui temporis *studiosis*, quod *Albertum Magnum* dum adhuc esset in *vivis*, vrgebant vt *Authorem Classicum*. Non ego cuiquam hîc *laudabili scriptori* quicquam detraho; vel *exercitatioribus ingenijs* præscribo, tantùm *moneo evagari* ipsos, non *progredi*, qui nimium sibi ipsis *placentes*, præiudicio mallent *proprio* niti, quàm *Patrum* experientiâ. *Tertium* accedit studiorum *obstaculum* compendiorum & *systematum Abusus*, siquidem hisce Capti nonnulli, ad *quæstiones explicatiores*, *Commentarios*, & molestam *Antiquorum* investigationem statim nauseant. Imponere præcipuè hoc fuco non tàm *Ramistas* quàm *Romanistas* observavit solertissimè Rex Iacobus *perspicacissimus*. Sic vt *Dictatores* audiaut *Literatorum* (quod ambitiosè affectant) hoc præsertim nomine quia ex *dictatis* sapiunt. Tales autem perinde mihi facere videntur, ac si quis *Biblia* solùm legeret per *argumenta capitum*; aut *Patrum scripta* per *indices*. Interim *synopses* non simpliciter *reyciendas* putauerim; possunt esse *Introductoriæ* ad *pleniores* tractatus; possunt esse *summaria* ad reuocanda ea quæ legimus; tantùm nollem, vt *studiosus* in illis *acquiescat* & *turgeat*. Nam ita incidit in δοξοσοφίαν *Iesuiticam*, quâ se magnificè circumspicit; *Doctiores* sistit ad *tribunal* suæ vertiginis; quod *Quartum*

esse existimo ad metam tendentibus obicem. *Quintum impedimentū* videtur esse *neglectus* istius ἐν τῷ ξυνεῖναι de quâ loquitur *Aristoteles* 1. Topic. cap. 2. Hoc est *collationis mutuæ*, siue *congressus*, quâ *lecta* vel *audita* firmiùs memoriæ imprimantur, vt quæ *singulorum sunt*, omnibus communicentur. Nam inter *præcipuas* studiosi *virtutes*, πρὸς τὸ ἄλλοις λέγειν, quæ didicimus, alijs *explicare*, enumerat *Plato*; à quibus quæ *liberè* impertimus redeunt sæpiùs cum *fœnore*. Hanc *laudabilem* Antiquorum *consuetudinem*, nescio quæ *Recentiorum* expectoravit φιλαυτία; qui illud *amissum* existimant, quod *privatæ observationis* non *publicum* lucratur *applausum*. *Sextum* sequitur nonnullorum *Bacchica* quædam *Intemperies*, quâ sub prætextu *liberioris genij*; *ingenia* & *collati gradus*, non sine summo *Religionis*, *famæ*, & *Academiæ scandalo potui* & *fumo* consecrantur: De quibus quid dicam (*Fratres*) Periculosiùs *hi* reconduntur in *popinarum carecto*, quam vt per omnes *ministros Regios* possint indè cum *Mose* extrahi. *Vltimò* noxia est huic *progressui*, *præpropera* aliorum ad *praxin festinatio*. Hi docere *gestiunt*, priusquàm rectè aliquid didicerunt; quos hodiè *hærentes* in *parvis*, cras intonantes pro *concione* conspicies. Vtinam seriò illud excolerent, quod *summâ* cum *eruditione* & *gravitate* superiori *anno* ex *hoc loco* acceperint; tum fortassè diutiùs sederent in hac *Civitate*, quoadvsq; *virtute ab Alto* essent instructiores. Nec capitibus *Doctorū* imminerent, priusquam ad pedes alicuius *Gamalielis* Tyrocinium deposuissent, cursumq; suum confecissent. Atque isti sunt *scopuli* (*Adolescentes Ingeniosi*) ad quos *quamplurimi* illiduntur. Istæ

In Phædonis principio.

Per. D. Kilby Ling. S. Professf. Regium.

ſyrtes quas *humilitate*, *Conſtantiâ*, *φιλαδελφίᾳ*, invictâ animi *fortitudine*, ſeriâ *Dei invocatione* ſuperavit *Moſes*, vt tandem *Terram promiſſam* cum *populo Dei* conſequeretur. O ſi eaſdem *flammas* conciperent *iuvenilia veſtra pectora*, quam juvaret tandem (*paſſibus* licèt non *æquis*) tam illuſtria *tanti Herois* premere veſtigia? Nam quid *hæc hiſtoria* nos admonet, inquit *gravis Author Gregorius Nyſſenus*? Nil aliud profectò, niſi cùm omnes *inimicos* deviceris, *Ægyptium*, *Amalecitam*, *Idumæum*, *Madianitam*; cùm *Aquas* tranſieris, cùm *nube* illuminatus fueris, cum *ligni* virtute dulciores aquas biberis, *lapidis fluenta* potaveris, cœleſtem panem commederis; cum *munditie* & *caſtimoniâ* iter tibi ad *montem* confeceris; cum *Tubarum* ſonitu in *monte*, *divina Sacramenta* didiceris; cùm in *caligine* vix *penetrabili* ipſi Deo *appropinquaveris*, ac ab eo *Tabernaculi* myſteria, & *Sacerdotÿ dignitatem* præceperis; cùm tui cordis fueris *lapicida*, vt in ipſo *divina eloquia* à Deo *exarentur*; cùm *aureum idolum* deleveris, hoc eſt avaram *cupiditatem* è vita ſuſtuleris, cùm adeò *exaltatus* fueris, vt *Baalamicis artibus*, aut *Ieſuiticis* capi nequeas; cùm tibi germinaverit *Sacerdotii virga*, non *humiditate* terrenâ, ſed à *ſeipſa* nucem producens, cujus *cortices* amari & auſteri, *nucleus* ad comedendum *ſuavis* & *vtilis*; cùm omnes qui audent *adverſus te* inſurgere, aut *terrâ obrueris ſicut Dathan*, aut *igne* abſumpſeris, vt *tumultuantes* in cauſa *Corah*; cùm conſtitutus in æditiore hujus terrę *tumulo*, oculis neutiquam *caligantibus*, & facie radios ejaculante *cæleſte Canaan* aſpexeris; intrabis tandem in *optatum*

Lib. 1. de vita Moſis ad finem.

Domini

Domini gaudium, non *hominibus*, sed angelis ducentibus exequias. Ad *tale* nos effingat *exemplar*, *Deus Pater in Filio* per Spiritum Sanctum, cui vni & soli sit omnis laus, potestas, & majestas, in sæcula sæculorum.

Amen.

FINIS.

